DE
HISTORIA LAUSIACA

QUÆNAM

SIT HUJUS AD MONACHORUM ÆGYPTIORUM
HISTORIAM SCRIBENDAM UTILITAS

THESIM FACULTATI LITTERARUM IN ACADEMIA PARISIENSI

PROPONEBAT

E. AMÉLINEAU.

ADJECTA SUNT QUÆDAM HUJUS HISTORIÆ COPTICA
FRAGMENTA INEDITA.

PARISIIS

APUD ERNESTUM LEROUX BIBLIOPOLAM
28 VIA DICTA BONAPARTE 28

MDCCCLXXXVII.

DE

HISTORIA LAUSIACA

QUÆNAM

SIT HUJUS AD MONACHORUM ÆGYPTIORUM
HISTORIAM SCRIBENDAM UTILITAS

THESIM FACULTATI LITTERARUM IN ACADEMIA PARISIENSI

PROPONEBAT

E. AMÉLINEAU.

ADJECTA SUNT QUÆDAM HUJUS HISTORIÆ COPTICA
FRAGMENTA INEDITA.

PARISIIS

APUD ERNESTUM LEROUX BIBLIOPOLAM

28 VIA DICTA BONAPARTE 28

MDCCCLXXXVII.

Typis descripsit Adolphus Holzhausen, Vindobonæ.

VIRO DOCTISSIMO

GASTON MASPERO

HANC DISSERTATIONEM

BENEFICII MEMOR DISCIPULUS MAGISTRO

D. D. D.

DE HISTORIA LAUSIACA.

Res inter mirandas quæ ex religionis sensu per mundum in lucem prodiere, nulla quidem mihi rectius miranda videtur quam eorum hominum agendi ratio qui, *spretis*, ut aiunt, *mundi illecebris*, corpus suum omnis generis afflictationibus tradiderunt ut liberius Deo inservirent ac animæ suæ utilitati sortique futuræ providerent. Per omnes orbis terrarum partes hujuscemodi homines exstiterunt qui, quum in Europa, tum in Asia et Africa, et antiquis et nostris temporibus, vitam piam egerunt, ex veterum cultibus vel ex illis qui adhuc florent, variis appellationibus, originem ducentes; reapse vero omnino pares inter se iisdem votis opinionibusque ducebantur, quum omnes eadem mente incitati idem haberent propositum. Quid enim refert illis nomen fuisse, vel etiam nunc esse, *reclus*, *moines*, *anachorètes*, *fakirs*, *bonzes*, *brahmanes*, *marabouts*, etc., ut gallicis utar appellationibus? Namque omnes præsentia specie saltem spernentes futuræque vitæ bona, vel etiam in hoc jam ævo intimam cum Deo unionem quærentes, diverso itinere ad eamdem vitæ metam tetenderunt.

Sed quanquam nulla terrarum regio hujuscemodi pietatis demonstratione caruit, haud tamen scio an aliqua orbis ter-

rarum pars Ægyptum unquam iis rebus anteierit. Quum enim Ægyptii sui etiam juris esse viderentur, viri quidam solitariam, ut diis patriis excellentissimos cultus peragerent, vitam agebant. Ptolemæorum tempestate, antequam Ægyptus in romanam ditionem venisset, notissimus fuit homo quidam *asceta*, gallice dictus *Le reclus du Sérapéum*, cujus scripta etiam nunc exstant in illo Musæo quod *Musée du Louvre* gallice vocant.[1] Neque hic Serapidi devotus solus fuit : multis aliis pariter eodem tempore viventibus, juxta Nili ripas notissima *Therapeutarum* congregatio propere effloruit. Itaque, quum christiana religio diocletianam post persecutionem fere totam Ægyptum occupaverit, non est mirandum quod multi Ægyptii paterna instituta haud abjurantes, alacri animo corporis afflictationibus se dederint, vitam solitariam et cœnobitarum agentes ut Deo placerent cœlorumque regnum violenter raperent. Jam tertio post Christum natum sæculo ad finem vergente, multi per Ægyptum erant monachi qui, ad Nili ripas aut prope vicos urbesque casula ædificata, solitarii victitabant, manuum opera sibi victum necessarium comparantes, vel ex fraterna Christianorum charitate panem accipientes. Atque etiam quidam in deserta loca penetraverant atque ab omnibus ignoti vitam perduram obscure agebant. Quibus ex monachis magnam partem, imperante Diocletiano, vitam cum sanguine fudisse in libro qui Cynaxarium inscribitur videri potest ; longe autem abest ut illorum numerus æquiparari possit multitudini anachoretarum vel cœnobitarum qui, Diocletiani persecutionis fine facto, toti imperio romano admirationi fuere.

1. Utriusque sexus erant hi κάτοχοι, ut græce dicitur, quorum vitam æmulatus est Johannes Lycopolitanus. Cf. Leemans : *Papyri græci,* et Letronne passim.

Quum autem Constantinus imperio potitus esset, intra paucos annos, per totam Ægyptum ab Alexandria usque ad Syenem, ex omni parte, in Lybiæ haud secus atque Arabiæ deserto, monachi mirando quodam modo multiplicati sunt. Tunc exsurgit Antonius, tunc Macarius et Pachomius, tunc et ille Sinuthius quem omnes scriptores silentio præterierunt, etsi per Ægyptum superiorem magnam sit famam adeptus. Hi omnes sæculo post Christum natum quarto floruere illorumque fama per totius romani partes ita percrebuit, ut ingens hominum concursus in Ægyptum fieret ad illos invisendos ipsique imperatores, si scriptoribus fides sit adhibenda, horumce monachorum preces postularent. Cæterum maximum eorum numerum fuisse omnino constat : apud Pachomium septem cœnobitarum millia congregata fuere, apudque Macarium, ad Natronis lacus, prope montem coptice *Pernoudj* vocatum, saltem quindecim millia monachorum vitam piam degebant quæ non tantummodo admirationi, sed etiam imitationi fuit in Occidentis partibus. Viatores scriptoresque, et græci et etiam latini, per totum romanæ ditionis orbem virtutes, ut aiebant, ac stupendam vitæ normam vulgaverunt ac hujus vitæ imitandæ vehementem in corda injecerunt cupiditatem. Hinc illa monachalis ratio vitæ quæ multis rebus certe mutatis, usque ad nostra tempora viguit, etiam nunc viget, posthac vigebit.

Merito igitur horumce monachorum historiis studetur, ut ex illis quasdam humani ingenii species luce clariore disquirere queamus. Si vero hujuscemodi historiarum monumenta computantur, perpauca esse facile invenimus. Quæ inter perpauca numero monumenta notissimum quidem est opus quod vulgo nuncupatur *Historia lausiaca,* cui germana est *Historia monachorum* a Rufino, ut perhibetur, conscripta. Quum autem *Historia monachorum* fere in-

tegra in *Historia lausiaca* a Palladio transcripta sit ac translata, sequitur ut fere omnes nostræ de ægyptiis monachis cognitionis fontes in Palladii opere coalescant.[1] Ac mihi quidem hæc *Historia lausiaca* digna videtur quam summo opere scrutemur ut quanto usui ad veritatem cognoscendam scriptori sit, discernamus. Et usque adhuc quidem a doctissimis viris hæc Palladii ac Rufini, seu græca alia, seu latina de monachis ægyptiis opera genuina esse existimata sunt; solus Dr. Lucius qui nuperrime huic quæstioni studuit,[2] horum scriptorum auctores quodam opere priore usos esse suspicatus est. Mihi quidem per sex abhinc annos mei ingenii vires in historiam Ægypti christianæ conferenti, quum jam opera vel opuscula quædam de hac historia ediderim, scripta illa legenda fuerunt illorumque studio opera danda fuit, nam quanti sint ad hanc historiam scribendam pendere debebam : quo ex studio multas res collectas hac thesi confirmare probareque mihi proposui, nempe ab ipsis monachis ægyptiis libros, et quidem multos, exaratos fuisse, unde quidquid scripserint, vel saltem pleraque, ab auctoribus græcis ac latinis sint hausta. Quum autem hujus thesis vastitas terminis certis definienda mihi sit, tantum de Palladio disserere et quanti sit illius liber ad ægyptiorum monachorum scribendam historiam demonstrare constitui.

Sed si quis *Historiam lausiacam*, quamvis breviter, legerit, facile illam duabus partibus constare persuasum

1. Hic Palladius Helenopolitanus episcopus vitam egit vagam de qua fere nihil accepimus. Multum ambigitur utrum hic Palladius idem sit ac Palladius *De Joannis Chrysostomi vita dialogi* auctor. Cf. Tillemont, *Mémoires pour servir à l'histoire ecclésiastique*. *Historia Lausiaca* sic nuncupata est a præposito Lausio cui scripta est. — 2. *Zeitschrift für Kirchengeschichte* . . . . . von Th. Brieger, VII, 2, 1885, p. 169—198.

habebit : in priore, de Ægypti monachis, sive anachoretis, sive cœnobitis disserit Palladius, in altera parte de Palæstinæ regionis monachis. Sed, ut supra dixi titulusque huic dissertationi inscriptus lectorem docuerit, meæ indagationi eam tantum historiæ partem quæ de ægyptiis monachis tractat terminum posui, et multum habui cur hanc agendi rationem elegerim; primum quod ea *Historiæ lausiacæ* pars in unum coit distincteque ab alia discernitur; deinde quod summa ope enitor ut quam apprime historiam monachorum ægyptiorum, non autem Palæstinæ et Syriæ monasteriorum cellularumque, discam; tum quod, etiamsi Palladius ad alteram sui operis partem conficiendam iisdem artibus atque ad priorem usus sit, non satis syriacæ linguæ studui ut illa uti facile possim, quum ad copticam cognoscendam decem per annos omnem curam atque operam contulerim;[1] postremo quod Syriam ac Palæstinam non perlustravi, Ægyptum autem tribus annis incolui et peragravi, monasteria quæ ea qua vivimus tempestate exstant adivi, monachos invisi interrogavique, denique libros multos sive coptica, sive arabica lingua scriptos ex quibus multa ad meum propositum pertinentia addiscere potuerim, assidue collegi. Sed mihi per deserta monasteriaque peregrinanti sæpe in mentem veniebant quæ de antiquis Ægypti monachis, sive anachoretis, sive cœnobitis narrata sunt et utrum illa copticis libris congruant, prorsus examinandi consilium inivi.

Quum vero in duas partes natura ipsa Ægyptus sit divisa, nempe in inferiorem ac superiorem, Palladiusque hanc divisionem in suo opere secutus sit, eadem etiam hic

1. Sunt multa opera syriace scripta per bibliothecas Europæ sparsa, ad historiam christianæ per Syriam religionis spectantia. Quædam edita sunt; pleraque autem inedita. Cf. *Catalogue des manuscrits syriaques de la Bibliothèque nationale.*

assumpta, primum quidem de inferioris Ægypti monachis, tum de superioris Ægypti seu Thebaïdos anachoretis ac cœnobitis disseram.[1] In utraque parte an quæ Palladius scripserit inter se cohæreant scriptisque copticis, seu in ipsa regione exaratis, congruant perpendam, sicque facile videbitur quibus ex fontibus hauserit Palladius quæ scripserit, necnon quæ fides sit ei tribuenda.

Caput I.

Si quis triginta septem priora *Historiæ lausiacæ* capita legerit, facile his capitibus omnes quos noverit monachos inferioris Ægypti ac Scythiacæ regionis a Palladio enumeratos fuisse animadvertet, quorum vel vitia probro affecta, vel virtutes laudibus sunt elatæ.

Si auctori quidam fides est adhibenda, haud dubium mihi videtur quin Palladius ex narratis pleraque suis oculis ipse perspexerit, quæ non viderit ab aliis qui viderant acceperit. Unde hanc operis sui partem suomet ingenio illum exaravisse mihi colligere licet, quanquam ibidem quædam scripta inveniuntur quæ apud Rufinum quoque legimus. Cujus vero meæ sententiæ nunc offerenda sunt argumenta.

In priore *Historiæ lausiacæ* parte multa scripta sunt quæ Palladium ipsum spectant. Auctor[2] enim ipse suas

1. Hic notandum quo facilius intelligatur ordo a Palladio operi impositus Ægypti partes fere semper, ut ita dicam, variasse; lector autem mihi concedat ut sub inferioris Ægypti nomine omnem planitiem vulgo *Delta du Nil* nuncupatam comprehendam, subque mediæ Ægypti appellatione omnem regionem a Pyramidibus usque ad Lycopolim; Ægyptus autem superior a Lycopoli usque ad Syenem in longitudinem excrescit. — 2. Hunc auctorem esse Palladium omnes affirmant, et quidem recte fecisse mihi videntur; neque tamen mea quidquam refert illum auctorem Palladium revera esse

peregrinationes, suam agendi rationem, mali ingenii ad *peccatum* sollicitationes quas *tentationes* nunc vocant, describit, neque illa respuenda mihi esse videntur. Sic ut exempla proferam, se Alexandriam ad monasticæ vitæ disciplinas discendas Theodosio magno iterum consule appulisse narrat, et initio severiore disciplina usum, viribus incepto inferioribus repertis apud quemdam monachum, a monacho secessisse ac tres annos in Alexandriæ finibus confecisse;[1] postea se Nitriam contulisse ubi per novem annos, nisi forte in codices menda irrepsit, commoratus esset.[2] Sed Palladium hos novem annos Nitriæ totos consumpsisse non satis constat; nam quicumque opera coptica legerit, persæpe monachos alium alios visitasse et, nullius esse pretii tempus existimantes, haud raro longa itinera obiisse extremasque Ægypti oras, sive Orientem, sive Occidentem atque etiam Meridiem versus attigisse, non ignorabit. Et Palladius in proœmio reapse se Syenem adiisse nos monet atque in opere ipso Scythiacam regionem peragrat, et Lycopolim Panopolimque ascendit.

Quibus ex dictis, duodecim annos in Ægypto Palladium confecisse, donec ex stomacho laborans Ægyptum reliquerit, docemur. Tunc Palæstinam peragravit Bithyniamque ingressus episcopus electus creatusque est. Si vero recte Palladius scripsit se in Ægypto duodecim annos vixisse, quid de illius in constantinopolitano concilio, anno 400, subscriptione ab ipso facta censendum non apparet.[3] Equidem fateor ex hac scriptorum discrepantia magnam oriri difficultatem, nec unde solvatur facile inveniri. Hic dixerit quis Palladium eo loco quo se novem annos Nitriæ com-

aut alium : de *Historia lausiaca,* non de Palladii vita disserturus sum. — 1. *Hist. laus.*, I—IV. — Edit. Migne, *Patrol. græc.* tom. XXXIX, vel *Patrol. lat.* LXXIII; nulla alia mihi occurrit editio. — 2. *Hist. laus.* XIX et XX. — 3. Baronii, *Annales* ad ann. 400.

moratum esse memorat, de se non esse locutum; imo de se ipse loqui mihi videtur quum dicit : « Dico autem sanctum Macarium Alexandrinum qui erat presbyter eorum quæ dicuntur Cellarum. In quibus cellis ego novem annos habitans, ex quibus tres annos mecum vixit ille Macarius, in quiete sedens, ejus quidem optimæ vivendi rationis alia quidem vidi opera et signa, alia vero didici ab iis qui cum eo vixerunt. »[1] His igitur verbis diffidendum esse non censeo, præsertim quum alio Palladius loco se Didymum cæcum prima vice, deinde secunda decem annorum interjecto intervallo[2] vidisse affirmat. Quæ quum ita sint, una tantum illius solvendæ difficultatis mihi arridet ratio, nempe hos novem annos nondum exactos fuisse quum Ægyptum reliquerit Palladius, intraque decem vel undecim menses Palæstinam Bithyniamque ac tandem Constantinopolim invisisse. Quæ ratio si doctis haud repugnat, fatendum ipsis est Palladium non iter, sed cursum per Palæstinam Bithyniamque confecisse.

Sed quid cuique libuerit credat : quantum temporis a Palladio in Ægypto, sive Alexandriæ, sive Nitriæ consumptum sit parum interesse videtur, dummodo revera in Ægypto diutius eum commoratum hanc terram ab Alexandria urbe usque ad primam Nili cataracten negari non possit. Quæ quum ita sint, nihil in illius scriptis inveni quod ab aliorum scriptorum dictis discrepet; multa autem sunt quæ, nisi vidisset, tam accurate describere nequivisset. Quædam enim apud illum inveniuntur locorum descriptiones quibus ab illo visa fuisse ipsa loca demonstratur. Cujus rei ut exempla referam, accuratissime arenosa loca Alexandriæ circumjecta,[3] et iter Alexandria ad Nitriæ montem perducens describit : «Cum ergo, inquit, cum mul-

1. *Hist. laus.* XIX et XX. — 2. *Ibid.* IV. — 3. *Ibid.* II.

tis sanctis essem congressus et versatus tres annos in monasteriis quæ sunt circa Alexandriam et mansissem cum magnis studiosissimisque et optimis viris circiter bis mille, omni virtute ornatis, illinc secedens veni in montem Nitriæ. Inter hunc montem autem et Alexandriam positus est lacus qui dicitur Maria (scilicet lacus hodie *Mariout* nuncupatus, id est Maræotis) : is autem continet ad millia septuaginta. Quæ cum transmisissem per diem unum et dimidium veni in montem ad partem meridionalem. In quo monte sita est ingens solitudo quæ pertinet usque ad Æthiopiam et Mazicos et Mauritaniam.»[1] Et quæ ad Æthiopiam spectant deductis, sic profecto res se habet; animadvertendum autem est nostra quidem ætate Æthiopum nomine regionem designari quæ mari rubro adjacet, Palladii vero temporibus omnes desertorum locorum incolas qui, Syene post tergum relicta, ad Meridiem spectant, ab omnibus fere doctioribus sub Æthiopum nomine significatos, semperque Æthiopes a veteribus Ægypti incolis eos nominatos esse. Atque optime Palladius inter diversas hujus regionis partes quæ a geographis Scythiaca regio nuncupata est, discrimen facit, quod scribit : «Hic sanctus (Macarius Alexandrinus) habebat diversas cellas, unam quidem in Scete, quæ est interior in solitudine, et unam in Lybia, et unam in Celliis, et unam in monte Nitriæ.»[2] Denique alio loco Nitriæ partem asperrimam sub nomine κλίμακος indicat : «Habitavit initio (Ptolemæus) ultra Scetem in ea quæ dicitur κλίμαξ, id est scala. Est autem locus qui sic dicitur in quo nemo potest habitare propterea quod puteus aquarum distet decem et octo milliaribus.»[3] Itaque Palladius quod omnia loca, ut supra dixi, accuratissime describit, non debet dubitari quin omnia suis ipse oculis perspexerit.

1. *Hist. Laus.* VII. — 2. *Ibid.* XIX et XX. — 3. *Ibid.* XXXIII.

Sunt etiam *Historiæ lausiacæ* loca quæ ab auctore ipso esse excogitata apparet, nemo enim, nisi ille talia scribere potuit. Itinera quæ fecerit[1] non solum recte indicat amicosque nominibus suis designat,[2] sed etiam intimas mentis cogitationes adultique corporis concupiscentias confitetur. «Accidit autem, inquit, ut ego vexatus ab affectione femineæ cupiditatis, cogitationibusque et visis nocturnis, ferrem difficiliter. Cumque parum adesset quin propter hanc tentationem exirem e solitudine, quod me hæc animi perturbatio ageret vehementissime, vicinis quidem meis rem non exposui, sed neque meo magistro Evagrio, sed latenter veniens in solitudinem quindecim diebus versatus sum cum patribus senescentibus in solitudine, qui erant in Scete. Inter quos incidi etiam in sanctum virum Pachonem. Cum ergo invenissem eum sinceriorem et magis versatum in exercitatione, ausus sum ei meum animum aperire.» Pachon autem consolatus sui ipse animi in malum impetus narravit; tum Palladius : «His verbis, inquit, cum ad luctam adversus Satanam me confirmasset et ad bellum instruxisset, dimisit, jubens ut forti animo me gererem in omnibus.»[3] Quæ nemo, nisi ille qui fuerit expertus scribere potuisse, neque ad hæc scribenda ullo alio scripto opus fuisse videtur.

At in hac sui operis parte quosdam monachos memorat Palladius quos et ipse memoravit Rufinus contendique posset a Rufino quæ scripsit illum sumpsisse, quum Rufini *Historia monachorum*[4] longe ante Palladii *Historiam lau-*

1. *Hist. laus.* XLII et passim. — 2. *Ibid.* XXXIX. — 3. *Ibid.* XXXIII. — 4. Hic non affirmo *Historiam monachorum* a Rufino scriptam esse : magnæ sunt de hac quæstione difficultates. Certe Rufinus iter non fecit quod describit : magis mihi arridet sententia quæ Rufinum tantum scriptorem fuisse, non autem *actorem* itineris affirmat. Sed de his postea. Mihi solummodo cura habenda est de dictis, non autem de scriptoribus.

siacam in vulgus sit egressa. Sed lector de scriptis judicandi artis peritissimus quisque brevi tempore in hac *Historiæ lausiacæ* parte nihil a Rufino Palladium sumpsisse persuasum habebit. Quæ quo magis perspicua sint, satis erit capita *Historiæ monachorum* cum *Historiæ lausiacæ* capitibus respondentibus conferre. Hujuscemodi capita, in quibus Palladius Rufinusque conveniunt, tredecim sunt numero, et in illis numerantur Ammonius,[1] Didymus,[2] Cronius,[3] Origenes,[4] Evagrius,[5] duo Macarii, nempe Ægyptius et Alexandrinus,[6] Ammon primus Nitriæ monachus,[7] Paulus Simplex,[8] Piammon presbyter,[9] Joannes.[10] Sed de Didymo, Cronio, Origene, Joanne fere nihil scripsit Rufinus, et apud Palladium nihil omnino de Origene et Didymo invenitur, neque enim is Rufini Didymus idem fuit ac Didymus cœcus; eadem autem nisi forte paulo ampliora de Cronio[11] et Joanne. Sed quæ apud utrumque leguntur de Ammonio, Evagrio, Ammone, Paulo Simplice, Piammon presbytero inter se comparatis, multa inveniuntur diversa apud Palladium apudque Rufinum. Ex his igitur jam inferre licet Rufini libro non usum esse Palladium, præsertim quum quædam a Rufino prætermissa scripserit Helenopolitanus episcopus. Etenim si Palladio fides adhibetur, Ammonio tres fratres duasque sorores fuisse credendum; tres vero tantummodo fratres, si Rufino; illum Ammonium in Thebaïde monasterium ædificasse, ex Pal-

1. *Hist. laus.* LXX. — *Hist. mon.* XXIII. — 2. *Hist. laus.* IV. — *Hist. mon.* XXIV. — 3. *Hist. laus.* XXV. — *Hist. mon.* XXV. — 4. *Hist. laus.* deest. — *Hist. mon.* XXVI. — 5. *Hist. laus.* LXXXVI. — *Hist. mon.* XXVII. — 6. *Hist. laus.* XIX et XX. — *Hist. mon.* XXVIII et XXIX. — 7. *Hist. laus.* VIII. — *Hist. mon.* XXX. — 8. *Hist. laus.* XXVIII. — *Hist. mon.* XXXI. — 9. *Hist. laus.* LXXII. — *Hist. mon.* XXXII. — 10. *Hist. laus.* LXXIII. — *Hist. mon.* XXXIII. — 11. Duo habentur Cronii apud *Hist. Laus.* XXV et LXXXIX.

ladio, in Nitriæ monte ex Rufino cognoscitur; neuter autem hunc Ammonium unum ex tribus Longis (ut dicitur) fratribus fuisse dicit. Uterque vero de fratre qui «apud eum salvari volens» venerat, consentiunt, sed eadem tam diverso modo narrantur, ut de duobus Ammoniis apud Palladium inveniatur quod de uno narrat Rufinus. Evagrii diaconi vitam, abstinentiam illiusque a beato Macario institutionem breviter narrat Rufinus, fuse vero Palladius qui Evagrii fuit discipulus. De Ammone, primo Nitriæ monacho, ut refert Rufinus, uterque scriptor eadem narravit miracula, sed quartum miraculum addit Palladius «quod, inquit, narravit beatus Athanasius Alexandriæ episcopus in vita Antonii»; sed a Palladio relata rursus ampliora sunt quam illa quæ retulit Rufinus. Simili modo de Paulo simplice tria fuse narrat Palladius ex quibus duo tantum apud Rufinum inveniuntur, sed breviora : alia vero narrat aquileiensis presbyter quæ omisit Palladius præsertimque quamdam Pauli responsionem unde apparet cur ille sit *simplex* cognominatus.

Sed quanquam ex his rebus Rufini opere non usum esse Palladium concludere non dubito, attamen comparatione earum rerum facta quæ apud utrumque de duobus Macariis inveniuntur, magis quare ita sentiam in aperto fore puto. Macarium Ægyptium seu seniorem neuter quidem vidit omniaque a duobus scriptoribus relata a patribus Nitriæ illis narrata fuere. Brevior quidem est Rufini de Macario Ægyptio narratio; fusior vero Palladii; sed hoc unum tantum miraculum pariter apud utrumque invenitur, mulierem magicæ artis vi in formam equinam conversam. Sed de Macario Alexandrino seu juniore quædam sunt apud Rufinum quæ non apud Palladium narrata, inter quæ hanc Scythiacæ regionis descriptionem : «Locus autem in quo habitabat ipse sanctus Macarius, Scithium appellatur.

Est autem in eremo vastissima positus, diei et noctis iter habens de Nitriæ monasteriis : et hoc nulla semita neque terrenis aliquibus colligitur vel monstratur indiciis, sed stellarum signis et cursibus pergitur. Aqua raro invenitur, et sicubi inventa fuerit, odoris quidem dirissimi est, et quasi bituminea, sed saporis innoxii.»[1] Hæc est illius cellæ quam a Macario in Scete habitatam nos docuit supra Palladius[2] descriptio accurata. Item solus narrat Rufinus quomodo dæmon nocte quadam ad cellulæ Macarii ostium pulsaverit ut simul ad *collectam* progrederentur. Multa contra narrat de Macario juniore Palladius quæ frustra apud Rufinum quæreres. In his vero quæ apud utrumque referuntur, eadem scribendi ratione, fusiorem Palladii narrationem quam Rufini invenies. Quæ quo magis perspicua sint, libet hic transcribere quæ ambo de Jamne et Mambre[3] sepulcro narraverunt. «Ferebant tamen, inquit Rufinus, eum amatorem fuisse eremi super omnes ceteros, ita ut etiam ultima et inaccessibilia deserti perscrutatus sit loca, usquequo inveniret locum quemdam in ultimis eremi constitutum, diversis pomiferis arboribus consitum et omnibus bonis repletum : ubi etiam duos fratres invenisse ferebatur; quos cum rogaret ut paterentur ad se deduci illuc monachos, ut ibi habitarent, quoniam quidem locus ille et amœnus esset, et abundans in omnibus necessariis, responderunt non posse adduci illuc plures, ne forte venientes per eremum a dæmonibus deciperentur. Multos enim aiebant esse dæmones in deserto, ac monstra, quorum molestias et calliditates ferre multitudo insueta non posset. Regressus tamen ad fratres, cum indicasset de opportunitate loci, multorum inflammati sunt animi ut pergerent illuc cum eo. Sed ubi patres reliqui senserunt animos juvenum concitatos, re-

1. *Hist. mon.* Patr. lat. XXI, col. 453. — 2. Cf. supra p. 9. — 3. De Jamne et Mambre, cf. II Ep. ad. Timoth. III, 8.

presserunt eos salubriore consilio, dicentes : locus iste si vere, ut jactatur, a Jamne et Mambre consitus est, non aliud de eo credendum est, nisi quod diaboli opere ad deceptionem nostram præparatus sit. Si enim vere, ut perhibent, deliciosus est et abundans, quid sperabimus in futuro sæculo, si hic deliciis fruimur? Et hæc atque alia hujuscemodi dicentes, juvenum ferventes animos represserunt.»[1]

Hæc quidem Rufinus : Palladium nunc adeamus. «Is cupiit (nempe Macarius), inquit Palladius, ut ipse nobis narravit, quod in hortis erat aliquando ingredi monimentum quod dicitur κηποτάφιον Jamne et Mambre, magorum qui erant tempore Pharaonis, ut id videret, vel etiam ut conveniret eos qui illic sunt dæmones. Dicebatur enim plurimos, eosque ferocissimos, in eo loco ab illis collocatos esse dæmones per infamis artis eorum excellentiam. Hoc autem monimentum factum est a Jamne et Mambre fratribus, qui propter magicæ artis excellentiam primas partes habebant illo tempore apud Pharaonem. Ut qui ergo illo vitæ suæ tempore maximam in Ægypto haberent potestatem, construxerunt illud opus ex lapidibus quadratis et suum illic fecerunt monimentum : et cum multum illic auri deposuissent et omne genus arbores *(sic)* plantassent, maximum quoque puteum aquæ foderunt : est enim locus humidus. Hæc autem omnia fecerunt, sperantes post suum hinc discessum frui deliciis in illo paradiso. Tandem ergo quoniam nesciebat viam quæ ad eum ducit hortum Dei servus Macarius, conjectura quadam sequebatur astra et sicut nautæ qui transmittunt maria, totam pervasit sanctus solitudinem; et cum aliquot etiam accepisset arundines, unam statuit in unoquoque milliari, ut per ea signa re-

1. *Hist. mon.,* loc. cit., col. 453.

mearet. Cum ergo intra novem dies totam illam pervasisset solitudinem et esset prope illum hortum, succedente nocte parum dormiit. Immanis vero dæmon qui semper adversatur Christi athletis, cum collegisset omnes illas arundines, dormiente Macario, et circiter ad unum lapidem a monimento ad ejus caput posuisset, recessit; postquam ergo surrexit invenit colligatas arundines quas ipse fixerat signi causa. Fortasse autem hoc quoque fuit Dei permissio ad majorem ejus exercitationem, ut non speraret in arundinibus, sed in Dei gratia, quæ per columnam nubis deduxit Israël quadraginta annis in terribili illa solitudine. Dicebat autem Macarius : Cum propius accessi ad illud monimentum, ex eo egressi mihi occurrerunt ad septuaginta dæmones variis formis præditi : alii quidem clamantes, alii vero exsilientes, alii vero cum magno fremitu in me stridentes dentibus, alii vero tanquam corvi volantes, audebant meo vultui insultare, dicentes : Quid vis, Macari, tentatio monachorum? quid ad nos accessisti? annon nos quoque aliquem ex monachis vexavimus? Quæ nostra sunt, tu cum tuis similibus illic habes, nempe solitudinem, et illinc cognatos fugavistis. Nihil est nobis tecum commune. Quid loca nostra invadis? Tanquam anachoreta, contentus esto solitudine. Qui hunc locum ædificarunt, eum nobis assignarunt : non potes hic manere. Quid quæris ingredi in hanc possessionem, in quam nullus ex vivis hominibus est ingressus, ex quo fratribus qui hoc condiderunt sunt a nobis hic factæ exsequiæ. Et cum multa adhuc turbarent et insultarent dæmones, dixit eis sanctus Macarius: Ingrediar tantum, et videbo, et hinc recedam. Dixerunt autem dæmones : Hoc nobis promitte in tua conscientia. Dicit autem Christi servus : Hoc faciam. Dæmones autem evanuerunt. Ingrediente autem eo in paradisum, ei occurrit diabolus cum stricta romphæa, ei minitans. Ad quem

hanc vocem respondit sanctus Macarius : Tu venis ad me in stricta romphæa, et ego contra te ingrediar in nomine Dei sabaoth, in acie Dei Israel. Ingressus autem, contemplatus sum omnia, in quibus inveni etiam cadum æneum catena ferrea pendentem ex puteo, jam tempore consumptum, et fructum malorum punicorum quæ nihil intus habebant, fuerant enim arefacta a sole, et plurima aurea donaria. Cum sanctus ergo illinc recessisset absque tumultu et citra illam perturbationem, reversus est per viginti dies in suam cellam.»[1]

Ex his igitur pro manifesto habendum est in hoc sui operis parte Palladium ex Rufini scriptis non hausisse quæ narrat. Præterea apud Rufinum quamdam, ut ita dicam, rerum ac sententiarum dispositionem, quasdam transitiones videmus quæ nusquam apud Palladium inveniuntur. Antequam rerum narrationem aggrediatur Rufinus, loca describit hominumque inhabitantium mores, posteaque explicantur quæ ab auctore visa aut illi narrata fuere. Palladius vero, quum illi res ab ipso non compertæ narrandæ sunt, satis habet, ut apud copticos scriptores, dicere : Hic aut ille mihi narravit quemdam fuisse etc.; ita ut nulla illi narrationis atque orationis cura fuisse videatur. Sed hæc narrandi ab utroque adhibita ratio dilucidius apparebit, si amborum de Paulo simplice priora verba contulerimus. «Fuit quidam, inquit Rufinus, inter discipulos sancti Antonii, Paulus nomine, cognominatus Simplex. Hic initium conversionis suæ hujusmodi habuit.»[2] Palladius autem sic incipit narrare : «Narravit autem sanctus Christi servus Hierax et Cronius et plures alii ex fratribus ea quæ sum dicturus, quod quidam Paulus agrestis agricola, insigniter innocens et moribus simplex, uxorem duxerat mulierem formosissi-

1. *Hist. Laus.* XIX et XX. — 2. *Hist. mon.* XXXI.

mam, sed moribus improbam quæ longissimo tempore peccans eum latuit.»[1]

Quid igitur? in hac sui operis parte in Palladium Rufini nullo modo jus esse manifestum nonne videtur? Uterque visa sibi aut alii narraverunt, et quæ nulli visa ab alio fonte hausere. Et quidem Palladium ex externo fonte hausisse patet quum ipse narranda a monachis quibusdam quos nominatim designat audivisse fatetur, vel tantummodo scribit : narravit quidam etc. Ex alia parte hæ narrationes ita sunt portentosæ ut omnem fidem excedant omninoque ingenium ægyptium redoleant, non autem græcum, quamvis credulissimum. Quis enim sano ingenio præditus ac litteris etiam parumper instructus (idemque dicendum de Rufino) narratione adduceret quamdam mulierem in formam equinam magicarum quarumdam artium vi conversam quum illa libidinem amantis recusaret. Sunt et multa alia hujuscemodi miracula quæ ad nos, Palladio Rufinoque narrantibus, pervenere nosque monent ut illis auctoribus fidem nostram diffidenter præbeamus, quia avidissime etiam incredibilia quæ mente excogitare nequivissent credidere. Eodem modo, quum ad omnia animum religiosæ superstitionis plenum attenderent Palladius et ejus amici, sæpe illis quæ viderant miracula adjecerunt quæ nullo modo menti rationis haud experti fidem incutere queunt. Et Palladio, magis quam Rufino, portentosa arridere videntur, neque ullum apud illum invenitur verbum quod scriptori vel levissimam dubitationem de miraculis quæ narrat adductam fuisse demonstret. Res etiam vulgares rerumque naturæ consentaneas ita amplificat, ut neque cognosci, neque agnosci jam queant, perinde ac si nihil nisi prodigiosum ac prope divinum monacho evenire possit. Itaque

1. *Hist. laus.* XXVIII.

ut exemplum afferam, si monachus quidam hydropisi laborat, corpus adeo intumescere ait, ut, illo mortuo, sublatum sit limen ostii ac postes et ipsa porta ut e cella corpus efferri possit.[1] Multa alia hujuscemodi in *Historia lausiaca*, si legeris, invenies.

Inde apparet Palladii dicta maxima prudentia scriptori adhibenda esse, quum ad miracula pertinent; quotiescumque vero regiones depingit, monachos nominat, eorum mores, jejunia, *crucifixiones*, ut aiebant hi monachi, commemorat, cui fidem præbeamus dignus est. Equidem meam sententiam si tantummodo enuntiarem et ut confirmaretur non curarem, illa jure negari posset; sed hanc confirmare et possum et volo rationibus quæ in lucem adhuc non prodierunt, quia in nullius scriptoris mentem venit *Historiam lausiacam* cum copticis libris conferre.

Quicumque quamvis paulum rebus ægyptiis studuit non præteribit Coptos non alios esse ac veterum Ægyptorum progeniem, neque eorum linguam aliam esse ac patriam litteris græcis, nec jam hieroglyphicis, hieraticis aut demoticis scriptam. Quæ lingua multum quidem a vetere lingua ægyptiaca differt, sed vere genuina matris filia est.[2] Atque in hoc lingua multi conscripti fuere libri qui ad nos in membranis, sive integri, sive trunci pervenerunt. Hi libri, si illos qui Christianorum scripturas sacras, ut dicitur, vel precum in Ecclesiis recitandarum ordinem continent exemeris, nobis acta martyrum, monachorum vel patriarcharum vitas, vel omnino fabulosas narrationes, vel quædam alia, ut orationes et orationum quasdam transla-

1. *Hist. laus.* XIII. — 2. Coptica lingua est ipsa lingua ægyptiaca a Christianis usurpata. Nullus invenitur liber copticus qui a Christianis et de Christianis rebus non sit scriptus. Sciunt omnes insuper verbum ipsum Copticus, vel Coptita, vel Coptus idem esse ac verbum Ægyptus de quo prima syllaba amputata est.

tiones græce vel syriace habitarum, nobis tradiderunt, ante omnia autem monachorum historias. Permulti quidem hi libri olim fuere, nunc vero multi periere ex quibus aliquot arabice translati res narratas nobis satis accurate servaverunt. Sed usque ad hoc tempus illorum librorum majorem partem sive lingua coptica exaratorum, sive arabice translatorum legere fere nulli in mentem venit : per bibliothecas jacent, neque ullius manus illa volumina explicat, neque oculus legit, neque illis ingenium operam dat. Cujus incuriæ duplex esse causa mihi videtur : prima quod lingua fere omnibus ignota est ; altera quod rerum historicarum scriptores opera græca habentes græcumque ingenium maximi facientes, opera coptice scripta parvi duxerunt. Attamen ætate nostra quidam doctissimi viri animum ad coptica attenderunt, sed paucissimi, atque illa, ut ita dicam, contenti fuerunt delibare. Certe illis quidem venia tribuenda est, nam coptici codices per omnes Europæ bibliothecas sparsi difficillime a cupidissimo quoque illis studendi adeuntur. Mihi autem illos et in Ægypto, et Oxonii, et Londini, et Parisiis, et Romæ et Neapoli et etiam Venetiis colligere transcribereque, ut jam dixi, licuit: quos cum transcriberem, multa a me intellecta sunt ex quibus inferre poteram quo modo ægyptiorum monachorum historia nobis a græcis vel latinis auctoribus sit narrata.

Triplici igitur modo instituti sunt per Ægyptum monachi, et quidem eodem tempore. Primum, si quis se ad religiosam vitam dare, seu monachus fieri cuperet, sibi casulam quamdam extra vicum luto ædificabat solusque manebat, victum manuum labore sibi parans, aut ab amicis vel religiosis hominibus accipiens. Quum autem horum vere monachorum aliquis virtutibus eximiis famam consecutus esset, multi illius agendi rationem videre imitarique cupientes illum adibant. Inde factum est ut ille Antonius

quo nemo nobilior fuit et qui monachorum immerito pater habetur, hominum ac monachorum frequentiam fugiens, prope mare Rubrum sibi ædificaverit cellam, vel potius foderit. Atque initio quidem latuit, sed brevi quibusdam camelorum ductoribus notus fuit neque multum post temporis major apud illum in deserto fuit hominum frequentia quam in Ægypto. Illius permulti fuere discipuli et paulatim aliæ prope illius cellæ ædificatæ vel effossæ sunt; monachi tamen vitam agebant nemini, ne Antonio quidem mancipatam, manentes, abeuntes, redeuntes, prout quemque suum ferebat ingenium aut sua libido. Hos inter Antonii discipulos quadam die adfuit Macarius qui cella quam prope suum vicum primo incoluerat relicta, haud secus atque Antonius vicinorum et cognatorum frequentiam ac reverentiam fugiens, in aliam Ægypti partem se transtulerat in quâ ignobili affectus supplicio multa perpessus est antequam Scythiacam regionem jam eremitis plenam adiret. Audita Antonii fama, ad mare Rubrum profectus est, Antoniique consuetudine frui potuit atque exemplis. Quod iter denuo etiam iniit antequam ad Nitriæ lacus multos monachos ad monachalem religionem institueret illisque certas leges constitueret. Ex his legibus monachis primum in diversa loca dispersis et nulli addictis commune quoddam innexum est vinculum quo illi certis horis ad Deum preces fundere, vel manibus laborare, vel vigilare, vel dormire, vel edere poterant, nec tamen in uno loco congregati, si *cynaxeos* horam et diem exceperis. Pessima enim magistra visa erat Macario solitudo expertusque ille erat hominibus cæterum rudibus ac natura ad voluptatem propensis et lege opus esse stabili et monitore qui illos per rectiorem viam duceret. Neque tamen unquam illi in mentem venit omnes vitæ religiosæ ac monachicæ studiosos congregare, illos ad vitæ bene et ratione dispositæ atque

unius moris normam redigere et uniuscujusque labores ad omnium utilitatem promovendam convertere.

Sed hæc vitæ communis seu cœnobiticæ ratio non inferiore, sed ex Ægypto superiore oritura erat. Velut enim ad mare Rubrum Macarium docuerat Antonius, ita Pachomium eodem tempore docebat quidam senex monachus, nomine Palamon, ad vicum qui græce dicitur Chenoboscion (χηνοβόσκιον), coptice vero Schenesît. Ille Pachomius quum, Palamone etiam vivente, monachos congregare et cum illis eodem loco eodemque modo vivere in mentem venisset, magistro mortuo quam tantummodo, ut ita dicam, in animo gestarat institutionem, actu perficere incepit. Itaque brevi tempore ingenti monachorum apud se numero congregato, illos sua instituta ita edocuit ut illa rudis ingenii homines accipere atque intelligere possent. Neque vero in medium cursum tunc processerat quartum post Christum natum sæculum.

Sed hanc esse monachicæ vitæ rationem atque explicationem recte mihi ex operibus copticis colligi videtur; quam monachicæ religionis explicationem, si tantum rerum rationi attenderis, naturæ humanæ convenientem habebis; attamen illius vitæ ultima, ut ita dicam, evolutio, quum sit eodem tempore effecta, necessario ex illis duobus institutis revera non pependit. Ut autem Antonii tempestate vivebat Macarius, ita Pachomius quoque, qui cum numquam Antonium vidisset, Macarium conspexit, nam, audita novi instituti fama, Macarius ad Chenoboscion se contulerat. Hanc frustra apud auctores et græcos et latinos et etiam apud copticos progressionem quæreres, sed ex libris copticis quicumque hos libros studiosissime et plurime volutatus quantum hæc naturæ et factis consentanea sint facile intelliget.

Ac multi quidem sunt libri a Coptis de Antonio exarati,

et potissimum de Macario Nitriæque monachis et de Pachomio cœnobitisque. Nihil majori curæ erat sive monachis, sive cœnobitis, quam religiosa Patrum ac Fratrum, ut aiebant, facinora scribere ut quotiescumque suo indulgere ingenio quidam vellet, illa legere atque imitari posset. Hinc tanta librorum sive in Nitriæ monasteriis, sive in Ægypti superioris cœnobiis conscriptorum multitudo. Vix clarissimi inter monachos Patres, Antonius, Paulus Eremita, Macarius, Pachomius, Sinuthius vita functi erant quum illorum discipuli quæcumque facta, quæcumque dicta, quæcumque visa, audita aut memoria retenta scribenda curaverunt. Itaque, nam exempla proferam, Visa discipulus, uno tantum forsan anno post magistri mortem, Sinuthii vitam diligentissime litteris persecutus est, et Pachomii gesta ex Theodori discipuli narratione quindecim tantum elapsis annis post ejus obitum, a fratribus cœnobitis in vico Phboou nuncupato conscripta sunt. Postquam autem hi magni Patres vitæque monachicæ conditores diem supremum obierunt, si quis deinde virtutibus eximiis vel propriæ carnis macerationibus aut prodigiis clarus evadebat, statim illius post mortem historiam scribebant æquales. Atque interdum ne mors quidem expectabatur : ex Patribus quidam sive narrationes, sive orationes scribebant unde illorum acta vel dicta pendere possumus. Quin etiam brevi exemplorum ratio miraculorum appetentibus monachis non satis fuit, sed certatim suum ingenium ad fabulosas ac prodigiosas quasdam conficiendas narrationes adjunxerunt. Namque jam a puero Coptitæ fabulas audierant quas olim Pharaonum scribæ poëtæque animi oblectandi gratia finxerant; illorum enim mentes minime a diis antiquis Ægypti abhorrentes novæ religionis tantum extimam formam acceperant semperque Osiridi et Isidi atque omnibus patrum diis addictæ erant. Etenim ante omnia scribendi arte ve-

teres Ægyptii gavisi eam summis laudibus affecerant: idem studium nepotes tenebat.

Sed ut ad *Historiam lausiacam* et Nitriæ monachos revertar, ab his multos libros scriptos esse dicendum mihi videtur. Adhuc exstant quædam opera, sive integra, ut Macarii magni vita, Johannis Colobi et Danielis hegoumeni historia; sive manca, ut Antonii, Pauli eremitæ, Macarii Alexandrini vitæ. Simul atque Nitrii montis et Scythiacæ regionis a monachis Macarii institutionem sequentibus fama pervulgata est, illis monachis res monachicas scribere summæ curæ fuit. Et initio quidem res illas voce viva narrare satis sibi habuerunt, ut de Pachomio ejusque cœnobitis legimus, sed brevi tempore, sermonis fugacitate perspecta, ad scriptionis stabilitatem confugerunt. Multæ quidem sunt monachorum vitæ quæ, vel a barbaris, vel a monachis ipsis vastatæ ac deperditæ, temporis lapsu perierunt; sæpe enim Nitrium montem barbarorum gentes depopulatæ sunt futurumque erat tempus quo monachi suos libros non intellecturi, sed neglecturi aut etiam contempturi erant. Ex his operibus deperditis quædam principio memphitica linguæ copticæ dialecto scripta ad nos translatione sive sahidica, sive arabica pervenerunt, ut *Patrum Apophthegmata, Monachorum Paradisus*, etc. Sed quum in Ægypto superiore monachi ejusdem linguæ alia dialecto uterentur, libros memphitice scriptos, id est in Ægypti inferioris dialecto, in Sahidicam superioris transferri, et vice versa, necesse fuit. Cujus rei vitæ Sinuthii compendium mihi argumento est, nunc memphitice apud Vaticanum codicem LXVI servatum: nam Visam Sinuthii discipulum magistri vitam scripsisse lingua qua in sua regione, seu in Panopolitano nomo utebantur pro certo habendum est. Præterea multi codices seu codicum fragmenta in Sinuthii monasterio, *Deir anba Schnoudi*, seu *Deir el-abiat*

(monasterium Sinuthii patris, vel monasterium album) vulgo nuncupato, aut antiquitus, aut nuperrime inventa sunt, neque ulla codicis pagina memphitice scripta fuerat. Quæ opera contra, quum primum in memphitica dialecto exarata, in sahidicam transferebantur, ut monachi qui tantum Ægypti superioris dialectum intelligebant, illa legere possent ac meditari.

Huc accedit quod mos fuit in Nitriæ monasteriis omnes monachos qui sancti ac maximis virtutibus præditi habebantur nominatim libro qui *liber scythiacæ regionis monachorum* nuncupari posset, inscribere. De hujus enim modi libro aperte loquitur auctor qui vitam Johannis Colobi memphitice scripsit, dicens: « Accuratius autem discemus ea quæ quærimus ex libro sanctorum seniorum quo res eorum enarrantur æque ac ejus sancti cujus festum hodie celebramus; liber autem alio nomine dicitur Paradisus, et quidem merito ex scribendi ratione convenienterque hunc librum tali nomine appellaverunt, nam sanctorum et animarum in hoc Paradiso enumeratione impletus omnimodo est magnus lætitiæ Paradisus, et hic hujusmodi unicus liber nunc exstat et usque ad sæculorum consummationem perdurabit, animas parans quæ Deo offerri dignæ sint, quæ bonam vitam agent ita ut ex hoc scientiam sumant cum vero judicio fiantque Spiritus sancti templa, hæreditatem vitæ æternæ mereantur ex meditatione factorum et salutarium laborum ab his luminaribus de quibus in eo agitur toleratorum.[1] Sunt autem abba Paulus Magnus et abba Antonius, abba Palamon et abba Pachomius, abba Ursinus et abba Petronius, abba Theodorus et abba Mona, abba Ammon et abba Matoi, abba Macarius magnus et alter abba Macarius Alexandrinus, abba Isidorus et abba

1. Hanc orationis figuram in me non recipio.

Pamo, abba Djidjôi et abba Amoi, abba Mose et abba Romanus, abba Joseph et abba Chronius, abba Besarion et abba Poimen, abba Arsenius et abba Paphnuti, abba Hilarion et abba Ephrem Syrus, abba Evagrius et abba Sylvanus, abba Zenon et abba Senuthi, abba Isaias et abba Petrus discipulus ejus, abba Lucius et abba Longinus, et pater noster sanctus presbyter cujus festum hodie celebramus, sanctus præpositus abba Johannes Colobi.»[1]

1. ⲛϩⲟⲩⲟ ϫⲉ ⲁⲛⲛⲁⲥⲙⲓ ⲉⲧⲁⲕⲣⲓⲃⲓⲁ ⲙ̀ⲫⲏ ⲉⲧⲉⲛⲕⲱϯ ⲛⲥⲱϥ ⲟⲣⲑⲱⲥ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲛϫⲱⲙ ⲛⲛⲓϧⲉⲗⲗⲟⲓ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲉⲑⲃⲉ ⲛⲏ ⲉⲧⲁⲩⲓⲥⲧⲟⲣⲓⲛ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲛϧⲏⲧϥ ⲉⲑⲃⲉ ⲡⲁⲓⲁⲅⲓⲟⲥ ⲉⲧⲉⲛⲉⲣ ϣⲁⲓ ⲛⲁϥ ⲙ̀ⲫⲟⲟⲩ ⲟⲩⲟϩ ⲡⲁⲓϫⲱⲙ ⲫⲁⲓ ⲉⲧⲁⲩⲉⲣ ⲛⲛⲉϯ ⲣⲉⲛϥ ϫⲉ ⲡⲁⲣⲁⲇⲓⲥⲟⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲇⲓⲕⲉⲱⲥ ⲕⲁⲧⲁ ⲫⲣⲏϯ ⲉⲧⲉϧⲛⲟⲩⲧ ⲟⲩⲟϩ ⲉⲧⲉⲣⲡⲣⲉⲡⲓ ⲕⲁⲗⲱⲥ ⲟⲩⲛ ⲁⲩⲙⲟⲩϯ ⲉⲣⲟϥ ⲉⲛⲁⲓⲣⲁⲛ ⲕⲉ ⲅⲁⲣ ϧⲉⲛ ⲧⲟⲛⲟⲙⲁⲥⲓⲁ ⲛⲛⲓⲁⲅⲓⲟⲥ ⲉⲧⲉϧⲛⲟⲩⲧ ⲉⲛⲁⲓ ⲡⲁⲣⲁⲇⲓⲥⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲯⲩⲭⲟⲛ ⲫⲁⲓ ⲉⲧⲁϥⲙⲟϩ ⲡⲁⲛⲧⲱⲥ ⲛϫⲉ ⲡⲓⲛⲓϣϯ ⲙⲡⲁⲣⲁⲇⲓⲥⲟⲥ ⲛⲧⲉ ⲡⲟⲩⲛⲟϥ ⲟⲩⲟϩ ⲉⲧⲓ ⲟⲛ ϣⲁ ϯⲛⲟⲩ ⲛⲉⲙ ϣⲁ ϯⲥⲩⲛⲧⲉⲗⲓⲁ ⲛⲧⲉ ⲡⲁⲓⲉⲱⲛ ϥⲛⲁⲕⲏⲛ ⲁⲛ ⲛϫⲉ ⲡⲁⲓϫⲱⲙ ⲛⲟⲩⲱⲧ ⲫⲁⲓ ⲉϥⲉⲥⲟⲃϯ ⲛϩⲁⲛ ⲯⲩⲭⲏ ⲟⲛ ⲛⲟⲩⲇⲱⲣⲟⲛ ⲙ̀ⲫϯ ⲛⲏ ⲉⲑⲛⲁⲱⲛϧ ⲛⲕⲁⲗⲱⲥ ⲉⲑⲣⲟⲩϭⲓ ⲉⲃⲟⲗ ⲛϧⲏⲧϥ ⲛⲟⲩⲉⲙⲓ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲇⲓⲁⲕⲣⲓⲥⲓⲥ ⲙⲙⲏⲓ ⲉⲑⲣⲟⲩϣⲱⲡⲓ ⲛⲟⲩⲉⲣⲫⲉⲓ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲡⲛ̅ⲁ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲟⲩⲟϩ ⲉϣⲁϣⲛⲓ ⲉⲧⲕⲗⲏⲣⲟⲛⲟⲙⲓⲁ ⲙⲡⲓⲱⲛϧ ⲛⲉⲛⲉϩ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲉⲛ ⲛⲭⲟϩ ⲛⲛⲓⲡⲣⲁⲝⲓⲥ ⲛⲉⲙ ⲛⲓϧⲓⲥⲓ ⲛⲟⲩϫⲁⲓ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲫⲱⲥⲧⲏⲣ ⲉⲧⲉϧⲛⲟⲩⲧ ϩⲓⲱⲧϥ ⲉⲧⲉ ⲛⲁⲓ ⲛⲉ ⲁⲃⲃⲁ ⲡⲁⲩⲗⲉ ⲡⲓⲛⲓϣϯ ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲁⲛⲧⲱⲛⲓ ⲁⲃⲃⲁ ⲡⲁⲗⲁⲙⲱⲛ ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲡⲁϧⲱⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲱⲣⲓⲛⲟⲥ *(sic)* ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲡⲉⲧⲣⲱⲛⲓⲟⲥ ⲁⲃⲃⲁ ⲑⲉⲟⲇⲱⲣⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲙⲱⲛⲁ ⲁⲃⲃⲁ ⲁⲙⲟⲩⲛ ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲙⲁⲧⲟⲓ ⲁⲃⲃⲁ ⲙⲁⲕⲁⲣⲓ ⲡⲓⲛⲓϣϯ ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲙⲁⲕⲁⲣⲓⲟⲥ ⲟⲛ ⲁⲃⲃⲁ ⲓⲥⲓⲇⲱⲣⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲡⲁⲙⲱ ⲁⲃⲃⲁ ϫⲓϭⲱⲓ ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲁⲙⲟⲓ ⲁⲃⲃⲁ ⲙⲟⲩⲥⲏ ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲣⲱⲙⲁⲛⲟⲥ ⲁⲃⲃⲁ ⲓⲱⲥⲏⲫ ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲭⲣⲟⲛⲓ ⲁⲃⲃⲁ ⲃⲏⲥⲁⲣⲓⲱⲛ ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲡⲟⲓⲙⲏⲛ ⲁⲃⲃⲁ ⲁⲣⲥⲉⲛⲓ ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲡⲁⲫⲛⲟⲩϯ ⲁⲃⲃⲁ ⲏⲗⲁⲣⲓⲱⲛ ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲉⲫⲣⲉⲙ ⲡⲓⲥⲩⲣⲟⲥ ⲁⲃⲃⲁ ⲉⲩⲁⲅⲣⲓⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲥⲟⲩⲗⲟⲩⲁⲛⲟⲥ ⲁⲃⲃⲁ ⲍⲏⲛⲱⲛ ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲥⲉⲛⲟⲩⲑⲓ ⲁⲃⲃⲁ ⲏⲥⲁⲓⲁⲥ ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲡⲉϥⲙⲁⲑⲏⲧⲏⲥ ⲁⲃⲃⲁ ⲗⲟⲩⲕⲓⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲗⲟⲅⲅⲓⲛⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲡⲉⲛⲓⲱⲧ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲙⲡⲣⲉⲥⲃⲩⲧⲉⲣⲟⲥ ⲉⲧⲉⲛⲉⲣ ϣⲁⲓ ⲛⲁϥ ⲙ̀ⲫⲟⲟⲩ ⲫⲏ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲡⲓⲏⲅⲟⲩⲙⲉⲛⲟⲥ ⲁⲃⲃⲁ ⲓⲱⲁⲛⲛⲏⲥ ⲡⲓⲕⲟⲗⲟⲃⲟⲥ.

Hunc librum Nitriæ monachis quasi proprium fuisse testatur major in illo enumeratorum pars monachorum qui Nitrium montem Scythiacamque regionem incoluerunt : de aliis, ut de Paulo magno, de Antonio, de Palamone, Pachomio hujusque discipulis, Ursino, Petronio, Theodoro, Mona[1] Nitrienses monachi, sive a viatoribus accepta sive ex illorum vitis cognita tradiderunt, haud secus ac de Ephrem Syro ac Hilarione qui Palæstinam incoluerunt. Ægyptii monachi quamvis vestitum peculiarem religiosamque vitam simul induissent, veterum Ægyptorum itinera longa ineundi propensionem, quod postea fusius disseremus, non amiserant semperque (postea abundantius dicendi mihi locus erit) regiones sive Ægypti, sive externas peragrabant, servos Christi, ut aiebant, videndi cupiditate allecti illorumque virtutes mirandi. Posteaquam ad suas contubernales revenerant, nihil antiquius habebant quam ut visa fratribus narrarent interdumque scriberent. Ex diversis igitur hujuscemodi elementis conflati sunt libri quorum *Monachorum paradisus*, arabice *Boustan er-roheban*, et *Apophthegmata Patrum* speciem nobis ipsam præbent. Sed de his vero *Patrum apophthegmatibus* mihi dicendum est quid sentiam.

Quod opus notissimum est apud monachorum historiæ nec non apud ethicæ rei christianæ scriptores, seu *asceticos*, ut aiunt, auctores, ex hoc fonte omnibus illis mirandæ virtutis exemplis haustis quibus laudem ac gloriam in hos monachos certatim cumulaverunt. Sed si Rosweydio[2] illi viro doctissimo fides adhiberi potest, triplex est hic *verba Seniorum* complectens liber et ex his tribus partibus una quidem a Rufino scripta, sed altera et tertia pars græce

1. De hoc Mona non agitur in libris copticis de Pachomio, sed de Mîna et de Mauo. — 2. Cf. Rosweyd : Vitæ Patrum, apud Migne, *Patrol. lat.*, tom. LXXIII.

a græco quodam incerto auctore conscriptæ fuissent, nam rei testem affert Photium; sed nil nostra refert hujus testis auctoritas quum tantummodo nobis se græco quodam codice usum fuisse testari possit. Utcunque res se habet, constat hunc librum coptice et quidem memphitica dialecto a Nitriæ monachis scriptum primum fuisse. Hunc enim librum coptice scriptum fuisse fidem facit magna ejus pars libri quam apud Zoegam invenire est editam ac in bibliothecæ Neapoleos conservatam codicibus, in quibus nil translationem redolet. Ex alia parte si ad hos codices animum attenderis nullius monachi qui superiorem Ægyptum incoluerit, Lycopoli superata, nomen invenies, multorum vero nomina monachorum qui Scythiacam regionem Nitriosque montes incoluerunt sicque persuasum habebis hujus libri auctorem seu potius scriptorem qui hunc librum diversis ex partibus composuit, nihil de monachis ultra Lycopolim vitam degentibus cognovisse, omnia vero et quidem optime de monachis intra Lycopolim Nitriosque montes commorantibus et præsertim de his qui in Scythiaca regione vitam religiosam iniverant.

Quæ quum ita sint, nulli veritatis indagatori mirandum videbitur Palladium quum se novem annos inter Nitrienses monachos confecisse fateatur, horum librorum haud ignarum fuisse. Se ipsum etiam profitetur ardenti cupiditate flagravisse sanctorum vitam imitandi illorumque gressus prosequendi, nullamque esse aptiorem rationem virtute excellentium hominum imitandorum quam illorum vitam legere. Si igitur horum virorum historias legit Palladius, cur his non usus esset ad *Historiam lausiacam* scribendam non apparet. Rationi ergo consentaneum est illum operibus quæ legerat usum esse. Revera multa inveniuntur monachorum nomina quæ inveniuntur etiam apud copticos codices illaque hic enumerare prorsus operæ pretium est. Si frag-

menta igitur a Zoega edita cum Palladii opere contuleris in priori hujus operis parte undecim nomina invenies quæ apud *Apophthegmata Patrum* ac *Historiam lausiacam* leguntur nempe Horsiesi,[1] Hori,[2] Pambo,[3] Paesii,[4] Macarii Agyptii,[5] Marci,[6] Moysis,[7] Antonii,[8] Pauli simplicis[9] et Eliæ.[10] Plura quidem sine dubio essent hæc nomina, nisi major pars codicis a Zoega editi desideraretur; hæc tamen nomina, quamvis numero pauca, magni momenti esse mihi videntur, nam quæ a Palladio narrata eodem sunt genere ac quæ ab auctore coptico, et sæpe omnino eadem. Si, exempli gratia, quæ narrantur de Macario Ægyptio seu seniori perpenderis, eadem esse apud Palladium ac apud *Apophthegmata Patrum* atque Macarii *vitam* duplicem nunc etiam Vaticana in bibliotheca asservatam ac a me Romæ transcriptam persuasum habebis. Sunt quidem et multa alia quæ inter se conferri possunt; sed alias afferre queo rationes quæ Palladio haud ignota fuisse opera coptica demonstrant. Ante omnia nil apud Palladium quod ingenio ægyptio repugnet, invenitur : res etiam stupendæ ac mirabiles omnem supra modum apud copticos scriptores leguntur. Abbatis Amonis erga mulierem agendi ratio[11] apud cynaxarium invenitur : idem dicendum de Pambonis ad Melaniam responsione quam in fragmentis huic dissertatione adjunctis invenies. Nathanaëlis historia[12] ac institutum nunquam e cella egrediendi[13] de aliis monachis narrantur, haud secus ac Moysis furis historia Paulique simplicis vita apud Cynaxarium.[14] De monacho etiam qui

1. Zoeg. *op. cit.*, p. 204 operis coptici n° CLXX. — 2. *Ibid.* p. 192 et 202. — 3. *Ibid.* p. 202 et 289. — 4. *Ibid.* p. 16. — 5. *Ibid.* p. 197, 270, 242 etc. — 6. *Ibid.* p. 241. — 7. *Ibid.* p. 249. — 8. *Ibid.* p. 209, 245, 279 etc. — 9. *Ibid.* p. 215 et 274. — 10. *Ibid.* p. 314 et 368. — 11. *Hist. laus.* VIII. — 12. *Ibid.* XVIII. — 13. *Ibid.* XVIII. — 14. Cf. mss. arabes de la Bibliothèque nationale.

virilia novacula amputat narratur persæpe apud coptica opera Sinuthiique in hujusmodi monachos agendi rationem in illius operibus legere quivis potest copticæ linguæ peritus. Cujusdam monachi libidine narrata, sic suam sententiam aperit Palladius : « Hæc autem narravi ne videatur nobis alienum quando viderimus aliquos sanctos incidisse in tales calamitates.»[1] Iisdem fere verbis legitur in Pisentii, urbis Keft (seu Coptos) episcopi vita : « Si quis audiens me interrogare velit, dicens : Quomodo servi Christi ægrotant? huic liber justi Job legendus est.»[2] Nil igitur ?listant. Cæterum multa etiam sunt quæ hic enuntiare longum est, quod si vellem, et ultra modum dissertatio mea amplificanda esset ac memoranda quædam quæ apud monachos hodierni temporis ipse ego vidi adhuc vigentia. Sunt enim quædam Palladii verba ingenium pure ægyptium ita redolentia, ut nusquam nisi in Ægypto intelligi queant. Ex alia parte sunt quædam sententiarum conformationes quæ omnino copticum sermonem detegunt ac vere e coptica lingua in græcam translatæ sunt. Sic, ut exempla offeram, sæpe narratio his verbis incepit : Narravit mihi quidam frater, etc., ut in copticis libris.[3] Verba : « nobis pedes tuos attingentibus,»[4] ad verbum e coptico sermone translata sunt; sic etiam hæc : « Nolo occidere camelum neque ei dolium imponere ut moriatur.»[5] Nunquam eo modo locutus esset græcus auctor; coptici vero semper scriptores quum actus actui succedit posteriorem in priore loco enuntiant nec dicunt : Iter feci ut viderem; sed : vidi et iter feci; nec : cubitum ivi; sed : cubui et ivi. Et multa hujusmodi.

1. *Hist. laus.* XXX. — 2. Cod. cop. vat. LXIII. Coptice ⲁⲣⲉϣⲁⲛ ⲟⲩⲁⲓ ϫⲉ ϧⲉⲛ ⲛⲓⲁⲕⲣⲟⲁⲧⲏⲥ ⲟⲩⲱϣ ⲉϧⲟⲧϧⲉⲧ ϫⲉ ⲡⲱⲥ ⲥⲉϣⲱⲛⲓ ⲛϫⲉ ⲛⲓⲉⲃⲓⲁⲓⲕ ⲛⲧⲉ ⲡⲭ̅ⲥ̅ ⲙⲁⲣⲉ ⲫⲁⲓ ⲙⲡⲁⲓⲣⲏϯ ⲱϣ ϧⲉⲛ ⲡⲓϫⲱⲙ ⲛⲓⲱⲃ ⲡⲇⲓⲕⲉⲟⲥ. — 3. Coptice ⲁϥϫⲟⲥ ⲛϫⲉ ⲟⲩⲥⲟⲛ. — 4. *Hist. laus.* XV et XVI. — 5. *Hist. laus.* VIII.

Denique apud coptica fragmenta Bibliothecæ vaticanæ quædam ad *Historiam lausiacam* pertinentia, si Zoegæ fidem adhibueris inveniuntur.[1] Hæc fragmenta tria sunt numero ac Palladii ad Lausium præpositum epistolam ac de abbatibus Pambo et Evagrio narrationes continent. Ad calcem hujus dissertationis textum ac translationem hujus epistolæ narrationumque transcribam : hic tantummodo quæ de abbate Pamo apud Palladium ac fragmenta coptica inter se conferre operæ pretium erit. Hæc Palladius : «Hujus monti accola fuit etiam abbas Pambo, qui fuit magister Dioscuri episcopi Ammonii et Eusebii et Euthymii fratrum, et Origenis filii fratris Dracontii viri illustris et admirabilis. Hic Pambo multa quidem habebat et varia privilegia : inter cætera autem quæ recte et ex virtute ab eo gerebantur, hoc habebat quo erat reliquis superior, quod scilicet aurum et argentum despiciebat, quantum postulat ratio dominica. Unde mihi narravit beata Melania quod eum ab initio Roma venisset Alexandriam et de ejus virtute audiisset a beato Isidoro presbytero et xenodocho, qui de eo mihi narravit, et ad ipsum deduxit in solitudinem. Ad eum, aiebat, attuli vasa argentea trecentarum librarum argenti, rogans eum ut rerum mearum esset particeps. Ille autem, inquit, operans, et ramos texens mihi benedixit, voce magna dicens : Deus det tibi mercedem. Et dixit suo œconomo Origeni (*al.* Theodoro) : Accipe et ea dispensa universæ fraternitati quæ est in Lybia et in insulis. Hæc enim monasteria magis indigent; ei præcipiens ut ex eo nihil daret iis qui erant in Ægypto, propterea quod sit regio ditior et abundantior. Ego autem, inquit, stans exspectabam ut vel benedictionibus ab eo honorarer, vel verbo saltem laudarer ob tantum donum. Cum vero nihil omnino ab eo audiissem,

1. Zoega, *op. cit.*, p. 129.

ei dixi : Domine, ut scias quantum sit, sunt trecentæ libræ argenti. Is autem rursus cum ad hoc ne omnino quidem annuisset et nec ad vasis quidem thecam attendisset respondit : « Is cui hæc attulisti, o filia, non opus habet ut a te discat quantitatem ponderis. Qui enim montes appendit et saltus statera,[1] multo magis scit quantitatem tui argenti. Si enim hæc mihi dares, recte mihi pondus dixisses; sed si Deo ea obtulisti, qui ne duos quidem obolos despexit, sed eos plus quam omnia æstimavit,[2] tace. » Sic ergo, inquit, dispensavit gratia Domini, dum ingressa sum in hunc montem. Brevi autem post tempore dormiit homo Dei, nec ægrotans, nec in ulla parte corporis dolorem sentiens, sed sportam contexens me accersiit, et cum adesset jam extremus stimulus *(sic)*, dicit mihi : « Cape hanc sportam a meis manibus, ut mei memineris. Nihil enim habeo aliud quod tibi relinquam. » Et cum hoc dixisset, excedit sine febre, cum esset annorum septuaginta, Domino commendans spiritum. Quem cum ego curassem et linteis sancti corpus involvissem et deposuissem, recedi a solitudine, usque ad diem mortis habens mecum illam sportam. Hic Pambo cum esset moriturus, in ipsa hora excessus, cum circumstantibus Origene presbytero et œconomo et Ammonio viris inclytis, et reliquis fratribus, dicitur hoc dixisse : Ex quo veni in hunc locum solitudinis et meam ædificavi cellam et hic habitavi, nullus fuit dies quo non aliquid operis fecerim meis manibus : nec memini me ab aliquo panem gratis comedisse; nec me in hanc horam pœnitet alicujus sermonis quem dixerim; et sic ad Deum recedo ut qui nec pius quidem ac religiosus esse cœperim. Hoc quoque ferebant de eo testimonium Christi servi Origenes et Ammonius, quod nunquam de re aliqua inter-

1. *Isai.* XL, 12. — 2. *Marc.* XII, 42.

rogatus, quæ vel ad scripturam, vel ad actionem negotiumve aliquod pertineret, statim responderet, dicens : Nondum comprehendi. Tam considerate quidem ex Deo dabat responsa, ut a Deo eum omni metu omnes acciperent. Dicebatur enim hanc virtutem etiam supra magnum Antonium, et super omnes sanctos exercuisse, nempe ut esset in loquendo accuratus et perfectus. Fertur autem præter alia hæc quoque actio sancti Pambon, quod Pior qui se in vita exercebat monastica, ad ejus cellam aliquando accedens, proprium panem detulit. Cum eum autem Pambon reprehendisset, dicens : Cur hoc fecisti? respondit Pior : Ne te gravarem. Itaque tacitus eum dimisit. Post aliquantum autem temporis accedens magnus Pambon ad cellam Pior, panem suum secum madefactum attulit. Ab eo autem rogatus quanam de causa panem attulisset madefactum, respondit Pambon : Ideo madefeci, ne ego quoque te gravarem.»[1]

Hæc Palladius de Pambone, seu potius de Pamo ut scripsere nomen Copti. Nunc vero quænam invenire sit de illo apud coptica fragmenta inquiramus. «Quidam visus est in monte *Pernoudj* quem apa Pamo vocabant. Hic abbati Antonio successit illumque vocant apa Pamo ἀλήθινον id est veridicum, de cujus virtutibus omnes bonum afferunt fratres testimonium. Illum ego meo tempore non inveni, sed mihi de illo narrarunt fratres hunc hominem nunquam mentitum esse, nec jusjurandum, nec maledictum ex illius ore processisse, nec ab illo ullum verbum prolatum esse, nisi necessarium. Illi mulier erat duoque filii qui monachi fieri noluerunt. Quum ad fratres venisset, senem adivit eique dixit : «Me psalmum doceas;» nam litterarum omnino rudis erat. Senex vero illum docere incepit hunc psalmum :

1. *Hist. laus.* X et XI.

Ego dixi : vias meas custodiam ne lingua mea peccatum admittam;[1]» et quum senex priora verba protulisset, illum coercuit dicens : «Mi pater, nisi primum versiculum didicerim, secundo non studebo.» Et quum in suam cellulam progressus esset apa Pamo, octo consumpsit annos ut verbum quod didicerat actibus efficeret, nam neminem adibat, dicens : Nisi prius linguam meam domuerim, nullum hominem adibo ne forte lingua mea cadam. Octo consumptis annis ad senem ex quo primum versiculum didicerat iter suscepit senexque illi dixit : Pamo, cur te non viderim hucusque? Num psalmum non didicisti? — Respondit Pamo : Quum primum versiculum non didicerim, ad te non sum regressus ut secundum addiscerem, nam hucusque non concedit mihi Deus illum discere, et ne te, pater, contemnere viderer ad te non veni; quum autem hunc primum didicero, ad te veniam rursus. Et quum in cellam abiisset decem alios annos consumpsit, nec illum adivit. Fuit igitur in hoc monte abbas Pamo qui abbatem Dioscorum docuit episcopum, nec non abbatem Ammonem, abbatem Joannem abbatis Dracontii episcopi in vico Hor nepotem. Hic igitur abba Pamo vir quidem erat qui admirationem moveret, nam illius virtutes ac instituta maxima sunt : hoc autem maxime mirandus fuit quod aurum argentumque despiceret, sicut scriptum est. Hæc mihi quondam de illo narravit beata Melania : Quum primum Alexandriam Roma ivissem mihi enarravit abbas Isidorus presbyter abbatis Pamo virtutes : ego vero illum meis precibus prosecuta sum ut mihi viam demonstraret ad desertum locumque quem incolebat abbas Pamo, ut illum viderem. Quum ad montem me duxisset, illum precata sum meque in illius abbatis locum deduxit. Quum ad illius pedes me obvolvissem illumque ado-

1. *Psalm.* XXXVIII, 1.

rassem, me sedere jussit ipseque sedebat manibus ramos palmæ contexens. Tunc illi vasa mea indixi illique vas argenteum dedi in quo trecentæ erant libræ argenti, illum deprecans ut facultatum mearum particeps fieret. Ille vero sedebat palmas contexens, operi manuum suarum intentus nec oculos ad me ut videret sustulit, sed mihi submissa voce[1] dixit : «Deus tibi benedicat secundum illa quæ passa es tuamque tibi mercedem in cœlis condonet!» Mihi dixit etiam : «Hoc vas in fenestra deponas». Theodorum tunc œconomum vocavit ac illi : «Hæc mulier, inquit, ista ad Dei servitium advexit : accipe igitur illa, abi, hæc eroga ac inter cellarum vel Lybiæ senes dispensa, interque fratres qui in cavernis vel in insulis vitam degunt, nam hæc monasteria ante omnia pauperrima sunt.» — Illi vero mandavit : «Ne hæc monasteriis Ægypti impertiaris; nam illa regio, inquit, rebus corporalibus magis quam hæc indiget.» — Ego vero, inquit Melania, stabam mecum hæc reputans ac dicens : «Forte mihi benedicet ac me laudabit!» nullum vero verbum ex illo audivi. Tunc illi dixi : «Mi pater, cupio, ut scias, te monere hic trecentas esse argenti libras.» Ille vero ne caput quidem sustulit, dum palmas intexeret, sed mihi firma voce : «Ille, inquit, cui hæc donasti illarum numerum cognoscit; non opus est ut illum hanc aliquis edoceat quantitatem : qui enim montes ac colles statera appendit non argenti quantitatem ignorat. Si mihi hæc dedisses, pulchre quidem me monuisses, nam ego homo sum; quum vero illa Deo dederis quodnam opus est ut me moneas? nam Deus qui viduæ duo minuta accepit etiam tuam oblationem accipiet : tu vero taceas, ne te glorieris.» Sic ergo Deus mihi mentis dedit tranquillitatem ac ab illo egressa sum. — Mihi et hæc dixit Melania : «Nihil humani

1. Palladius scripsit *magna voce :* textus copticus rectior.

apud illum vidi.» Tunc ex illo loco Scetense desertum adivit ecclesiamque abbati Isidoro presbytero ædificavit. Paucos vero post dies dormivit abba Pamo vir Dei, septuaginta natus annos, nemoque illum esse moriturum præsentiit nec ipse febri laboravit : sedebat vero sportam contexens. Quum vero spiritum extremum in eo esset ut ageret,[1] huc venit Melania ad illum rursus videndum. Illi dixit Pamo : « Hanc sportam ex manuum mearum laboribus confectam accipe ut mei recorderis; nam aliud nihil meum est quod tibi relinquam.» Extemplo spiritum in Dei manus reddidit; illa vero discipulos precata est ut corpus curare permitteretur : corpus igitur in linteaminibus mundis honestisque curavit, e deserto egressa est et in illius manibus usque ad diem supremum sporta remansit.

Nobis enarravit Isidorus Scetæ presbyter abbatis Pamo virtutes. Illum precatus sum ut mihi ad desertum in locum abbatis Pamo viam demonstraret utque illum ego viderem. Et hi sunt viri qui, illum mirantes, quum e corpore discessurus esset, apud illum stabant nempe abba Macarius presbyter, abbas Ammon, abbas Theodorus et alii multi ex fratribus electi; ac illi dixerunt : Pater, verbum dic nobis ut ex illo vivamus. Ac illis sic locutus est senex : Ex quo desertum hoc ingressus sum mihique cellam ædificavi ac in illa commoratus sum, me non recordor unius verbi quod dixerim sine utilitate pœnituisse; nam non locutus sum unquam, nisi prius meum verbum appendissem utrum mortis an vitæ esset, nec mihi conscius sum unquam panem manducavisse gratis, nisi ex manuum mearum laboribus. Nec in meum cor adduxi me vitam monasticam egisse, sed et nunc mundo egressurus non dico vobis me vitam egisse

1. Patet verbum *spiritum* pro verbo *stimulum* græce κεντήματος opportuniorem hic locum habere quam vox ab *Historia lausiaca* usurpata. Sed hæc vox scribæ menda fuit sine dubio.

Deo piam; mihi vero accusationem infero quod Dei voluntatem non sim consecutus. — Illi fratres dixerunt : « Pater, nonne tuos labores ac tua opera Dei existimas esse?» — Illis respondit : « Hucusque secundum meas vires enixus sum ut præcepta Dei implerem sed unde sciam quod mihi eveniet in hora qua Deum adibo : aliud est Dei judicium, aliud hominum. Illius est misericordia : si me benigne vult habere, mihi gratiam ac charitatem donabit; si vero vult mecum rationes conferre, non ante illum immunis ero. Nescio an ante illum veniam consequar. » — De illo hæc perhibuerunt abbas Ammon, abbas Theodorus et abbas Jacobus : «Si ille de Scriptura vel de quavis alia re interrogatus esset, non illico respondebat, sed inquiebat : «Antequam hujus verbi vim apprehendam, mihi duos dies vel tres permittite, ut de isto verbo mediter vobisque responsum afferam.» Duobus vel tribus diebus elapsis, vel etiam hebdomade integra, nequidem temere respondebat sed dicebat : «Nisi sciam utrum vitæ an mortis fructum producat hoc verbum, illud non proferam.» Quæ autem verba loquebatur, illa accipiebant fratres haud secus ac si ex ore Dei processissent. Illius discipulus Jacobus qui ad illius imaginem conformatus est omnemque agendi rationem suscepit, his exceptis quæ ad linguam pertinebant, testatus est quodam die ad illum venisse hispanicum quemdam hominem nomine Anatolium qui primum Albini romani notarius fuerat mundumque reliquerat quum crumenam auro implevisset in qua quatuor millia denariorum aureorum. Illam ad pedes abbatis Pamo deposuit sperans, inquit, se laudes ab illo accepturum vel admirationem ac divitiarum dispensationi præficiendum esse. Silens vero abbas Pamo manibus operabatur, nec ad illa animum attendit, nec ullum verbum protulit. Tunc Anatolius : « Mi pater, inquit, hæc ad pauperum ministerium attuli.» — Dixit senex : «Hoc equidem

scio, mi fili.» — Ille vero Anatolius : «Quantum sit in illis te scire cupio.» — Respondit senex : «Ille cui hæc donasti non necesse habet illorum quantitatem scire.» Et quum illa deposuisset, abiit Anatolius et sacerdotibus inquit : «Non ex illis quas attuli divitiis tam profecit anima mea quam ex hujus senis agendi ratione abstinentiaque, nam me habuit quasi tantum unum denarium illi obtulissem.» Abbas vero Pamo ex bonis operibus ac humilitatis magnitudine omnibus fratribus erat admirationi. De illo etiam narrant quodam die ab Athanasio abbate accersitum illum Alexandriam ingressum esse. Quum vero ingressus esset, mulierem vidit scenicis ludis addictam quæ magnifice ornata erat : extemplo lacrymas fuderunt illius oculi. Quum has vidissent fratres qui illum comitabantur illi dixerunt : «Pater, te deprecamur, nobis has lacrymas edissere quanam de causa defluant.» — Ille vero respondit : «Duobus causis commovear; primum, illius animæ quam nunc video perditione; secundum vero quia anima ingrata mea non hujus meretricis similitudinem ac ornatum sumpsit, nec virtutum ornatu se vestivit, nec Deo et angelis placere studuit.» De discipulo vero qui valde in pecunia fidelis fuit, illi revelatum est hunc maledictione Giezi, Elisæi discipuli, delectari. Tunc apa Pamo divitias quas attulerat Anatolius præfectus accepit illasque adolescenti cuidam tradidit, nomine Origeni, qui hucusque vixit et huic operæ quæ illi a sene data se impendit, nempe rerum dispensationi. Ille in Domino sibi sæpe congratulatus est, nobis dicens : «Nec ego, nec mei filii panem alienum comedisse conscii sumus : nihil nisi quod nostro labore comparaveramus, usi sumus.» Hoc etiam egit : nulli inter homines juniores aliquid ex dispensatione dedit, sed solummodo senibus pauperibus ac infirmis quibus panem sibi comparare haud possibile; monasterii vero sui hominibus nihil ex divitiis quæ apud illum

erant dedit; sed sibi decem homines elegit fideles quos quotannis in insulas et Lybiam mittebat et ad loca τῶν κελλάρων Alexandriæ qui naves granis ac pane onerarent ac illa indigentibus dispensarent nec non et regionis ecclesiis quæ his indigebant ac ecclesiis deserti interioris in barbarorum regione, ut illum nihil sui monasterii accolis dedisse intelligamus. Quæras ergo et scies illum fratribus qui Ægypti loca ac *Pernoudj* montem incolunt consuetudinem hanc attulisse, nempe constituisse ut quotannis unicuique homini artaba frumenti daretur quæ indigentibus dispensanda ad ξένον τῶν κελλάρων nec non et viduas orphanosque. Sic unusquisque inter monachos per totum annum artabam frumenti in eleemosynam ex sibi necessariis dare satagebat. Hæc consuetudo usque ad hoc tempus inter illos viget. Etiam hoc mirandum de nostro sancto patre abbate Pamo narrant, nempe ascetam apa Pihor, abbatis Antonii discipulum, ad illum quondam venire cupientem secum panem ac duos alios quos apud illum manducaret, attulisse. Illi dixit abba Pamo : «Quæ sunt hæc, Pihor?» — Illi apa Pihor : «Per unum diem, inquit, apud te manere constitui ac hæc pauca necessaria mecum attuli.» Senex vero in mente sua se intellexit Pihor se voto obstrinxisse ne panem alienum comederet. Post aliquantum vero temporis, illum docere cupiens ne quum apud seniores iret voluntatem propriam exsequeretur, surrexit Pamo et ad apa Pihor processit; ante vero quam illum adiisset, panem suum madefecit duasque aquæ hydrias secum portavit. Illi dixit apa Pihor : «Quæ sunt hæc, Pamo?» — Respondit Pamo : «Ecce mecum panem meum et aquam adsportavi; ne tibi laborem inferrem, panem meum madefeci, antequam ad te venirem.» Hæc fecit apa Pamo ut illum tacitus doceret.[1] »

1. Cf. ad calcem secundi fragmenti textum.

Hæc apud coptica bibliothecæ vaticanæ fragmenta. Patebit has duas de Pauno narrationes multum inter se discrepare, multa apud Palladium deesse quæ in fragmentis copticis inveniuntur, atque unam de Melaniæ dono narrationem iisdem fere verbis apud utrumque referri. Quæ dissimilitudo unde veniat haud facile discernitur. Mihi quidem libet dicere Palladii opus ab auctore fragmentorum vaticanorum translatum esse, sed etiam hunc auctorem alio opere usum esse quo ipse antea usus sit Palladius. Huic sententiæ fidem facit quod quædam obscura apud Palladium clariora apud copticum sunt. Præterea animadvertendum est apud Palladium œconomum primo Theodorum ex quibusdam codicibus nominari, ex aliis vero Origenem, nec facile videtur intellectu quomodo hujus nominis pro alio usurpatio acciderit : ex copticis autem fragmentis facile intelligitur, nam duæ sunt ejusdem modi narrationes, altera de Melania, altera de Anatolio : quarum in priore œconomus Theodorus appellatur, in posteriore Origenes; inde nominum confusio ac transpositio. Inde etiam colligere liquet sive Palladium opera quibus utebatur in breve coegisse, et ne ingeniose quidem, quum multa adjuncta reliquerit quæ mores monachorum illustrabant, sive illius opus ad nos mancum et truncum pervenisse. Sic igitur ad nos Palladii opus integrum non pervenisse fatendum est, multaque ex tempore aut scribarum imperitia perdita.

Sed ut *Historiam lausiacam* in quibusdam partibus truncatam fuisse haud incredibile est, ita, illam auctam esse in aliis constat. Etenim e priore parte colligere licet hanc Palladii operis partem interpolatam fuisse. Alexandra enim virgo, de qua agitur capite quinto, Melaniæ de vitæ instituto interroganti respondet : « A mane usque ad horam nonam oro, per horam nens linum; reliquis autem horis revolvo vitam sanctorum Patrum et Patriarcharum et certamina beatorum apostolorum et prophetarum et martyrum. » Quod

si fidem Palladio adhibueris, huic Melaniæ ita interroganti sic Alexandram respondisse anno circiter post Christum natum 392, persuasum habebis, quo anno Melania Ægyptum peragraverit moribundusque fuerit Athanasius archiepiscopus ac patriarcha. Atqui hoc quidem tempore de martyribus narrationes ac apocryphas fabulas jam ægyptii scripserant auctores; nondum vero Patrum ac monachorum præsertimque alexandrinorum Patriarcharum vitas, nisi forte excipis Petrum archiepiscopum, martyrum ultimum.[1] In sequenti capite auctor, «ex scriptura, inquit, esse extra controversiam fraude diabolum et prætextu amoris in cognatos efficere ut nascatur avaritia», sententiamque suam sic confirmat : «Sed tibi videatur nonnullis curam cognatorum inserere, non hoc facit quod illis bene velit, sed ut eorum qui ei parent animam aperte exerceat ad injustitiam cum ipse sciat totam sententiam quæ dicit : Injusti regnum Dei non possidebunt.[2] Potest autem aliquis, et spiritali motus intelligentia, et divino desiderio, neque suam negligere animam, et cognatis opem ferre, si quid eis defuerit. Quando autem quis ita totam suam instituit animam, ut ea despiciatur et obruatur pro cura cognatorum, is incidit in legem, ut qui suam pro vano æstimet animam. Canit autem David quoque sacer psalmographus de iis qui animæ curam gerant, in timore Dei dicens : «Quis ascendet in montem Domini! pro eo quod est, rarus. Aut quis stabit in loco sancto ejus? Innocens manibus et mundo corde qui non accepit in vano animam suam.[3] Illi enim animam suam in vano accipiunt, qui existimant eam dissolvi una cum hac caruncula, qui virtutes spiritales negligunt.»[4] Hæ sententiæ flaccidæ, ad rem non pertinentes ac

1. Forsan aliquis hoc de patriarchis veteris Testamenti intelligere posset, sed eorum vitas nescio ac ex contextu de archiepiscopis loqui videtur auctor. — 2. I *Cor.* VI. — 3. *Psalm.* XVIII. — 4. *Hist. laus.* VI.

nullam vim argumentandi præbentes mihi a Palladii opere alienæ videntur, nusquam enim talis argumentatio per opus invenitur; nam si Johannes Lycopolitanus orationem quamdam adstantibus monachis habet, sententiæ ad rem pertinent postularique videntur; in hac vero operis parte nec postulantur, nec rem probant, nec ad rem pertinent. Existimo autem Palladium tantum forsan hæc verba scripsisse : *E Scriptura est extra controversiam,* scribamque monachum suam Scripturæ scientiam manifestare cupientem hujuscemodi argumenta ex Scriptura congessisse.

Denique ut de hac Palladii operis priore parte sententiam meam proferam, Palladium vere Ægyptum et Nitrium montem adiisse, ex his quæ narrat quibusdam interfuisse, alia audivisse, alia legisse censeo. Certe opera coptica quæ in Scythiaca regione erant vidit, legit ac breviter complexus est. Ex his operibus nunc quædam exstant brevique in lucem prodibunt; alia nobis invisit fatum; sed ex his quæ exstant inferri potest etiam alia satis fideliter contracta fuisse. Quæ vidit Palladius pro suo ingenio narravit; ingenium vero illius quum sit credulum et ad mirabilia propensum, sæpe incredibilia absurdaque narravit. Quæ vero audivit vel legit, illa non alius momenti sunt atque opera ipsa de quibus sumpta sunt. De illorum autem operum pondere hic fuse non sum disserturus; quodnam enim sit hoc pondus aliis in operibus pro meis viribus ostendere sategi, et in altera hujusce dissertationis parte breviter ostendam : hic dicere satis habeo illa opera sæpissime rebus ipsis ac veritate niti, sed rebus semper ac veritati multa adjuncta fuisse quibus nemo fidem adhibere potest nisi omnia rationis ac intelligentiæ jura abnuit. Necessario igitur est habenda maxima cura si quis monachorum historiam scribendam ceperit sive ex operibus copticis, sive ex *Historiæ lausiacæ* hac priore parte; attamen utilissimum erit

hoc opus Paladii, nam multa ex copticis scriptis deperdita desiderantur quæ apud Palladium inveniuntur, præter ea quæ vidit solusque narravit.

Nunc Ægypto inferiore ac Nitriis montibus relictis, ad Thebaïden convertamur ac celeberrimum Nilum, adverso flumine usque ad primam cataracten, cymba superemus.

Caput II.

De Palladii operis parte quæ ad Ægyptum superiorem attinet.

Hæc pars Palladii operis posterior fere per omnia cum *Historia monachorum* a Rufino scripta ad verbum consentit. In priore enim parte quædam tantum ab utroque, in posteriore autem omnia de iisdem monachis narrantur si quædam Palladio propria vel pauca de Pachomio ejusque cœnobitis dempseris capitula.

Ipse nos docet Palladius se Thebaïdis regionem peragravisse et usque ad Syenem Nilum navigasse; attamen pauca tantummodo de monachis qui inter Lycopolim et Syenem vitam egerunt refert, quamvis hæc regio illius temporibus monachis plena fuit. Paucis enim rebus quæ de Pachomio cœnobitisque scripsit omissis, nihil de Thebaïdos proprie dictæ monachis invenitur, sive anachoretis, sive cœnobitis. Regionem vero quæ a Lycopoli in Nitrium montem descendit maxime quidem et optime describit, quam etiam Thebaïdem vocat ille, rectius vero mediam Ægyptum nominare debuit. Neque tamen mirandum est, quum, ut supra dixi, sæpissime in duas tantum partes Ægyptus distribui soleat, nempe inferiorem ac superiorem.

Sed in Palladii capitibus quæ hanc posteriorem partem efficiunt, quinque sunt tantum de monachis qui regionem ultra Lycopolim incoluere capita, e quibus quatuor de

Pachomio ejusque monasteriis. Tabennesiotas quoque cœnobitas Palladium invisisse ex dictis suis colligere licet, et illa quæ de Pachomio, capite tricesimo octavo, memorat, fere ad verbum e Pachomii vita coptice scripta translata sunt.[1] Item cœnobitarum monasterium apud Panopolim fuisse commemorat, in quod ingressum se esse dicit,[2] et hæc omnia recte. Revera enim Pachomius Tabennîsi vitam cœnobiticam instituit monasteriaque octo per Thebaïdem ædificavit, inter quæ Panopoleos monasterium. Sed Palladii dicta omnes in errorem induxerunt, quum ex ejus verbis Tabennense monasterium idem esse crediderunt atque «primum ac magnum monasterium in quo habitavit beatus Pachomius, quod alia peperit monasteria, continens numerum circiter quadringentorum virorum»;[3] sed illud primum ac magnum monasterium non Tabennîsi, sed in loco qui a Coptis *Phbôou* olim dictus, nunc ab Arabibus *Fau* appellatur, situm est. Eodem modo, ex illius capite quadragesimo virginem illam de qua falsum fuerat dictum testimonium Panopoleos incoluisse monasterio credideris; illud autem feminarum monasterium de quo Palladius loquitur Tabennîsi exstructum fuerat.[4] Unde inferri posse mihi videtur Palladium quas refert res a Tabennesiotis monachis partim verbo accepisse, partim in illorum libris legisse, sed in quibusdam rebus quæ ut se habuerint nos etiam nunc docent opera coptica, memoria eum falsum esse. Sed omnibus rebus bene consideratis fere nihil de Tabennesiotis cœnobitis novisse Palladium persuasum habebimus, neque plura de alteris monachis vel notissimis qui a Lycopoli usque ad Syenem vitam, et quidem clarissimam, agebant. Hæc vero ignorantia illi crimini verti nequit, nam

1. Hæc vita Pachomii in *Cod. Copt. Vat.* 63 continetur. Cf. Zoëga, op. cit. p. 71. — 2. *Hist. laus.* XXXIX. — 3. *Ibid.* XXXVIII. — 4. *Vita Pachom.* Hæc vita brevi in lucem prodibit, nam jam typis mandata est.

ex his monachis qui notissimi postea evaserunt adhuc viventes neque notitiam neque famam tum erant adepti. Quum enim Palladius intra annos 388 et 397 Ægyptum superiorem peragraret, Sinuthius sexagesimum annum agebat; Pachomius vero jam triginta annis antea vita excesserat. Parvi igitur momenti sunt hæc quinque Palladii capita ad monachorum Ægypti superioris enarrandam historiam, et fere omnia in his capitibus ex operibus copticis sumpsit Palladius. Longe vero aliter dicendum est de cæteris.

Sed ex hujus secundæ partis verbis, Palladium iter quoddam ex Ægypto superiore ad Nitrios montes describere ac per iter visa narrare patet. Pars autem quæ iter a Lycopoli incipiens exponit multo majoris pretii est quam illa quæ iter a Syene ad Lycopolim narrare putatur. Idcirco de illa fusius et exquisitius disserendum mihi videtur neque dubito quin operæ pretium sit illam cum Rufini narrationis parte congruenti comparare.

Ut vero hæc comparatio optime instituatur, quinam sint monachi vel eremitæ a Rufino vel Palladio quæsiti et quo ordine illos inviserint inquirere et ex dictorum collatione illustrare necesse mihi videtur utri sit potius fides adhibenda, Rufino an Palladio, presbytero an episcopo. Uterque quidem auctor ex urbe Lycopoli et Johanne Lycopolitano narrationis exordium faciunt paulatimque ad Ægyptum inferiorem descendentes Nitriam remeant.

Ac principio quidem Rufinus : «Primum igitur, inquit, tanquam vere fundamentum nostri operis ad exemplum bonorum omnium sumamus Joannem . . . . . . Hunc etiam vidimus in Thebaïdis partibus, in eremo quæ adjacet civitati Lyco, in rupe quadam montis ardui commanentem.»[1] Post hunc Johannem qui adeuntibus per fenestram se videndum

1. *Hist. monach.* I, loc. cit., col. 391.

præbebat, Rufinus vidit « et alium apud Thebaïdem venerabilem virum, Hor nomine qui multorum monasteriorum erat pater » et « in adjacentibus habitationis suæ locis diversi generis arborum sylvas (quas) ipse per se plantaria ponendo conseruit, in quibus ut nobis a plurimis sanctis patribus affirmatum est ante illius adventum nullum omnino virgultum fuit. »[1] Tertio loco se ait vidisse « in Thebaïde etiam alium virum nomine Ammon patrem trium millium circiter monachorum qui Tabennensii appellantur. »[2] Quem Ammonem monasterium *Shmoun* incoluisse coptici libri affirmant, neque enim ullum aliud erat in hac regione cœnobitarum monasterium. « Postea vidimus, inquit, et alium senem mansuetudine omnes homines præcellentem, Renum nomine. » Hic hippopotamum et crocodilum totam regionem vastantes verbo fugaverat.[3] Quum vero hunc mansuetum Renum reliquerint viatores septem,[4] venerunt « ad civitatem quamdam Thebaïdis, Oxyrrinchum nomine » in qua tanta religionis se invenisse ait ut nemo mortalis dignus existimari posset qui ea narraret. Hac urbe peragrata, ubi « nec portæ ipsæ, ait, nec turres civitatis aut ullus omnino angulus ejus monachorum habitationibus vacabat » et in qua « nullus inveniebatur hæreticus, aut paganus, sed omnes cives christiani, omnes catholici, ut nihil omnino differret si Episcopus in platea orationem aut in Ecclesia faceret »[5] inviserunt « et alium non longe ab urbe ad eam partem quæ mittit ad eremum, nomine Theonem »;[6] sed quænam sit hæc urbs juxta quam Theon intra cellulam suam clausus perhibetur triginta annos silentium sibi imperasse auctor non aperit. Quum vero superiore capite de Oxyrrincha civitate disseruerit quæ fuerit inferre possumus; et quidem

1. *Hist. monach.* II, col. 405. — 2. *Ibid.* III. — 3. *Ibid.* IV. — 4. *Ibid.* I, col. 394. — 5. *Ibid.* V, col. 409. — *Ibid.* VI.

capitum operisque dispositione bene considerata illum Theonem juxta Oxyrrinchum vitam solitariam degisse manifestum videtur. At nostra inductio nescio an falsa sit, quoniam hunc etiam Theonem vel Theonam memorat ipse Palladius, omissa Oxyrrincho civitate.

Sed Rufinus Theonis illius mentione habita : « Vidimus, inquit, et alium sanctum virum nomine Apollonium apud Thebaïdam, in finibus Hermopolis, ad quam civitatem Salvatorem cum Maria et Josepho de Judææ finibus venisse tradunt. »[1] Digressi a beato Apollonio viatores processerunt ad deserti partem quæ ad Meridiem spectat et a fratribus deducti ad cellam pervenerunt quamdam qua vir sanctus, nomine Ammon utebatur, per quem plurimas virtutes fecit Dominus et de quo multa mirabilia narrantur.[2] Deinceps in eadem eremo, ut videtur, presbyterum quemdam invisunt, nomine Copren, annos circiter octoginta natum qui in viatorum conspectu nonnulla effecit miracula.[3] Ille multa de Patremuti, syro abbate, Isaia, Paulo, Anuph fuse enarrat,[4] necnon et de Heleno quodam.[5] Postquam autem viatores, ut dicitur, *ædificavit* atque, illis in hortulum suum introductis arbores palmas atque alias pomiferas quas ipse plantaverat, ostendit, illis valedixit.[6] Relicta vero hac eremo in Hermopoleos finibus invisunt « et alium senem venerabilem, Eliam nomine, in finibus civitatis Antinoo (quæ est metropolis Thebaïdis) centum fere jam et decem (ut dicebatur) annorum. »[7] Deinde e Thebaïde ad Nitriam redeuntes vident « montem quemdam præruptum fluvio imminentem elatione minacis saxi, aspectu etiam terribilem, in quo erant per ipsa præcipitia speluncæ difficilis adscensus : in his monachorum plurimi commanebant, quorum pater erat nomine Pithyrior. »[8] Accidit quidem per incommode quod

1. *Hist. monach.* VII. — 2. *Ibid.* VIII. — 3. *Ibid.* IX. — 4. *Ibid.* X. — 5. *Ibid.* XI. — 6. *Ibid.* XI. — 7. *Ibid.* XII. — 8. *Ibid.* XIII.

Rufinus hujus montis nomen suo operi non inseruit, sed illius descriptio tam est accurata ut quicumque Ægyptum peragraverit facile montem recognoscat quippe qui nunc etiam præruptus et fluvio imminens speluncis lateri appositis semper a monachis incolitur; nostris autem temporibus *Gebel el Ataka* hunc montem vocant.[1]

Sed viatores nostri, postquam secundo flumine devecti hunc montem præteriere, viderunt viatores «alium sanctum Patrem, Eulogium nomine,»[2] adeuntque «et alium presbyterum in vicina regione nomine Apellen : virum justum» qui illis de fratre quodam in proxima eremo commorantem narrationem facit.[3] Postea vident «et monasterium sancti Paphnutii hominis Dei qui nominatissimus in his locis anachoretes et ultimus habitator fuerat deserti in regionibus Heracleos, splendidæ apud Thebaïdam urbis».[4] Cujus monasterium haud procul a fluvio situm fuisse ex narratione apparet.[5] Deinceps inspiciunt «et apud Thebaïdem etiam Isidori nominatissimum monasterium amplissimis spatiis circumseptum muroque circumdatum in quo habitantibus viris larga præbebantur habitacula. Intrinsecus putei plures, horti irrigui, omnium quoque pomorum arborumque paradisi, et quæcumque necessaria usibus erant, sufficienter imo et abundanter provisa : ab hoc nulli monachorum habitantium intrinsecus necessitas ulla fieret exeundi foras ad aliquid requirendum.»[6] Præterea «in regione Arsenoïtæ, inquit Rufinus, Serapionem quemdam presbyterum vidimus multorum monasteriorum patrem, sub cujus cura plura et diversa monasteria quasi decem millium habebantur monachorum qui laboribus propriis quos præcipue

1. Cf. *Itinéraire descriptif, historique et archéologique de l'Orient* par le Dr Emile Isambert, 2e part. Égypte, p. 468. Paris 1882. — 2. *Hist. monach.* XIV. — 3. *Ibid.* XV. — 4. *Ibid.* XVI. — 5. *Ibid.* XVI. — 6. *Ibid.* XVII.

messis tempore, mercede manuum conquirebant, partem plurimam ad supradictum patrem conferentes in usus pauperum destinabant,[1] sicque indigentibus non hujus tantum regionis sed et Alexandriæ opitulabantur.» Inveniuntur etiam in regionibus Mempheos Babylonisque innumeræ multitudines monachorum.[2] Post hæc quædam de Appolonio monacho et martyre tradita narrat Rufinus[3] postremumque memorat Dioscurum presbyterum quem in Thebaïde vidit habentem in suo monasterio centum fere monachos,[4] absolutoque itinere ad monachos in Nitria commorantes accedit.[5]

Ex his quid colligendum? Geographicam Ægypti descriptionem adeas persuasum habebis, ut jam supra dixi, Rufinum ita suum iter narrasse ut ab urbe quam ultimam Meridiem versus invisit, inciperet eoque modo vestigia relegisse donec Nitriam perveniret. Utrum vero semper urbes juxta ordinem geographicum disposuerit, an non, ex eadem descriptione judicabis, nam e Lycopoli discedens Oxyrrinchum memorat ante Hermopolim, quum Oxyrrinchus ad Septentrionem vergenti occurrat post Hermopolim Antinoique urbem. Cujus urbis mentione facta montis *Gebel el Ataka* quam apprime situm et naturam describit, antequam Heracleopolim Arsenoïtemque nomum, id est regionem quæ nunc dicitur *Fayoum*, seu notissimam illam regionem in qua Oxyrrinchus civitas indicit. Inde petit viator Memphim et Babylonem, postremoque, itinere confecto, Scythiacam regionem.

Sin autem eodem modo iter a Palladio confectum inquiris, illum eamdem viam omnino non percurrisse invenies. Palladius enim ipse quæ de Ægypto superiore scribit, si capita de quibus jam disserui dempseris, ab urbe Lycopoli

1. *Hist. monach.* XVIII. — 2. *Ibid.* XVIII. — 3. *Ibid.* XIX. — 4. *Ibid.* XX. — 5. *Ibid.* XXI.

incipiens. «Eramus, inquit, septem fratres peregrini omnes in solitudine Nitriæ, ego et beatus Evagrius, et Albinus, et Ammonius. Quærebamus autem scire accurate quænam esset hujus viri (nempe Johannis Lycopolitani) virtus. Dixit autem magnus Evagrius : Lubenter scirem ab aliquo qui norit examinare et mentem et orationem, cujusnam modi sit vir; si autem ego non potuero videre, ejus autem vitæ institutum accurate audire potuero alio narrante, discam ut eum conveniam; quod si non didicero non ibo usque ad montem. — Cum hoc audiissem et nemini quidquam dixissem, quievi unum diem, alio autem occlusi cellam et cum me et ipsam Deo commendassem, profectus sum usque ad Thebaïdem. Cum eo autem decem et octo dierum spatio pervenissem, partim quidem pedibus, partim vero navigando in flumine, (erat autem tempus ascensus in quo multi ægrotant, quod quoque mihi accidit); cum venissem autem inveni clausum ejus vestibulum.»[1] Ex his igitur verbis constat hoc iter absque comite confecisse Palladium. «Cum vero a sancto recessissem, inquit, venit in solitudinem in loco consueto, hæc omnia narrans beatis fratribus, qui post duos menses venerunt et sunt cum eo collocuti, iique hæc nobis narrarunt.»[2] Quæ quidem proxima verba Palladium iter rursus non confecisse demonstrant : idcirco quæ fusius narrat de Joanne, a fratribus audivit. Sed narrationem exorsus, haud secus ac Rufinus, incipit : «Vidimus autem, inquit, alium quoque virum in Thebaïde, nomine Ammonam, Patrem ter mille monachorum, quos etiam nominabat Tabennesiotas, qui habebant magnum vitæ agendæ institutum et qui et ovillas pelles ferrent et vultu tecto comederent et se deorsum inclinantes, ne quis proximum comedentem adspiceret.»[3] Post Ammonam invisunt

1. *Hist. laus.* XLIII, col. 1149. — 2. *Ibid.* XLIII, col. 1145. — 3. *Ibid.* XLVIII.

alium quoque senem nomine Re de quo eodem ac Rufinus commemorat;[1] et non procul a civitate in solitudine vident alium, nomine Theona, «virum sanctum in domuncula seorsum inclusum, qui tempore triginta annorum silentium exercuerat.»[2] Quum vero nondum Lycopoli recessisse videntur viatores, hæc civitas juxta quam Theonas vitam inclusus degebat, haud alia esse ac Lycopolis videtur : ex quo Rufini dictis lumen affertur.

Lycopoli autem relicta, Antinoi urbem adeunt viatores nostri, quæ est Thebaïdis urbs metropolis, et in solitudine huic urbi adjacente senem vident Eliam nomine, centum et decem annos natum;[3] in finibus vero Hermopoleos, in solitudine inveniunt «virum sanctum, nomine Apollo qui monasteria habebat super montem. Erat enim pater monachorum circiter quingentorum, qui erat valde clarus et celebratus in Thebaïde.»[4] Ab hoc claro viro tres accipiunt comites qui viatores ad fratres alios invisendos deducunt : quo in itinere magno invento dracone a fratre ad quoddam monasterium unum circiter milliare remotum se ipsos reficiendi causa ducuntur.[5] Hic vero frater mirabilia multa viatoribus memorat de Amun, Copre presbytero, Suri, Isaia, Paula, Anuph[6] et de quodam alio fratre qui abbas Hellen vocabatur.[7] In partibus superioris *regionis,* id est, ut reor, Thebaïdis, vident et alium presbyterum Apellen nomine[8] : si vero Rufinum adieris, hunc Apellen haud procul ab hoc immani monte quem descripsit aquileiensis presbyter commoratum esse invenies. Apelle autem, qui de Joanne alio quædam narravit, relicto, ad Paphnutii monasterium eunt «qui haud ita multo abhinc tempore consummatus est in regione quæ est circa Heracleotas Thebaïdis»,

1. *Hist. laus.* XLIX. — 2. *Ibid.* L. — 3. *Ibid.* LI. — 4. *Ibid.* LII. — 5. *Ibid.* LII *ad finem* col. 1162. — 6. *Ibid.* LIII, LIV, LV, LVI, LVII, LVIII. — 7. *Ibid.* LIX. — 8. *Ibid.* LX, LXI.

de quo multa fuse narrantur.[1] Postremo Apollonio viso, atque etiam Dioscuro, centum monachorum patre, ad Nitriam deveniunt.[2]

Quæ si perpenderis, a Palladio recte regionum ordinem descriptum esse, sed neque Oxyrrinchum civitatem, nec Arsenoitem nomum, nec monasteria regionis *Fayoum* nuncupatæ illi visa fuisse persuasum habebis. Quæ prætermissio unde veniat non facile videtur; sed antequam hanc difficultatem solvere possim, sunt quæ dicam de temporibus quibus Rufinus Palladiusque iter per Ægyptum confecisse verisimile sit.

Nemo igitur dubitare potest quin Rufinus Ægyptum inviserit atque in his regionibus commoratus sit. Omnes ecclesiastici scriptores qui de Rufino vel Melania scripserunt hoc iter commemorant fidesque Hieronymo Rufini inimicissimo fides haud abneganda est quum ad Rufinum ipsum scribit : «Audio te Ægypti secreta penetrare, monachorum invisere choros et cœlestem in terra circumire familiam»;[3] et rursus : « Rufinum Nitriæ esse et ad beatum perrexisse Macarium crebra commeantium multitudo referebat.»[4] Eodem modo a Rufino de monachis ægyptiis librum scriptum fuisse testatur verbis a *dilectione christiana* valde alienis : «Qui librum quoque scripsit quasi de monachis multosque in eo enumerat qui nunquam fuerunt et quos fuisse Origenistas et ab Episcopis damnatos esse non dubium est, Ammonium videlicet, et Eusebium, et Euthymium et ipsum Evagrium, Or quoque et Isidorum, et multos alios quos enumerare tædium est.»[5] Ac Palladius ipse nos docet Rufinum cum Melania, quum ingruente hieme anno 371, ex Ostiensi portu solvisset, incipiente anno 372 Alexandriam appulisse,

1. *Hist. laus.* LXII. — 2. *Ibid.* LXVI, LXVIII, LXIX. — 3. Hieronym. Ep. III. *Patr. lat.* Tom. XXI, col. 86. — 4. *Ibid.* col. 87. — 5. Hieronym. Ep. XLIII (ad. Ctesiph.). *Ibid.* col. 235.

Valente Augusto imperium tenente.[1] Ibi Melania «quum res suas vendidisset, ingressa est in montem Nitriæ sanctos Patres conveniens Pambo et Christi servum Arsisium, et Serapionem magnum et Paphnutium Scetcotem, et Isidorum Hermopolis episcopum et Dioscurum, et versata est apud eos circiter annum dimidium, obiens solitudinem et videns omnes sanctos.»[2] Quum vero Alexandriam appulisset Rufinus, quatuor vel quinque elapsis mensibus, ex urbe aufugere coactus est, nam, Athanasio archiepiscopo postridie kalendas Maias mortuo ejusque successore Petro a Lucio arianæ sectæ fugato, tota urbs fuga civium exsiliis, cædibus, tormentis, flammis turbata est, Theodoreto narrante.[3] Rufinus vero quum in Nitrium montem Alexandria aufugisset, monachis in deserto interfuit ipseque hoc testatur : «Per id tempus, inquit, patres monachorum vitæ et antiquitatis merito, Macarius, Isidorus, aliusque Macarius, atque Heraclides et Pambus, Antonii discipuli per Ægyptum, et maxime in Nitriæ deserti partibus habebantur viri, qui consortium vitæ et actuum, non cum cæteris mortalibus, sed cum supremis Angelis habere credebantur. Quæ præsens vidi loquor et eorum gesta refero, quorum in passionibus socius esse promerui.»[4] Et ut verbis ipsius Rufini hæc absolvam de illius per Ægyptum itinere, sunt et alia quædam hic inserenda verba : «Florebat igitur, inquit, Ægyptus ea tempestate non solum eruditis in Christiana philosophia viris, verum etiam his qui per vastam eremum commeantes signa et prodigia, apostolica simplicitate et cordis sinceritate faciebant : ex quibus interim quos ipsi vidimus et quorum benedici manibus meruimus, hi sunt Macarius de superiori eremo, alius Macarius de inferiori, Isidorus in Scyti, Pambus in cellulis, Moyses et Beniamin in Nitria,

1. *Hist. laus.* CXVII. — 2. *Ibid.* CXVII. — 3. Theodos. *Hist. eccl.*, lib. IV, cap. XXII. — 4. Ruf. *Hist. eccl.*, lib. II, cap. IV.

Scyrion et Elias et Paulus in Apetiote, alius in Focis, Pœmen et Joseph in Pispiri, qui appellabatur mons Antonii.»[1] Hæc quidem in *Historia ecclesiastica* Rufinus de monachis quos in Apologia tanquam præceptores suos commemorat,[2] ac dicit : « Ego qui sex annis Dei causa commoratus sum et iterum post intervallum aliquot aliis diebus.»[3] Quid multa? Rufinum octo annos in Ægypto consumpsisse constat per quos tota regione peragrata, videlicet et Hermopolim et montem Antonii vidit.

Sed antequam de Rufini opere amplius tractemus, ad Palladii iter parumper nos convertamus. Si igitur Palladio fides tribuenda, ipse prior a Nitria ad Lycopolim iter confecit Evagrioque de Joanne Lycopolitano quærenti quæ vidisset nuntiavit comitibusque suis ipsius Joannis videndi cupiditatem injecit. Quod iter quonam anno susceperit Palladius non dicit, tantum de æstivo quædam tempore commemorat, necnon de Nili ascensu et de morbo quo per iter laboraverit; quum vero rediisset, alii quidam viam inierunt. Scimus aliunde et jam diximus Palladium usque ad Syenem Ægyptum peragravisse. An vero Rufinus tum Nitriæ tempus egerit quum Palladius Lycopolim adierit, haud difficile quidem indicari potest, nam ipse Helenopolis episcopus se Alexandriam appulisse Theodosio magno imperatore iterum consule, id est anno Christi 388; quum autem Rufinus Ægyptum non reversus sit postquam Theophili archiepiscopus creatus est, id est anno 385, duos auctores una simulque iter ægyptium conficere nequivisse colligere debemus.

Quæ omnia ut breviter complectar nullo modo in dubium adduci potest Rufinum Palladiumque reapse iter de quo uterque loquitur confecisse; verbis utique claris utuntur,

1. Ruf. *Hist. eccl.*, lib. II, cap. IV. — 2. Ruf. *Apol.* II, passim. — 3. *Ibid.*, cap. XII.

vidi, ivi etc., aliique auctores hoc iter omnes confirmant. Quæ quum ita sint, magna exsurgit difficultas, nam quicumque animum ad indagationem veri applicaverit, statim ab his duobus scriptoribus res easdem eisdem fere verbis, ab illo latine, ab hoc græce narrari perspiciet. Quibus rebus adnotatis facile in mente assurgit dubium statimque nascitur hæc cogitatio, vel posteriorem prioris opere, vel utrumque eodem ac prius vulgato opere, usum esse. Hanc duplicem sententiam illustrabimus exemplo.

Nam si quæ de Joanne Lycopolitano a Rufino Palladioque narrantur legeris, quædam et priora, apud utrumque invenies eadem et eodem ordine exposita, videlicet victorias ad mortem Theodosii imperatoris prædictas, victoriam in barbaros romano duci promissam, Joannis agendi rationem in militum tribunum illiusque uxorem, in mulieris quæ parturierat sponsum, in peregrinos qui illum conveniebant quotidie, necnon in senatoris cujusdam uxorem. Quibus pariter narratis, quæ sibi propria describunt Rufinus Palladiusque illorumque diversa est narratio; brevi vero ad eadem redeunt. Quæ res ut magis perspicua sit, mihi operæ pretium esse videtur, verba Rufini Palladiique inter se eadem pagina conferre.

Hæc apud Rufinum legimus :	Ea vero apud Palladium :
«Septem fuimus simul comitantes, qui ad eum venimus : cumque salutassemus eum, omnique nos lætitia excepisset, unumquemque nostrum gratifice alloquitur et rogatus est a nobis, ut orationem simul et benedictio-	«Cum ergo ab eo recessissem, veni in solitudinem in loco consueto, hæc omnia narrans beatis Patribus qui post duos menses venerunt et sunt cum eo collocuti, iique hæc nobis narrarunt. Cum ad eum venissemus,[1]

1. Supra legitur : eramus enim septem fratres peregrini omnes in solitudine Nitriæ. *Hist. laus. ibid,* col. 1143.

nem daret (hic enim mos est apud Ægyptum, ut ubi advenerint fratres, statim per orationem sibi invicem confœderentur). Interrogabat ergo si quis in nobis esset clericus? Et ut omnes negavimus, intellexit esse inter nos quemdam qui hujus erat ordinis, sed latere cupiebat; erat enim diaconus : et hoc præter unum solum, qui ei fidus erat, etiam ipsi itineris comites ignorabant. Visurus enim tales ac tantos viros humilitatis gratia celare voluit gradus sui honorem, ut inferior inveniretur in ordine his quibus se inferiorem meritis judicabat. Sanctus ergo Joannes ut eum vidit, et quidem cum esset adolescentior cæteris, digito ostendens eum : Hic, inquit, diaconus est. Et cum adhuc negare tentaret, apprehendens eum manu sua osculatur, et dixit : Noli, fili, negare gratiam Dei, ne incurras pro bono malum, pro humilitate mendacium. Cavendum namque est omnimodis mendacium sive pro malo, sive etiam pro bono

læto vultu nos excepit et salutavit, se hilarem unicuique ostendens. Rogabamus autem eum ut statim pro nobis perageret orationem, est enim hic mos Patribus qui sunt in Ægypto. Is autem nos interrogavit num inter nos esset clericus aliquis. Postquam autem omnes non esse diximus, nos omnes circumspiciens, agnovit eum qui erat occultus : erat autem unus ex nobis qui dignus fuerat habitus diaconatu, cum esset unus frater ejus rei conscius, cui etiam præcepit ut nemini diceret. Qui causa humilitatis, et in talium Patrum comparatione, vix se dignum censebat Christiani appellatione, tantum abest ut alicujus dignitatis. Manu ergo eum ostendens, dicebat omnibus : Hic est diaconus. Cum is autem assidue negaret et latere conaretur, e fenestra ejus manum apprehensam osculatus est, et admonens eum hortatus est, dicens : Ne irritam facias gratiam Dei, fili, ne mentiaris donum Dei in-

proferri videatur; quia omne mendacium non est a Deo, sed, sicut Salvator dicit, a malo est.[1] At ille his auditis acquievit, blandamque ejus correptionem æquanimiter tulit : et cum orationem Domino obtulissemus, post finem unus ex fratribus nostris tertiano typo gravissime vexabatur, et rogabat hominem Dei ut ab eo curaretur; qui ait ad eum : Rem tibi necessariam cupis abjicere; ut enim corpora nitro vel aliis hujusmodi lenimentis abluuntur a sordibus : ita animæ languoribus aliisque hujusmodi castigationibus purificantur. Et postea quam de his nobis per doctrinam mysticam disseruit, benedicens tamen oleum dedit ei, quo perunctus æger omnem continuo abundatiam fellis evomuit, et sanissimus redditus pedibus suis ad diversarium rediit! Post hæc jubet officia erga nos humanitatis atque hospitalitatis expleri, et corporis curam geri : et ficiens. Mendacium enim alienum est a Christianis, et sive sit in re magna, sive in parva, non est tamen laudabile, cum dicat Servator : Mendacium est a malo.[1] Is vero convictus tacuit, accipiens paternam ejus reprehensionem. Cum preces autem complevissemus, unus frater ex nobis, quem jam tertiana febris vehemens tenebat, rogabat ut curaretur. Cum autem dixisset frater ei conferre afflictionem propter exiguam quæ ei inest fidem, tradens tamen oleum jussit eum inungi. Cum is autem se unxisset, quidquid intus habebat per os emisit et a febre omnino liberatus, propriis pedibus recessit ad hospitium. Licebat autem videre hominem nonagenarium toto corpore ita afflictum, ut præ exercitatione ne barba quidem nota esset in facie. Nihil enim aliud comedebat quam arborum fructus, idque post solis occasum in summa senectute, cum se

1. I *Joh.* III, 8; *Joan.* VIII, 14.

ipse vero sui negligens, nostri sollicitus erat. Jam enim continuo usu et jugi consuetudine recipere cibum nisi in vespera poterat, et hunc exiguum : erat enim attenuatus, et aridi corporis, præ abstinentia : capilli ejus et barba quasi ex languore nimio rara et tenuis, utpote quam nullus sufficiens cibus enutriret, nec lætior aliquis humor infunderet. Observabat enim etiam tunc, cum jam nonagenariam, ut supra diximus, ageret ætatem, ut nullum per ignem paratum sumeret cibum. Igitur post hospitalitatis officia, regressus adsedere nos jubet, et tunc demum unde vel cur advenerimus inquirit, cum nos jam lætos et omni cum gaudio tanquam natos proprios suscepisset : cumque respondissemus quod de Jerosolymis ad eum utilitatis et profectus animæ nostræ causa venerimus, ut ea quæ olim ad auditum nostrum fama pertulerat, ipsi nunc oculis cerneremus (quoniam quidem tenacius solent inhærere prius multum exercuisset, et neque panem sumpsisset, neque aliquid ex iis quæ igni admota veniunt in usum. Cum ipse autem nos jussisset sedere, Deo egimus gratias quod ejus frueremur congressione. Is autem cum tanquam dilectos filios suos longo tempore accepisset, ridenti vultu hæc nobis est locutus : Undenam, o filii, et ex quanam regione ad hominem abjectum et humilem accessistis? Postquam autem diximus patriam, et adjecimus : Pro utilitate animarum nostrarum ad te venimus ab Jerusalem, ut quod auditione acceperamus, id cerneremus oculis; sunt enim aures minus fideles oculis; et auditionem sæpe consequitur oblivio, rei autem visæ non deletur memoria, sed menti quodammodo imprimitur historia. Ad nos ergo dixit beatus Joannes: Et quid mirandum visuri, o filii charissimi, tantum itineris et laboris tolerantes huc venistis, homines abjectos et humiles videre cupientes, qui nihil

memoriæ ea quæ oculus viderit, quam quæ auris audierit), tunc beatus Johannes vultu placidissimo, et quasi subridens, ex abundantia lætitiæ hoc modo respondit ad nos : « Miror, inquit, admodum, dulcissimi filii, laborem vos tanti itineris suscepisse, cum nihil ad hæc dignum in nobis videre possitis : homines enim sumus humiles, nihil habentes in nobis quod expeti debeat vel mirari. Et tamen etiamsi in nobis secundum opinionem vestram, numquid tale quale legitis in prophetis Dei et apostolis. Qui utique ab hoc in omnibus Dei ecclesiis recitantur, ut exemplo vitæ hominibus, non de longinquis et peregrinis locis quærantur, sed domi unusquisque et apud se habeat quid debeat imitari. Unde plurimum miror intentionem vestri laboris ac studii, quod profectus animæ vestræ causa tantas superare regiones, tantasque labores adire vohabent spectatu dignum nec admiratu ? Ubique autem sunt admirandi et laude digni Dei prophetæ et apostoli qui leguntur in ecclesiis, quos oportet imitari. Valde autem miror, inquit, vestrum studium, quemadmodum tot contemptis periculis, ad nos venistis propter utilitatem, cum nos præ socordia ne ex ipsa quidem spelunca velimus progredi. Sed, age nunc, inquit, etiamsi res vestra sit laude digna, ne tanquam re aliqua præclare gesta, vobis sufficere putetis, sed imitemini virtutes, quas patres vestri persequuntur. Quod si etiam omnes possederitis, quod quidem est rarum, ne sic quidem vobis ipsis credideritis. Quidam enim qui sic confiderunt et ad ipsum virtutum fastigium pervenerunt, tandem ex alto ceciderunt. »[1]

1. *Hist. laus.*, loc. cit., col. 1145—1146.

luistis, cum nos eo usque pigritia desidiaque constringat, ut nec cellulas nostras progredi audeamus. Verumtamen quoniam putatis in nobis esse aliquid, ex quo proficere debeatis hoc primum vobis indicandum est, ut hoc ipsum quod venistis ad nos et tantum laborem videndi nos suscepistis, ne jactantiæ alicujus habeat prospectum, ut non tam proficere animi virtutem quam præferre se et jactare unusquisque vestrum velit, pro eo quod viderit eos qui apud alios ex auditu solo cogniti videantur.»[1]

Ex his quid colligendum? Primo res easdem fere iisdem verbis Rufinum Palladiumque narrare, apud unumquemque tamen inveniri quæ apud alterum desiderantur. Quum ex Rufino non comperimus quinam sint ii septem monachi qui viam susceperint; apud Palladium tamen, hi viatores narratoresque sui sunt contubernales, Palladius vero iter hoc non suscepit, quum jam primus ad Lycopolim progressus fuerit. De eodem igitur itinere apud utrumque agitur, et nisi forte mentis insanæ fuit Palladius hoc iter anno 395 quo Theodosius imperator diem supremum obiit effectum esse constat, quoniam viatores de imperatoris morte ipso die quo Alexandriam pervenerat nuntius, certiores facit.

1. *Hist. monach.*, loc. cit., col. 394—395.

Quum vero in Ægypto non remanserit Rufinus, elapso anno 385, illum inter septem comites non fuisse, proindeque illum itineris narrati auctorem non esse fatendum est. Cæterum quamvis apud utrumque eadem inveniantur, sunt tamen quædam res dissimilimæ : nam postquam hæc quæ supra transcripsi absolvit Rufinus, Joannem Lycopolitanum de jactantiæ vitio «de præcipua cordi et cogitationibus adhibenda diligentia, de his qui» hoc tantum student ut videant aliquem sanctorum Patrum et qui, ab his aliquot auditis verbis, continuo doctores videri cupiunt cæterosque spernunt, disserentem exhibet; quæ omnia apud Palladium desiderantur, ille enim præcepta tantummodo quædam, ut ita dicam, summatim tradit ad omnes spectantia; cætera vero apud utrumque haud discrepant.

Sed quod nunc de se ipso scripsit itineris narrator apud *Historiam monachorum* hæc ad Rufinum spectare non posse persuasum habebis. Jam illum in Ægypto anno 394 vel 395 degisse demonstravi. Præterea, ut notavit Vallarsi, «Qui ad eumdem sanctum virum Joannem Lycopolitanum accesserant septem numerabantur, quorum unus, cæteris adolescentior, erat dignitate diaconus, cæteri laici. Hic et diaconus adolescens quem præ modestia latere volentem sanctus Joannes detexit, ab eo qui loquitur in *Historia* mihi diversus non est. . . . . Rufinus certe anno Domini 394 neque adolescens neque diaconus dici poterat, quem Epiphanius in epistola ad Joannem Hierosolymitanum hoc eodem anno Domini 394 scripta, non diu post Pascha, semel atque iterum presbyteri nomine appellat. Quod ad alios pios viros in *Historia* memoratos attinet, itinerum auctor duobus sociis stipatus beatum Appollonium ab se visum ait, annorum fere octoginta. Eumdem quinquaginta quinque annos natum dicit Juliano Augusto qui anno Domini 361 imperare cœpit periitque anno Domini 363. Quare itinerum

auctor Apollonium allocutus est circa annum Domini 388, Rufino procul in Palæstina morante. Idem itinerum auctor, capite XXIII, quo tempore Ammonium, Eusebium et Euthymium invisit, Dioscurum illorum fratrem Hermopoleos episcopum vocat. Atqui anno Domini 390 is nondum erat episcopus ex Tillemontio in Theophilum Alexandrinum,[1] adeo ut itinerum auctor ante hunc annum 390 Ammonium convenisse dicendus non sit. Idem porro Dioscurus anno Domini 394 erat episcopus; tunc enim die vicesimo nono septembris subscripsit concilio Constantinopolitano.[2] Rursus auctor capite XXVIII, de Evagrio tanquam de monacho tunc fama notissimo sermonem instituit : Evagrius tamen Ægyptiam solitudinem ante annum Domini 382 haudquaquam intravit obiitque anno Domini 399. Ait etiam auctor Evagrium pane penitus abstinuisse quem, teste Palladio ejus discipulo capite LXXXVI non comedit nisi post annum Domini 397. Denique de duobus Macariis loquitur capite XXVIII, sed ut de monachis ab se minime visis, utpote extinctis antequam ipse in Nitriam veniret. Prior obierat circa annum Domini 390, alter circa annum 395. Rufinus contra semel, iterum et tertium se utrumque Macarium novisse testatur, libro II in Hieronymum et in *Historia*, lib. II, cap. IV et VIII.»[3]

His omnibus acutissime perspectis, Rufinum *Historiæ monachorum* non auctorem esse pro certo habendum puto, quamvis, Hieronymo teste, de monachis ægyptiis librum quemdam scripsisse videtur. Quisnam vero sit hujus *Historiæ* auctor fuse disseruit Rosvoeydius in *Prolegomenis ad vitas Patrum* diversisque de sententiis disceptavit, atque iter Petronio cuidam Bononiensi, orationem vero Rufino

1. Cf. Tillemont, tom. XI, art. 3, p. 447. — 2. Labbe *Concil.*, tom. II, p. 1151. — 3. *Patr. lat.*, tom. XXI, col. 238.

attribuit. Istiusmodi autem conclusionem nulli arridere posse jam incipiam demonstrare.

Ex his enim quæ de Vallarsio excerpsi omnes monachos apud *Historiam lausiacam* et apud *Historiam monachorum* memoratos, non omnes eodem anno eodemque itinere invisos fuisse quum quædam narrentur quæ ad monachum istum laudatum ante certum tempus spectare nequeant, apparet. Sed Palladii verbis quæ supra transcripsi de itineris hujus initio perpensis omnique narratione continuo lecta, omnino non dubitabis quin hoc iter eodem anno sine intermissione a septem confectum sit, et, ut jam dixi, anno 395. Dictorum vero perscrutatio hujuscemodi narratum iter fieri non potuisse demonstrat, proinde nec confectum. Ex alia parte neque *Historiam monachorum* a Palladio integre transcriptam esse, neque *Historiam lausiacam* ab *Historiæ monachorum* auctore, dicere possumus, quum apud unumquemque inveniantur, ut dixi, quædam quæ apud alium desiderantur. Quid igitur concludendum? Ut mea quidem sententia refert, nec Palladium, nec *Historiæ monachorum* auctorem iter vere susceptum narravisse constat, sed in suo quemque opere sub itineris narrandi specie quædam de monachis, sive visa, sive audita, sive lectione cognita collegisse. Facile vero quæ uterque per se viderit dignoscuntur, pauca enim sunt apud Palladium in hac sui operis parte, nulla autem apud alterum auctorem. Quid autem de auditu nuntiaverint jam difficilius est intellectu; difficillimum autem, si non impossibile, mihi videtur hos auctores easdem res suæ memoriæ quasi tenaci modo adeo credidisse ut post multorum annorum intervallum uterque diversis in regionibus ac diversa lingua scribentes eadem iisdem verbis atque eodem fere ordine narravisse. Magis ad veri speciem mihi videretur appropinquasse qui utrumque eodem opere usum esse contenderet. Hoc opus etiam

coptice scriptum verisimile est, quamvis nullum ad hanc sententiam confirmandum argumentum afferre possem; sed felicius mihi evenit quod inter libros copticos a me transscriptos istiusmodi quemdam librum inveni.

Tria sunt hujuscemodi opera quæ mihi licuit transcribere transferreque, e quibus unum publici juris feci. Ut autem aptius judicium lectioris ferre liceat, de hoc mihi disserere placet.

Quum anno 1883, mense Novembri, Romæ degerem, typis mihi contigit mandare[1] opusculum a Vaticanæ bibliothecæ codice depromptum, cui in catalogo hujus bibliothecæ titulus inscriptus fuerat *Vita Onuphrii*, atque in codice ipso *Vita Benoferi*. Quum ex hoc opusculo quædam quæ mihi arridebant gallice transferre statuissem, pauca tantum de Benofero narratione disseri inveni, sed plurima de aliis monachis vel anachoretis, auctoremque ut narrationi quamdam rationem inferret, itineris speciem delegisse. Quamobrem aliter meam translationem inscripsi, nempe : *Voyage d'un moine égyptien dans le désert.*

Sed me hanc narrationem copticam transferentem, quum Rosvveydii opus de *Vitis Patrum* in manibus non haberem, hujus narrationis magnam partem latine, et sine dubio græce, versam vitamque *Onuphrii* nuncupatam esse effugit.[2] Attamen quum recte operis coptici narrationem intellexissem, novus quem inscripseram titulus errori haud innitebatur ac reapse multa alia haud latine versa apud copticum opus inveniebantur. Ne autem me erroris insimulare liceat, hic hujus narrationis verba quædam transcribere libet, (non vero ex antiqua translatione quâ multa auctor vel auxit vel minuit), ac cætera breviter : «Fuit anachoreta quidam nomine Paphnutius. Quodam die Patribus Dei amantibus ea

1. *Recueil de trav. relat. à la phil. et à l'arch. égypt. et assyr.*, VI année, p. 166. — 2. *Patrol. lat.*, tom. LXXIII, col. 211—221.

locutus est verba atque illis dixit : Ego Paphnutius aliquando in mente mea consilium inivi ut interiora deserti intrarem atque utrumque Jesu Christi ibi quidam servus esset, annon, viderem. Quatuor diebus iter feci, nec manducavi, nec bibi. Die quarta speluncam adivi et, antequam in illam incederem, ex fratrum more ostium pulsavi ut frater exiret illumque mihi amplecti liceret. Quum vero usque ad mediam noctem pulsans perseverassem mihique nemo responsum dedisset, tunc intra me dixi : Forsan nullus est in hoc loco frater. Ingressus vero sum in hanc speluncam, alta voce, quum procederem, exclamans : Mihi benedic, frater. Quum ingressus essem et circa me omnia oculis perlustravissem, fratrem sedentem ac tacentem adspexi : statim manum meam admovi atque illius brachium comprehendi quod in pulverem in manu mea conversum est. Totum illius corpus palpavi illumque in hujuscemodi statu ex mortis tempore remansisse intellexi. Oculis circa me loca lustravi ac suspensam vidi pænulam quæ apprehensa in manibus meis cinis facta est : tunc surrexi stetique preces ejaculans, stolam quâ indutus eram apprehensam cadaveri circumdedi, terram fodi, corpus abscondi hincque discessi.

« In deserta loca iterum penetravi aliamque speluncam inveni. Quum ante speluncæ ingressum humana vestigia adspexissem ad os meum exsultavit cor ac paululum consedi. Tunc egressus sum ac dixi : Quonam tempore huc adveniet servus Dei? et ante januam remansi usque ad solis meridiem versus adscensum, super pedes meos steti ac diu memoriter preces effudi. Postea, quum sol occasurus esset, circumspexi et e longinquo bubalorum armentum vidi, inter quos incedebat frater. Quum appropinquasset, illum esse nudum animadverti : virilia capillis latebant tanquam vestitu. Quum ad me pervenisset, metu captus me phantasma esse credidit : gressus fixit ac precatus est, nam

sæpe, ut postea confessus est, hocce modo inimici insidias expertus erat. Quum illum perterritum animadvertissem, illi dixi : Ne timeas! Inspice, ego etiam caro sum et sanguis. Ille vero, manibus ad cœlum elevatis, evangelii orationem recitavit atque *amen* dixit. Illum hortatus sum ut me secum in speluncam introduceret; quumque me introduxisset : Quomodo, inquit, in hunc locum venisti? — Et respondi : Christi famulos qui sunt in deserto videre cupiebam Deusque querentem me non in errorem induxit. Tunc ego illum etiam interrogavi : Quomodo et tu huc advenisti, et quam pridem? cur nudus es ac nullis vestibus indutus? Quo cibo vesceris? — Tunc ad me sic loqui incepit : Ego monachus qui monasterium meridiem versus incolebam.»[1]

Anachoreti narrationem omittam breviterque dicam illum ut solus viveret ac suam artem in texendis palmæ ramis exerceret, e suo monasterio egressum, non post multum temporis multis stipatum fuisse discipulis inter quos quædam mulier quæ disciplinæ causa cum illo consuetudinem inivit. Brevi, ut ipse ait, iniquitatem conceperunt ac dolorem pepererunt. Tandem pœnitentia captus in desertum aufugit ubi per triginta annos se doloribus maximis ac morbis afflictum esse memoravit.

Sed hoc anachoreta, Timotheo nomine, relicto, Paphnutius labori non pepercit, sed ad montes regionis quam incolebant barbari progressus est. Primo per quatuor dies ambulavit secum aquam et panes portans : post diem autem quartum, aqua panibusque consumptis, se ad mortem accessisse credidit; sed brevi, animo collectus, per quatuor alios dies processit, fame ac siti laborans donec in *mortem se ingressum* putaret. Tunc angelus ad os illi spongiam quamdam admovit illumque ita refocillavit ut rursum quatuor

1. Cf. *Voyage d'un moine égypt. dans le désert,* loc. laud. p. 4—6 (du tirage à part).

dierum iter per montes confecerit. Tunc vero viribus denuo defectus, iterum refocillatus ab eodem angelo est atque ultimum septem dierum iter confecit. Ita postquam undeviginti dies ambulavit, demum homini cuidam occurrit nomine Benofero qui illum vitæ cursum ac agendi rationem docuit. Hac narratione valde delectatus Paphnutius cum sene Benofero manere cupiebat, sed ipsa nocte vita defunctus est senex ac postero die mane senis tugurium corruit, viatorque monachus ab angelo tertio confortatus iter incœptum prosecutus est.

« Quatuor diebus totidemque noctibus, inquit, ambulavi parvulamque cellam in monte ædificatam adivi, quam ingressus neminem inveni. Paululum sedi mecum cogitans de hac cellula in quam me Deus duxerat. Quum hæc meditarer, me adivit homo sanctus pulchra canitie ornatus palmæque ramis vestitus. Me viso : Tu, inquit, es ille Paphnutius qui corpus Sancti Benoferi curavisti. Tunc præceps ad illius pedes provolutus sum, ac mihi dixit : Surge, fili, Dominus enim te in servitio mihi socium dedit et me te hodie venturum docuit. Jam abhinc septem annos hæc loca incolens neminem hominum vidi præter fratres qui mecum sunt. Quum hæc diceret, tres sunt alii homines ingressi qui mihi dixerunt : Tu es Paphnutius in Domini servitio noster commilito : te nos docuit Dominus hodie venturum. Abhinc septem annos hæc loca incolimus neminemque præter te vidimus. Deinde dixerunt : Tuum cor refocilla panemque manduca, magnum enim iter confecisti. Dominus hodie nos una sessuros, frater, constituit. Dum sic loqueremur, quinque panes calidos ac molles, haud secus ac si modo in furno cocti essent, attulerunt nec non aliquid cibi ex eorum consuetudine. Una sedimus ac comedimus. Ex quo hæc loca incolimus, inquiunt, id est abhinc septem annis, quotidie nobis Deus quatuor panes seposuit ac misit; hodie quum

veneris, tuum etiam misit: nunquam unde essent hi panes scivimus, sed illos sepositos invenimus. Quum finem comedendi fecissemus, noctem integram precantes consumpsimus et quum mane factum esset, illos precibus ut me secum usque ad diem meum supremum retinerent tentavi; sed mihi dixerunt: O frater, tuum non est hoc opus a Deo repositum; surge, Ægyptum adi ac fratribus quæ videris narra, ut nostri suis in precibus meminerint. Illos rogavi ut sua me docerent nomina; illi vero renurunt ac dixerunt: Qui nomen cuique dedit, nostra noscit; nunc, o frater, nostri memento donec nos in domo Domini iterum videamus. Festina, ne locum mundo præbeas ut te in errorem inducat, nam multos seduxit. His dictis, mihi benedixerunt et illos reliqui lætus, mihi enim alia quæ ventura essent prædixerant.

Quum ab illis aliquantum discessissem fontem inveni atque, ut me paulum reficerem, sedi. Juxta hunc fontem consitæ erant arbores, et fructus quos ferebant considerans dixi: Quisnam illas hic consevit? nam palmas videre erat, citreas, punicas malos, ficus, malos, vites, persicas arbores, zyzyphos ac multas alias quarum fructus ad instar mellis suaves. His arboribus et aliis myrteta etiam consita, suaviter fragrantia. Aquam ad illas rigandas fons emittebat inque meam mentem venit hunc locum Dei esse paradisum. Quum vero has arbores considerans sederem quatuor adolescentuli progressi sunt, facie decori, mellotis vestiti ac cincti. Quum ad me appropinquassent, dixerunt: Ave, frater noster Paphnuti. Ego vero mutuam illis salutationem reddidi unaque sedimus de infinita Dei virtute colloquentes, illique gaudio elati erant haud secus ac si vitæ rationem commutavissent, tanta de me erat gaudium atque exsultatio. Dum sederent fructus collegerunt orique meo admoverunt, et, quum hæc facerent, cor meum maxime

lætabatur. Septem diebus cum illis mansi fructusque comedi. Illos interrogavi dicens : Quomodo in hunc locum advenistis et unde estis? — Responderunt : Quum te huc Deus miserit, tibi totum nostræ vitæ curriculum narrabimus. Ab urbe Pemdje (Oxyrrincho) oriundi sumus ac patres nostri urbis senatores. In scholam ut litteras addisceremus nos miserunt simulque in eadem schola quatuor versabamur. Quum vero mundi scientiam edocti evasissemus, rem una perpendimus ac diximus : Nunc quidem mundi sapientiam edocti, divinam edoceri debemus. Quodam igitur die, quum simul de hoc instituto colloqueremur, in interiori homine bona operata est cogitatio, surreximus ac desertum ingressi sumus, nobiscum aliquot panes ac paululum aquæ adsportantes, prout quatuor dierum itineri satis erat. Quum in montem longe incederemus, repente nobis manifestata est visio divina : super nos stetit homo lucidus ac, nostris apprehensis manibus, nos huc adduxit. Jam hic est sextus annus ex quo huc advenimus. Hunc vero locum ingressi, hominem senem cui nos commendavit angelus invenimus. Per totum anni curriculum cum illo mansimus nosque docuit opus Dei quo modo fieret. Anno elapso, in requiem suam ingressus est beatus senex solique in hoc loco remansimus tibique, o dilecte frater, fatemur apud nos abhinc his sex annis ne panis frustulum quidem inventum esse; sed harum arborum fructibus vescimur. Post hebdomadem congregamur ut mutuo adspectu, sabbato et die dominica, fruamur. — Tunc illis dixi : Unde, sabbato ac die dominica, oblationem sumitis? — Responderunt : Ad hanc oblationem faciendam congregamur, nam sabbato dieque dominica ad nos ut cynaxim faciamus descendit Dei angelus.

« Septem dies cum his sanctis consumpsi; atqui, quum sabbatum esset dies septima, mihi dixerunt : Tibi necessaria

compara, dilecte frater, nam hodie ad nos ut cynaxim faciamus veniet angelus Dei et qui illam ab illius manibus accipit ab omni peccato mundus est. — Dum loquerentur eximium odorem sum odoratus quo magis eximium nunquam odoratus eram. Tunc surreximus stetimusque ac hymnum in Jesu Christi regis nostri honorem cecinimus. Deinde adfuit angelus, cynaxim per corpus et sanguinem Jesu Christi nobis præbuit, nobis benedixit ac pacem dedit et in cœlum, magna cum gloria quam pone illum adspectabamus, elevatus est. Die dominica, mane rursus idem eximius odor ad nos pervenit ac cor nostrum, haud secus ac si cœli incolæ fuissemus, gavisum est. Tunc angelus adfuit, nobis cynaxim præbuit ac quum unicuique nostrum benedixisset, omnes *Amen* respondimus. Deinde ad me conversus : Surge, inquit, in Ægyptum progredere, fratribus qui Deum diligunt hæc enarra ut hanc Deo inserviendi rationem æmulentur; Deus enim te elegit interque sanctos connumeravit. Mihi vero, quum multis cum precibus ut cum juvenibus manendi licentiam haberem oravissem, respondit : Omnes agendi æque bonæ sunt rationes ac brevi ad cœlum hominem perducunt, nam unicuique Deus juxta suum placitum dat præcepta. Surge igitur, in Ægytum progredere. — Tunc mihi benedixit atque in cœlum cum gloria ascendit. Multos fructus attulerunt adolescentuli unaque comedimus, et mihi circiter sex aut septem millia passuum sunt comitati, dum decederem. Ab iis quænam sua essent nomina petii atque primo Joannem, secundo Andræam, tertio Raklamo quartoque Theophilum nomen esse didici. Mihi negotium dederunt ut sua fratres nomina docerem et ego rursus ut mei meminerint illos rogavi. Quum vero invicem recessissemus, magno dolore de iis quæ audieram affectus progressus sum; sed una magno gaudio cor meum impletum erat, nam mihi hi sancti benedixerant.

« Tribus itinere consumptis diebus in Ægyptum perveni, quumque ad fratres Dei amantes appropinquassem, cum illis per decem dies quiete fruitus quæcumque videram ac passus eram narravi. Mihi dixerunt : Vere, frater, dignus es qui magnos ac perfectos Dei servos videas : charitate enim erant pleni ac toto corde duraque disciplina Deo serviebant. Quæcumque a sancto Benofero audieram scribere festinarunt ac librum ad Scythiacam regionem missum in ecclesia deposuerunt ut ex illo utilitatem caperet quicumque illum legeret vel legi audiret in honorem Domini nostri Jesu Christi cui honor et gloria in sæculorum sæcula. Amen. »[1]

Hæc est hujus libri quem scripsit Paphnutius descriptio. Quum autem primum hoc *iter* ederem, quinam esset hic Paphnutius penitus ignorabam : nunc vero Macarii senioris socium quarto sæculo post Christum fuisse scio illique laudi versum esse quod multos libros de monachis ad monachorum utilitatem scripserit. Non igitur quod alii alios hujuscemodi libros scripserunt mirum est, et reapse alios duos novi quidem quorum prior mirandum iter narrat monachi cujusdam qui usque ad Æthiopiam pervenit ut anachoretæ suprema redderet officia, et posterior breviter in Cynaxario contractus est. Ægyptiorum igitur monachorum ingenio consentaneum est illos *itinera* ad diversas regiones a monachis habitatas scripsisse. Quæ opera, nunc deperdita, novit ac legit Palladius, nam quod jam pridem descripsi jam antequam Palladii in Scythiacam regionem venisset, scriptum fuerat. Mihi quidem fatendum est ex hoc, quod modo dixi, *itinere* nullam narrationem Palladium sumpsisse; hujus vero rei ratio inventu non difficilis est; Palladio enim non opus erant libri in quibus itinera quæ nunquam confecerat

1. *Voyage d'un moine égypt.*, loc. cit., p. 19—25.

narrabantur. Optime vero concipi potest librum fuisse qui monachorum intra Lycopolim ac Scythiacam regionem commorantium præclara facinora describebat. Eodem quidem modo ante se omnem veri rationem præbet iter de Scythiaca regione ad Palæstinam, quum sæpissime et, ut ita dicam, quotidie, nunc ut olim, ægyptii monachi fratres palæstinianos invisitabant et invisitant. Cujus itineris narrationem conscriptam fuisse testatur epilogus qui ad calcem *Historiæ monachorum* et *Historiæ lausiacæ* positus est. Hunc ergo librum fere ad verbum uterque pseudo-Rufinus ac Palladius transcripserunt. Nec miranda est hujuscemodi transcriptio, nam certe ad verbum transcripsit Palladius quæ de Pachomio ejusque regula scripsit. Quod si hæc non omnibus arridet sententia, saltem utrumque auctorem iisdem libris copticis usos esse dicendum est; sed undenam oriatur illorum similitudo, quum quædam dissimilia enarrent, ita non explanatur.

Concluditur.

Quæ quum ita sint, *Historia lausiaca* nullo modo fons primarius, ex quo monachorum ægyptiorum historia narrari possit, haberi posse mihi videtur. Quasdam enim res quasi a se visas narrat Palladius, pleraque vero audivit atque legit. Sed earum rerum quas in priore operis sui parte narrat, plures quam in altera parte suis oculis perspexit. In posteriore potissimum de monachis superioris Ægypti fere omnia audivit ac legit, totamque itineris narrationem ex opere coptico deprompsit. Quo opere cum *Historia monachorum* collato colligere mihi licuit Rufinum hujus operis non fuisse auctorem *Historiamque monachorum* ipsam ex eodem opere coptico depromptam esse. Hanc historiam Palladio ad opus scribendum solam inservire non potuisse

patet, quum a Palladio quædam sint narrata quæ non apud *Historiam monachorum* inveniuntur. Certe jamdudum Rufino hæc historia abnegata fuerat, ac nuperrime Dr Lucius opus quoddam prius scriptum ad *Historiam lausiacam* et ad *Historiam monachorum* scribendam inservisse censuit; sed illud opus græce scriptum putavit. Ex his autem quæ disserui non unum tantum opus Palladio inservisse certum est, sed opera multa et quidem coptica quorum unum fuit ille notissimus *Paradisus monachorum* in Nitriæ monasteriis exaratus, et aliud sub itineris specie conscriptum. Tandem ex pluribus locis quæ notavi opus Palladii ad nos integrum non pervenisse demonstravi, et, si fides hujus historiæ copticis fragmentis de Pamo et Evagrio adhibenda, multa in græco textu periisse. Quæ quum ita sint facillime doctissimus quisque qui monachorum ægyptiorum historiam narrandam suscipiet, quænam sit *Historiæ lausiacæ* ad hanc historiam scribendam utilitas judicabit. In his quæ ad Palladium vel ad Palladii amicos contubernalesque spectant multum valet hæc historia; in his vero quæ ex libris copticis hausit auctor, illius narratio prudenter pensanda est, quum res humanas cœlesti quodam vestitu ornaverint scriptores coptici multique inter illorum libros ex ingenio tantummodo ad mirabilia fabulasque propenso, pauci vero ex rerum sana cognitione sint confecti.

Historiæ lausiacæ coptica fragmenta quæ supersunt.[1]

I.

ϯⲉⲡⲓⲥⲧⲟⲗⲏ ⲉⲧⲁⲩⲥϧⲏⲧⲥ ⲛⲗⲁⲩⲥⲓⲟⲥ ⲡⲓⲡⲣⲉⲡⲟⲥⲓⲧⲟⲥ ⲡⲓⲃⲱⲕ ⲛⲧⲉ ⲡⲭ︦ⲥ︦ ϧⲉⲛ ⲟⲩϩⲓⲣⲏⲛⲏ ⲛⲧⲉ ⲫ︦ϯ︦ ⲁⲙⲏⲛ. (ⲁ︦) ⲱ ⲟⲩⲛⲓⲁⲧⲉ ⲛⲧⲉⲕⲡⲣⲟϩⲉⲣⲉⲥⲉⲓⲥ ⲥⲉⲙⲡϣⲁ ⲅⲁⲣ ⲛⲧⲁⲉⲣ ϩⲏⲧⲥ ⲉϯⲉⲡⲓⲥⲧⲟⲗⲏ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲉⲛ ϯⲙⲉⲧⲛⲁⲓⲁⲧⲉ ϫⲉ ⲟⲩⲛⲓ ⲅⲁⲣ ⲉⲣⲉ ⲟⲩⲟⲛ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲉⲣⲉ ⲣⲱⲟⲩ ⲟⲩⲏⲛ ϧⲉⲛ ⲛⲓⲙⲉⲧⲉⲫⲗⲏⲟⲩ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲁⲓⲥⲉⲕⲱⲧ ⲛϩⲁⲛ ⲏⲓ ⲛⲱⲟⲩ ⲛⲏ ⲉⲧⲉⲙⲡⲟⲩϯ ϩⲛⲟⲩ ⲛⲱⲟⲩ ⲛⲑⲟⲕ ⲇⲉ ϯⲛⲟⲩ ⲉⲕⲕⲱϯ ϫⲉ ⲛⲧⲟⲩϯ ⲥⲃⲱ ⲛⲁⲕ ϧⲉⲛ ⲛⲓⲥⲁϫⲓ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲛⲧⲉ ⲡⲉⲕⲓⲱⲧ ⲛⲧⲁ ⲫⲙⲏⲓ ϫⲉ ⲟⲩⲛⲓ ⲙⲙⲟⲛ ϩⲗⲓ ⲉϥⲟⲓ ⲛⲁⲧϭⲓ ⲥⲃⲱ ⲉⲃⲏⲗ ⲉⲡⲓⲟⲩⲁⲓ ⲙⲙⲁⲩⲁⲧϥ ⲫ︦ϯ︦

I.

Epistola quæ scripta est Lausio præposito Christi servo. In pace Dei : amen. O quam felix tuum propositum! Dignum enim est ut epistolam incipiam (te) felicem prædicando[2] : omnium enim ora ad vana aperta sunt, sibi ædificant domos quibus non fruuntur; tu vero nunc ut sanctos tui patris vere justi sermones edocearis exoptas. Nemo enim est qui non edoctus sit, nisi ille solus rerum omnium

1. *Vat. cod. copt.*, n° LXIV. In fronte paginæ legitur : **ⲡⲓⲥⲁⲃⲃⲁⲧⲟⲛ ⲙⲙⲁϩ ⲉ︦ ⲛⲧⲉ ⲡⲓϩ︦ⲙ︦**; id est : Quintum sabbatum Quadragesimæ. — 2. Ad verbum : incipiam a beatificatione.

ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲉⲡⲧⲏⲣϥ ⲉⲧⲉ ϯⲧⲣⲓⲁⲥ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲛⲟⲙⲟⲟⲩⲥⲓⲟⲥ ⲧⲉ ⲉⲡⲓⲇⲏ ⲉϣⲟⲡ ⲙⲙⲁⲩⲁⲧⲉ ⲙⲙⲟⲛ ϩⲗⲓ ϧⲁϫⲱⲥ ⲛⲧⲁⲓⲙⲉⲑⲛⲟⲩϯ ⲛⲟⲩⲱⲧ ⲧⲁⲓⲙⲉⲧⲟⲩⲣⲱ ⲛⲟⲩⲱⲧ ⲛⲓⲕⲉⲭⲱⲟⲩⲛⲓ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲓⲧⲉ ⲛⲁ ⲧⲫⲉ ⲓⲧⲉ ⲛⲁ ⲡⲕⲁϩⲓ ϣⲁⲩⲉⲣ ⲭⲣⲓⲁ ⲛϯⲥⲃⲱ ⲛⲱⲟⲩ ⲉ- (ⲃ̅) ⲛⲓⲇⲏ ϩⲁⲛ ⲥⲱⲛⲧ ⲛⲉ ⲛⲉⲙ ϩⲁⲛ ⲑⲁⲙⲓⲟ ⲛⲧⲉ ⲫ̅ϯ̅ ϯⲧⲁⲝⲓⲥ ⲛϩⲟⲩⲓϯ ⲉⲧⲉ ⲛⲓⲁⲅⲅⲉⲗⲟⲥ ⲛⲉϣⲁⲩϭⲓ ⲥⲃⲱ ⲛⲱⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲟⲧⲉ ⲛϯⲧⲣⲓⲁⲥ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲟⲙⲟⲟⲩⲥⲓⲁ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲁ ϯⲧⲁⲝⲓⲥ ⲙⲙⲁϩ ⲥⲛⲟⲩϯ ϣⲁⲩϭⲓ ⲥⲃⲱ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲟⲧⲟⲩ ⲛⲛⲓϩⲟⲩⲁϯ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲁ ϯⲧⲁⲝⲓⲥ ⲙⲙⲁϩ ⲅ̅ ϣⲁⲩϭⲓ ⲥⲃⲱ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲟⲧⲉ ⲛϯⲙⲁϩ ⲃ̅ϯ ⲟⲩⲟϩ ⲡⲁⲓⲣⲏϯ ⲟⲩⲟⲛ ⲥⲁ ⲟⲩⲟⲛ ⲕⲁⲧⲁ ⲧⲁⲝⲓⲥ ϣⲁⲧⲉⲕⲓ ⲉⲛⲓϧⲁⲉⲩ. ⲛⲏ ⲅⲁⲣ ⲉⲧⲟⲓ ⲛⲛⲓϣϯ ϧⲉⲛ ⲡⲟⲩⲉⲙⲓ ⲛⲉⲙ ⲧⲟⲩⲁⲣⲉⲧⲏ ⲛⲑⲱⲟⲩ ⲛⲉ ⲉϣⲁⲩϯ ⲥⲃⲱ ⲛⲛⲏ ⲉⲧⲟⲓ ⲛⲕⲟⲩϫⲓ ϧⲉⲛ ⲛⲓⲁⲣⲉⲧⲏ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲉⲙⲓ ⲙⲙⲏⲓ ⲟⲩⲟⲛ ⲅⲁⲣ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲉⲧϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲧⲉⲛⲉⲣ ⲭⲣⲓⲁ ⲁⲛ ⲛⲣⲉϥϯ ⲥⲃⲱ ⲟⲩⲟϩ ⲉⲣⲉ ⲡⲟⲩϩⲏⲧ ⲑⲏⲧ ⲁⲛ ⲛⲉⲙ ⲛⲏ ⲉⲧϯ ⲥⲃⲱ ⲛⲱⲟⲩ ⲛⲁⲓ ⲉⲧⲉⲙⲙⲁⲩ ⲉⲩϣⲱⲛⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲓϣⲱⲛⲓ ⲛϯⲙⲉⲧⲁⲧⲉⲙⲓ ⲉⲧⲉ ⲑⲙⲁⲩ ⲧⲉ ⲛϯⲙⲉⲧϭⲁⲥⲓ ϩⲏⲧ ⲑⲛ ⲉⲧⲁⲩⲙⲉⲛⲣⲓⲧⲥ ⲛϫⲉ ⲛⲏ ⲉⲧⲁⲩⲥⲉⲃⲧⲱⲧⲟⲩ ⲉⲡⲧⲁⲕⲟ ⲓⲥϫⲉⲛ ϣⲟⲣⲡ ⲉⲧⲉ ⲛⲓⲇⲉⲙⲱⲛ ⲛⲉ ⲛⲏ ⲉⲧⲁⲩⲃⲉⲣⲃⲱⲣⲟⲩ ⲉⲡⲉⲥⲏⲧ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲧⲫⲉ ⲛⲁⲓ ⲉⲧⲁⲩⲥⲱⲕ (ⲅ̅) ⲛⲱⲟⲩ ⲛⲟⲩⲙⲉⲧϭⲁⲥⲓ ϩⲏⲧ ⲙⲡⲟⲩⲟⲩⲱϣ ⲉϭⲛⲉ ϫⲱⲟⲩ ⲛⲛⲓϫⲟⲙ

Deus, id est Trinitas sancta (et) consubstantialis; nam sola est nihilque præstantius hac unica *deitate,* hoc unico regno.[1] Omnia alia, sive cœlestia, sive terrestria edoceri necesse habent, siquidem creata creaturæque Dei sunt. Primus ordo, id est Angeli, a sancta et consubstantiali Trinitate docentur; qui secundi sunt ordinis ab illis qui primi docentur; qui tertii ordinis a secundo institutionem accipiunt; eodemque modo omnes juxta suum ordinem donec ad extremos perveneris. Qui enim scientia et virtute sua præstant illos docent qui virtutibus et vera scientia inferiores sunt. Omnes autem qui dicunt : Non necesse doceri habemus, vel qui corde docentibus non acquiescunt, morbo ignorantiæ laborant quæ superbiæ mater est, quam (superbiam) dilexerunt qui ab initio ad perditionem parati sunt, qui e

1. Scilicet divino.

ⲛⲥⲁ ⲡϣⲱⲓ ⲁⲗⲗⲁ ⲁⲩⲫⲱⲧ ⲛⲧⲟⲧⲟⲩ ⲛⲛⲓⲣⲉϥϯ ⲥⲃⲱ ⲉⲧϧⲉⲛ ⲛⲓⲫⲏⲟⲩⲓ. ⲙⲁ ϩⲑⲏⲕ ⲟⲛ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲕⲁϯ ⲉϥⲣⲏⲥ ⲛⲏ ⲉϯⲥϧⲁⲓ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲛⲁⲓ ϫⲉ ⲟⲩⲏⲓ ⲛⲓⲗⲉⲝⲓⲥ ⲁⲛ ⲛⲉ ⲛⲓⲥⲃⲱⲟⲩⲓ ⲟⲩⲇⲉ ⲛⲓⲥⲩⲗⲁⲃⲏ *(sic)* ⲛⲁⲓ ⲅⲁⲣ ⲕϫⲓⲙⲓ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲛⲧⲟⲧⲟⲩ ⲛⲛⲓⲕⲉⲥⲁ ⲙⲡⲉⲧϩⲱⲟⲩ ⲛⲣⲱⲙⲓ ⲁⲗⲗⲁ ⲑⲁⲓ ⲧⲉ ϯⲥⲃⲱ ⲛⲧⲁⲫⲙⲏⲓ ⲡⲓϫⲓⲛⲕⲁϯ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲧⲁϩⲟ ⲉⲣⲁⲧϥ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲙⲉⲩⲓ ⲉⲑⲛⲁⲛⲉⲩ ⲛⲉⲙ ϯⲙⲉⲧⲁⲧⲙⲕⲁϩ ⲛϩⲏⲧ ⲛⲉⲙ ϯⲙⲉⲧⲁⲧϫⲱⲛⲧ ⲛⲉⲙ ϯⲙⲉⲧⲁⲧϣⲟⲟⲣⲧⲉⲣ ⲛⲉⲙ ϯⲙⲉⲧⲁⲑⲙⲉⲩⲓ ⲉⲛⲓⲡⲉⲧϩⲱⲟⲩ ⲛⲉⲙ ϯⲡⲁⲣⲣⲏⲥⲓⲁ ⲙⲡⲉⲙⲑⲟ ⲙⲫ̅ϯ̅ ⲛⲣⲏϯ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲑⲏ ⲉⲧⲙⲓⲥⲓ ⲙⲡⲓⲥⲁϫⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲓϩⲏⲧ ⲑⲏ ⲉⲧⲟⲓ ⲙⲫⲣⲏϯ ⲛⲟⲩϣⲁϩ ⲛⲭⲣⲱⲙ. ⲡⲥⲁϫⲓ ⲅⲁⲣ ⲛⲧⲉ ⲫ̅ϯ̅ ⲟⲩⲭⲣⲱⲙ ⲉϥⲟⲩⲱⲙ ⲡⲉ ⲕⲁⲧⲁ ⲡⲥⲁϫⲓ ⲙⲡⲁⲩⲗⲟⲥ ⲉⲛⲉ ⲫⲁⲓ ⲅⲁⲣ ⲁⲛ ⲡⲉ ⲡⲓⲥⲁϫⲓ ⲛⲁϥⲛⲁϫⲟⲥ ⲁⲛ ⲡⲉ ⲛϫⲉ ⲡⲓⲣⲉϥϯ ⲥⲃⲱ ⲉⲑⲛⲁⲛⲉϥ ⲛⲏⲛ ⲉⲧⲉⲛⲟⲩϥ ⲙⲙⲁⲑⲏⲧⲏⲥ ϫⲉ ⲁⲣⲓⲥⲙⲓ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲙⲟⲓ ϫⲉ ⲁⲛⲟⲕ ⲟⲩⲣⲉⲙ ⲣⲁⲩϣ ⲟⲩⲟϩ (ⲇ̅) ϯⲑⲉⲃⲓⲏⲟⲩⲧ ϧⲉⲛ ⲡⲁϩⲏⲧ ⲛⲁϥⲥⲟⲗⲥⲉⲗ ⲛⲛⲓⲥⲁϫⲓ ⲁⲛ *(sic)* ϧⲉⲛ ⲟⲩⲙⲉⲧⲫⲓⲗⲟⲥⲟⲫⲟⲥ ϧⲁⲧⲟⲧⲟⲩ ⲛⲛⲉϥⲁⲅⲓⲟⲥ ⲛⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲁⲗⲗⲁ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲙⲉⲧϣⲁⲙϣⲉ ⲛⲟⲩϯ ⲛⲉⲙ ⲟⲩϫⲓⲛⲕⲁϯ ⲉⲥϣⲟⲙ ⲛⲉⲙ ⲉⲛⲧⲟⲗⲏ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲛⲧⲉ ϯⲙⲉⲑⲙⲏⲓ ⲉϥⲟⲩⲱϣ ⲁⲛ ⲉϯ ⲙⲕⲁϩ ⲛϩⲏⲧ ⲛϩⲗⲓ ⲉⲃⲏⲗ ⲉⲛⲏ ⲉⲑⲙⲟⲥϯ ⲙⲡⲓⲥⲁϫⲓ ⲙⲙⲁⲩⲁⲧⲟⲩ ⲛⲉⲙ ⲛⲏ ⲉⲑⲙⲟⲥϯ ⲛⲛⲓⲣⲉϥϯ ⲥⲃⲱ. ϯⲯⲩⲭⲏ ⲅⲁⲣ ⲉⲧⲉⲣⲁⲥ-

cœlo præcipites sunt dati, nam sui cordis superbia deducti sua virtutibus superioribus capita non subegerunt, sed a cœlestibus magistris aufugerunt. Mente vigilans illis quæ scribo attendas; non enim sunt scientiæ verba neque syllabæ, nam illa etiam apud homines improbos invenis. Hæc est autem vera scientia, bonas cogitationes ac humilitatem intelligere conservareque, haud irasci, haud turbari, non quæ mala sunt cogitare et omnimodo in conspectu Dei libertate (frui) quæ verbum in corde gignit, quæ ad ignis coruscantis instar est, nam ignis devorans est Verbum Dei, ut ait Paulus. Si enim Verbum non fuisset, non hæc suis dixisset discipulis Magister bonus: Discite a me quia mitis sum et humilis corde. Non verba philosophico more ornavit ad suos sanctos apostolos, sed servitio Dei, intelligentia acuta atque omni veritatis præcepto, neminem volens contristari,

ⲕⲓⲛ ⲉⲡⲭⲥ ϩⲱϯ ⲉⲣⲟⲥ ⲡⲉ ⲛⲧⲉⲥϭⲓ ⲥⲃⲱ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲛⲁϯ ⲉⲛⲏ ⲉⲧⲉⲥⲉⲙⲓ ⲉⲣⲱⲟⲩ ⲁⲛ ⲥⲉⲛⲧⲉⲥϭⲓ ⲥⲃⲱ *(sic)* ⲛⲟⲟϥ ⲉⲛⲏ ⲉⲧⲁⲥⲟⲩⲱ ⲉⲙⲓ ⲉⲣⲱⲟⲩ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲧⲁϫⲣⲟ ⲉϣⲱⲛ ⲥⲟⲩⲱϣ ⲁⲛ ⲉⲉⲣ ⲟⲩⲁⲓ ϧⲉⲛ ⲛⲁⲓⲃ ⲁⲣⲓⲉⲙⲓ ϫⲉ ⲉⲥϣⲱⲛⲓ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲗⲓⲃⲓ ⲧⲁⲣⲭⲏ ⲅⲁⲣ ⲛϯⲁⲡⲟⲥⲧⲁⲥⲓⲁ ⲉⲃⲟⲗϩⲁ ⲫϯ ⲑⲁⲓ ⲧⲉ ⲟⲩⲣⲱⲙⲓ ⲁϥϣⲁⲛ ⲙⲁϩ ϧⲏⲧϥ ⲙⲡⲥⲁϫⲓ ⲛⲫϯ ⲛⲧⲉϥϣⲧⲉⲙ ⲉⲣⲉⲡⲓⲑⲩⲙⲓⲛ ⲉⲣⲟϥ ⲟⲩⲇⲉ ⲛⲧⲉϥϣⲧⲉⲙⲉⲣ ϩⲱⲃ ⲉⲣⲟϥ ϯⲯⲩⲭⲏ ⲅⲁⲣ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲙⲁⲓ ⲛⲟⲩϯ ϩⲟⲕⲉⲣ ⲙⲡⲥⲁϫⲓ ⲛⲧⲉ ⲫϯ ⲛⲉⲛⲟⲩ ⲛⲓⲃⲉⲛ ϣⲁⲧⲉϥⲛⲓϥⲓ ⲛϧⲁⲉ ̀ϫⲉⲙ ⲛⲟⲙϯ ⲟⲩⲟϩ ϭⲣⲟ ⲙⲙⲟⲕ ⲟⲩⲟϩ ⲡⲟⲥ ⲓⲏⲥ ⲡⲭⲥ (ⲉ) ⲛⲁϯ ⲛⲟⲩϩⲙⲟⲧ ̀ⲛⲁⲕ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲉⲙⲓ ⲉⲑⲛⲁⲛⲉϥ. ⲟⲩϫⲁⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲟⲥ ⲁⲙⲏⲛ.

ⲡⲓϫⲓⲛⲱⲛϧ ⲛⲧⲉ ϩⲁⲛ ⲣⲱⲙⲓ ⲉⲩⲟⲩⲁⲃ ⲫⲏ ⲉⲧⲟⲩⲥⲁϫⲓ ⲙⲙⲟϥ ⲛⲗⲁⲩⲥⲓⲟⲥ ⲡⲓⲡⲣⲉⲡⲟⲥⲓⲧⲟⲥ ⲡⲓⲃⲱⲕ ⲛⲧⲉ ⲓⲏⲥ ⲡⲭⲥ. ⲁ ⲟⲩⲙⲏϣ ϩⲓ ⲧⲟⲧⲟⲩ ⲉⲥϧⲉ ϩⲁⲛ ⲙⲏϣ ⲛⲃⲱⲗ ⲕⲁⲧⲁ ⲥⲏⲟⲩ ⲟⲩⲟϩ ⲁⲩⲭⲁⲩ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲉⲡϫⲓⲛⲧⲟⲩϣⲟⲩϣⲟⲩ ⲉϫⲱⲟⲩ ⲁⲛ ⲁⲗⲗⲁ ϫⲉ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲛⲁⲩ ⲙⲃⲟⲗ ⲛϧⲏⲧⲟⲩ. ϩⲁⲛ ⲟⲩⲟⲛ ⲙⲉⲛ ⲁⲩⲉⲣⲕⲁⲑⲏⲕⲓⲛ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲉⲛ ⲛⲓⲛⲓϥⲓ ⲛⲧⲉ ⲡⲓϩⲙⲟⲧ ⲉⲧⲥⲁ ⲡϣⲱⲓ ⲫⲏ ⲉⲧⲁ ⲫϯ ⲛⲓϥⲓ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲛϧⲏⲧⲟⲩ ⲉⲑⲃⲉ ⲟⲩⲕⲱⲧ ⲛⲉⲙ ⲟⲩⲧⲁϫⲣⲟ

præter eos qui Verbum odio habuerunt oderuntque magistros. Animam enim quæ Christo *ascesim* exercet quæ nescit cum intelligentia edoceri oportet ac docere quæ modo firmiter didicerit. Si vero alterutrum facere nolit, illam insania laborare scito. A Deo enim apostaseos hoc est principium, si homo cor (suum) verbo Dei, nec illud cupiens, nec illud operans, impleverit; mens autem illius qui Deum diligit omni tempore usque ad extremum spiritum Verbum esurit. Confortare igitur ac viriliter age, et Dominus Jesus Christus gratiam in scientia bona tibi concedet. Vale in Domino : amen.

Sanctorum hominum vita quæ Lausio præposito, Jesu Christi servo, scripta est. Multi per tempora multas explicationes scribere sategerunt, non ut de illis gloriam acciperent, sed ut ex illis mundus externa videret; alii quidem superna inspiratione quam Deus illis inspiravit, illa ad ædificationem

ⲛⲧⲉ ϯⲙⲉⲧⲣⲱⲙⲓ ⲛⲏ ⲉⲑⲙⲟϣⲓ ⲛⲥⲁ ⲛⲓⲉⲛⲧⲟⲗⲏ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲟⲩⲁϩⲥⲁϩⲛⲓ
ⲛⲧⲉ ⲡⲉⲛⲥⲱⲧⲏⲣ ⲓ̅ⲏ̅ⲥ̅ ⲡⲭ̅ⲥ̅ ⲡϣⲏⲣⲓ ⲙⲫ̅ϯ̅ ⲫⲓⲱⲧ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲛⲁϩϯ
ⲛⲁⲧⲙⲉⲧϣⲟⲃⲓ ϩⲁⲛ ⲕⲉⲟⲩⲟⲛ ⲇⲉ ⲟⲛ ⲁⲩⲉⲣ ⲙⲁⲓ ϩⲩⲗⲏ ⲉⲃⲟⲗ-
ϩⲓⲧⲉⲛ ϯⲙⲉⲧⲣⲁⲛⲁϥ ⲛⲣⲱⲙⲓ ⲉⲧⲧⲁⲕⲏⲟⲩⲧ ⲁⲩⲕⲱ ⲛϩⲁⲛ ⲥⲁϫⲓ ⲙⲃⲱⲗ
ⲉϧⲣⲏⲓ ⲉⲩϯ ⲛⲟⲙϯ ⲛⲏⲛ ⲉⲑⲗⲟⲃⲓ ⲛⲥⲁ ϯϩⲩⲇⲟⲛⲏ ⲛⲉⲙ ⲡⲓϫⲱⲛⲧ
ⲉⲩⲟⲓ ⲙⲙⲁⲓ ⲁⲣⲭⲱⲛ (ⲉ̅) ⲉⲩⲟⲓ ⲙⲙⲁⲓ ⲣⲁⲙⲁⲟ ⲟⲩⲟϩ ⲙⲙⲁⲓ ϩⲏⲕⲓ
ⲁⲛ ϣⲁⲧⲟⲩⲧⲁⲕⲟ ⲛⲏⲛ ⲉⲧϣⲟⲩϣⲟⲩ ⲙⲙⲱⲟⲩ ϧⲉⲛ ⲛⲓⲙⲉⲩⲓ ⲉⲣⲉ
ⲛⲟⲩⲕⲁϯ ⲟⲓ ⲙⲃⲉⲗⲗⲉ ϧⲉⲛ ⲛⲓⲭⲣⲏⲙⲁ ⲉⲧⲉ ⲛⲓⲥⲭⲓⲥⲙⲁⲧⲓⲕⲟⲥ ⲛϩⲉ-
ⲣⲉⲧⲓⲕⲟⲥ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲛⲉ ⲛⲁⲓ ⲉⲧϯ ⲛⲟⲩⲑⲱⲗⲉⲃ ⲛⲥⲁ ϯⲛⲁⲓⲁⲧⲉ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ
ⲛⲕⲁⲑⲟⲗⲓⲕⲏ ⲛⲛⲉⲕⲕⲗⲏⲥⲓⲁ ⲑⲏ ⲉⲧⲟⲓ ⲛⲁⲧⲁϭⲛⲓ ϧⲉⲛ ⲛⲉⲥϫⲓⲛⲱⲛϧ
ⲧⲏⲣϥ ⲉⲩⲉⲓϯ ⲛϩⲁⲛ ⲥⲁϫⲓ ⲉⲩϩⲱⲟⲩ ⲙⲙⲉⲧⲫⲓⲗⲟⲥⲟⲫⲟⲥ ⲉⲛϩⲏⲧ
ⲛⲛⲓⲣⲱⲙⲓ ⲛⲁⲧⲕⲁϯ ϫⲉ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲟⲩⲧⲁⲕⲟ ⲙⲡⲟⲩϫⲓⲛⲱⲛϧ ⲉⲃⲟⲗϩⲁ
ϯⲙⲉⲧⲥⲉⲙⲛⲟⲥ.

ⲁⲥⲣⲁⲛⲏⲓ ϩⲱ ⲁⲛⲟⲕ ϧⲁ ⲡⲓϫⲱⲃ ⲟⲩⲟϩ ⲉⲧⲑⲉⲃⲓⲏⲟⲩⲧ ⲉⲧⲁⲓϣⲫⲓⲧ
ϧⲁⲧϩⲏ ⲙⲛⲓⲟⲩⲁϩⲥⲁϩⲛⲓ ⲛⲧⲉ ⲧⲉⲕⲙⲉⲧⲙⲁⲓ ⲛⲟⲩϯ ⲟⲩⲟϩ ⲡϣⲁⲙϣⲉ
ⲛⲟⲩϯ ⲛⲉⲙ ϯⲡⲣⲟⲕⲟⲡⲏ ⲛⲧⲉ ⲛⲉⲕⲙⲉⲩⲓ ⲉⲧⲁⲙⲟⲕ ϫⲉ ⲓⲥϫⲉⲛ ⲧⲁ-
ⲙⲉⲧⲕⲟⲩϫⲓ ϣⲁ ϯⲛⲟⲩ ⲁⲓⲉⲣ ⲗ̅ⲅ̅ ⲛⲣⲟⲙⲡⲓ ϧⲉⲛ ϯⲡⲟⲗⲓⲧⲓⲁ ⲛⲧⲉ

docuerunt ac consolidationem humanitatis quæ Salvatoris nostri Jesu Christi, filii Dei patris jussa ac mandata exsequitur, fide immutabiles; alii vero ex proposito hominibus placendi corrupto materiam dilexerunt, verbo explicationem reliquerunt, illis solatia præbentes qui voluptatem atque iram concupiscunt, imperia diligentes, divitias cupientes, qui sunt schismatici ac hæretici omnes qui felicem et catholicam ecclesiam labis per suam totam vitam immunem inquinaverunt, verba philosophiæ mala hominum cordibus absque intelligentia injicientes, ut illorum vitam longe a puritate perderent.

Placuit etiam mihi pauperi atque humili, qui tuæ pietatis mandatum, tui in Deum servitii ac cogitationum tuarum progressionem revereor, hæc te docere, scilicet me a mea pueritia usque ad hoc tempus triginta tres annos in vitæ fratrum regimine confecisse; factus (enim sum) cum illis

ⲛⲓⲥⲕⲏⲛⲟⲩ ⲉⲓⲟⲓ ⲙⲙⲟⲛⲁⲭⲟⲥ ⲛⲱⲟⲩ ϧⲉⲛ ϯⲁⲥⲕⲩⲥⲓⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲓⲥ ⲕⲉⲕ̅
ⲛⲣⲟⲙⲡⲓ ⲁⲓⲁⲓⲧⲟⲩ ϧⲉⲛ ϯⲙⲉⲧⲉⲡⲓⲥⲕⲟⲡⲟⲥ ⲟⲩⲟϩ (ⲍ̅) ϯⲛⲟⲩ ⲓⲥϫⲉ
ⲛⲉ ⲉ̅ ⲛⲣⲟⲙⲡⲓ ϯⲟⲛϧ ⲛϧⲏⲧⲟⲩ ⲉⲓⲉⲣⲉⲡⲓⲑⲩⲙⲓⲛ ⲉⲧⲁⲙⲟⲕ ⲉⲛⲓϩⲃⲏⲟⲩⲓ
ⲉⲧⲧⲟⲩⲃⲏⲟⲩⲧ ⲟⲩⲟϩ ⲉⲑⲙⲉϩ ⲛⲱⲟⲩ ⲛⲉⲙ ⲁⲣⲉⲧⲏ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲛⲧⲉ ⲛⲓ-
ϧⲉⲗⲗⲟⲓ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲛⲏ ⲉⲧⲁⲓⲛⲁⲩ ⲉⲣⲱⲟⲩ ⲛⲉⲙ ⲛⲏ ⲉⲧⲁⲓⲥⲟⲑⲙⲟⲩ
ϧⲉⲛ ⲛⲁⲙⲁϣϫ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲉⲛ ϩⲁⲛ ⲓⲟϯ ⲉⲩⲛϩⲟⲧ ϧⲉⲛ ⲛⲓϣⲁϥⲉⲩ
ⲛⲧⲉ ⲭⲏⲙⲓ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲫⲁⲓⲁⲧ ⲛⲉⲙ ⲛⲏ ⲉⲧⲁⲩϣⲱⲡⲓ ϧⲉⲛ ⲙⲁⲣⲏⲥ ⲛⲉⲙ
ⲥⲟⲩⲁⲛ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲙⲁ ⲉⲣⲉ ⲛⲓⲣⲉⲙ ⲧⲁⲃⲉⲛⲛⲏⲥⲓ ϣⲟⲡ ⲙⲙⲁⲩ ⲛⲉⲙ
ϯⲙⲉⲥⲟⲡⲟⲧⲟⲙⲓⲁ ⲛⲉⲙ ϯⲥⲩⲣⲓⲁ ⲛⲉⲙ ϯⲡⲁⲗⲉⲥⲧⲓⲛⲏ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲙⲁ
ⲛϩⲱⲧⲡ ⲣⲱⲙⲏ ⲛⲉⲙ ⲧⲕⲁⲃⲁⲛⲓⲁ *(sic)* ⲛⲉⲙ ⲛⲏ ⲉⲧⲥⲁϧⲟⲩⲛ ⲙⲙⲱⲟⲩ.
ⲁⲓϥⲓ ⲣⲱⲟⲩϣ ϧⲉⲛ ⲟⲩϫⲱϥ ⲛϩⲏⲧ ⲉϯ ⲛϩⲑⲏⲓ ⲉⲑⲣⲓⲥϧⲉ ⲡⲁⲓϫⲱⲙ
ⲛⲁⲕ ⲓⲥϫⲉⲛ ⲧⲁⲣⲭⲏ ⲛⲛⲓϩⲃⲏⲟⲩⲓ ⲛⲧⲉ ϯⲙⲉⲧⲙⲟⲛⲁⲭⲟⲥ ⲉⲧⲁⲥϣⲱⲡⲓ
ϩⲓ ⲡϣⲁϥⲉ ϩⲟⲡⲟⲥ ⲛⲧⲉϥϣⲱⲡⲓ ⲛⲁⲕ ⲛⲟⲩⲓⲁⲗ ⲉⲑⲣⲉⲕⲛⲁⲩ ⲉⲡⲉⲕ-
ⲥⲙⲟⲧ ⲛϧⲏⲧϥ ⲉⲕⲓⲣⲓ ⲙⲡⲉϥⲙⲉⲩⲓ ⲙⲡⲉϩⲟⲟⲩ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲉϫⲱⲣϩ ⲉⲩ-
ⲛⲟϩⲉⲙ ⲛⲧⲉⲕⲯⲩⲭⲏ ⲉϥⲙⲉϩ ⲛⲱⲟⲩ ⲛⲉⲙ (ⲛ̅) ⲫⲁϧⲣⲓ ⲛⲛⲟⲩϯ ⲉϥ-
ⲧⲁⲗϭⲟ ⲛϯⲉⲃϣⲓ ϫⲉ ϩⲓⲛⲁ ⲡⲓⲕⲉϩⲛⲓⲙ ⲛⲧⲉ ϯⲉⲡⲓⲑⲩⲙⲓⲁ ⲛⲧⲉϥϩⲓⲧϥ
ⲉⲃⲟⲗ ϩⲁⲣⲟⲕ ⲛⲉⲙ ϯⲙⲉⲧϩⲏⲧ ⲃ̅ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲁⲛⲟⲛⲓ ⲛⲧⲉ ⲡⲓϩⲟⲩⲟ ⲭⲣⲓⲁ

monachus in ascesibus, et abhinc his viginti annis in Episcopatu fui. Nunc autem ex his quinque annis te docere cupio opera pura ac gloriosa omnesque seniorum virtutes quæ oculis perspexi, auribus audivi ex fidelibus Patribus in Ægypti deserto atque in Lybia, et ex his qui in superiore Ægypto ac Syene fuerunt atque in locis quæ incolunt Tabennesiotæ, atque in Mesopotamia, in Syria, in Palæstina et in Occidente, Romæ, in Campania regionibusque interioribus. Omni cordis ardore enixus sum ut animum attenderem ad hunc tibi scribendum librum ex initio operum *monachismi* qui in deserto factus est, ut tibi in quo formam tuam videas sit speculum, (ut) illius (libri) nocte ac die recordationem ad salutem animæ tuæ habeas; plenus (enim) ita est gloriæ ac divini medicamenti ut etiam concupiscentiæ dominationem ex te ejecturus sit, necnon et cordis duplicitatem, ex hujus mundi divitiarum supereffluentia mol-

ⲛⲧⲉ ⲡⲁⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲙⲉⲧϭⲉⲛⲛⲉ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲙⲕⲁϩ ⲛϩⲏⲧ ⲛⲉⲙ ⲡⲓϣⲑⲟⲣⲧⲉⲣ ⲛⲉⲙ ϯⲙⲉⲧⲕⲟⲩϫⲓ ⲛϩⲏⲧ ⲛⲉⲙ ⲡⲓϫⲱⲛⲧ ⲛⲁⲧϣⲁⲙⲟⲛⲓ ⲛⲧⲟⲧϥ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲧⲉⲕϣⲱⲡⲓ ⲉⲕⲏⲛⲟⲩ ⲉⲧϩⲏ ϧⲉⲛ ϯⲡⲣⲟⲕⲟⲡⲏ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲙⲉⲩⲓ ⲛⲧⲉ ⲫϯ ⲛⲉⲙ ϯⲙⲉⲧϣⲁⲙϣⲉ ⲛⲟⲩϯ ⲉⲧⲧⲟⲩⲃⲏⲟⲩⲧ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲧⲉⲕϣⲱⲡⲓ ⲉⲕⲟⲓ ⲉϭⲁⲩ ⲙⲱⲓⲧ ⲛⲁⲕ ⲛⲉⲙ ⲛⲏ ⲉⲑⲛⲉⲙⲁⲕ ⲛⲉⲙ ⲛⲏ ⲉⲑⲛⲏⲟⲩ ϩⲁⲣⲟⲕ ⲛⲉⲙ ⲛⲓϣⲁⲙϣⲉ ⲛⲟⲩϯ ⲛⲟⲩⲣⲱⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲉⲛ ⲛⲁⲓⲥⲃⲱⲟⲩⲓ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲥⲁϫⲓ ⲛⲧⲉ ⲛⲁⲓⲁⲥⲕⲏⲧⲏⲥ ⲉⲧⲉ ⲛⲓϧⲉⲗⲗⲟⲓ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲡⲉ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲥⲉⲉⲓⲛⲉ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲛϫⲉ ⲛⲏ ⲉⲧⲟⲓ ⲙⲙⲁⲓ ⲭⲣⲥ ⲉⲉⲣ ⲟⲩⲁⲓ ⲛⲉⲙ ⲫϯ ⲕⲁⲧⲁ ⲛⲓⲁⲣⲉⲧⲏ ⲛⲉⲙ ϯⲁⲅⲁⲡⲏ ⲛⲁⲧⲫⲱⲣϫ ⲉⲩⲥⲟⲡ ⲟⲩⲟϩ ⲉϫⲟⲩϣⲧ ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲥⲏⲟⲩ ⲛⲓⲃⲉⲛ ϧⲁ ⲧϩⲏ ⲙⲡⲓϫⲓⲛⲓ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲥⲱⲙⲁ ⲉϣⲱⲡⲓ ⲛⲉⲙⲁϥ ⲕⲁⲧⲁ ⲫⲣⲏϯ ⲉⲧⲥϧⲏⲟⲩⲧ ϫⲉ ⲛⲁⲛⲉⲥ ⲛⲏⲓ ⲉⲃⲱⲗ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ (ⲑ̄) ⲧⲁⲓⲥⲁⲣⲝ ⲉϣⲱⲡⲓ ⲛⲉⲙ ⲡⲭⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲡⲁⲗⲓⲛ ϫⲉ ⲥⲉⲃⲧⲉ ⲛⲉⲧⲉⲛϩⲃⲏⲟⲩⲓ ϧⲉⲛ ⲛⲉⲧⲉⲛϫⲓⲛⲓ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲥⲱⲙⲁ ⲟⲩⲟⲛ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲉⲧⲭⲱ ⲙⲡⲟⲩⲙⲟⲩ ϧⲉⲛⲧ ⲉⲣⲱⲟⲩ ⲛⲛⲁⲩ ⲛⲓⲃⲉⲛ ϩⲱϯ ⲅⲁⲣ ⲡⲉ ⲛⲧⲉϥⲧⲁϩⲟⲛ ⲉⲛⲟⲃϣ ⲕⲁⲛ ⲉϣⲱⲛ ⲧⲉⲛⲟⲩⲱϣ ⲁⲛ ⲫⲁⲓ ⲟⲩⲛ ⲉⲧⲉⲙⲙⲁⲩ ⲉⲣⲉ ⲛⲉϥⲙⲉⲩⲓ ⲧⲟⲙⲓ ⲉⲫϯ ⲛⲛⲁⲩ ⲛⲓⲃⲉⲛ ϥⲛⲁⲉⲣ ⲟⲩⲙⲏϣ

litiem, omnem pigritiam, omnem cordis afflictionem, omnem perturbationem, pusillanimitatem, iram quæ subigi nequit, (ut) ille fias qui in cogitatione Dei pietateque sincera proficias; ut tibi fias ipse dux illisque qui tecum sunt, et his qui ad te venient piisque regibus, ut ex horum ascetarum, id est sanctorum seniorum institutionibus sermonibusque ad se Deo uniendos properent qui Christum diligunt, secundum virtutes amoremque simul indivisibilem, ut omni tempore animæ ex corpore exitum exspectent cum illo (Deo) futuri, juxta quod scriptum est : Bonum est mihi dissolvi ex hac carne ut sim cum Christo; et rursus : Vestra opera propter animæ ex corpore exitum parate. Quicumque enim omni hora suam mortem ante suos oculos[1] ponit, necesse est autem ut nos, etiamsi nolumus, capiat (mors) ignorantes; hic hujusmodi igitur cujus Deo adhærent cogitationes omni tempore, multa peccata non admittet, non

1. Ad verbum : juxta illum ponit.

ⲛⲛⲟⲃⲓ ⲁⲛ ϥⲛⲁⲱⲃϣ ⲅⲁⲣ ⲁⲛ ⲉⲛⲓϩⲟⲛϩⲉⲛ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲉⲛⲧⲟⲗⲏ ⲛⲧⲉ ⲫ̅ⲧ̅ ⲟⲩⲇⲉ ϥⲛⲁⲉⲣⲕⲁⲧⲁⲫⲣⲟⲛⲓⲛ ⲁⲛ ⲛϯⲙⲉⲧⲕⲟⲩϫⲓ ⲛⲧⲉ ⲡⲉⲛϫⲓⲛ-ⲥⲁϫⲓ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲗⲉⲝⲓⲥ ⲛⲏ ⲉⲧⲉⲛ ⲥⲉϭⲟⲣⲡ ⲉⲃⲟⲗ ⲁⲛ ⲛϩⲟⲩⲟ ⲟⲩⲇⲉ ⲥⲉⲥⲉⲗⲥⲱⲗ ⲁⲛ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲥⲃⲱ ⲙⲙⲉⲧⲫⲓⲗⲟⲥⲟⲫⲟⲥ ⲛⲧⲉ ⲡⲁⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ. ⲁⲛⲟⲛ ⲅⲁⲣ ⲁⲛⲟⲛ ϩⲁⲛ ⲓⲇⲓⲱⲧⲏⲥ ⲛⲣⲱⲙⲓ ⲙⲡⲉⲛϭⲓ ⲥⲃⲱ ⲛⲧⲉ ⲡⲁⲓ-ⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲟⲩⲇⲉ ⲛⲛⲉⲥϣⲱⲡⲓ ⲙⲙⲟⲛ ⲟⲩⲇⲉ ⲅⲁⲣ ⲟⲩϩⲱⲃ ⲛⲇⲓⲕⲉⲟⲛ ⲁⲛ ⲡⲉ ⲉⲥⲟⲗⲥⲉⲗ ⲛϯⲥⲃⲱ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲛⲧⲉ ϯⲙⲉⲑⲛⲟⲩϯ ⲛⲁⲧϣⲧⲁϩⲟⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲁⲧϣⲉⲛⲁⲩ ⲣⲏϫϥ ⲙⲡⲉⲥⲱⲟⲩ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲙⲉⲧⲫⲓⲗⲟⲥⲟⲫⲟⲥ ⲛⲧⲉ ⲟⲩⲥⲃⲱ ⲛⲧⲉ ⲡⲁⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲉⲥϭⲁϧⲉⲙ ⲟⲛ ⲉⲑⲙⲉϩ ⲛϣⲓⲛⲓ ⲛⲉⲙ ⲡⲉⲧ-ϩⲱⲟⲩ ⲛⲓⲃⲉⲛ (ⲓ̅) ⲁϣ ⲅⲁⲣ ⲛⲇⲓⲕⲉⲟⲛ ⲁⲛ ⲡⲉ ⲉⲥⲟⲗⲥⲉⲗ ⲙⲡⲓⲁⲧⲥⲟⲗ-ⲥⲉⲗ ϩⲓⲧⲉⲛ ϩⲗⲓ ⲉⲧⲉ ⲫ̅ⲧ̅ ⲡⲉ ⲫⲏ ⲉⲧⲥⲟⲗⲥⲉⲗ ⲛⲛⲉϥⲥⲱⲛⲧ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲛⲧⲉⲕⲥⲉⲗⲥⲱⲗϥ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲥⲃⲱ ⲛⲧⲉ ⲡⲁⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲁⲗⲗⲁ ⲙⲁⲗⲗⲟⲛ ⲙⲁⲣⲉⲛⲑⲉⲧ ⲡϩⲏⲧ ⲛⲛⲓⲣⲱⲙⲓ ϧⲉⲛ ϯⲥⲃⲱ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲛⲧⲉ ⲫ̅ⲧ̅ ϧⲉⲛ ⲟⲩϫⲓⲛⲕⲁϯ ⲉⲥϣⲱⲙ ⲉⲡϫⲓⲛⲛⲁⲩ ⲉⲛⲓⲕⲓϥⲓ ⲉⲧϧⲉⲛ ⲛⲓⲗⲉⲝⲓⲥ ⲛⲧⲉ ϯⲙⲉⲑⲙⲏⲓ ⲛⲧⲉ ⲡ̅ⲟ̅ⲥ̅. ⲡⲓⲥϧⲁⲓ ⲅⲁⲣ ϥϧⲱⲧⲉⲃ ⲉϣⲱⲡ ⲧⲉⲛⲕⲁϯ ⲁⲛ ⲡⲓⲡ̅ⲛ̅ⲁ̅ ⲇⲉ ϥⲧⲁⲛϧⲟ ⲁⲕϣⲁⲛⲛⲁⲩ ⲉϯⲗⲉⲝⲓⲥ ⲛⲧⲉ ⲫⲏ ⲉⲧⲥⲟⲩⲧⲱⲛ ⲕⲁⲧⲁ ⲫⲣⲏϯ ⲉⲧⲥϧⲏⲟⲩⲧ ϫⲉ ⲁⲟⲩⲱⲛ ⲣⲱⲕ ϧⲉⲛ ⲡⲥⲁϫⲓ ⲙⲫ̅ⲧ̅

enim mandata ac præcepta Dei obliviscetur, nec nostræ parvitatem contemnet orationis quæ non satis perspicua est nec hujus mundi scientia ornata; nos enim homines sumus idiotæ nec scientiam hujus mundi accepimus, (et tanto melius[1]); non enim incomprehensibilis divinitatis atque infinitæ gloriæ scientiam sanctam polluta hujus mundi scientiæ philosophia turpitudinis atque omnis mali plena exornare justum est. Quomodo enim justum est illum qui nequit ornari, id est Deum, aliquomodo exornare hujus mundi scientia, quum omnes suas creaturas exornet? Sed multo magis hominum corda persuadeamus in scientia Dei, in intelligentia subtili ut illum qui veritatis verbis inest Domini spiritum videant; scriptura enim, nisi intelligitur, occidit, spiritus vero vivificat, si recto modo verba vides, juxta quod scriptum est : « Aperi os tuum verbo Dei, et

1. Ad verbum : et ne fiat, absit.

ⲟⲩⲟϩ ⲙⲁⲥⲃⲱ ⲟⲩⲟϩ ⲟⲛ ϯⲅⲣⲁⲫⲏ ϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲙⲡⲉⲣⲉⲣ ⲁⲑ-ⲛⲁϩϯ ⲉⲛⲓⲥⲁϫⲓ ⲛⲧⲉ ⲛⲓϧⲉⲗⲗⲟⲓ ϫⲉ ⲛⲑⲱⲟⲩ ϩⲱⲟⲩ ⲉⲧⲁⲩⲉⲙⲓ ⲉⲃⲟⲗ-ϩⲓⲧⲉⲛ ⲛⲟⲩⲓⲟϯ ⲉⲧϧⲁϫⲱⲟⲩ ⲁⲛⲟⲕ ϩⲱ ⲱ ⲡⲓⲣⲱⲙⲓ ⲛⲧⲉ ⲫ̅ϯ̅ ⲡⲓⲙⲁⲓ ⲥⲃⲱ ⲉⲧⲁⲓⲙⲟϣⲓ ⲛⲥⲁ ⲛⲓϩⲟⲛϩⲉⲛ ⲛⲧⲉ ⲛⲓϧⲉⲗⲗⲟⲓ ⲁⲓⲉⲣⲁⲡⲁⲛⲧⲁⲛ ⲉⲟⲩⲙⲏϣ ⲛⲧⲉ ⲛⲏ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲛⲉⲧⲁⲓⲓⲣⲓ ⲉⲣⲱⲟⲩ ⲁⲛ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲙⲉⲧ-ⲡⲉⲣⲓⲉⲣⲅⲟⲥ ⲁⲗⲗⲁ ϧⲉⲛ ⲟⲩϫⲱϥ ⲛϩⲏⲧ. ⲁⲓⲙⲟϣⲓ ⲙ̅ⲗ̅ ⲛⲉϩⲟⲟⲩ ⲡⲁ-ⲗⲓⲛ ⲟⲛ ⲁⲓⲕⲟⲧⲟⲩ ⲉⲓⲙⲟϣⲓ ⲛⲛⲁⲫⲁⲧ (ⲓ̅ⲁ̅) ϣⲁϯⲙⲟⲩϣⲧ ⲙⲡⲓⲕⲁϩⲓ ⲧⲏⲣϥ ⲛⲧⲉ ⲣⲱⲙⲏ ⲁⲓⲙⲉⲛⲣⲉ ⲛⲓⲧϩⲉⲙⲕⲟ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲥⲱⲙⲁ ⲛⲉⲙ ⲛⲓϧⲓⲥⲓ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲙⲱⲓⲧ ⲙⲙⲟϣⲓ ⲛⲉⲫⲗⲏⲟⲩ ⲇⲉ ⲁⲛ ⲁⲗⲗⲁ ⲉⲑⲃⲉ ⲡϫⲓⲛⲉⲣⲁ-ⲡⲁⲛⲧⲁⲛ ⲛⲧⲉ ϩⲁⲛ ⲣⲱⲙⲓ ⲙⲙⲁⲓⲛⲟⲩϯ ϫⲉ ⲛⲧⲁϫⲉⲙ ϩⲏⲟⲩ ⲛϩⲁⲛ ϩⲱⲃ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲉⲛ ⲟⲩϫⲓ ⲛⲛⲁⲩ ⲉⲛⲛ ⲉⲛⲁⲩⲉⲛⲧⲟⲧ ⲁⲛ ⲓⲉϫⲉ ⲅⲁⲣ ⲫⲏ ⲉⲑⲟⲩⲟⲧ ⲉⲣⲟⲓ ⲛⲁⲟⲩⲏⲣ ⲛⲉⲙ ϯⲡⲣⲟϩⲉⲣⲉⲥⲓⲥ ⲛⲁⲑⲟⲩⲱⲧⲉⲃ ⲁϥⲙⲟϣⲓ ⲓⲉϫⲉⲛ ⲧⲁⲣⲥⲟⲥ ϣⲁ ϯⲟⲩⲇⲉⲁ ϣⲁⲧⲉϥⲉⲣⲁⲡⲁⲛⲧⲁⲛ ⲉⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲓⲁⲕⲱⲃⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲓⲱⲁⲛⲛⲏⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲁϥϣⲟⲩϣⲟⲩ ⲙⲙⲟϥ ⲡⲉ ϧⲉⲛ ⲛⲉϥ-ϧⲓⲥⲓ ⲉϥϯ ⲭⲟϩ ⲛⲏⲛ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲉⲧϣⲟⲡ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲙⲉⲧⲁⲙⲉⲗⲉⲥ ⲛⲉⲙ ⲟⲩⲙⲉⲧϭⲉⲛⲛⲉ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲁⲓϣⲉ ⲛⲏⲓ ⲉⲓ̅ⲗ̅ⲏ̅ⲙ̅ ϣⲁϯⲛⲁⲩ ⲉⲕⲉ-ⲫⲁⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲙⲡⲉϥⲉⲣⲁϣϥ ⲛϫⲉ ϯϫⲓ ⲛⲥⲱⲧⲉⲙ ⲉϯⲁⲣⲉⲧⲏ ⲉⲧⲥⲁⲃⲟⲗ

edíscere.» Rursus Scriptura ait : «Ne seniorum verbis sis incredulus, nam ipsi ex illis qui antea vixerunt Patribus edocti sunt.» Ego etiam, o homo Dei, scientiæ amator, qui juxta seniorum præcepta ambulavi, multos obvios habui seniores : non vero hoc ex desidia, sed ex cordis ardore feci, triginta dies ambulavi, et rursus illos iteravi pedibus ambulans donec totam romanam regionem lustravissem, afflictiones corporis ac itineris dolores dilexi, haud quidem inanes, ut pios homines adirem et ex illorum contemplatione quæ nondum haberem lucrifacerem. Si enim quidam multo me præstantior, cujus immutabile fuit propositum, e Tarso usque ad Judæam ambulavit ut Petrum, Jacobum, Joannemque adiret, suisque afflictationibus gloriatus est omnibus desidibus aut pigris zelum injiciens (ac) dicens : «Ivi Hierosolymam ut Petrum viderem», nam ille apostorum externas virtutes audire non satis habuit, sed etiam

ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲁⲗⲗⲁ ⲁϥϭⲓ ϣϣⲱⲟⲩ ⲉⲑⲣⲉϥⲛⲁⲩ ⲟⲛ ⲉⲧⲟⲩ-
ⲕⲉⲙⲟⲣⲫⲏ ⲛⲉⲙ ⲛⲟⲩⲉⲙⲟⲩ ⲛⲉⲙ ⲡⲟⲩϫⲓ ⲛⲱⲛϧ ⲛⲉⲙ ⲧⲟⲩⲡⲟⲗⲏⲧⲓⲁ.
(ⲓ̅ⲃ̅) ⲉⲑⲃⲉ ⲫⲁⲓ ⲁϥⲉⲣⲁⲅⲱⲛⲓⲍⲉⲥⲑⲉ ϣⲁⲧⲉϥⲛⲁⲩ ⲉⲡⲉⲧⲣⲟⲥ. ⲓⲉ ⲁⲟⲩⲏⲣ
ⲙⲁⲗⲗⲟⲛ ⲁⲛⲟⲕ ⲫⲁ ⲫⲏ ⲉⲧⲉ ⲟⲩⲟⲛ ⲟⲩⲟⲃⲁ ⲛⲥⲁⲑⲉⲣⲓ ⲉⲣⲟϥ ⲟⲩⲁ-
ⲛⲁⲅⲕⲉⲟⲛ ⲟⲩⲛ ⲛⲏⲓ ϩⲱ ⲡⲉ ⲉⲑⲣⲓϫⲉ ⲛⲏ ⲉⲧⲁⲓⲛⲁⲩ ⲉⲣⲱⲟⲩ ⲛⲧⲉ
ⲛⲉⲛⲓⲟϯ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲉⲓϫⲱ ⲛⲑⲙⲏⲓ ⲛϯϫⲉ ⲙⲉⲑⲛⲁⲩϫ ⲁⲛ ⲉⲓⲟⲓ ⲙⲫⲣⲏϯ
ⲁⲛ ϫⲉ ⲉⲓϯ ϩⲙⲟⲧ ⲛⲛⲓϧⲉⲗⲗⲟⲓ ⲁⲗⲗⲁ ⲉⲓϯ ϩⲏⲟⲩ ⲛⲧⲁⲯⲩⲭⲏ
ⲙⲙⲁⲩⲁⲧ ⲛⲉⲙ ⲟⲩⲟⲛ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲉⲑⲛⲁⲥⲱⲧⲉⲙ ⲉⲛⲟⲩϧⲓⲥⲓ ⲛⲉⲙ ⲛⲟⲩⲡⲟ-
ⲗⲏⲧⲓⲁ ⲉⲧⲁⲩⲁⲓⲧⲟⲩ ⲕⲉ ⲅⲁⲣ ⲛⲏ ⲉⲧⲁⲩⲥϧⲉ ⲛⲉϫⲱⲙ ⲛⲧⲉ ⲛⲉⲛⲓⲟϯ
ⲉⲧϧⲉⲛ ⲛⲓⲅⲣⲁⲫⲏ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲓⲥϫⲉⲛ ⲁⲇⲁⲙ ϣⲁ ⲁⲃⲣⲁⲁⲙ ⲛⲉⲙ ⲛⲏ
ⲉⲧⲁⲩⲓ ⲙⲉⲛⲉⲛⲥⲱⲟⲩ ϣⲁ ⲉϧⲟⲩⲛ ⲉⲫⲟⲟⲩ ⲉⲧⲁⲩⲥϧⲁⲓ ⲁⲛ ϫⲉ ϩⲓⲛⲁ
ⲛⲧⲟⲩϯ ⲱⲟⲩ ⲛⲏⲛ ⲉⲧⲁⲩⲥϧⲁⲓ ⲁⲗⲗⲁ ϫⲉ ⲛⲧⲟⲩϫⲉⲙ ϩⲏⲟⲩ ⲛϫⲉ
ⲛⲏ ⲉⲑⲛⲁⲱϣ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲁⲩϣⲁⲛⲭⲟϩ ⲉⲛⲟⲩϫⲓ ⲛⲱⲛϧ ϩⲱⲥ ⲟⲩⲛ ⲉⲕⲉⲙⲓ
ⲉⲛⲁⲓ. ⲱ ⲡⲓⲥⲧⲟⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲥⲉⲙⲛⲟⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲙⲃⲱⲕ ⲛⲧⲉ ⲡⲭ̅ⲥ̅ ⲗⲁⲩⲥⲓⲉ
ϣⲱⲡⲓ ⲉⲕϯ ⲛⲟⲙϯ ⲛⲁⲕ ⲙⲙⲁⲩⲁⲧⲕ ϧⲉⲛ ϯⲙⲉⲗⲉⲧⲏ ⲛⲛⲓϫⲱⲙ
ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲟⲩⲟϩ ⲧⲁⲙⲉⲧⲣⲉϥⲉⲣ ϩⲟⲩⲟ ⲥⲁϫⲓ ⲉⲧⲁⲥϣⲱⲡⲓ ϩⲁⲣⲟⲕ

illorum formam, famam, vitam, institutionem videre cupivit, idcirco donec videret Petrum luctatus est; quanto magis ego qui decem mille talentorum sum debitor necesse non habeo quæ vidi de nostris sanctis Patribus narrare. Veri tatem dico, non mentior, non quasi Patribus utilitatem conferens, sed animæ meæ solius utilitati consulens et cujuscumque qui illorum afflictationes exercitiaque ab illis facta audiet. Nam qui libros de nostris Patribus qui ab Adamo usque ad Abraham, de illis qui post hunc usque ad hunc diem ex Scripturis fuere conscripserunt, illos non scripserunt ut his de quibus scribebant gloriam tribuerent, sed ut illorum qui lecturi erant utilitatem providerent ut vitam illorum æmularentur. Cum igitur hæc scias, o fidelis ac venerande Christi serve, Lausie, te ipsum in sanctorum librorum meditatione confortare, meamque loquacitatem, quæ ante te habetur, ut cogitationes sanctas serves, accipias. Motus vero pravitatis qui tanquam fluctus sunt maris spu-

ⲉⲑⲃⲉ (ⲓ̅ⲅ̅) ⲡⲁⲣⲉϩ ⲉϯⲅⲛⲱⲙⲏ ⲛⲉⲩⲥⲉⲃⲏⲥ ϣⲟⲡⲥ ⲉⲣⲟⲕ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲓϫⲓ ⲛⲕⲓⲙ ⲛⲧⲉ ϯⲕⲁⲕⲓⲁ ⲉⲧⲟⲓ ⲙ̀ⲫⲣⲏϯ ⲛ̀ⲛⲓϩⲱⲓⲙⲓ ⲛⲧⲉ ⲫ̀ⲓⲟⲙ ⲉⲩϩⲓ ⲉ̀ⲫⲏⲓϯ ⲉⲧⲧⲱⲟⲩⲛⲟⲩ ⲙ̀ⲙⲱⲟⲩ ⲉϩⲣⲏⲓ ⲉϫⲱⲛ ⲙⲁⲣⲉⲛⲛⲟϣⲛⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲉⲛ ϯⲡⲣⲟⲥⲉⲩⲭⲏ ⲛⲉⲙ ⲛⲓϥⲓ ⲣⲱⲟⲩϣ ⲛⲧⲉ ϯⲙⲉⲧⲣⲉϥϯ ϩⲟⲛϥ ⲉⲣⲟⲛ ⲟⲩⲟⲛ ⲟⲩⲙⲏϣ ⲛϫⲓ ⲛⲱⲛϧ ⲛⲧⲉ ⲛⲏ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲥⲛⲏⲟⲩ ⲙ̀ⲙⲁⲓ ⲛⲟⲩϯ ⲟⲩⲉⲧ ⲛϩⲱⲃ ⲙ̀ⲫⲁⲓ ⲟⲩⲉⲧ ⲛϩⲱⲃ ⲙⲡⲁⲓⲭⲉⲧ ⲟⲩⲛⲁϩϯ ⲛⲟⲩⲱⲧ ⲛⲉⲙ ⲟⲩⲡ̅ⲛ̅ⲁ̅ ⲛⲟⲩⲱⲧ ⲉⲧⲉⲣ ϩⲱⲃ ⲛϧⲏⲧⲟⲩ ⲧⲏⲣⲟⲩ. ⲙ̀ⲫⲣⲏϯ ⲅⲁⲣ ⲛⲟⲩⲡⲁⲣⲁⲇⲓⲥⲟⲥ ⲉⲣⲉ ⲟⲩⲟⲛ ⲟⲩⲙⲏϣ ⲛϣϣⲏⲛ ⲛϧⲏⲧϥ ⲟⲩⲉⲧ ⲛⲟⲩⲧⲁϩ ⲙ̀ⲫⲁⲓ ⲟⲩⲉⲧ ⲛⲟⲩⲧⲁϩ ⲙⲡⲁⲓⲭⲉⲧ ⲁⲗⲗⲁ ⲟⲩⲙⲱⲟⲩ ⲛⲟⲩⲱⲧ ⲉⲧⲧⲥⲓⲟ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲫⲁⲓ ⲡⲉ ⲙ̀ⲫⲣⲏϯ ⲛⲛⲓϧⲉⲗⲗⲟⲓ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲟⲩⲉⲧ ⲧⲁⲣⲉⲧⲏ ⲙ̀ⲫⲁⲓ ⲟⲩⲉⲧ ⲧⲁⲣⲉⲧⲏ ⲙⲡⲁⲓⲭⲉⲧ ⲟⲩⲁⲓ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲙⲉⲧⲛⲁⲏⲧ ⲟⲩⲁⲓ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲁⲥⲕⲩⲥⲉⲓⲥ ⲟⲩⲁⲓ ϧⲉⲛ ⲟⲩϧⲓⲥⲓ ⲛⲥⲱⲙⲁ ⲟⲩⲁⲓ ϧⲉⲛ ⲟⲩϫⲱⲗ ⲉⲃⲟⲗ ⲕⲉⲟⲩⲁⲓ ϧⲉⲛ ⲟⲩϭⲛⲉϫⲱϥ ⲁ̅ⲡ̅ⲁ̅ⲝ ⲁⲡⲗⲱⲥ ϧⲉⲛ ϩⲱⲃ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲛⲧⲉ ϯⲙⲉⲧⲉⲩⲥⲉⲃⲏⲥ ⲉⲩϣⲟⲩϣⲟⲩ (ⲓ̅ⲇ̅) ⲙⲙⲱⲟⲩ ϧⲉⲛ ⲛⲓⲡⲟⲗⲏⲧⲓⲁ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲛⲁϩϯ ⲉⲩⲉⲣⲟⲁⲣⲓⲛ ⲙⲙⲱⲟⲩ ϧⲉⲛ ⲑⲙⲉⲗⲉⲧⲏ ⲙⲡⲥⲁϫⲓ ⲙ̀ⲫ̅ϯ̅ ⲛⲉⲙ ϩⲁⲛ ϫⲓ ⲛϭⲟϫⲓ ϧⲉⲛ ϯⲁⲅⲁⲡⲏ ⲉⲧⲥⲟⲧⲡ ϩⲁⲛ

mescentes atque adversus nos surgentes, oratione ac prudentia ad nos intenta longe projiciamus. Multæ sunt horum sanctorum ac piorum fratrum vitæ quorum alius aliud opus exercuit : omnium vero fuit una fides unusque spiritus in omnibus operantes. Nam ut in horto multæ sunt arbores quarum alia alios fert fructus, omnes vero eadem aqua irrigantur; ita hi seniores sancti alii alia virtute decori fuerunt, hic misericordia, ille ascesibus, alter corporis afflictationibus, alter sui abnegatione, alter etiam submissione, ad summam omni virtutis opere, sibi ipsis suam agendi rationem suamque fidem gloriæ vertentes, se ipsos ad sermonis divini meditationem charitatemque eximiam concursu incitantes. Alii quidem ad has virtutes tetenderunt, sed judicii expertes illos non sunt assecuti, quoniam illas ut hominibus placerent fratresque incusarent exercebant, ad opera bona ex operum quæ non erant bona æmulatione currentes, sicque opera bona ex superbia ignorantiæ matre corruperunt.

6*

ⲟⲩⲟⲛ ⲙⲉⲛ ⲁⲩϩⲓ ⲧⲟⲧⲟⲩ ϩⲱⲟⲩ ⲉⲛⲁⲓ ⲁⲣⲉⲧⲏ ⲁⲗⲗⲁ ⲙⲡⲟⲩϣⲁϣⲛⲓ
ⲉⲑⲃⲉ ⲧⲟⲩⲙⲉⲧⲁⲧϯⲁⲕⲣⲓⲥⲓⲥ *(sic)* ⲉⲑⲃⲉ ϫⲉ ⲉⲩⲓⲣⲓ ⲙⲙⲱⲟⲩ ϧⲉⲛ
ⲟⲩⲙⲉⲧⲣⲁⲛⲁϣ ⲛⲣⲱⲙⲓ ⲛⲉⲙ ⲟⲩⲙⲉⲧⲣⲉϥϯ ϣⲑⲟⲟⲩⲓⲧ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲉⲛⲛⲟⲩ
ⲉⲩϭⲟϫⲓ ⲛⲥⲁ ⲛⲓϩⲃⲏⲟⲩⲓ ⲉⲑⲛⲁⲛⲉⲩ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲉⲛ ⲟⲩⲑⲱϧ ⲛⲧⲉ ϩⲁⲛ
ϩⲃⲏⲟⲩⲓ ⲉⲛⲟⲩⲟⲩ ⲁⲛ ⲡⲉ ⲟⲩⲟϩ ⲡⲁⲓⲣⲏϯ ⲥⲉⲧⲁⲕⲟ ⲛⲛⲓϩⲃⲏⲟⲩⲓ ⲉⲑⲛⲁ-
ⲛⲉⲩ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲉⲛ ϯⲙⲉⲧϭⲁⲥⲓ ϩⲏⲧ ⲑⲙⲁⲩ ⲛϯⲙⲉⲧⲁⲧⲉⲙⲓ. ⲓⲏⲥ ⲟⲩⲛ
ⲙⲙⲟⲕ ⲛⲁⲥⲟⲙ ⲉⲧⲁϩⲟⲕ ⲉⲣⲁⲧⲕ ⲛⲟⲩⲉⲣⲫⲉⲓ ⲙⲫ̅ϯ̅ ⲙⲡⲉⲣϯ ⲕⲉⲛⲓ ϫⲉ
ⲛϯⲙⲉⲧⲣⲁⲙⲁⲟ ⲕⲁⲧⲁ ⲫⲣⲏϯ ⲉⲛⲁⲕⲓⲣⲓ ⲙⲙⲟⲥ ⲛⲟⲩⲉⲛⲟⲩ ⲁⲗⲗⲁ
ⲙⲁⲗⲗⲟⲛ ⲙⲁⲣⲉⲥⲙⲟⲩⲛⲕ ⲛⲧⲟⲧⲕ ⲛϫⲉ ϯⲙⲉⲧⲙⲁⲓ ϩⲁⲧ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲑⲟⲕ
ϩⲱⲕ ⲛⲧⲉⲕⲙⲟⲩⲛⲕ ⲛⲧⲟⲧⲉ ⲙⲁⲣⲉⲥⲙⲟⲩⲛⲕ ⲛⲧⲟⲧⲕ ⲛϫⲉ ϯⲁⲥⲟⲩⲓ
ⲉϣⲁⲥⲉⲣ ϩⲟⲗⲓ ϫⲫⲟ ⲇⲉ ⲛⲁⲕ ⲛⲟⲛ ⲉⲧⲉⲙⲛⲁⲣⲉ ⲛⲓⲥⲟⲛⲓ ϩⲓ ϣⲁⲧⲉ
ⲉⲣⲟⲥ ϭⲟⲥ ⲉⲃⲟⲗ ⲉⲛⲓϩⲏⲕⲓ ⲛⲉⲙ ⲛⲏ ⲉⲧⲉⲣ ⲭⲣⲓⲁ ⲙⲁⲧⲁⲗⲉ ⲛⲉⲕ-
ⲥⲧⲁⲩⲣⲟⲥ ⲉⲣⲟⲕ (ⲓ̅ⲉ̅) ⲟⲩⲟϩ ⲙⲟϣⲓ ⲛⲥⲁ ⲛⲉⲕⲟ̅ⲥ̅ ⲉⲃⲟⲗ ⲅⲁⲣ ϩⲓⲧⲉⲛ
ⲡⲁⲓϩⲱⲃ ⲉⲕⲉϫⲫⲟ ⲛⲁⲕ ⲛⲛⲓⲁⲣⲉⲧⲏ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲟⲩⲟϩ ⲉⲕⲉ ⲁⲣⲉϩ ⲉⲣⲟⲕ
ⲉⲃⲟⲗϩⲁ ϯⲙⲉⲧⲣⲁⲛⲁϥ ⲛⲣⲱⲙⲓ ⲉⲧⲧⲁⲕⲏⲟⲩⲧ ⲙⲡⲉⲣⲥⲱⲛϩ ⲛⲧⲉⲕ-
ⲡⲣⲟϩⲉⲣⲉⲥⲓⲥ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲉⲛ ⲟⲩⲙⲉⲧⲁⲧⲥⲟϭⲛⲓ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲁⲛⲁϣ ⲙⲙⲉⲧ-
ϭⲁⲥⲓ ϩⲏⲧ ϫⲉ ϯⲛⲁⲟⲩⲱⲙ ⲁⲛ ϯⲛⲁⲥⲱ ⲁⲛ ⲙⲫⲣⲏϯ ⲛϩⲁⲛ ⲟⲩⲟⲛ
ⲉⲧⲁⲩⲉⲣ ⲟⲩϩⲱⲃ ⲙⲡⲁⲓⲣⲏϯ ⲁⲩⲣⲁⲟⲩⲱ ϧⲉⲛ ϩⲁⲛ ⲡⲁⲑⲟⲥ ⲛⲧⲉ ⲛⲓ-
ⲧⲱⲙⲧ ⲛⲉⲙ ϩⲁⲛ ϩⲩⲇⲟⲛⲏ ϣⲁⲧⲟⲩⲃⲱⲗ ⲙⲡⲓⲁⲛⲁϣ ⲉⲃⲟⲗ ⲉⲧⲁⲩ-

Propera igitur, mi frater, te ipsum Deo templum præbeas: noli ex divitiis, ut olim fecisti, aliam tibi domum ædificare, sed potius te deserat argenti cupiditas, tuque illam desere; a te recedat marsupium quod tinea roditur, tibi vero acquiras illa quæ fures non perfodiunt, illa pauperibus expendas atque indigentibus, tibi crucem tuam imponas Dominumque sequere, hocce enim modo omnes tibi virtutes acquires et te a corruptibili in homines complacentia custodies. Ne tuam libertatem superbi jurisjurandi imprudentia vincias, dicens: «Non bibam, non comedam» ut quidam homines qui tali agendi ratione usi sunt; hi enim in passiones hæsitationis (?) et voluptates inciderunt donec suum jusjurandum solverent. Tu igitur si comedis, juxta beneplacitum tuum comedas; si manum tuam a cibo con-

ⲧⲏⲓϥ. ⲛⲑⲟⲕ ⲇⲉ ⲓⲧⲉ ⲉⲕⲟⲩⲱⲙ ⲟⲩⲱⲙ ϧⲉⲛ ⲡⲉⲕⲟⲩⲱϣ ⲓⲧⲉ ⲉⲕⲁⲙⲟⲛⲓ ⲛⲧⲟⲧⲕ ⲉⲁⲃⲟⲗ ⲙⲡⲓⲟⲩⲱⲙ ⲁⲙⲟⲛⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲉⲕⲉⲣϣⲓϣⲓ ⲭⲱⲣⲓⲥ ⲁⲛⲁϣ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲛⲉⲕⲉⲣ ⲛⲟⲃⲓ ⲉⲛⲉϩ ⲟⲩⲛⲟⲩϯ ⲅⲁⲣ ⲡⲉ ⲡⲓⲕⲁϯ ⲉⲧϣⲟⲡ ⲛϧⲏⲧⲉⲛ ⲉϥϯ ⲟⲩⲃⲉ ⲛⲓⲕⲓⲙ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲡ̅ⲛ̅ⲁ̅ ⲉⲧϩⲱⲟⲩ ⲉⲑⲃⲟⲧⲉ ⲉⲣⲟⲛ ⲉⲧⲉ ⲛⲓⲙⲉⲩⲓ ⲛⲉ ⲉϥϩⲓⲟⲩⲓ ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲏⲛ ⲉⲧⲉⲣ ⲃⲟⲛⲓ ⲉϥⲓⲛⲓ ⲇⲉ ⲉϧⲟⲩⲛ ⲛⲏⲛ ⲉⲧϯ ϩⲛⲟⲩ ⲛⲁⲛ ⲡⲓⲟⲙⲏⲓ ⲅⲁⲣ ⲙⲙⲟⲛ ⲛⲟⲙⲟⲥ ⲭⲏ ϩⲓϫⲱϥ ⲁϥⲧⲟⲙϥ ⲅⲁⲣ ⲉⲫ̅ϯ̅ ⲡⲟ̅ⲥ̅ ⲡⲉ ⲉⲧⲟⲓ ⲛⲛⲟⲙⲟⲥ ⲛⲁϥ.

ⲛⲁⲛⲉⲥ ⲅⲁⲣ ⲥⲉⲥ ⲏⲣⲡ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲥⲟϭⲛⲓ (ⲓ̅ⲉ̅) ⲉⲛⲁⲛⲉϥ ⲉϩⲟⲧⲉ ⲥⲉⲥ ⲙⲱⲟⲩ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲙⲉⲧϭⲁⲥⲓ ϩⲏⲧ ⲙⲁ ϩⲟⲛⲕ ⲟⲩⲛ ⲉⲛⲓⲟⲙⲏⲓ ⲛⲏ ⲉⲧⲁⲩⲥⲉⲥ ⲏⲣⲡ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲥⲟϭⲛⲓ ⲉⲛⲁⲛⲉϥ ⲟⲩⲟϩ ⲙⲡⲉⲣϯ ϩⲟⲛⲕ ⲉⲛⲓⲣⲱⲙⲓ ⲛⲉⲙⲟⲧ ⲛⲇⲉⲙⲱⲛ ⲛⲏ ⲉⲧⲥⲉ ⲙⲱⲟⲩ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲙⲉⲩⲓ ⲉϥⲉⲙⲟⲛⲧ ⲁⲛ ⲉⲓⲙ̀ⲫⲣⲏϯ ⲁⲛ ϫⲉ ⲉⲓϣⲱϣϥ ⲓⲉ ⲉⲓϯ ϩⲁⲡ ⲫⲏ ⲅⲁⲣ ⲉⲑⲟⲩⲱⲙ ⲁϥⲟⲩⲱⲙ ⲙⲡⲟ̅ⲥ̅ ⲟⲩⲟϩ ϥϣⲉⲛ ϩⲙⲟⲧ ⲛⲧⲉⲛ ⲫ̅ϯ̅ ⲫⲏ ⲟⲛ ⲉⲑⲟⲩⲱⲙ ⲁⲛ ⲁϥⲟⲩⲱⲙ ⲁⲛ ⲙⲡⲟ̅ⲥ̅ ⲟⲩⲟϩ ϥϣⲉⲛ ϩⲙⲟⲧ ⲛⲧⲉⲛ ⲫ̅ϯ̅ ⲁⲗⲗⲁ ⲡⲓϩⲱⲃ ϭⲓ ⲉⲑⲣⲉ ⲛϧⲓⲥⲓ ⲙⲡⲓⲣⲱⲙⲓ ϣⲱⲡⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲁⲣⲉϩ ⲙⲡⲓⲥⲟϭⲛⲓ ⲙⲏⲡⲱⲥ ⲛⲧⲉϥϩⲉⲓ ⲉⲑⲟⲩⲉⲱⲃⲓ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲇⲉⲙⲱⲛ ϯϣⲱϣϥ ⲁⲛ ⲛⲛⲓϧⲣⲏⲟⲩⲓ ⲟⲩⲇⲉ ϯϣⲟⲩϣⲟⲩ

tines, manum tuam juxta potentiam tuam sine jurejurando contineas et ne unquam peccatum admittas. Deus enim est intelligentia quæ nobis inest, adversos motus spiritus mali contra nos pugnantis, id est cogitationum (nostrarum) dimicans, illa expellens quæ sunt nociva, illa autem introducens quæ nobis prosunt. Justo enim non est lex posita, nam Deo se conjunxit illique Dominus est lex.

Melius igitur est bibere vinum in bono consilio, quam aquam cum superbia bibere. Inspice igitur hos justos qui vinum cum bono consilio biberunt, et ne homines qui aquam in cogitatione haud congrua bibunt, dæmonum imagines, consideres. Non is sum qui vituperem aut judicem, nam qui manducat Domino manducat, et Domino gratias agit; qui vero non manducat Domino non manducat, et gratias agit Deo; sed multum interest ut hominis afflictatio juxta rationalem modum fiat, ne in dæmonum lubibrium incidat. Non cibos vitupero, neque illos laudibus effero, sed potius

ⲉϫⲱⲟⲩ ⲁⲛ ⲟⲛ ⲁⲗⲗⲁ ⲙⲁⲗⲗⲟⲛ ϯϣⲟⲩϣⲟⲩ ⲉϫⲉⲛ ϯⲅⲛⲱⲙⲏ ⲉⲧϭⲓ
ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲛⲓϧⲣⲏⲟⲩⲓ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲥⲟϭⲛⲓ ⲛⲕⲁⲗⲱⲥ ⲛⲏ ⲉⲧϭⲓ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ
ⲛⲓϧⲣⲏⲟⲩⲓ ⲛⲕⲁⲗⲱⲥ ϯⲓⲣⲓ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲛϫⲱⲃ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲁⲧⲉⲙⲓ. ⲁⲛⲁⲩ
ⲉⲡⲓⲙⲁⲕⲁⲣⲓⲟⲥ ⲓⲱⲥⲏⲫ ϫⲉ ⲁϥⲥⲉ ⲏⲣⲡ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲥⲟϭⲛⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲕⲁϩⲓ
ⲛⲭⲏⲙⲓ ⲁⲗⲗⲁ ⲙⲡⲉϥϣⲓⲃϯ ⲛϫⲉ ⲡⲉϥⲕⲁϯ ⲟⲩⲇⲉ ⲙⲡⲉ ⲧⲉϥⲥⲃⲱ
ⲧⲁⲕⲟ ⲛⲁϥⲧⲁϫⲣⲏⲟⲩⲧ ⲅⲁⲣ ⲡⲉ ⲛϫⲉ ⲡⲉϥϩⲏⲧ ⲟⲩⲟϩ ⲙ- (ⲓ̅ⲍ̅) ⲡⲉⲥ-
ϣϫⲉⲙϫⲟⲙ ⲛⲉⲣ ϩⲁⲗ ⲙⲙⲟϥ ⲛϫⲉ ⲧⲉϥⲟ̅ⲥ̅ ⲉⲛϭⲱϧⲉⲙ. ⲁⲩⲥⲉ ⲙⲱⲟⲩ
ϩⲱⲟⲩ ⲛϫⲉ ⲛⲓⲫⲓⲗⲟⲥⲟⲫⲟⲥ ⲉⲧⲉ ⲡⲓⲑⲁⲅⲟⲣⲁⲥ ⲡⲉ ⲛⲉⲙ ⲇⲓⲟⲅⲉⲛⲏⲥ
ⲛⲉⲙ ⲡⲗⲁⲧⲱⲛ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲕⲉⲙⲁⲛⲓⲭⲉⲟⲥ ⲉⲧⲁⲩⲓ ⲉⲃⲟⲗⲛϧⲏⲧⲟⲩ ⲛⲉⲙ
ϯⲑⲱⲟⲩⲧⲥ ⲧⲏⲣⲥ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲥⲁⲃⲉⲩ ⲛⲛⲟⲩϫ ⲛⲁⲓ ⲉⲧⲁⲩⲉⲣⲱϥⲧ ⲉϩⲁⲛ
ⲛⲓϣϯ ⲛⲛⲟⲃⲓ ⲛⲧⲁⲓⲙⲁⲓⲛ ϩⲱⲥⲇⲉ ⲛⲧⲟⲩϣⲱⲡⲓ ⲛⲁⲧⲥⲟⲩⲉⲛ ⲫ̅ϯ̅ ⲟⲩⲟϩ
ⲛⲧⲟⲩⲟⲩⲱϣⲧ ⲛⲛⲓⲓⲇⲱⲗⲟⲛ ⲉⲧⲥⲟϥ. ⲁⲩⲥⲉ ⲏⲣⲡ ϩⲱⲟⲩ ⲛⲉⲙ ⲡⲉⲛⲟ̅ⲥ̅
ⲓ̅ⲏ̅ⲥ̅ ⲡⲭ̅ⲥ̅ ⲛϫⲉ ⲛⲁ ⲡⲏⲓ ⲙⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲛⲓⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲛⲉϥⲙⲁⲑⲏ-
ⲧⲏⲥ ⲧⲏⲣⲟⲩ ϩⲱⲥⲇⲉ ⲛⲥⲉⲭⲣⲉⲙⲣⲉⲙ ⲛϫⲉ ⲛⲓⲓⲟⲩⲇⲁⲓ ⲛⲥⲁ ⲡⲓⲣⲉϥϯ
ⲥⲃⲱ ⲉⲩϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲉⲑⲃⲉ ⲟⲩ ⲛⲉⲕⲙⲁⲑⲏⲧⲏⲥ ⲥⲉⲉⲣⲛⲏ-
ⲥⲧⲉⲩⲓⲛ ⲁⲛ ⲙⲫⲣⲏϯ ⲛⲛⲓⲙⲁⲑⲏⲧⲏⲥ ⲛⲧⲉ ⲓⲱⲁⲛⲛⲏⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲁ ⲡⲟ̅ⲥ̅
ⲥⲟϩⲓ ⲛⲧⲟⲩⲙⲉⲧⲁⲧϩⲏⲧ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲙⲙⲟⲛ ϣϫⲟⲙ ⲛⲧⲉ ⲛⲓ-

illam quæ bono consilio cibos accipit sententiam. Qui bonos cibos accipiunt, illos infirmos ac ignorantes existimo. Vide beatum Josephum: vinum cum consilio in terra ægyptiaca bibit, sed ejus mens non mutata est nec illius disciplina corrupta; nam illius cor stabilitum erat, nec illius domina illum ad contaminationem decipere voluit. Biberunt autem aquam ipsi philosophi, nempe Pythagoras, et Diogenes, et Plato, et ipsi Manichæi qui ab illis originem duxerunt, omnisque falsorum sapientium cœtus qui maximis hujuscemodi peccatis operam ita dederunt ut Deum ignorarent idolaque impura adorarent. Biberunt etiam vinum cum Domino nostro Jesu Christo qui Petri domus erant omnesque illius discipuli, ita ut adversus Magistrum murmurarent Judæi dicentes: « Cur tui discipuli non jejunant, sicut Joannis discipuli? » — Dominus autem illis suam insipientiam increpavit, dicens : « Non possunt filii sponsi dum sponsus

ϣⲫⲏⲣⲓ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲛⲉⲧϣⲉⲗⲉⲧ *(sic)* ⲉⲣⲛⲏⲥⲧⲉⲩⲓⲛ ϩⲟⲥⲟⲛ ⲉⲣⲉ ⲛⲓⲛⲁⲧϣⲉⲗⲉⲧ ⲛⲉⲙⲱⲟⲩ ⲉⲧⲉ ⲁⲛⲟⲕ ⲡⲉ ⲉⲧϣⲟⲡ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲕⲁϯ ⲛⲉⲙ ⲛⲟⲩⲥⲟϭⲛⲓ ⲉⲑⲛⲁⲛⲉϥ. ⲡⲁⲗⲓⲛ ⲟⲛ ⲁⲩϫⲉⲙ ⲁⲣⲓⲕⲓ ⲉⲛⲉϥⲙⲁⲑⲏⲧⲏⲥ ϫⲉ ⲉⲧⲃⲉ ⲟⲩ ⲡⲉⲧⲉⲛ- (ⲓ̅ⲛ̅) ⲣⲉϥϯ ⲥⲃⲱ ϥⲟⲩⲱⲙ ⲟⲩⲟϩ ϥⲥⲱ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲧⲉⲗⲱⲛⲏⲥ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲣⲉϥⲉⲣ ⲛⲟⲃⲓ ⲛⲁⲩϫⲉⲙ ⲁⲣⲓⲕⲓ ⲁⲛ ⲛⲓϫⲁⲓ *(sic)* ⲉⲃⲏⲗ ϫⲉ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲙⲉⲑⲙⲏⲓ ⲁϥⲟⲩⲱⲙ ⲟⲩⲟϩ ⲁϥⲥⲱ. ⲁϥⲉⲣ ⲟⲩⲱ ⲛϫⲉ ⲡⲉⲛⲟ̅ⲥ̅ ⲓ̅ⲏ̅ⲥ̅ ⲡ̅ⲭ̅ⲥ̅ ϫⲉ ⲁϥⲓ ϩⲁⲣⲱⲧⲉⲛ ⲛϫⲉ ⲓⲱⲁⲛⲛⲏⲥ ⲡⲓⲣⲉϥϯ ⲱⲙⲥ ⲛϥⲟⲩⲱⲙ ⲁⲛ ⲟⲩⲇⲉ ⲛϥⲥⲱ ⲁⲛ ⲡⲉϫⲱⲧⲉⲛ ϫⲉ ⲟⲩⲟⲛ ⲟⲩⲇⲉⲙⲱⲛ ⲛⲉⲙⲁϥ ⲉϥϫⲱ *(sic)* ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲛⲁϥⲟⲩⲉⲙ ⲁϥ ⲡⲉ ⲟⲩⲇⲉ ⲛⲁϥⲥⲉ ⲏⲣⲡ ⲁⲛ ⲡⲉ ⲙⲙⲟⲛⲉϣ *(sic)* ⲟⲩⲣⲱⲙⲓ ⲱⲛϧ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲥⲱⲙⲁ ⲛⲁⲧϥⲟⲩⲉⲙ ϧⲣⲉ ⲛⲉⲙ ⲙⲱⲟⲩ ⲉⲥⲱ. ⲁϥⲓ ⲛϫⲉ ⲡϣⲏⲣⲓ ⲙⲫⲣⲱⲙⲓ ⲉϥⲟⲩⲱⲙ ⲟⲩⲟϩ ⲉϥⲥⲱ ⲡⲉϫⲱⲧⲉⲛ ϫⲉ ⲓⲥ ⲟⲩⲣⲱⲙⲓ ⲛⲣⲉϥⲟⲩⲱⲙ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲣⲉϥⲥⲱ ⲉϥⲟⲓ ⲛϣⲫⲏⲣ ⲉⲛⲓⲧⲉⲗⲱⲛⲏⲥ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲣⲉϥⲉⲣ ⲛⲟⲃⲓ ⲟⲩⲟϩ ⲁⲥⲙⲁϩⲓ ⲛϫⲉ ϯⲥⲟⲫⲓⲁ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲛⲉⲥϩⲃⲏⲟⲩⲓ. ⲭⲟⲩⲱϣ ⲛⲧⲉⲛⲉⲣ ⲟⲩ ϫⲉ ⲁⲛⲟⲛ ⲟⲩⲇⲉ ⲛⲏ ⲉⲧϣⲟⲩϣⲟⲩ ⲉϫⲱⲛ ⲟⲩⲇⲉ ⲛⲏ ⲉⲧϯϣⲱϣ ⲛⲁⲛ ⲙⲡⲉⲛⲟⲣⲉⲛ ⲙⲟϣⲓ ⲛⲉⲙⲱⲟⲩ ⲁⲗⲗⲁ ⲙⲁⲣⲉⲛⲙⲟϣⲓ ⲛⲉⲙ ⲓⲱⲁⲛⲛⲏⲥ ⲡⲓⲣⲉϥϯ ⲱⲙⲥ ⲛⲧⲉⲛⲉⲣⲛⲏⲥⲧⲉⲩⲓⲛ ⲛⲉⲙⲁϥ ϧⲉⲛ ⲟⲩ-

cum illis est jejunare »; id est ego qui sum in illorum mente bonoque consilio. Rursus illius discipulos increpaverunt dicentes : « Quare magister vester cum publicanis comedit bibitque cum peccatoribus?» Salvatorem non increpabant nisi quia revera manducabat et bibebat. Illis respondit Dominus noster Jesus Christus : « Joannes Baptista ad vos venit, nec manducans, nec bibens, et dixistis : Dæmonium habet (scilicet non manducans carnem, neque vinum bibens, nam non potest homo in corpore vivere nullum cibum manducans, nec aquam bibens); venit Filius hominis manducans et bibens, et dicitis : Ecce homo qui comedit et bibit, qui publicanorum peccatorumque amicus est.» Sicque ex suis operibus adimpleta est Sapientia. Quid nobis igitur faciendum esse existimas? Nec illos qui nos laudibus cumulant, nec illos qui nos vituperant, sed Joannem Baptistam sequamur, cum illo intelligenter jejunemus quamvis dicant : Dæ-

ⲕⲁϯ ⲕⲁⲛ ⲟⲩϣⲁⲛϫⲟⲥ ϫⲉ ⲟⲩⲟⲛ ⲟⲩⲇⲉⲙⲱⲛ ⲛⲉⲙⲱⲟⲩ ⲟⲩⲟϩ ⲙⲁⲣⲉⲛⲥⲉ (ⲓ̅ⲑ̅) ⲏⲣⲡ ⲛⲧⲉⲛⲟⲩⲉⲙ ⲧⲉⲃⲧ ⲛⲉⲙ ⲡ̅ⲭ̅ⲥ̅ ϧⲉⲛ ⲟⲩϣⲉⲡ ϩⲙⲟⲧ ⲛⲉⲙ ⲟⲩⲕⲁϯ ⲉϣⲱⲡ ⲉⲣⲉ ⲧⲉⲛⲥⲁⲣⲝ ϣⲱⲛⲓ ⲓⲉ ⲉⲥⲉⲣ ⲭⲣⲓⲁ ⲟⲩⲟϩ ϯⲙⲉⲧⲁⲑⲟⲩⲱⲙ ϩⲗⲓ ⲡⲉ ⲁⲗⲗⲁ ⲡⲓⲛⲁϩϯ ⲉⲧⲥⲟⲩⲧⲱⲛ ⲡⲉ ⲉⲧⲟⲩⲕⲱϯ ⲛⲥⲱϥ ⲛⲧⲟⲧⲉⲛ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲁⲣⲉϩ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲉⲛⲧⲟⲗⲏ ⲉⲛⲁⲓⲧⲟⲩ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲱⲛϩ *(sic)* ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲧⲉ ⲛⲓϩⲃⲏⲟⲩⲓ ⲉⲑⲛⲁⲛⲉⲩ. ⲉϣⲱⲡ ⲟⲩⲛ ⲉⲣⲉ ⲡⲓⲛⲁϩϯ ⲙⲟϣⲓ ⲛⲥⲁ ϩⲱⲃ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲉⲧⲉⲛⲛⲁⲁⲓⲧⲟⲩ ⲉⲑⲃⲉ ⲫ̅ϯ̅ ⲓⲧⲉ ⲡⲓⲟⲩⲱⲙ ⲓⲧⲉ ⲡⲓⲥⲱ ⲓⲧⲉ ⲕⲉϩⲱⲃ ⲕⲉϩⲱⲃ ⲉⲩⲉϣⲱⲡⲓ ⲉⲩⲟⲓ ⲛⲁⲧϯ ϩⲁⲡ ⲉⲣⲱⲟⲩ ⲉⲑⲃⲉ ⲡⲓⲛⲁϩϯ ⲉⲧⲥⲟⲩⲧⲱⲛ. ϩⲱⲃ ⲇⲉ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲉⲧⲥⲁⲃⲟⲗ ⲙⲫⲛⲁϩϯ ⲫⲛⲟⲃⲓ ⲡⲉ *(sic)*. ⲁⲗⲗⲁ ⲉⲡⲓⲇⲏ ⲛⲏ ⲕⲉⲟⲩⲟⲛ ⲉⲑⲟⲩⲱⲙ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲡⲁⲑⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲟⲩϩⲩⲇⲟⲛⲏ ⲉⲩϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲛⲟⲩⲱⲙ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲛⲁϩϯ ⲁⲗⲗⲁ ⲥⲉⲟⲩⲱⲙ ⲁⲛ ϧⲉⲛ ⲟⲩϣⲓ ⲉϥⲣⲱϣⲓ ⲁⲗⲗⲁ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲙⲉⲧⲁⲧⲥⲓ ⲛⲧⲉ ⲟⲩϩⲩⲇⲟⲛⲏ ⲡⲱⲥ ⲧⲉⲛⲛⲁⲉⲙⲓ ⲉⲣⲱⲟⲩ. ⲧⲉⲛⲛⲁⲉⲙⲓ ϥϫⲱ ⲅⲁⲣ ⲙⲙⲟⲥ ⲛϫⲉ ⲡⲉⲛⲥⲱⲧⲏⲣ ⲡ̅ⲭ̅ⲥ̅ ϫⲉ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲛⲟⲩⲟⲩⲧⲁϩ ⲉⲣⲉⲧⲉⲛⲥⲟⲩⲱⲛⲟⲩ. ⲛⲟⲩⲧⲁϩ ⲇⲉ ⲛⲧⲉⲛⲏ ⲉⲧⲉⲣⲁⲅⲱⲛⲓ- (ⲕ̅) ⲍⲉⲥⲑⲉ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲙⲉⲑⲙⲏⲓ ⲫⲁⲓ ⲡⲉ ⲕⲁⲧⲁ ⲫⲣⲏϯ ⲉⲧⲁϥϫⲟⲥ ⲛϫⲉ ⲡⲓⲁⲡⲟⲥ-

monium habent; vinum bibamus, pisces comedamus cum Christo in gratiarum actione (bono)que consilio, si nostra caro infirma est vel indiget, quamvis dicant: Ecce homines qui (carnem) manducant ac vinum bibunt; nam manducare aut non manducare non est aliquid, sed fides recta quæ a vobis quæritur et mandatorum observantia, quæ bonis operibus perspicua fiunt. Si igitur omni operi bono quod Deo faciemus, fides comitata fuerit, sive manducare, sive bibere, sive alii cuivis operi, illa propter fidem rectam non possunt condemnari opera; omne vero opus extra fidem factum peccatum est. Sed quoniam alii sunt qui passione ac voluptate manducant, dicentes: Manducamus cum fide; et non manducant juxta mensuram sufficientiæ, sed in voluptatis insatietate, quomodo illos dignoscemus? Utique illos cognoscemus, nam Christus, noster Salvator, ait: A fructibus eorum cognoscetis eos. Fructus autem illorum qui in justitia pugnant, hi sunt, quemadmodum ait apostolus:

ⲧⲟⲗⲟⲥ ϫⲉ ⲧⲁⲅⲁⲡⲏ ⲫⲣⲁϣⲓ ϯϩⲓⲣⲏⲛⲏ ϯⲙⲉⲧⲣⲉϥⲱⲟⲩ ⲛϩⲏⲧ ϯⲙⲉⲧⲭⲣⲥ ϯⲙⲉⲧⲁⲅⲁⲑⲟⲥ ⲫⲛⲁϩϯ ϯⲙⲉⲧⲣⲉⲙⲣⲁⲩϣ ϯⲉⲛⲕⲣⲁⲧⲓⲁ ⲫⲁⲓ ⲡⲉ ⲡⲟⲩⲧⲁϩ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲡⲛⲁ ⲟⲧⲓ ⲇⲉ ϫⲉ ⲫⲏ ⲉⲑⲟⲩⲱϣ ⲉϯ ⲙⲡⲁⲓⲣⲏϯ ϥⲛⲁⲟⲩⲱϣ ⲁⲛ ⲥⲟⲩⲉⲙ ⲁϥ ⲓⲉ ⲥⲉⲥ ⲏⲣⲡ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲙⲉⲧⲁⲧⲥⲟϭⲛⲏⲓⲉ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲙⲉⲧⲁⲧϧⲟⲩϧⲉⲧ ⲟⲩⲇⲉ ϥⲛⲁϯ ⲙⲁϯ ⲁⲛ ⲉϫⲉⲛ ⲟⲩⲥⲩⲛⲏⲇⲏⲥⲓⲥ ⲉⲥϩⲱⲟⲩ ϥⲛⲁⲥⲟϩⲓ ⲙⲙⲟϥ ⲛϫⲉ ⲡⲁⲩⲗⲟⲥ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲫⲏ ⲉⲧⲉⲣⲁⲅⲱⲛⲓⲍⲉⲥⲑⲉ ϣⲁϥⲁⲙⲟⲛⲓ ⲛⲧⲟⲧϥ ϧⲉⲛ ϩⲱⲃ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲉϣⲱⲛ ⲟⲩⲛ ⲉⲣⲉ ⲧⲉⲛⲥⲁⲣⲝ ⲭⲏ ⲥⲁⲃⲟⲗ ⲛⲓϣⲱⲛⲓ ϣⲁϥⲁⲙⲟⲛⲓ ⲛⲧⲟⲧϥ ϧⲉⲛ ϩⲱⲃ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲉϣⲱⲛ ⲉⲣⲉ ⲧⲉϥⲥⲁⲣⲝ ⲇⲉ ⲭⲏ ϧⲉⲛ ϩⲁⲛ ϣⲱⲛⲓ ⲓⲉ ⲉⲥⲭⲏ ϧⲉⲛ ϩⲁⲛ ϧⲓϯ ⲓⲉ ⲉϥⲟⲓ ⲛⲙⲕⲁϩ ⲛϩⲏⲧ ϥⲛⲁⲟⲩⲱⲙ ⲟⲩⲟϩ ϥⲛⲁⲥⲱ ⲉϥⲟⲓ ⲙⲫⲣⲏϯ ϫⲉ ⲡⲓⲟⲩⲱⲙ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲥⲱ ⲁⲩⲟⲓ ⲙⲫⲁϧⲣⲓ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲙⲕⲁϩ ⲛϩⲏⲧ ⲛⲧⲉ ⲛⲓϣⲱⲛⲓ ⲛⲉⲙ ⲛⲓϧⲟϯ ⲉⲧϧⲉⲛ ⲡⲉϥⲥⲱⲙⲁ ϫⲉ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲉϥϫⲉⲙϫⲟⲙ ⲛϥⲁⲓ ϧⲁ (ⲕⲁ) ⲛⲓϣⲱⲛⲓ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲥⲱⲙⲁ ϥⲛⲁⲁⲙⲟⲛⲓ ⲛⲧⲟⲧϥ ϩⲱϥ ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲛⲏ ⲉⲧⲉⲣ ⲃⲟⲛⲓ ⲛϯⲯⲩⲭⲏ ⲉⲧⲉ ⲡⲓϫⲱⲛⲧ ⲡⲉ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲫⲑⲟⲛⲟⲥ ⲛⲉⲙ ϯⲕⲁⲧⲁⲗⲁⲗⲓⲁ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲙⲟⲥϯ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲭⲟⲟϩ ⲛⲉⲙ ϯⲙⲉⲧⲣⲉϥϯ ϣⲱϣ ⲛⲉⲙ ϯⲙⲉⲧϭⲁⲥⲓ ϩⲏⲧ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲫϯ ⲛⲉⲙ ⲛⲉϥⲁⲅⲅⲉⲗⲟⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲉⲧⲓ ⲉϥⲭⲏ ϧⲉⲛ ⲡⲓϣⲱⲛⲓ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲥⲱⲙⲁ ϥⲛⲁϣⲉⲛ ϩⲙⲟⲧ ⲛⲧⲉⲛ ⲫϯ ⲛⲥⲏⲟⲩ ⲛⲓⲃⲉⲛ.

charitas, gaudium, pax, longanimitas, benignitas, bonitas, fides, mansuetudo, continentia. Hi sunt Spiritus fructus. Qui vero hos concupiscit carnem manducare aut vinum bibere imprudenter non concupiscet, vel inconsideranter, nec sibi in mala conscientia complacebit. Illum vituperat Paulus, dicens : Qui pugnat ab omnibus abstinet. Si igitur illius caro extra morbum est, ab omni re abstinet; si vero illius corpus morbo laborat aut dolet, vel si tristis est, ita manducabit et bibet ut esca potusque morbi ac dolorum qui in eo sunt tristitiæ medicamenta sint, ut corporis morbum ferre valeat; abstinebit autem ab his quæ animæ nocent; id est ira, invidia, vana gloria, odio, æmulatione, contumelia, superbia in Dei ejusque angelorum conspectu; et dum erit in hoc corporis morbo gratias omni tempore agat Deo. Nunc finem faciam tecum de his rebus loquens:

ϯⲛⲁⲕⲏⲛ ⲇⲉ ϯⲛⲟⲩ ⲉⲓⲥⲁϫⲓ ⲛⲉⲙⲁⲕ ⲉⲑⲃⲉ ⲛⲁⲓϩⲱⲃ ⲁ ⲫⲣⲱϣⲓ ϣⲱⲡⲓ ϯϯϩⲟ ⲟⲩⲛ ⲉⲧⲉⲕⲙⲉⲧⲙⲁⲓ ⲥⲃⲱ ϧⲉⲛ ⲡⲁⲓ ⲕⲉⲟⲩⲁⲓ ⲉⲑⲣⲉⲕⲫⲱⲧ ⲥⲁⲃⲟⲗ ⲙⲡⲓϫⲓ ⲕⲉⲣⲁⲡⲁⲛⲧⲁⲛ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲣⲱⲙⲓ ⲉⲧⲉ ⲙⲙⲟⲛ ⲛϧⲏⲧⲟⲩ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲥⲙⲟⲧ ⲙⲉⲛ ⲛⲧⲉ ⲡⲟⲩϫⲓ ⲛⲱⲛϧ ⲛⲉⲙ ⲧⲟⲩⲡⲟⲗⲓⲧⲓⲁ ⲉⲩⲥⲟⲗⲥⲉⲗ ⲅⲁⲣ ⲙⲡⲓϣⲁⲣ ⲛⲧⲉ ⲥⲁⲃⲟⲗ ⲙⲙⲁⲩⲁⲧϥ ⲉⲧⲧⲟⲓ ϩⲓⲱⲧⲟⲩ ⲥⲁϧⲟⲩⲛ ⲇⲉ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲧⲟⲩⲃⲛⲟⲩⲧ ⲁⲛ. ⲉϣⲱⲡ ⲇⲉ ⲛⲧⲟⲩϫⲟⲥ ϫⲉ ⲡⲉⲛⲛⲁϩϯ ⲥⲟⲩⲧⲱⲛ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲧⲉⲕⲙⲟϣⲧⲟⲩ ϧⲉⲛ ⲡⲉⲕⲕⲁϯ ⲛⲧⲉⲕⲛⲁⲩ ⲉⲡⲓⲟⲩⲧⲁϩ ϫⲉ ⲡⲁ ⲡⲓⲛⲁϩϯ ⲉⲧⲥⲟⲩⲧⲱⲛ ⲡⲉ ⲓⲉ ⲕⲁⲗⲱⲥ ⲕⲉⲣⲁⲡⲁⲛⲧⲁⲛ ⲉⲣⲱⲟⲩ (ⲕ̅ⲃ̅) ⲉϣⲱⲡ ⲇⲉ ⲉⲩⲟⲓ ⲛϩⲉⲣⲉⲥⲓⲥ ⲉⲩϯ ⲟⲥⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲟⲩϫⲓ ⲛⲛⲁⲩ ⲛⲉⲙ ⲧⲟⲩⲙⲉⲧϣⲟⲃⲓ ⲕⲁⲛ ⲉϣⲱⲡ ⲉⲩⲣⲏⲧ ⲛⲉⲭⲓⲙ ⲟⲩⲟϩ ⲉⲣⲉ ⲡⲟⲩϩⲟ ⲟⲓ ⲛⲉϥϫⲓ ϧⲉⲛ ϯⲙⲉⲧϧⲉⲗⲗⲟ ⲉϣⲱⲡ ⲙⲙⲟⲛ ⲟⲩⲧⲁϩ ⲛⲧⲉ ⲫ̅ϯ̅ ϣⲟⲡ ⲛϧⲏⲧⲟⲩ ⲁⲛ ⲁⲣⲓ ⲡⲁⲣⲉⲧⲓⲥⲑⲉ ⲙⲡⲟⲩϫⲓ ⲛⲛⲁⲩ ⲉⲣⲱⲟⲩ ⲕⲁⲛ ⲁⲕϣⲁⲛϫⲟⲥ ϫⲉ ⲥⲉⲛⲁⲉⲣⲃⲗⲁⲡⲧⲓⲛ ⲙⲙⲟⲓ ⲁⲛ ⲉⲑⲃⲉ ⲡⲓⲥⲙⲟⲧ ⲛⲧⲉ ⲧⲉⲕⲙⲉⲧⲉⲩⲥⲉⲃⲏⲥ ϫⲉ ⲥⲉⲛⲁϣⲃⲱⲗ ⲙⲡⲉⲧϭⲱⲗⲕ ⲉⲃⲟⲗ ⲁⲛ ⲓⲉ ⲁⲣⲏⲟⲩ ⲭⲛⲁϭⲁⲥ ⲕⲉϫⲱⲟⲩ ⲓⲉ ⲛⲧⲉⲕⲥⲱⲃⲓ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲁⲗⲗⲁ ⲥⲉⲛⲁⲙⲓϣⲓ ⲛⲧⲉⲕⲥⲩⲛⲏⲛⲇⲏⲥⲓⲥ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲥⲁϫⲓ ⲛϫⲉ ⲟⲩⲁⲓ ⲉⲧⲁⲩϫⲱ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲟⲩⲟϩ ⲥⲉⲛⲁⲧⲁⲕⲟ ⲛⲧⲉⲕⲯⲩⲭⲏ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲥⲁϫⲓ ⲉⲧϩⲱⲟⲩ

satis est. Hoc etiam tuum scientiæ amorem rogo, ut ne cum hominibus congrediaris caveas ex quibus non est utilitas, nec ex illorum vitæ vel regiminis forma; pellem enim ut exteriora tantum, non autem interiora, munda sint, exornant. Si enim dicunt : Fides nostra recta est, sique illos ex tua intelligentia ita inspicias ut fructus fidei rectæ illis inesse videas, tunc cum illis congredere; si vero sunt hæretici, suomet visu suaque hypocrisi damnum offerunt, quamvis cani sint illorumque vultus sit in senectute provectus : si apud illos non est fructus Dei, illorum conspectum fuge, etiamsi dicas : Mihi damnum non offerent, propter tuæ pietatis formam, ne tuum fervorem solvant, vel ne forte in illos te superbum præbeas, ne illos irrideas; sed tuam verbis quæ dicunt blasphemis conscientiam aggredientur tuamque animam in verba mala, blasphemiæ plena, perdent. Tu ergo nunc, ore et animo lucido (illos) considera, cum ho-

ⲉⲑⲙⲉϩ ⲛⲉⲩⲃⲗⲁⲥⲫⲏⲙⲓⲁ *(sic)*. ⲛⲑⲟⲕ ⲟⲩⲛ ϯⲛⲟⲩ ϣⲱⲡⲓ ⲉⲕϫⲟⲩϣⲧ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲟⲩⲣⲱⲥ (*sic*) ⲛⲉⲙ ⲟⲩⲛⲟⲩⲥ ⲉϥⲉⲣ ⲟⲩⲱⲓⲛⲓ ⲟⲩⲟϩ ⲁⲣⲓ ⲁⲡⲁⲛⲧⲁⲛ ⲉⲛⲓⲣⲱⲙⲓ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲉⲕϩⲓ ⲛⲁⲧ ⲉⲣⲱⲟⲩ ⲉⲕϭⲓ ⲛⲧⲟⲧⲟⲩ ⲛⲛⲓϩⲙⲟⲧ ⲛⲧⲉ ⲧⲉⲕⲯⲩⲭⲏ ϩⲓⲛⲁ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲟⲧⲟⲩ ⲙ̀ⲫⲣⲏϯ ⲡⲉ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲉⲛ ⲟⲩϫⲱⲙ ⲡⲱϣ ⲛⲧⲉⲕϫⲉⲙϫⲟⲙ ⲛⲛⲁⲩ ⲉⲡⲉⲕϩⲏⲧ ϫⲉ ⲁⲛ ϥⲉⲙⲟⲛⲧ ⲓⲉ ⲉϥⲟⲓ ⲛⲛⲉⲣⲡⲏϯ (ⲕ̅ⲩ̅) ϫⲉ ϩⲓⲛⲁ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲟⲧⲉ ⲛϯϫⲓ ⲛⲛⲁⲩ ⲛⲧⲉ ⲛⲏ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲗⲟⲩⲁⲛ ⲛⲧⲉ ⲡⲟⲩϩⲟ ⲛⲉⲙ ⲡⲟⲩⲉⲭⲓⲙ ⲉⲑⲙⲉϩ ⲛϩⲙⲟⲧ ⲛⲉⲙ ⲡϫⲓ ⲛⲕⲱⲗϩ ⲛⲧⲉ ⲡⲟⲩϩⲃⲱⲥ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲑⲉⲃⲓⲟ ⲛⲉⲙ ⲡⲟⲩϫⲓ ⲛⲥⲁϫⲓ ⲛⲁⲧⲙⲉⲧϭⲁⲥⲓ ϩⲏⲧ ⲛⲉⲙ ⲡⲟⲩⲗⲉⲝⲓⲥ ⲉⲑⲙⲉϩ ⲙ̀ⲙⲉⲧϣⲁⲙϣⲉ ⲛⲟⲩϯ ⲛⲉⲙ ⲡⲓϩⲙⲟⲧ ⲉⲧϧⲉⲛ ⲡⲟⲩⲕⲁϯ ⲉϥⲉϯ ⲛⲟⲙϯ ⲛⲁⲕ ⲛϩⲟⲩⲟ ⲕⲁⲛ ⲉⲕⲭⲏ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲧⲱⲙⲧ ⲟⲩϫⲓ ⲛⲕⲱⲗϩ ⲅⲁⲣ ⲛⲧⲉ ϩⲁⲛ ϩⲃⲱⲥ ⲛⲧⲉ ⲟⲩⲣⲱⲙⲓ ⲛⲉⲙ ⲡⲓϫⲓ ⲙⲙⲟϣⲓ ⲛⲧⲉ ⲛⲉϥϭⲁⲗⲁⲩϫ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲛⲉϥⲧ ⲣⲱϥ ⲛⲥⲱⲃⲓ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲛⲁϫϩⲓ ⲉⲑⲟⲩⲱⲛϩ ⲙⲡⲓⲣⲱⲙⲓ ⲉⲃⲟⲗ ⲕⲁⲧⲁ ⲫⲣⲏϯ ⲉⲧⲥϧⲏⲟⲩⲧ ϧⲉⲛ ϯⲅⲣⲁⲫⲏ ⲉϣⲱⲡ ⲁⲓϣⲁⲛⲉⲣ ϩⲏⲧⲥ ⲙ̀ⲫⲓⲣⲓ ⲉⲡⲓϫⲓ ⲛⲱⲛϧ ⲛⲧⲉ ⲛⲉⲛⲓⲟϯ ϯⲛⲁⲭⲁ ⲟⲩⲧⲟⲡⲟⲥ ⲉⲃⲟⲗ ⲁⲛ ⲉⲁⲓϩⲱⲗ ⲉⲣⲟϥ ⲛⲧⲁϣⲧⲉⲙⲧⲁⲙⲟⲕ ⲉⲣⲟϥ ⲓⲧⲉ ⲛⲏ ⲉⲧϧⲉⲛ ⲛⲓⲃⲁⲕⲓ ⲓⲧⲉ ⲛⲏ ⲉⲧϧⲉⲛ ⲛⲓϯⲙⲓ ⲓⲧⲉ ⲛⲏ ⲉⲧϧⲉⲛ ⲡϣⲁϥⲉ ⲓⲧⲉ ⲛⲏ ⲉⲧϧⲉⲛⲧ ⲉⲛⲓⲣⲱⲙⲓ ⲛⲟⲩⲕⲟⲩϫⲓ ϫⲉ ⲟⲩⲛⲓ ⲅⲁⲣ ⲛⲓⲧⲟⲡⲟⲥ ⲁⲛ ⲡⲉ ⲧⲉⲛⲕⲱϯ

minibus sanctis congredere, illos requiras, animæ tuæ gratiam ab illis accipias ut ex illis, tanquam ex libris, videre possis utrum cor tuum stabilitum sit, annon, ut ex sanctorum hominum conspectu, ex illorum vultus colore gratiosaque canitie, ex illorum amictu humilique vestitu, ex illorum superbia expertibus verbis, ex illorum pietatis plena lectione ac gratia quæ illorum intellectui inest, multam sumas fortitudinem, etiamsi socors fueris. Amictus enim ac cujusdam hominis vestitus, illius pedum gressus ac dentium risus hominem hunc (qualis sit) ostendunt, ut in Scriptura scriptum est. Quum vero tibi vitam nostrorum Patrum narrandam incipiam nullum locum in quem ingressus sum omittam ad te docendum, neque hos (homines) qui urbes incolunt, neque qui vicos, neque qui deserta loca, neque qui inter homines paululum (vivunt); nam loca vel homines qui illa

ⲛⲉⲱⲟⲩ ⲛⲏ ⲉⲧⲁⲩϣⲱⲡⲓ ⲛ̀ϧⲏⲧⲟⲩ ⲁⲗⲗⲁ ⲉⲛⲕⲱϯ ⲛⲥⲁ ⲛⲟⲩⲧⲣⲟⲡⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲧⲟⲩⲡⲣⲟϩⲉⲣⲉⲥⲓⲥ ⲉϧⲟⲩⲛ ⲉ̀Ⲫϯ.

(ⲕ̅ⲇ̅) II. ⲉⲑⲃⲉ ⲁⲡⲁ ⲡⲁⲙⲱ.

ⲁ ⲟⲩⲁⲓ ⲟⲩⲟⲛϩϥ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲧⲱⲟⲩ ⲛⲧⲉ ⲡⲉⲣⲛⲟⲩϫ ⲉⲩⲙⲟⲩϯ ⲉⲣⲟϥ ϫⲉ ⲁⲡⲁ ⲡⲁⲙⲱ ⲫⲁⲓ ⲇⲉ ⲁϥⲉⲣ ⲙⲁ ⲃ̅ ⲛⲁⲃⲃⲁ ⲁⲛⲧⲱⲛⲓ ⲫⲁⲓ ⲟⲩⲛ ⲉⲧⲟⲩⲙⲟⲩϯ ⲉⲣⲟϥ ϫⲉ ⲁⲡⲁ ⲡⲁⲙⲱ ⲡⲓⲁⲗⲏⲑⲓⲛⲟⲥ ⲛⲟⲙⲏⲓ ⲫⲁⲓ ⲉⲧⲁ ϯⲙⲉⲧⲥⲟⲛ ⲧⲏⲣⲥ ⲉⲣ ⲙⲉⲑⲣⲉ ⲉⲑⲃⲉ ⲛⲉϥⲁⲣⲉⲧⲏ. ⲫⲁⲓ ⲇⲉ ⲙⲡⲓⲧⲁϩⲟϥ ⲁⲛⲟⲕ ϧⲉⲛ ⲡⲁⲥⲏⲟⲩ ⲛⲓⲥⲛⲏⲟⲩ ⲇⲉ ⲛⲉ ⲉⲧⲁⲩⲫⲓⲣⲓ ⲛⲉⲙⲏⲓ ⲉⲑⲃⲏⲧϥ ϫⲉ ⲡⲁⲓⲣⲱⲙⲓ ⲉⲧⲉⲙⲙⲁⲩ ⲛⲧⲉϥϫⲉ ⲙⲉⲑⲛⲟⲩϫ ⲉⲛⲉϩ ⲟⲩⲇⲉ ⲟⲛ ⲙⲡⲉϥⲉⲣ ⲛⲟⲃⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲉϥⲗⲁⲥ ⲉⲛⲧⲏⲣϥ ⲓⲉϫⲉⲛ ⲉⲧⲁϥⲉⲣ ⲙⲟⲛⲁⲭⲟⲥ ⲟⲩⲇⲉ ⲟⲩⲁⲛⲁϣ ⲟⲩⲇⲉ ⲟⲩⲥⲁϩⲟⲩⲓ ⲙⲡⲟⲩⲓ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲣⲱϥ ⲟⲩⲇⲉ ⲙⲡⲉϥϫⲉ ⲟⲩⲥⲁϫⲓ ⲉⲛⲉϩ ⲥⲁⲃⲟⲗ ⲛϯⲭⲣⲓⲁ. ⲛⲉ ⲟⲩⲟⲛⲧⲉϥ ⲟⲩⲥϩⲓⲙⲓ ⲙⲙⲁⲩ ⲡⲉ ⲛⲉⲙ ϣⲏⲣⲓ ⲃ̅ ⲛⲁⲓ ⲇⲉ ⲙⲡⲟⲩϯ ⲙⲁϯ ⲛⲱⲟⲩ ⲉⲑⲣⲟⲩⲉⲣ ⲙⲟⲛⲁⲭⲟⲥ. ⲉⲧⲁϥⲓ ⲇⲉ ⲉⲛⲓⲥⲛⲏⲟⲩ ⲁϥϣⲉ ⲛⲁϥ ⲁϥⲉⲣⲁⲡⲁⲛⲧⲁⲛ ⲉⲟⲩϧⲉⲗⲗⲟ ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲙⲁⲧⲥⲁⲃⲟⲓ ⲉⲟⲩⲯⲁⲗⲙⲟⲥ. ⲛⲉ ⲟⲩⲁⲧⲥϧⲁⲓ ⲅⲁⲣ ⲡⲉ. ⲟⲩⲟϩ ⲡⲓϧⲉⲗⲗⲟ ⲉⲣ ϩⲏⲧⲥ ⲛϯ ⲉⲧⲟⲧϥ ϧⲉⲛ

incolunt non quærimus, illorum vero mores et in Deum electionem quærimus.

II. De abbate Pamo.

Quidam visus est in monte *Pernoudj* quem apa Pamo vocabant. Hic abbati Antonio successit illumque vocant apa Pamo ἀληθινὸν id est veridicum, de cujus virtutibus omnes bonum afferunt fratres testimonium. Illum ego meo tempore non inveni, sed mihi de illo narrarunt fratres hunc hominem nunquam mentitum esse, nec jusjurandum, nec maledictum ex illius ore processisse, nec ab illo ullum verbum prolatum esse, nisi necessarium. Illi mulier erat duoque filii qui monachi fieri noluerunt. Quum ad fratres venisset, senem adivit eique dixit : « Me psalmum doceas »; nam litterarum omnino rudis erat. Senex vero illum docere incepit hunc psalmum :

ⲡⲁⲓⲯⲁⲗⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲁⲓϫⲟⲥ ϫⲉ ϯⲛⲁⲁⲣⲉϩ ⲉⲛⲁⲙⲱⲓⲧ (ⲡ̅ⲥ̅) ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲁϣⲧⲉⲙⲉⲣ ⲛⲟⲃⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲁⲗⲁⲥ. ⲟⲩⲟϩ ⲉⲧⲁ ⲡⲓϧⲉⲗⲗⲟ ϫⲉ ϯϩⲟⲩⲓϯ ⲛⲗⲉⲝⲓⲥ ⲛⲁϥ ⲛⲁϥⲧⲁϩⲛⲟ ⲙⲙⲟϥ ⲡⲉ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲡⲁⲓⲱⲧ ⲉⲃⲏⲗ ⲛⲧⲁϭⲓ ⲥⲃⲱ ⲉϯϩⲟⲩⲓϯ ⲛⲗⲉⲝⲓⲥ ϯⲛⲁϭⲓ ⲛϯⲙⲁϩ ⲥⲛⲟⲩϯ ⲁⲛ. ⲟⲩⲟϩ ⲉⲧⲁϥϣⲉ ⲛⲁϥ ⲉⲧⲉϥⲣⲓ ⲛϫⲉ ⲁⲃⲃⲁ ⲡⲁⲙⲱ ⲁϥⲉⲣ ⲏ̅ ⲛⲣⲟⲙⲡⲓ ⲉϥⲉⲣⲁⲥⲕⲓⲛ ⲉⲡⲓⲥⲁϫⲓ ⲉⲧⲁϥϭⲓ ⲥⲃⲱ ⲉⲣⲟϥ ⲛⲁϥⲉⲣⲁⲡⲁⲛⲧⲁⲛ ⲅⲁⲣ ⲉⲣⲱⲙⲓ ⲁⲛ ⲡⲉ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲉⲃⲏⲗ ⲛⲧⲁϫⲣⲟ ⲙⲡⲁⲗⲁⲥ ⲛϣⲟⲣⲡ ⲛϯⲛⲁⲉⲣⲁⲡⲁⲛⲧⲁⲛ ⲉⲣⲱⲙⲓ ⲁⲛ ⲙⲏⲡⲱⲥ ⲛⲧⲁϩⲉⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲁⲗⲁⲥ. ⲙⲉⲛⲉⲛⲥⲁ ⲏ̅ ⲛⲣⲟⲙⲡⲓ ⲁϥϣⲉ ⲛⲁϥ ⲁϥϩⲓ ⲕⲟⲧ ⲉⲡⲓϧⲉⲗⲗⲟ ⲫⲏ ⲉⲧⲁϥϯ ⲙⲡⲓⲯⲁⲗⲙⲟⲥ ⲉⲧⲟⲧϥ. ⲡⲉϫⲉ ⲡⲓϧⲉⲗⲗⲟ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲡⲁⲙⲱ ⲉⲑⲃⲉ ⲟⲩ ϣⲁ ⲫⲟⲟⲩ ⲙⲡⲉⲛⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟⲕ ⲡⲱⲥ ⲙⲡⲉⲕⲓ ⲉϭⲓ ⲙⲡⲓⲯⲁⲗⲙⲟⲥ. ⲡⲉϫⲉ ⲁⲡⲁ ⲡⲁⲙⲱ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲉⲡⲓⲇⲏ ⲙⲡⲁϯⲥⲃⲱ *(sic)* ⲉⲡⲓϩⲟⲩⲓⲧ ⲛⲥⲧⲩⲭⲟⲥ ⲙⲡⲓⲧⲁⲥⲑⲟⲓ ⲉⲣⲟⲕ ⲉϭⲓ ⲙⲡⲓⲙⲁϩ ⲃ̅ ⲉⲡⲓⲇⲏ ⲙⲡⲉ ⲫ̅ϯ̅ ϯ ⲙⲡⲓϩⲙⲟⲧ ⲛⲏⲓ ϣⲁ ϯⲛⲟⲩ ⲉⲑⲣⲓⲥⲁⲃⲟ ⲉⲣⲟϥ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲧⲁϣⲧⲉⲙⲉⲣ ⲙⲫⲣⲏϯ ϫⲉ ⲉⲓⲉⲣⲕⲁⲧⲁⲫⲣⲟⲛⲓⲛ ⲙⲙⲟⲕ ⲁⲓⲓ ϣⲁⲣⲟⲕ ⲡⲁⲓⲱⲧ ⲉϣⲱⲛ ⲅⲁⲣ ⲁⲓϣⲁⲛⲥⲁⲃⲟ ⲉⲡⲓⲥⲧⲩⲭⲟⲥ ⲛϩⲟⲩⲓⲧ ϯⲛⲁⲓ ϩⲁⲣⲟⲕ ⲟⲛ.

Ego dixi : vias meas custodiam ne lingua mea peccatum admittam;[1] » et quum senex priora verba protulisset, illum coercuit dicens : « Mi pater, nisi primum versiculum didicerim, secundo non studebo. » Et quum in suam cellulam progressus esset apa Pamo, octo consumpsit annos ut verbum quod didicerat actibus efficeret, nam neminem adibat, dicens : Nisi prius linguam meam domuerim, nullum hominem adibo ne forte lingua mea cadam. Octo consumptis annis ad senem ex quo primum versiculum didicerat iter suscepit senexque illi dixit : Pamo, cur te non viderim hucusque? Num psalmum non didicisti? — Respondit Pamo : Quum primum versiculum non didicerim, ad te non sum regressus ut secundum addiscerem, nam hucusque non concedit mihi Deus illum discere, et ne te, pater, contemnere viderer ad te veni; quum autem hunc primum didicero, ad te veniam rursus. Et quum in cellam abiisset

1. *Psalm.* XXXVIII, 1.

(ⲕ̅ⲉ̅) ⲟⲩⲟϩ ⲉⲧⲁϥϩⲱⲗ ⲟⲛ ⲉⲧⲉϥⲣⲓ ⲁϥⲉⲣ ⲕⲉ ⲓ̅ ⲛ̀ⲣⲟⲙⲡⲓ ⲙ̀ⲡⲉϥⲉⲣ.
ⲁⲡⲁⲛⲧⲁⲛ ⲉϩⲗⲓ. ⲁϥϣⲱⲡⲓ ⲟⲩⲛ ϧⲉⲛ ⲡⲁⲓⲧⲱⲟⲩ ⲛϫⲉ ⲡⲓⲙⲁⲕⲁⲣⲓⲟⲥ
ⲁⲃⲃⲁ ⲡⲁⲙⲱ ⲫⲏ ⲉⲧⲁϥϯ ⲥⲃⲱ ⲛⲁⲃⲃⲁ ⲇⲓⲟⲥⲕⲟⲣⲟⲥ ⲡⲓⲉⲡⲓⲥⲕⲟⲡⲟⲥ
ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲁⲙⲱⲛ ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲓⲱⲁⲛⲛⲏⲥ ⲡϣⲏⲣⲓ ⲙⲡⲥⲟⲛ ⲛⲁⲃⲃⲁ
ⲇⲣⲁⲕⲟⲛϯ ⲡⲓⲉⲡⲓⲥⲕⲟⲡⲟⲥ ⲛⲧⲉ ⲛϯⲙⲓ ⲛϩⲱⲣ. ⲡⲁⲓ ⲁⲃⲃⲁ ⲡⲁⲙⲱ
ⲇⲉ ⲛⲉ ⲟⲩⲣⲱⲙⲓ ⲛⲉ ⲛϭⲓ ϣ̀ⲫⲏⲣⲓ ⲙⲙⲟϥ ⲛⲉϥⲁⲣⲉⲧⲏ ⲅⲁⲣ ⲛⲉⲙ
ⲛⲉϥⲧⲁϩⲟ ⲉⲣⲁⲧⲟⲩ ϩⲁⲛ ⲛⲓϣϯ ⲛⲉ ⲛϩⲟⲩⲟ ⲇⲉ ⲙⲡⲓϫⲓ ⲛϭⲓ ϣ̀ⲫⲏⲣⲓ
ⲙⲙⲟϥ ⲛⲧⲁϥ ⲫⲁⲓ ⲡⲉ ⲉϥⲙⲟⲥϯ ⲙⲡⲓⲛⲟⲩⲃ ⲛⲉⲙ ⲡⲓϩⲁⲧ ⲕⲁⲧⲁ ⲫⲣⲏϯ
ⲉⲧⲥϧⲏⲟⲩⲧ ⲉⲑⲃⲏⲧϥ. ⲁⲥⲫⲓⲣⲓ ⲛⲉⲙⲏⲓ ⲛⲟⲩⲥⲟⲡ ⲛϫⲉ ϯⲙⲁⲕⲁⲣⲓⲁ
ⲙⲉⲗⲁⲛⲏ ⲉⲑⲃⲏⲧϥ ϫⲉ ϧⲉⲛ ⲧⲁⲣⲭⲏ ⲙⲙⲟⲓ *(sic)* ⲉⲧⲁⲓⲓ ⲉⲣⲁⲕⲟϯ
ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲣⲱⲙⲏ ⲁϥⲥⲁϫⲓ ϧⲁⲧⲟⲧ ⲛϫⲉ ⲁⲃⲃⲁ ⲓⲥⲓⲇⲱⲣⲟⲥ ⲡⲓⲡⲣⲉⲥ-
ⲃⲩⲧⲉⲣⲟⲥ ⲉⲑⲃⲉ ⲛⲓⲁⲣⲉⲧⲏ ⲛⲧⲉ ⲁⲃⲃⲁ ⲡⲁⲙⲱ ⲁⲛⲟⲕ ⲇⲉ ⲁⲓϯϩⲟ ⲉⲣⲟϥ
ϫⲉ ⲛⲧⲉϥϭⲓ ⲙⲱⲓⲧ ϧⲁϫⲱⲓ ⲉϧⲟⲩⲛ ⲉⲡⲓϣⲁϥⲉ ⲉⲫⲙⲁ ⲛⲁⲃⲃⲁ ⲡⲁⲙⲱ
ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲁⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟϥ ⲟⲩⲟϩ ⲉⲧⲁϥⲟⲗⲧ ⲉⲡⲓⲧⲱⲟⲩ ⲁϥⲥⲁϫⲓ *(sic)* ⲛⲉ-
ⲙⲁϥ ⲁϥⲟⲗⲧ ⲉϧⲟⲩⲛ ⲉⲡⲉϥⲙⲁ. ⲉⲧⲁⲓϩⲓⲧⲧ ⲟⲩⲛ ⲉⲡⲉⲥⲏⲧ ⲁⲓⲟⲩⲱϣⲧ
(ⲕ̅ⲍ̅) ⲙⲙⲟϥ ⲁϥⲟⲣⲓϩⲉⲙⲥⲓ ⲛⲑⲟϥ ⲇⲉ ⲛⲁϥϩⲉⲙⲥⲓ ⲡⲉ ⲉϥⲉⲣ ϩⲱⲃ
ⲉⲛⲓⲃⲏⲧ. ⲁⲛⲟⲕ ⲇⲉ ⲁⲓⲥⲱⲟⲩⲧⲉⲛ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲛⲁⲥⲕⲉⲩⲟⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲁⲓϯ

decem alios annos consumpsit, nec illum adivit. Fuit igitur in hoc monte abbas Pamo qui abbatem Dioscorum docuit episcopum, nec non abbatem Ammonem, abbatem Joannem abbatis Dracontii episcopi in vico Hor nepotem. Hic igitur abba Pamo vir quidem erat qui admirationem moveret, nam illius virtutes ac instituta maxima sunt : hoc autem maxime mirandus fuit quod aurum argentumque despiceret, sicut scriptum est. Hæc mihi quondam de illo narravit beata Melania : Quum primum Alexandriam Roma ivissem mihi enarravit abbas Isidorus presbyter abbatis Pamo virtutes : ego vero illum meis precibus prosecuta sum ut mihi viam demonstraret ad desertum locumque quem incolebat abbas Pamo, ut illum viderem. Quum ad montem me duxisset, illum precata sum meque in illius abbatis locum deduxit. Quum ad illius pedes me obvolvissem illumque adorassem, me sedere jussit ipseque sedebat manibus ramos

ⲛⲁϥ ⲛⲟⲩⲁⲣⲕⲏⲛⲧⲁⲣⲁ *(sic)* ⲛϩⲁⲧ ⲉⲟⲩⲟⲛ ⲧ̄ ⲛⲗⲩⲧⲣⲁ *(sic)* ⲛϧⲏⲧϥ ⲁⲓϯϩⲟ ⲉⲣⲟϥ ϫⲉ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲉϥϫⲉⲙ ϯⲛⲓ ϩⲱϥ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲛⲉⲧⲉⲛⲧⲏⲓ ⲛⲟⲟϥ ⲇⲉ ⲛⲁϥϩⲉⲙⲥⲓ ⲡⲉ ⲉϥⲛⲟⲩⲃⲧ ⲛϩⲁⲛ ⲃⲏⲧ ⲉϥϯ ⲛϩⲟⲛϥ ⲉⲛⲉϥϩⲱⲃ ⲛϫⲓϫ ⲟⲩⲇⲉ ⲙⲡⲉϥⲥⲟⲙⲥ ⲉⲣⲟⲓ ⲉⲛⲁⲩ ⲁⲗⲗⲁ ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲏⲓ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲕⲟⲩϫⲓ ⲛⲥⲙⲏ ϫⲉ ⲡ̅ⲟ̅ⲥ̅ ⲉϥⲉⲥⲙⲟⲩ ⲉⲣⲟ ⲕⲁⲧⲁ ⲡⲉϧⲓⲥⲓ ⲟⲩⲟϩ ⲉϥⲉϯ ⲃⲉⲭⲉ ⲛⲉ ϧⲉⲛ ⲧⲫⲉ. ⲟⲩⲟϩ ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲏⲓ ⲟⲛ ϫⲉ ⲭⲁϥ ϩⲓϫⲉⲛ ⲡⲁⲓϣⲟⲩϣⲧ. ⲁϥⲙⲟⲩϯ ⲟⲩⲛ ⲉⲑⲉⲟⲇⲱⲣⲟⲥ ⲡⲓⲟⲓⲕⲟⲛⲟⲙⲟⲥ ⲛⲧⲁϥ ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲧⲁⲓⲥϩⲓⲙⲓ ⲁⲥⲓⲛⲓ ⲙⲫⲁⲓ ⲉϯⲟⲓⲕⲟⲛⲟⲙⲓⲁ ⲛⲧⲉ ⲫ̅ϯ̅ ⲁⲗⲓⲧϥ ⲟⲛ ⲙⲁϣⲉ ⲛⲁⲕ ϭⲟϥ ⲉⲃⲟⲗ ⲥⲟⲣϥ ⲉϫⲉⲛ ⲛⲓϧⲉⲗⲗⲟⲓ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲣⲓ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲫⲁⲓⲁⲧ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲥⲛⲏⲟⲩ ⲉⲧϣⲟⲡ ϧⲉⲛ ⲛⲓⲡⲉⲧⲣⲁ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲛⲏⲥⲟⲥ ⲛⲓⲙⲟⲛⲏ ⲅⲁⲣ ⲉⲧⲉⲙⲙⲁⲩ ⲥⲉⲟⲓ ⲛϩⲏⲕⲓ ⲡⲁⲣⲁ ⲟⲩⲟⲛ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲁϥϯ ϣⲁⲣⲟ ⲇⲉ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲙⲡⲉⲣϯ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲛⲛⲓⲙⲟⲛⲏ ⲛⲧⲉ ⲭⲏⲙⲓ ϯⲭⲱⲣⲁ ⲅⲁⲣ ⲉⲧⲉⲙⲙⲁⲩ ⲡⲉϫⲁϥ ⲟⲩⲟⲛ ⲭⲣⲓⲁ ⲛⲥⲱⲙⲁⲧⲓⲕⲱⲥ ⲛⲧⲁⲥ ⲉϩⲟⲧⲉ ⲛⲁⲓ (ⲕ̅ⲏ̅) ⲁⲛⲟⲕ ⲇⲉ ⲡⲉϫⲁⲥ ⲛⲁⲓⲟϩⲓ ⲉⲣⲁⲧ ⲡⲉ ⲉⲓⲥⲟⲙⲥ ϫⲉ ⲁⲣⲏⲟⲩ ϥⲛⲁⲧⲁⲓⲟⲓ ⲓⲉ ⲛⲧⲉϥϯ ⲱⲟⲩ ⲛⲏⲓ ⲟⲩⲟϩ ⲙⲡⲓⲥⲱⲧⲉⲙ ⲉϩⲗⲓ ⲛⲥⲁϫⲓ ⲛⲧⲟⲧϥ ⲁⲛⲟⲕ ⲇⲉ ⲡⲉϫⲏⲓ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲡⲁⲓⲱⲧ

palmæ contexens. Tunc illi vasa mea indixi illique vas argenteum dedi in quo trecentæ erant libræ argenti, illum deprecans ut facultatum mearum particeps fieret. Ille vero sedebat palmas contexens, operi manuum suarum intentus, nec oculos ad me ut videret sustulit, sed mihi submissa voce dixit : «Deus tibi benedicat secundum illa quæ passa es tuamque tibi mercedem in cœlis condonet!» Mihi dixit etiam : «Hoc vas in fenestra deponas». Theodorum tunc œconomum vocavit ac illi : «Hæc mulier, inquit, ista ad Dei servitium advexit : accipe igitur illa, abi, hæc eroga ac inter cellarum vel Lybiæ senes dispensa, interque fratres qui in cavernis vel in insulis vitam degunt, nam hæc monasteria ante omnia pauperrima sunt.» — Illi vero mandavit : «Ne hæc monasteriis Ægypti impertiaris; nam illa regio, inquit, rebus corporalibus magis quam hæc indiget.» — Ego vero, inquit Melania, stabam mecum hæc reputans ac dicens : «Forte mihi benedicet ac me laudabit!» nullum

ϯⲟⲩⲱϣ ⲉⲧⲁⲙⲟⲕ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲉⲕⲉⲙⲓ ϫⲉ ⲟⲩⲟⲛ ⲧ̅ ⲛⲗⲩⲧⲣⲁ ϧⲉⲛ ⲛⲓϩⲁⲧ. ⲛⲑⲟϥ ⲇⲉ ⲙⲡⲉϥϥⲁⲓ ⲛϫⲱϥ ⲉⲛϣⲱⲓ ⲉϥⲉⲣ ϩⲱⲃ ⲁⲗⲗⲁ ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲏⲓ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲉⲙⲛ ⲉⲥⲥⲉⲙⲛⲛⲟⲩⲧ ϫⲉ ⲫⲏ ⲉⲧⲁⲣⲉⲧⲏⲓⲧⲟⲩ ⲛⲁϥ ϥⲉⲱⲟⲩⲛ ⲧⲟⲩⲏⲡⲓ ϥⲉⲣ ⲛⲭⲣⲓⲁ ⲁⲛ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲉ ⲟⲩⲁⲓ ϣⲓⲧⲟⲩ ⲛⲁϥ ⲫⲏ ⲉⲧⲁϥϣⲓ ⲛⲛⲓⲧⲱⲟⲩ ϧⲉⲛ ⲟⲩϣⲓ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲕⲁⲗⲁⲙⲫⲟ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲙⲁϣⲓ ϥⲟⲓ ⲛⲁⲧⲉⲙⲓ ⲁⲛ ⲉⲡϣⲓ ⲛⲧⲉ ⲡⲉϩⲁⲧ. ⲉⲛⲁⲣⲉϯ ⲅⲁⲣ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲛⲏⲓ ⲡⲉ ⲓⲉ ⲕⲁⲗⲱⲥ ⲧⲉⲧⲁⲙⲟ ⲙⲙⲟⲓ ϩⲱⲥ ⲉⲁⲛⲟⲕ ⲟⲩⲣⲱⲙⲓ ⲓⲉϫⲉ ⲟⲩⲛ ⲉⲣⲉϯ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲙⲫ̅ϯ̅ ⲓⲉ ⲟⲩⲧⲉ ϯⲭⲣⲓⲁ ϫⲉ ⲧⲉⲧⲁⲙⲟ ⲙⲙⲟⲓ ⲫ̅ϯ̅ ⲫⲏ ⲉⲧⲁϥϣⲱⲡ ⲉⲣⲟϥ ⲛϯⲧⲉⲃⲓ ⲥⲛⲟⲩϯ ⲛⲧⲉ ϯⲭⲏⲣⲁ ϥⲛⲁϣⲱⲡ ⲉⲣⲟϥ ⲙⲡⲉϣⲟⲩϣⲱⲟⲩϣⲓ ϩⲱⲓ ⲭⲁ ⲣⲱ ⲛⲑⲟ ⲙⲡⲉⲣϣⲟⲩϣⲟⲩ ⲙⲙⲟ. ⲛⲁⲓⲣⲏϯ ⲟⲩⲛ ⲁ ⲫ̅ϯ̅ ϯⲙⲧⲟⲛ ⲛⲏⲓ ⲁⲓⲓ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲟⲧϥ. ⲟⲩⲟϩ ⲡⲉϫⲉ ⲙⲉⲗⲁⲛⲏ ⲛⲏⲓ ϫⲉ ⲙⲡⲓϫⲉⲙ ϩⲗⲓ ⲙⲙⲉⲧⲣⲱⲙⲓ ϣⲟⲡ ⲛ- (ⲕ̅ⲑ̅) ϧⲏⲧϥ ⲉⲡⲧⲏⲣϥ. ⲟⲩⲟϩ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲙⲁⲩ ⲁⲥϣⲉ ⲛⲁⲥ ⲉϧⲟⲩⲛ ⲉⲡⲓⲕⲓϣϯ ⲛϣⲁϥⲉ ⲛⲧⲉ ϣⲓⲏⲧ ⲁⲥⲕⲱⲧ ⲛⲟⲩⲉⲕⲕⲗⲏⲥⲓⲁ ⲛⲁⲃⲃⲁ ⲓⲥⲓⲇⲱⲣⲟⲥ ⲡⲓⲡⲣⲉⲥⲃⲩⲧⲉⲣⲟⲥ. ⲙⲉⲛⲉⲛⲥⲁ ϩⲁⲛ ⲕⲟⲩϫⲓ ⲇⲉ ⲛⲉϩⲟⲟⲩ ⲁϥⲉⲛⲕⲟⲧ ⲛϫⲉ ⲁⲃⲃⲁ ⲡⲁⲙⲱ ⲡⲓⲣⲱⲙⲓ ⲛⲧⲉ ⲫ̅ϯ̅ ⲉϥⲭⲏ ϧⲉⲛ ⲟ̅ ⲛⲣⲟⲙⲡⲓ ⲟⲩⲟϩ ⲙⲡⲉ ϩⲗⲓ

vero verbum ex illo audivi. Tunc illi dixi : «Mi pater, cupio, ut scias, te monere hic trecentas esse argenti libras.» Ille vero ne caput quidem sustulit, dum palmas intexeret, sed mihi firma voce : «Ille, inquit, cui hæc donasti illarum numerum cognoscit; non opus est ut illum hanc aliquis edoceat quantitatem : qui enim montes ac colles statera appendit non argenti quantitatem ignorat. Si mihi hæc dedisses, pulchre quidem me monuisses, nam ego homo sum; quum vero illa Deo dederis quodnam opus est ut me moneas? nam Deus qui viduæ duo minuta accepit etiam tuam oblationem accipiet : tu vero taceas, ne te glorieris.» Sic ergo Deus mihi mentis dedit tranquillitatem ac ab illo egressa sum. — Mihi et hæc dixit Melania : «Nihil humani apud illum vidi.» Tunc ex illo loco Scetense desertum adivit ecclesiamque abbati Isidoro presbytero ædificavit. Paucos vero post dies dormivit abba Pamo vir Dei, septuaginta natus annos, nemoque illum esse moriturum præsentiit nec

ⲉⲙⲓ ϫⲉ ϥⲛⲁⲙⲟⲩ ϧⲉⲛ ⲛⲓⲉϩⲟⲟⲩ ⲉⲧⲉⲙⲙⲁⲩ ⲙⲡⲉϥϧⲙⲟⲙ ⲇⲉ ⲛⲑⲟϥ ⲁⲗⲗⲁ ⲛⲁϥϩⲉⲙⲥⲓ ⲡⲉ ⲉϥϣⲟⲗⲕ ⲃⲓⲣ. ⲟⲩⲟϩ ⲉⲧⲁϥϧⲱⲛⲧ ⲉⲡⲉϥϧⲁⲉ ⲛⲛⲓϥⲓ ⲁⲥⲣⲁⲟⲩⲱ ⲙⲙⲁⲩ ϩⲱⲥ ⲛϫⲉ ⲙⲉⲗⲁⲛⲏ ⲉⲧⲁⲥϩⲓ ⲟⲩⲛⲟⲩ ⲉⲣⲟϥ ⲛⲕⲉⲥⲟⲡ ⲁϥϭⲱⲣⲉⲙ ⲉⲣⲟⲥ ⲉⲑⲣⲉⲥϧⲱⲛⲧ ⲉϧⲟⲩⲛ ⲉⲣⲟϥ ⲟⲩⲟϩ ⲉⲧⲁⲥⲓ ϧⲁⲧⲟⲧϥ ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁⲥ ϫⲉⲙⲉ ⲉⲧⲁⲓⲃⲁⲓⲣⲓ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲡϧⲓⲥⲓ ⲛⲧⲉ ⲛⲁϫⲓϫ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲉⲉⲣ ⲡⲁⲙⲉⲩⲓ ϫⲉ ⲟⲩⲛⲓ ⲙⲙⲟⲛ ϩⲗⲓ ⲛⲧⲏⲓ ⲉⲑⲣⲓⲭⲱ ⲡⲉ ⲟⲩⲟϩ ⲥⲁⲧⲟⲧϥ ⲁϥϯ ⲙⲡⲓⲡ̅ⲛ̅ⲁ̅ ⲉⲛⲉⲛϫⲓϫ ⲙⲡ̅ⲟ̅ⲥ̅. ⲛⲑⲟⲥ ⲇⲉ ⲁⲥϯϩⲟ ⲉⲛⲉϥⲙⲁⲑⲏⲧⲏⲥ ϣⲁⲧⲟⲩⲭⲁⲥ ⲛⲧⲉⲥⲕⲟⲥϥ ⲁⲥⲕⲟⲥϥ ⲇⲉ ϧⲉⲛ ϩⲁⲛ ϩⲃⲱⲥ ⲛⲓⲁⲩ ⲉⲩⲧⲁⲓⲏⲟⲩⲧ ⲁⲥϣⲉ ⲛⲁⲥ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲡϣⲁϥⲉ ⲉⲣⲉ ϯⲃⲁⲓⲣⲓ ⲉⲧⲉⲙⲙⲁⲩ ⲛⲧⲟⲧⲥ ϣⲁ ⲡⲉϩⲟⲟⲩ ⲙⲡⲉⲥⲙⲟⲩ.

(λ̅) ⲁϥⲥⲁϫⲓ ϧⲁⲧⲟⲧⲉⲛ ⲛϫⲉ ⲁⲃⲃⲁ ⲓⲥⲓⲇⲱⲣⲟⲥ ⲡⲓⲡⲣⲉⲥⲃⲩⲧⲉⲣⲟⲥ ⲛⲧⲉ ϣⲓⲏⲧ ⲉⲑⲃⲉ ⲛⲓⲁⲣⲉⲧⲏ ⲛⲧⲉ ⲁⲃⲃⲁ ⲡⲁⲙⲱ ⲁⲓϯϩⲟ ⲉⲣⲟϥ ⲉⲑⲣⲉϥϭⲓ ⲙⲱⲓⲧ ϧⲁϫⲱⲓ ⲉϧⲟⲩⲛ ⲉⲡϣⲁϥⲉ ⲉⲫⲙⲁ ⲛⲁⲃⲃⲁ ⲡⲁⲙⲱ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲁⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟϥ ⲟⲩⲟϩ ⲫⲁⲓ ⲡⲉ ⲟⲩⲣⲱⲙⲓ ⲡⲉ ⲛϭⲓ ϣⲫⲏⲣⲓ ⲙⲙⲟϥ ⲫⲁⲓ ⲉⲧⲉ ϧⲉⲛ ϯⲟⲩⲛⲟⲩ ⲛⲧⲉ ⲡⲉϥϫⲓ ⲛⲓ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲥⲱⲙⲁ ⲛⲁⲩⲟϩⲓ ⲉⲣⲁⲧⲟⲩ ⲥⲁ ⲡϣⲱⲓ ⲙⲙⲟϥ ⲛϫⲉ ⲁⲃⲃⲁ ⲙⲁⲕⲁⲣⲓ ⲡⲓⲡⲣⲉⲥⲃⲩⲧⲉⲣⲟⲥ

ipse febri laboravit : sedebat vero sportam contexens. Quum vero spiritum extremum in eo esset ut ageret, huc venit Melania ad illum rursus videndum. Illi dixit Pamo : « Hanc sportam ex manuum mearum laboribus confectam accipe ut mei recorderis; nam aliud nihil meum est quod tibi relinquam. » Extemplo spiritum in Dei manus reddidit; illa vero discipulos precata est ut corpus curare permitteretur : corpus igitur in linteaminibus mundis honestisque curavit, e deserto egressa est et in illius manibus usque ad diem supremum sporta remansit.

Nobis enarravit Isidorus Scetæ presbyter abbatis Pamo virtutes : Illum precatus sum ut mihi ad desertum in locum abbatis Pamo viam demonstraret utque illum ego viderem. Et hi sunt viri qui, illum mirantes, quum e corpore discessurus esset, apud illum stabant, nempe abba Macarius presbyter, abbas Ammon, abbas Theodorus et alii multi ex

ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲁⲙⲙⲱⲛ ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲑⲉⲟⲇⲱⲣⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲕⲉⲙⲏϣ ⲛⲥⲟⲧⲡ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲛⲓⲥⲛⲏⲟⲩ ⲟⲩⲟϩ ⲡⲉϫⲱⲟⲩ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲡⲉⲛⲓⲱⲧ ⲁϫⲉ ⲟⲩⲥⲁϫⲓ ⲛⲁⲛ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲉⲛⲱⲛϧ ⲉⲣⲟϥ. ⲟⲩⲟϩ ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲱⲟⲩ ⲙⲡⲁⲓⲣⲏϯ ⲛϫⲉ ⲡⲓϧⲉⲗⲗⲟ ϫⲉ ⲓⲉϫⲉⲛ ⲡⲓⲉϩⲟⲟⲩ ⲉⲧⲁⲓ ⲉⲡⲁⲓϣⲁϥⲉ ⲙⲙⲟϥ ⲟⲩⲟϩ ⲁⲓⲕⲱⲧ ⲛⲧⲁⲓⲣⲓ ⲁⲓϣⲱⲡⲓ ⲛϧⲏⲧⲥ ⲛϯⲓⲣⲓ ⲙⲫⲙⲉⲩⲓ ⲁⲛ ϫⲉ ⲁⲓⲟⲩⲱⲙ ⲙⲡⲁϩⲏⲧ ⲉϫⲉⲛ ⲟⲩⲥⲁϫⲓ ⲉⲁⲓϫⲟϥ ⲛϣⲉⲙⲛϣⲁ ⲉϫⲟϥ ⲁⲛ ⲙⲡⲓⲥⲁϫⲓ *(sic)* ⲅⲁⲣ ⲉⲃⲏⲗ ⲛⲧⲁⲥⲁⲟⲙⲓ ⲉϫⲉⲛ ⲡⲓⲥⲁϫⲓ ⲛϣⲟⲣⲡ ⲛⲧⲁⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟϥ ϫⲉ ⲁⲛ ⲫⲁ ⲫⲙⲟⲩ ⲡⲉ ϣⲁⲛ ⲫⲁ ⲫⲱⲛϧ ⲡⲉ ⲙⲡⲁⲓϫⲟϥ (ⲗ̅ⲁ̅) ⲟⲩⲇⲉ ϯⲥⲱⲟⲩⲛ ⲙⲙⲟⲓ ⲁⲛ ⲉⲧⲁⲓⲟⲩⲱⲙ ⲛⲟⲩⲱⲓⲕ ⲛϫⲓⲛϫⲏ ⲉⲃⲏⲗ ⲉⲛϧⲓⲥⲓ ⲛⲧⲉ ⲛⲁϫⲓϫ. ⲟⲩⲟϩ ⲙⲡⲓⲭⲁⲥ ϧⲉⲛ ⲡⲁϩⲏⲧ ϫⲉ ⲁⲓⲉⲣ ⲟⲩⲉϩⲟⲟⲩ ⲙⲙⲟⲛⲁⲭⲟⲥ ϯⲛⲟⲩ ⲟⲛ ϯⲛⲁϣⲉ ⲛⲏⲓ ϯϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲁⲛ ϫⲉ ⲁⲓⲉⲣ ⲟⲩⲉϩⲟⲟⲩ ⲉⲓⲟⲓ ⲛϣⲁⲙϣⲉ ⲛⲟⲩϯ ⲁⲗⲗⲁ ϯϫⲉⲙ ⲁⲣⲓⲕⲓ ⲉⲣⲟⲓ ϫⲉ ϯⲓⲣⲓ ⲁⲛ ⲙⲫⲟⲩⲱϣ ⲙⲫ̅ϯ̅. ⲡⲉϫⲉ ⲛⲓⲥⲛⲏⲟⲩ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲡⲉⲛⲓⲱⲧ ⲙⲛ ⲛⲧⲁⲩⲣⲏⲟⲩⲧ ⲁⲛ ⲉϫⲉⲛ ⲛⲉⲕϧⲓⲥⲓ ⲛⲉⲙ ⲛⲉⲕϩⲱⲃ ϫⲉ ⲁⲛ ⲫⲁ ⲫ̅ϯ̅ ⲡⲉ. ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲱⲟⲩ ϫⲉ ⲧⲉⲱⲥ ⲁⲓⲉⲣ ⲧⲁϫⲟⲙ ⲉⲁⲣⲉϩ ⲉⲛⲓⲉⲛⲧⲟⲗⲏ ⲁⲗⲗⲁ ⲉⲓⲉⲙⲓ ⲛⲑⲱⲛ ϫⲉ ⲟⲩ ⲡⲉ ⲉⲑⲛⲁϣⲱⲡⲓ ⲙⲙⲟⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲛⲁⲩ ⲛⲉⲣⲁⲡⲁⲛⲧⲁⲛ *(sic)* ⲟⲩⲉⲧ ⲛϩⲁⲡ ⲙⲫ̅ϯ̅ ⲟⲩⲉⲧ ⲫⲁ ⲛⲓⲣⲱⲙⲓ ⲛⲓⲛⲁⲓ

fratribus electi; ac illi dixerunt : Pater, verbum dic nobis ut ex illo vivamus. Ac illis sic locutus est senex : Ex quo desertum hoc ingressus sum mihique cellam ædificavi ac in illa commoratus sum, me non recordor unius verbi quod dixerim sine utilitate pœnituisse; nam non locutus sum unquam, nisi prius meum verbum appendissem utrum mortis an vitæ esset, nec mihi conscius sum unquam panem manducavisse gratis, nisi ex manuum mearum laboribus. Nec in meum cor adduxi me vitam monasticam egisse, sed et nunc mundo egressurus non dico vobis me vitam egisse Deo piam; mihi vero accusationem infero quod Dei voluntatem non sim consecutus. — Illi fratres dixerunt : « Pater, nonne tuos labores ac tua opera Dei existimas esse? » — Illis respondit : « Hucusque secundum meas vires enixus sum ut præcepta Dei implerem; sed unde sciam quod mihi eveniet in hora qua Deum adibo? aliud est Dei judi-

ⲙⲉⲛ ⲫⲱϥ ⲡⲉ ⲁϥϣⲁⲛⲛⲁⲓϥ ⲛⲉⲙⲏⲓ ⲓⲉ ⲉϥⲉⲣ ϩⲙⲟⲧ ⲙⲙⲟϥ ⲛⲏⲓ ⲛⲁⲅⲁⲡⲏ ⲁϥϣⲁⲛⲟⲩⲱϣ ⲟⲛ ⲉϥⲓ ⲱⲡ ⲛⲉⲙⲏⲓ ⲛϯⲛⲁϣⲉⲣ ⲁⲧⲁⲣⲓⲕⲓ ⲁⲛ ⲙⲡⲉϥⲙⲑⲟ ϯⲉⲙⲓ ⲁⲛ ϫⲉ ϯⲛⲁϫⲉⲙ ⲡⲁⲣⲣⲏⲥⲓⲁ ⲙⲡⲉϥⲙⲑⲟ. ⲁⲩⲉⲣ ⲙⲉⲑⲣⲉ ⲛⲁⲛ ⲉⲑⲃⲏⲧϥ ⲛϫⲉ ⲁⲃⲃⲁ ⲁⲙⲙⲱⲛ ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲑⲉⲟⲇⲱⲣⲉ *(sic)* ⲛⲉⲙ ⲁⲃⲃⲁ ⲓⲁⲕⲱⲃ ϫⲉ ⲉϣⲱⲡ ⲛⲧⲉⲛϣⲉⲛϥ ⲉⲟⲩⲥⲁϫⲓ ⲛⲧⲉ ϯⲅⲣⲁⲫⲏ ⲓⲉ ⲕⲉϩⲱⲃ ⲛⲕⲉϩⲱⲃ (ⲗ̅ⲃ̅) ⲛⲁϥϯ ⲁⲡⲟⲗⲟⲅⲓⲁ ⲛⲁⲛ ⲥⲁⲧⲟⲧϥ ⲁⲛ ⲡⲉ ⲁⲗⲗⲁ ⲛⲁϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲡⲉ ϫⲉ ⲙⲡⲁϯⲧⲁϩⲉ ⲉϫⲟⲙ ⲙⲡⲓⲥⲁϫⲓ ⲭⲁ ⲉϩⲟⲟⲩ ⲃ̅ ⲛⲏⲓ ⲓⲉ ⲅ̅ ϣⲁϯⲉⲁⲟⲙⲓ ⲉϫⲉⲛ ⲡⲓⲥⲁϫⲓ ⲟⲩⲟϩ ϯⲛⲁϯ ⲁⲡⲟⲗⲟⲅⲓⲁ ⲛⲱⲧⲉⲛ. ϣⲁⲥϣⲱⲡⲓ ⲛⲧⲉϥⲉⲣ ⲉϩⲟⲟⲩ ⲃ̅ ⲓⲉ ⲅ̅ ⲓⲉ ⲟⲩⲉⲩⲛⲁⲝⲓⲥ ⲧⲏⲣⲥ ⲙⲡⲁⲧⲉϥϯ ⲁⲡⲟⲗⲟⲅⲓⲁ ⲛⲁⲛ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲉϣⲱⲡ ⲁⲓϣⲧⲉⲛⲉⲙⲓ ⲉⲡⲓⲥⲁϫⲓ ϫⲉ ⲟⲩ ⲡⲉ ⲡⲓⲟⲩⲧⲁϩ ⲉⲧⲉϥⲛⲁⲙⲁⲥϥ ϫⲉ ⲁⲛ ⲫⲁ ⲫⲱⲛϧ ⲡⲉ ⲓⲉ ⲁⲛ ⲫⲁ ⲫⲱⲛϩ ⲡⲉ ϯⲛⲁϫⲟϥ ⲁⲛ. ⲡⲓⲥⲁϫⲓ ⲟⲩⲛ ⲉⲧⲉϥⲛⲁϫⲟϥ ϣⲟⲩϣⲟⲛϥ ⲉⲣⲱⲟⲩ ⲛϫⲉ ⲛⲓⲥⲛⲏⲟⲩ ϩⲱⲥ ϫⲉ ⲉⲧⲁϥⲓ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲣⲱϥ ⲙⲫϯ. ⲁ ⲓⲁⲕⲱⲃ ⲡⲉϥⲁⲗⲟⲩ ⲫⲏ ⲉⲧⲁϥϭⲓ ⲙⲡⲉϥⲓⲛⲓ ⲧⲏⲣϥ ⲛⲉⲙ ⲧⲉϥⲁⲥⲕⲩⲥⲓⲥ ⲉⲃⲏⲗ ⲉⲡⲉϥⲗⲁⲥ ⲙⲙⲁⲩⲁⲧϥ ⲁϥⲉⲣ ⲙⲉⲑⲣⲉ ⲛⲏⲓ ϫⲉ ⲁϥⲓ ϩⲁⲣⲟϥ ⲛⲟⲩⲥⲟⲡ ⲛϫⲉ ⲁⲛⲁⲧⲟⲗⲓⲟⲥ ⲡⲓⲣⲉⲙ ϯⲥⲡⲁⲛⲓⲁ ⲫⲏ ⲉⲛⲁϥⲟⲓ ⲛⲛⲟⲧⲁⲣⲓⲟⲥ

cium, aliud hominum. Illius est misericordia : si me benigne vult habere, mihi gratiam ac charitatem donabit; si vero vult mecum rationes conferre, non ante illum immunis ero. Nescio an ante illum veniam consequar. » — De illo hæc perhibuerunt abbas Ammon, abbas Theodorus et abbas Jacobus : « Si ille de Scriptura vel de quavis alia re interrogatus esset, non illico respondebat, sed inquiebat : « Antequam hujus verbi vim apprehendam, mihi duos dies vel tres permittite, ut de isto verbo mediter vobisque responsum afferam. » Duobus vel tribus diebus elapsis, vel etiam hebdomade integra, nequidem temere respondebat sed dicebat : « Nisi sciam utrum vitæ an mortis fructum producat hoc verbum, illud non proferam. » Quæ autem verba loquebatur, illa accipiebant fratres haud secus ac si ex ore Dei processissent. Illius discipulus Jacobus qui ad illius imaginem conformatus est omnemque agendi rationem suscepit, his exceptis quæ ad linguam pertinebant, testatus est quodam

ⲛϣⲟⲣⲡ ⲥⲟⲩⲉⲩⲛⲩⲉⲛⲛⲉ ⲛⲉ ⲛⲧⲉ ⲁⲗⲃⲓⲛⲉ *(sic)* ⲫⲏ ⲛⲧⲉ ⲣⲱⲙⲏ ⲟⲩⲟϩ ⲉⲧⲁϥⲉⲣⲁⲡⲟⲧⲁⲍⲉⲥⲑⲉ ⲙⲡⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲁϥⲙⲟϩ ⲛⲟⲩⲁⲥⲟⲩⲓ ⲛⲛⲟⲩⲃ ⲉⲣⲉ ⲟⲩⲟⲛ ⲇ̅ ⲛϣⲟ ⲛⲗⲟⲩⲕⲟϫⲓ ⲛϩⲏⲧⲉ ⲁϥⲭⲁⲥ ϧⲁⲣⲁⲧⲟⲩ ⲛⲛⲓϭⲁⲗⲁⲩϫ ⲛⲁⲃⲃⲁ (ⲗ̅ⲩ̅) ⲡⲁⲙⲱ ⲉϥⲙⲉⲩⲓ ⲛⲁϥ ⲡⲉ ϫⲉ ϥⲛⲁ ϯⲱⲟⲩ ⲛⲁϥ ⲓⲉ ⲛⲧⲉϥϣⲟⲩϣⲟⲩ ⲉϧⲣⲏⲓ ⲉϫⲱϥ ⲓⲉ ⲛⲧⲉϥϭⲁⲥϥ ⲉⲑⲃⲉ ⲛⲓⲭⲣⲏⲙⲁ. ⲁⲃⲃⲁ ⲡⲁⲙⲱ ⲇⲉ ⲛⲁϥⲓⲣⲓ ⲙⲡⲉϥϩⲱⲃ ⲛϫⲓϫ ⲡⲉ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲭⲁ ⲣⲱϥ ⲙⲡⲉϥϯ ϩⲟⲛϥ ⲉⲣⲱⲟⲩ ⲟⲩⲇⲉ ⲙⲡⲉϥϫⲉ ⲟⲩⲥⲁϫⲓ ⲛⲁϥ ⲟⲩⲟϩ ⲡⲉϫⲉ ⲁⲛⲁⲧⲟⲗⲓ *(sic)* ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲡⲁⲓⲱⲧ ⲛⲁⲓⲭⲣⲓⲁ *(sic)* ⲁⲓⲉⲛⲟⲩ ⲉⲧⲇⲓⲁⲕⲟⲛⲓⲁ ⲛⲛⲓϩⲏⲕⲓ. ⲡⲉϫⲉ ⲡⲓϧⲉⲗⲗⲟ ⲛⲁϥ ϫⲉ ϯⲉⲙⲓ ϩⲱ ⲡⲁϣⲏⲣⲓ. ⲡⲉϫⲉ ⲁⲛⲁⲧⲟⲗⲓ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲁⲗⲗⲁ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲉⲕⲉⲙⲓ ϫⲉ ⲟⲩⲟⲛ ⲟⲩⲏⲣ ⲛϧⲏⲧⲟⲩ. ⲡⲉϫⲉ ⲡⲓϧⲉⲗⲗⲟ ⲛⲁϥ ⲫⲏ ⲉⲧⲁⲕⲧⲏⲓⲧⲟⲩ ⲛⲁϥ ϥⲉⲣ ⲛⲭⲣⲓⲁ ⲁⲛ ⲉⲑⲣⲉⲕⲧⲁⲙⲟϥ ⲉⲧⲟⲩⲏⲡⲓ. ⲉⲧⲁϥⲭⲁⲩ ⲟⲩⲛ ⲉϧⲣⲏⲓ ⲁϥⲓ ⲉⲃⲟⲗ ⲛϫⲉ ⲁⲛⲁⲧⲟⲗⲓⲟⲥ ⲁϥϫⲟⲥ ⲛⲛⲓⲡⲣⲉⲥⲃⲩⲧⲉⲣⲟⲥ ϫⲉ ⲙⲡⲉ ⲧⲁⲯⲩⲭⲏ ϫⲉⲙ ϩⲛⲟⲩ ⲙⲡⲁϣⲁⲓ ⲛⲛⲓⲭⲣⲏⲙⲁ ⲉⲧⲁⲓⲉⲛⲟⲩ ⲙⲫⲣⲏϯ ⲛϯϩⲉⲝⲓⲥ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲁⲙⲟⲛⲓ ⲛⲧⲟⲧϥ ⲛⲧⲉ ⲡⲓϧⲉⲗⲗⲟ ⲁϥⲭⲁⲧ ⲛⲧⲟⲧϥ ⲙⲫⲣⲏϯ ϩⲱⲥ ϫⲉ ⲟⲩⲗⲟⲩⲕⲟⲩϫⲓ ⲛⲟⲩⲱⲧ ⲉⲧⲁⲓⲧⲏⲓⲥ ⲛⲁϥ. ⲁⲃⲃⲁ ⲡⲁⲙⲱ ⲇⲉ ⲛⲁϥⲟⲓ ⲛϣⲫⲏⲣⲓ

die ad illum venisse hispanicum quemdam hominem nomine Anatolium qui primum Albini romani notarius fuerat mundumque reliquerat quum crumenam auro implevisset in qua quatuor millia denariorum aureorum. Illam ad pedes abbatis Pamo deposuit sperans, inquit, se laudes ab illo accepturum vel admirationem ac divitiarum dispénsationi præficiendum esse. Silens vero abbas Pamo manibus operabatur, nec ad illa animum attendit, nec ullum verbum protulit. Tunc Anatolius : «Mi pater, inquit, hæc ad pauperum ministerium attuli.» — Dixit senex : «Hoc equidem scio, mi fili.» — Ille vero Anatolius : «Quantum sit in illis te scire cupio.» — Respondit senex : «Ille cui hæc donasti non necesse habet illorum quantitatem scire.» Et quum illa deposuisset, abiit Anatolius et sacerdotibus inquit : «Non ex illis quas attuli divitiis tam profecit anima mea quam ex hujus senis agendi ratione abstinentiaque, nam me habuit quasi tantum unum denarium illi obtulissem.» Abbas

ϧⲉⲛ ϯⲙⲉⲧⲥⲟⲛ ⲧⲏⲣⲥ ⲉⲑⲃⲉ ⲛⲉϥϩⲃⲏⲟⲩⲓ ⲉⲑⲛⲁⲛⲉⲩ ⲛⲉⲙ ⲡⲁϣⲁⲓ (ⲗ̅ⲇ̅) ⲛⲧⲉ ⲡⲉϥⲑⲉⲃⲓⲟ. ⲁⲩϫⲟⲥ ⲟⲛ ⲉⲑⲃⲏⲧϥ ϫⲉ ⲉⲧⲁ ⲁⲃⲃⲁ ⲁⲑⲁⲛⲁⲥⲓⲟⲥ ⲟⲩⲱⲣⲡ ⲛⲥⲱϥ ⲛⲟⲩⲥⲟⲡ ⲁϥϩⲟⲗϥ ⲉϧⲟⲩⲛ ⲉⲣⲁⲕⲟϯ. ϧⲉⲛ ⲡϫⲓⲛⲑⲣⲉϥϩⲱⲗ ⲉϧⲟⲩⲛ ⲉϯⲃⲁⲕⲓ ⲁϥⲛⲁⲩ ⲉⲟⲩⲥϩⲓⲙⲓ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲑⲉⲁⲧⲣⲟⲛ ⲉⲥⲥⲉⲗⲥⲱⲗ ⲉⲃⲟⲗ. ⲥⲁⲧⲟⲧϥ ⲇⲉ ⲁ ⲛⲉϥⲃⲁⲗ ϯ ⲉⲣⲙⲏ ⲉⲧⲁⲩⲛⲁⲩ ⲟⲩⲛ ⲉⲣⲟϥ ⲛϫⲉ ⲛⲓⲥⲛⲏⲟⲩ ⲉⲑⲛⲉⲙⲁϥ ⲡⲉϫⲱⲟⲩ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲡⲉⲛⲓⲱⲧ ⲧⲉⲛϯ ϩⲟ ⲉⲣⲟⲕ ⲙⲁⲧⲁⲙⲟⲛ ⲉⲛⲁⲓⲉⲣⲙⲱⲟⲩⲓ ϫⲉ ⲛⲁ ⲟⲩ ⲛϩⲱⲃ ⲛⲉ. ⲛⲑⲟϥ ⲇⲉ ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲱⲟⲩ ϫⲉ ϩⲱⲃ ⲃ̅ ⲡⲉ ⲉⲧⲁⲩⲕⲓⲙ ⲉⲣⲟⲓ ϯⲛⲟⲩ ⲡⲓⲟⲩⲁⲓ ⲙⲉⲛ ⲫⲁ ⲡⲧⲁⲕⲟ ⲛⲧⲁⲓⲯⲩⲭⲏ ⲡⲉ ⲉϯⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟⲥ ϯⲛⲟⲩ ⲡⲓⲕⲉⲟⲩⲁⲓ ⲫⲁ ⲧⲁⲯⲩⲭⲏ ϩⲱ ⲡⲉ ⲉⲧⲟⲓ ⲛⲁⲧϣⲉⲡ ϩⲙⲟⲧ ϫⲉ ⲟⲩⲇⲉ ⲉⲥϭⲓ ⲙⲡⲓⲛⲓ ⲛⲉⲙ ⲡⲥⲟⲗⲥⲉⲗ ⲛⲧⲁⲓⲡⲟⲣⲛⲏ ⲁⲛ ϧⲉⲛ ⲡⲥⲟⲗⲥⲉⲗ ⲛⲛⲓⲁⲣⲉⲧⲏ ⲛⲉⲙ ϯϫⲓ ⲛⲣⲁⲛⲁϥ ⲙⲡ̅ⲟ̅ⲥ̅ ⲛⲉⲙ ⲛⲉϥⲁⲅⲅⲉⲗⲟⲥ. ⲡⲉ ⲟⲩⲟⲛ ⲟⲩ ⲙⲁⲑⲏⲧⲏⲥ ⲛⲧⲁϥ ⲉϥⲉⲛϩⲟⲧ ⲉⲛⲓⲭⲣⲓⲁ ⲉⲙⲁϣⲱ ⲫⲁⲓ ⲉⲧⲁⲩϭⲱⲣⲡ ⲛⲁϥ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲉⲛ ⲫ̅ϯ̅ ⲉⲑⲃⲏⲧϥ ϫⲉ ⲁϥⲙⲉⲛⲣⲉ ⲛⲓⲥⲁϩⲟⲩⲓ ⲛⲧⲉ ⲅⲓⲉⲍⲓ ⲡⲓⲁⲗⲟⲩ ⲛⲧⲉ ⲉⲗⲓⲥⲥⲉⲟⲥ ⲡⲓⲡⲣⲟⲫⲏⲧⲏⲥ. ⲁ ⲁⲡⲁ ⲡⲁⲙⲱ ϫⲉⲗ ⲛⲓⲭⲣⲏⲙⲁ ⲛⲧⲉ ⲁⲛⲁ- (ⲗ̅ⲉ̅) ⲧⲟⲗⲓⲟⲥ ⲡⲓⲁⲣⲭⲱⲛ ⲁϥⲧⲏⲓⲧⲟⲩ ⲙⲡⲓⲁⲗⲟⲩ ⲫⲏ ⲉⲧⲁⲩ-

vero Pamo ex bonis operibus ac humilitatis magnitudine omnibus fratribus erat admirationi. De illo etiam narrant quodam die ab Athanasio abbate accersitum illum Alexandriam ingressum esse. Quum vero ingressus esset, mulierem vidit scenicis ludis addictam quæ magnifice ornata erat: extemplo lacrymas fuderunt illius oculi. Quum has vidissent fratres qui illum comitabantur, illi dixerunt: « Pater, te deprecamur, nobis has lacrymas edissere quanam de causa defluant.» — Ille vero respondit: « Duobus causis commoveor; primum, illius animæ quam nunc video perditione; secundum vero quia anima ingrata mea non hujus meretricis similitudinem ac ornatum sumpsit, nec virtutum ornatu se vestivit, nec Deo et angelis placere studuit.» De discipulo vero qui valde in pecunia fidelis fuit, illi revelatum est hunc maledictione Giezi, Elisæi discipuli, delectari. Tunc apa Pamo divitias quas attulerat Anatolius præfectus accepit illasque adolescenti cuidam tradidit, nomine Ori-

ⲙⲟⲩϯ ⲉⲣⲟϥ ϫⲉ ⲱⲣⲓⲅⲉⲛⲏⲛ ⲫⲁⲓ ⲉⲧⲟⲛϧ ϣⲁ ϯⲛⲟⲩ ⲉϥⲉⲣ ϩⲱⲃ ⲉⲧⲁⲓϫⲓ ⲛⲉⲣ ϩⲱⲃ ⲉⲧⲁ ⲡⲓϧⲉⲗⲗⲟ ⲧⲏⲓⲥ ⲉⲧⲟⲧϥ ⲛⲧⲉ ϯⲙⲉⲧⲟⲓⲕⲟⲛⲟⲙⲟⲥ. ⲫⲁⲓ ⲇⲉ ⲁϥϣⲟⲩϣⲟⲩ ⲙⲙⲟϥ ϧⲉⲛ ⲡⲟ̅ⲥ̅ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϧⲁⲧⲟⲧⲉⲛ ⲛⲟⲩⲙⲏϣ ⲛⲥⲟⲡ ϫⲉ ⲟⲩⲇⲉ ⲁⲛⲟⲕ ⲟⲩⲇⲉ ⲛⲁⲁⲗⲱⲟⲩⲓ ⲧⲉⲛⲥⲱⲟⲩⲛ ⲙⲙⲟⲛ ⲁⲛ ⲉⲁⲛⲟⲩⲱⲙ ⲛⲟⲩⲱⲓⲕ ⲛⲁⲗⲗⲟⲧⲣⲓⲟⲛ ⲥⲁⲃⲟⲗ ⲙⲡϩⲱⲃ ⲛⲧⲉ ⲛⲉⲛϫⲓϫ ⲟⲩⲇⲉ ⲙⲡⲉⲛϯ ⲛⲟⲩϩⲉⲃⲥⲱ ⲉϫⲱⲛ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ϩⲁⲛϧⲓⲥⲓ ⲛϣⲉⲙⲙⲟ ⲉⲃⲏⲗ ⲉⲃⲟⲗϩⲉⲛ ⲡⲉⲛϧⲓⲥⲓ. ⲡⲁⲓⲕⲉϩⲱⲃ ⲟⲛ ⲛⲁϥⲓⲣⲓ ⲙⲙⲟϥ ⲡⲉ ⲙⲡⲁϥϯ ϩⲗⲓ ϧⲉⲛ ϯⲇⲓⲁⲕⲟⲛⲓⲁ ⲛⲛⲓⲁⲗⲱⲟⲩⲓ ⲛⲣⲱⲙⲓ ⲉⲃⲏⲗ ⲉⲟⲩϧⲉⲗⲗⲟ ⲛϩⲏⲕⲓ ⲛϫⲱⲃ ⲉⲧⲉ ⲙⲙⲟⲛ ϣϫⲟⲙ ⲙⲙⲟϥ ⲉϫⲫⲟ ⲙⲡⲉϥⲱⲓⲕ ⲛⲓⲣⲉⲙ ⲛⲧⲟⲡⲟⲥ ⲇⲉ ⲟⲛ ⲛⲉⲙⲡⲁϥϯ ⲛⲱⲟⲩ ⲡⲉ ⲉⲡⲧⲏⲣϥ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲛⲓⲭⲣⲓⲁ ⲉⲧⲭⲏ ⲛⲧⲟⲧϥ ⲁⲗⲗⲁ ⲁϥⲥⲱⲧⲡ ⲛⲁϥ ⲛ̅ⲓ̅ ⲛⲥⲟⲛ ⲉⲩⲉⲛϩⲟⲧ ⲉϥⲟⲩⲱⲣⲡ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲉⲛⲓⲛⲏⲥⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲫⲁⲓⲁⲧ ⲕⲁⲧⲁ ⲣⲟⲙⲡⲓ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲙⲁ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲕⲉⲗⲁⲫⲟⲥ ⲛⲧⲉ ⲣⲁⲕⲟϯ ⲉⲩⲱⲡⲧ ⲛⲛⲓϫⲟⲓ ⲛϣⲃⲓⲛ ⲛⲉⲙ ⲱⲓⲕ ⲉⲩⲥⲱⲣ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲉϫⲉⲛ (ⲗ̅ⲉ̅) ⲛⲏ ⲉⲧⲉⲣⲉ ⲛⲭⲣⲓⲁ *(sic)* ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲉⲕⲕⲗⲏⲥⲓⲁ ⲛⲧⲉ ⲛⲓϯⲙⲓ ⲟⲛ ⲉⲧⲉⲣ ⲛⲭⲣⲓⲁ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲉⲕⲕⲗⲏⲥⲓⲁ ⲛⲧⲉ ⲛⲓϣⲁϥⲉⲩ ⲛⲏ ⲉⲧⲥⲁϧⲟⲩⲛ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲃⲁⲣⲃⲁⲣⲓⲕⲟⲛ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲉⲧⲉⲛⲉⲙⲓ ϫⲉ ϥϯ ϩⲗⲓ ⲛⲛⲓⲣⲉⲙ ⲛⲧⲟⲡⲟⲥ ⲁⲛ. ϣⲓⲛⲓ ⲇⲉ ⲟⲩⲟϩ ⲭⲛⲁⲉⲙⲓ ϫⲉ ⲁϥⲓⲛⲓ ⲛⲟⲩⲕⲁϩⲥ ⲉϫⲉⲛ ⲛⲓⲉⲛⲏⲟⲩ ⲉⲧϣⲟⲛ ϧⲉⲛ

geni, qui hucusque vixit et huic operæ quæ illi a sene data se impendit, nempe rerum dispensationi. Ille in Domino sibi sæpe congratulatus est, nobis dicens : «Nec ego, nec mei filii panem alienum comedisse conscii sumus : nihil nisi quod nostro labore comparaveramus, usi sumus.» Hoc etiam egit : nulli inter homines juniores aliquid ex dispensatione dedit, sed solummodo senibus pauperibus ac infirmis quibus panem sibi comparare haud possibile; monasterii vero sui hominibus nihil ex divitiis quæ apud illum erant dedit; sed sibi decem homines elegit fideles quos quotannis in insulas et Lybiam mittebat et ad loca τῶν κελλάρων Alexandriæ, qui naves granis ac pane onerarent ac illa indigentibus dispensarent nec non et regionis ecclesiis quæ his indigebant ac ecclesiis deserti interioris in barbarorum regione, ut illum nihil sui monasterii accolis dedisse

ⲡⲓⲙⲁ ⲛⲧⲉ ⲭⲏⲙⲓ ⲛⲉⲙ ⲡⲉⲣⲛⲟⲩϫ ϫⲉ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲥⲉϯ ⲛⲟⲩⲉⲣⲧⲟⲃ
ⲛⲥⲟⲩⲟ ⲉⲫⲟⲩⲁⲓ ⲫⲟⲩⲁⲓ ⲕⲁⲧⲁ ⲣⲱⲙⲓ ⲛⲧⲉⲙ ⲣⲟⲙⲡⲓ ⲉⲩϯ ⲙⲙⲱⲟⲩ
ⲉϯⲇⲓⲁⲕⲟⲛⲓⲁ ⲉⲑⲃⲉ ⲛⲏ ⲉⲧⲉⲣ ⲛⲭⲣⲓⲁ ⲉⲩⲟⲩⲱⲣⲡ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲉⲛⲓⲝⲉ-
ⲛⲱⲛ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲕⲉⲗⲁⲫⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲭⲏⲣⲁ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲟⲣⲫⲁⲛⲟⲥ ⲟⲩⲟϩ
ⲛⲁⲣⲉ ⲛⲓⲟⲩⲁⲓ ⲛⲓⲟⲩⲁⲓ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲙⲟⲛⲁⲭⲟⲥ ϥⲓ ⲣⲱⲟⲩϣ ⲛⲧⲉⲙ ⲣⲟⲙⲡⲓ
ⲉϥϯ ⲙⲡⲓⲉⲣⲧⲟⲃ ⲛⲥⲟⲩⲟ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲛⲉϥϩⲓⲥⲓ ⲛⲁⲅⲁⲡⲏ ⲟⲩⲟϩ ⲁ ⲫⲁⲓ
ⲉⲣ ⲕⲁϩⲉ ⲛⲱⲟⲩ ϣⲁ ⲉϧⲟⲩⲛ ⲉϯⲛⲟⲩ. ⲥⲉϫⲱ ⲛⲧⲁⲓⲕⲉϣⲫⲏⲣⲓ ⲛⲧⲁϥ
ⲟⲛ ⲛⲑⲟϥ ⲡⲉⲛⲓⲱⲧ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲁⲃⲃⲁ ⲡⲁⲙⲱ ϫⲉ ⲁⲡⲁ ⲡⲓϩⲱⲣ ⲡⲓⲁⲥ-
ⲕⲩⲧⲏⲥ ⲡⲓⲙⲁⲑⲏⲧⲏⲥ ⲛⲧⲉ ⲁⲃⲃⲁ ⲁⲛⲧⲱⲛⲓⲟⲥ ⲁϥⲟⲩⲱϣ ⲉϩⲓ ⲟⲩⲕⲟⲧ
ⲉⲣⲟϥ ⲛⲟⲩⲥⲟⲛ ⲁϥⲟⲗ *(sic)* ⲛⲉϥⲱⲓⲕ ⲛⲉⲙⲁϥ ⲛⲉⲙ ϫⲱⲓⲧ ⲃ̄ ⲉϥⲛⲁϣⲉ
ⲉⲙⲁⲩ ϣⲁⲣⲟϥ. ⲡⲉϫⲉ ⲁⲡⲁ ⲡⲁⲙⲱ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲟⲩ ⲛⲉ ⲛⲁⲓ ⲡⲓϩⲱⲣ.
(ⲗ̄ⲍ̄) ⲡⲉϫⲉ ⲁⲡⲁ ⲡⲓϩⲱⲣ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲟⲩⲉϩⲟⲟⲩ ⲛⲟⲩⲱⲧ ⲁⲓⲑⲁϣϥ
ⲉⲑⲣⲓⲟϩⲓ ϧⲁⲧⲟⲧⲕ ⲉⲑⲃⲉ ⲫⲁⲓ ⲁⲓⲓⲛⲓ ⲛⲧⲁⲕⲟⲩϫⲓ ⲛⲭⲣⲓⲁ ⲛⲉⲙⲏⲓ.
ⲁ ⲡⲓϧⲉⲗⲗⲟ ⲉⲙⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲉϥⲕⲁϯ ϫⲉ ⲁϥⲙⲟⲣϥ ⲛϫⲉ ⲡⲓϩⲱⲣ ⲉϣⲧⲉⲙ-
ⲟⲩⲱⲙ ⲛⲟⲩⲱⲓⲕ ⲛⲁⲗⲗⲟⲧⲣⲓⲟⲛ ⲟⲩⲟϩ ⲙⲉⲛⲉⲛⲥⲁ ⲟⲩⲥⲏⲟⲩ ⲟⲩⲛ ⲁ
ⲁⲃⲃⲁ ⲡⲁⲙⲱ ⲟⲩⲱϣ ⲉϯ ⲥⲃⲱ ⲛⲁϥ ⲉϣⲧⲉⲙⲁⲙⲟⲛⲓ ⲙⲡⲉϥⲟⲩⲱϣ

intelligamus. Quæras ergo et scies illum fratribus qui Ægypti loca ac *Pernoudj* montem incolunt consuetudinem hanc attulisse, nempe constituisse ut quotannis unicuique homini artaba frumenti daretur quæ indigentibus dispensanda ad ξένον τῶν κελάζων nec non et viduas orphanosque. Sic unusquisque inter monachos per totum annum artabam frumenti in eleemosynam ex sibi necessariis dare satagebat. Hæc consuetudo usque ad hoc tempus inter illos viget. Etiam hoc mirandum de nostro sancto patre abbate Pamo narrant, nempe ascetam apa Pihor, abbatis Antonii discipulum, ad illum quondam venire cupientem secum panem ac duas olivas quas apud illum manducaret, attulisse. Illi dixit abba Pamo : «Quæ sunt hæc, Pihor?» — Illi apa Pihor : «Per unum diem, inquit, apud te manere constitui ac hæc pauca necessaria mecum attuli.» Senex vero in mente sua intellexit Pihor se voto obstrinxisse ne panem alienum comederet. Post aliquantum vero temporis, illum docere cu-

ⲁϥϣⲁⲛϩⲱⲗ ϣⲁ ⲛⲓϧⲉⲗⲗⲟⲓ. ⲁϥⲧⲱⲛϥ ϩⲱϥ ⲛϫⲉ ⲁⲡⲁ ⲡⲁⲙⲱ ⲁϥϩⲓ ⲟⲩⲛⲟⲧ ⲥⲁⲛⲁ ⲡⲓϩⲱⲣ ⲁϥϩⲱⲣⲡ ⲙⲡⲉϥⲱⲓⲕ ⲙⲡⲁⲧⲉϥϩⲱⲗ ϣⲁⲣⲟϥ ⲛⲉⲙ ⲛⲉⲃⲁⲗⲕⲟⲩ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲉⲧⲁϥϣⲉ ⲇⲉ ⲉϧⲟⲩⲛ ⲡⲉϫⲉ ⲁⲡⲁ ⲛⲓϩⲱⲣ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲟⲩ ⲛⲉ ⲛⲁⲓ ⲡⲁⲙⲱ. ⲡⲉϫⲉ ⲁⲡⲁ ⲡⲁⲙⲱ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲡⲁⲱⲓⲕ ⲡⲉ ⲛⲉⲙ ⲡⲁⲙⲱⲟⲩ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲁϣⲧⲉⲙϯ ϧⲓⲥⲓ ⲛⲁⲕ ⲁⲓϩⲱⲣⲡ ⲙⲡⲁ-ⲕⲉⲱⲓⲕ ⲙⲡⲁϯ ϣⲁⲣⲟⲕ. ⲁϥⲉⲣ ⲡⲁⲓϩⲱⲃ ⲅⲁⲣ ⲛϫⲉ ⲁⲡⲁ ⲡⲁⲙⲱ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲉϥϯ ⲥⲃⲱ ⲛⲁϥ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲭⲁ ⲣⲱϥ.

III. ⲉⲑⲃⲉ ⲉⲩⲁⲅⲣⲓ ⲡⲓⲇⲓⲁⲕⲱⲛ.

ϯⲛⲁⲉⲣ ϧⲏⲧⲥ ϩⲱϥ ϯⲛⲟⲩ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲧⲁⲥⲁϫⲓ ⲉⲑⲃⲉ ⲁⲡⲁ ⲉⲩⲁⲅⲣⲓ ⲡⲓⲇⲓⲁⲕⲱⲛ ⲛⲧⲉ ⲕⲱⲥⲧⲁⲛⲧⲓⲛⲟⲩⲡⲟⲗⲓⲥ ⲫⲏ ⲉⲧⲁ ⲅⲣⲏⲅⲟⲣⲓⲟⲥ ⲡⲓ-ⲉⲡⲓⲥⲕⲟⲡⲟⲥ ⲭⲁ ϫⲓϫ ⲉϫⲱϥ (ⲕ̅ⲏ̅) ⲕⲉ ⲅⲁⲣ ⲥⲉⲙⲛϣⲁ ⲛⲧⲉⲛⲫⲓⲣⲓ ⲉⲑⲃⲉ ⲛⲉϥⲁⲣⲉⲧⲏ ⲫⲏ ⲉⲧⲁ ⲟⲩⲟⲛ ⲛⲓⲃⲉⲛ ϣⲟⲩϣⲟⲩ ⲉϫⲱϥ ⲁϥⲱⲛϧ ⲇⲉ ϧⲉⲛ ϯϫⲓⲛⲱⲛϧ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ. ⲟⲩϩⲱⲃ ⲅⲁⲣ ⲛⲑⲙⲏⲓ ⲁⲛ ⲡⲉ ⲛⲧⲉⲛⲭⲁ ⲣⲱⲛ ⲉⲛⲉϥϩⲛⲟⲩⲓ *(sic)* ⲛϣⲉⲛϩⲟ ⲛⲉⲙ ⲛⲉϥϫⲓ ⲛⲓ ⲉⲧϩⲏ

piens ne quum apud seniores iret voluntatem propriam exsequeretur, surrexit Pamo et ad apa Pihor processit; ante vero quam illum adiisset, panem suum madefecit duasque aquæ hydrias secum portavit. Illi dixit apa Pihor : «Quæ sunt hæc, Pamo?» — Respondit Pamo : «Ecce mecum panem meum et aquam adsportavi; ne tibi laborem inferrem, panem meum madefeci, antequam ad te venirem.» Hæc fecit apa Pamo ut illum tacitus doceret.»

III. De Evagrio diacono.

Nunc incipiam et de apa Evagrio Constantinopolitano diacono, cui manus imposuit Gregorius episcopus, loquar; æquum enim est ut illius cui omnes gloriam tribuerunt virtutes narremus, nam apostolicam vitam egit.[1] Non enim veritatis opus esset si illius opera mirabilia (?) ac progres-

1. Ad verbum : Apostolorum vita vixit.

ⲁⲗⲗⲁ ⲙⲁⲗⲗⲟⲛ ⲥⲉⲙⲡϣⲁ ⲛⲧⲉⲛⲥϧⲏⲧⲟⲩ ⲥⲟⲃⲉ ⲟⲩⲕⲱⲧ ⲛⲉⲙ ⲟⲩϩⲛⲟⲩ ⲛⲛⲏ ⲉⲑⲛⲁⲱϣ ⲙⲙⲱⲟⲩ ϫⲉ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲟⲩϯ ⲱⲟⲩ ⲙⲫϯ ⲡⲉⲛⲥⲱⲧⲏⲣ ⲫⲏ ⲉⲧϯ ϫⲟⲙ ⲛⲛⲓⲣⲱⲙⲓ ⲉⲑⲣⲟⲩⲉⲣ ⲛⲁⲓ ⲕⲉ ⲅⲁⲣ ⲛⲑⲟϥ ϩⲱϥ ⲁϥϯ ⲥⲃⲱ ⲛⲏⲓ ⲉϯϫⲓ ⲛⲱⲛϧ ⲉⲧϧⲉⲛ ⲡⲭⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲑⲟϥ ⲁϥⲟⲣⲓⲛⲁϯ ⲉϯⲅⲣⲁⲫⲏ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲛⲡⲛⲁⲧⲓⲕⲱⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲁϥⲧⲁⲙⲟⲓ ⲉⲛⲓϣⲃⲱ ⲛϧⲉⲗⲗⲱ ϫⲉ ⲟⲩ ⲡⲉ ⲕⲁⲧⲁ ⲫⲣⲏϯ ⲉⲧⲥϧⲏⲟⲩⲧ ϫⲉ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲉϥⲟⲩⲱⲛϩ ⲉⲃⲟⲗ ⲛϫⲉ ⲫⲛⲟⲃⲓ ϫⲉ ⲉϥⲟⲓ ⲛⲣⲉϥⲉⲣ ⲛⲟⲃⲓ ⲡⲓⲉⲛⲩ ⲅⲁⲣ ⲧⲏⲣϥ ⲉⲧⲁϥⲁⲓϥ ϩⲓ ⲡⲓⲧⲱⲟⲩ ⲁⲓⲁⲓϥ ϩⲱ ⲉⲓϣⲟⲡ ⲛϧⲏⲧϥ ⲛⲉⲙⲁϥ ⲉⲣⲉ ⲡⲓⲟⲩⲁⲓ ⲙⲙⲟⲛ ⲟⲣϥ ϧⲁⲣⲓ ϧⲁⲣⲟϥ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲉϫⲱⲣϩ ⲛⲧⲉ ⲡⲥⲁⲃⲃⲁⲧⲟⲛ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲉϩⲟⲟⲩ ⲛϯⲕⲩⲣⲓⲁⲕⲏ ϣⲁⲓⲁⲓⲧⲟⲩ ϧⲁⲧⲟⲧϥ. ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲉϣⲧⲉⲙ ⲟⲩⲁⲓ ⲙⲉⲩⲓ ⲉⲣⲟⲓ ϫⲉ ⲉⲓϣⲟⲩϣⲟⲩ ⲉϫⲱϥ ⲓⲉ (ⲗⲟ) ⲉⲓϯ ϩⲙⲟⲧ ⲛⲁϥ ϯϯ ⲙⲡⲭⲥ ⲙⲙⲉⲑⲣⲉ ⲉⲣⲟⲓ ϫⲉ ⲛϩⲟⲩⲟ ⲛⲧⲉ ⲛⲉϥⲁⲣⲉⲧⲏ ⲁⲓⲛⲁⲩ ⲛⲁⲓ ⲉϯⲛⲁⲥϧⲏⲧⲟⲩ ⲛⲱⲧⲉⲛ ⲉⲟⲩϩⲛⲟⲩ ⲛⲛⲏ ⲉⲑⲛⲁⲱϣ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲛⲉⲙ ⲛⲏ ⲉⲑⲛⲁⲥⲱⲧⲉⲙ ⲉⲣⲱⲟⲩ ⲛⲥⲉϯ ⲱⲟⲩ ⲙⲡⲭⲥ ⲫⲏ ⲉⲧϯ ϫⲟⲙ ⲛⲛⲉϥⲉⲃⲓⲁⲓⲕ ⲉⲑⲣⲟⲩⲓⲣⲓ ⲙⲡⲉⲑⲣⲁⲛⲁϥ ⲁⲛⲟⲕ ϩⲱ ⲛⲧⲁⲉⲣ ⲡⲉⲙⲡϣⲁ ⲛⲧⲁⲙⲱⲧⲉⲛ ϫⲉ ⲓⲉϫⲉⲛ ⲧⲉϥⲁⲣⲭⲏ ⲡⲱⲥ ϣⲁⲧⲉϥⲓ ⲉⲛⲁⲓϣⲓ ⲛⲉⲙ ⲛⲁⲓⲛⲓϣϯ ⲛⲁⲉⲕⲩⲉⲓⲉ ϣⲁⲧⲉϥ-

sus silentio præteriremus; sed potius quæ ad ædificationem utilitatemque illorum qui sunt lecturi scribantur digna sunt, ut Deo qui hominibus hæc faciendi vim dedit laus tribuatur. Ipse enim me vitam quæ est in Christo, ipse me Scripturarum intelligentiam spiritualem seniorumque qui fuerunt sermones docuit, sicut scriptum est : Ut manifestetur peccatum, quoniam peccator est. Toto enim tempore quo in monte mansit ille, mansi ego quoque cum illo, unoquoque nostrum se solum includente : noctem vero sabbati dominicamque diem apud illum agebam. Sed ne aliquis a me illi gloriam tribui aut gratias agi existimet, Christum mihi testem invoco quod plerasque illius virtutes meis oculis perspexi, nec non ab illo patrata miracula quæ vobis scribam ad illorum utilitatem qui ea lecturi vel audituri sunt ut Christum laudent qui suis servis vim tribuit ut voluntatem ejus faciant. (Utinam) ego etiam sim dignus qui hæc vos doceam, (scilicet) quomodo ab illius initio usque ad hanc per-

ϫⲉⲛ ⲝ̄ ⲛⲣⲟⲙⲡⲓ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲁⲓⲣⲏϯ ⲁϥⲙⲧⲟⲛ ⲙⲙⲟϥ ⲕⲁⲧⲁ ⲫⲣⲏϯ ⲉⲧⲥϧⲏⲟⲩⲧ ϫⲉ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲕⲟⲩϫⲓ ⲛⲥⲏⲟⲩ ϥϫⲱⲕ ⲛⲟⲩⲙⲏϣ ⲛⲣⲟⲙⲡⲓ ⲉⲃⲟⲗ. ⲡⲁⲓⲣⲱⲙⲓ ⲟⲩⲛ ⲉⲧⲉⲛ'ⲫⲓⲣⲓ ⲉⲣⲟϥ ⲛⲉⲟⲩⲣⲉⲙ ⲡⲟⲛⲧⲟⲥ ⲡⲉ ϧⲉⲛ ⲡⲉϥϣⲗⲟⲗ ⲁϥⲉⲣ ϣⲏⲣⲓ ⲛⲟⲩⲡⲣⲉⲥⲃⲩⲧⲉⲣⲟⲥ ⲛⲧⲉ ϯⲩⲃⲉⲣⲓⲁ ⲫⲁⲓ ⲉⲧⲁ ⲡⲓⲙⲁⲕⲁⲣⲓⲟⲥ ⲃⲁⲥⲓⲗⲓⲟⲥ ⲡⲓⲉⲡⲓⲥⲕⲟⲡⲟⲥ ⲛⲧⲉ ⲕⲁⲡⲡⲁⲇⲟⲕⲓⲁ ⲁⲓϥ ⲙⲡⲣⲉⲥⲃⲩⲧⲉⲣⲟⲥ ⲉϯⲉⲕⲕⲗⲏⲥⲓⲁ ⲑⲏ ⲉⲧϧⲉⲛ ⲡⲓⲁⲣⲕⲉⲩⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲙⲉⲛⲉⲛⲥⲁ ⲑⲣⲉϥⲙⲟⲩ ⲛϫⲉ ⲡⲓⲁⲅⲓⲟⲥ ⲃⲁⲥⲓⲗⲓⲟⲥ ⲡⲓⲉⲡⲓⲥⲕⲟⲡⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲡⲉϥⲓⲱⲧ ⲕⲁⲧⲁ ⲫ̄ϯ̄ ⲡⲓⲡⲣⲉⲥⲃⲩⲧⲉⲣⲟⲥ ⲁϥⲓ ⲛϫⲉ ⲉⲩⲁⲅⲣⲓ ⲉⲕⲱⲥⲧⲁⲛⲧⲓⲛⲟⲩⲡⲟⲗⲓⲥ ⲉϥϫⲏⲕ ⲛⲥⲃⲱ (ⲙ̄) ⲡⲉ ⲁϥϣⲱⲡⲓ ⲅⲁⲣ ⲡⲉ ⲉϥⲙⲟϣⲓ ⲛⲥⲁ ⲛⲓϣⲉ ⲛⲧⲁⲧⲥⲓ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲁⲅⲓⲟⲥ ⲃⲁⲥⲓⲗⲓⲟⲥ ⲫⲁⲓ ⲇⲉ ⲁϥⲧⲟⲙϥ ⲉⲅⲣⲏⲅⲟⲣⲓⲟⲥ ⲡⲓⲉⲡⲓⲥⲕⲟⲡⲟⲥ ⲛⲧⲉ ⲕⲱⲥⲧⲁⲛⲧⲓⲛⲟⲩⲡⲟⲗⲓⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲉⲧⲁϥⲛⲁⲩ ⲉⲧⲉϥⲥⲃⲱ ⲛⲉⲙ ⲡⲉϥⲕⲁϯ ϫⲉ ⲛⲁⲛⲉϥ ⲁϥⲁⲓϥ ⲛⲇⲓⲁⲕⲱⲛ ϫⲉ ⲟⲩⲛⲓ ⲅⲁⲣ ⲡⲉ ⲟⲩⲣⲱⲙⲓ ⲡⲉ ⲛⲥⲟⲫⲟⲥ ⲉϥⲁⲙⲟⲛⲓ ⲛⲧⲟⲧϥ ⲥⲁⲃⲟⲗ ⲛⲛⲓⲡⲟⲑⲟⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲉϥⲟⲓ ⲛⲇⲓⲁⲕⲱⲛ ⲛⲁⲧⲁⲣⲓⲕⲓ ⲡⲉ ⲁϥⲓ ⲅⲁⲣ ϩⲱϥ ⲡⲉ ⲉⲕⲱⲥⲧⲁⲛⲧⲓⲛⲟⲩⲡⲟⲗⲓⲥ ⲛⲉⲙ ⲛⲉⲛⲓⲟϯ ⲛⲉⲡⲓⲥⲕⲟⲡⲟⲥ ϧⲉⲛ ⲡⲥⲏⲟⲩ ⲛϯⲥⲩⲛⲟⲇⲟⲥ ⲉⲧⲁⲥϣⲱⲡⲓ ϧⲉⲛ ⲕⲱⲥⲧⲁⲛⲧⲓⲛⲟⲩⲡⲟⲗⲓⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲑⲟϥ ⲁϥϭⲣⲟ ⲉⲛⲓϩⲉⲣⲉⲧⲓⲕⲟⲥ ⲧⲏⲣⲟⲩ. ⲛⲑⲟϥ ⲇⲉ ⲟⲩⲛ ⲡⲁⲓ ⲉⲩⲁⲅⲣⲓ ⲛⲉⲙ ⲛⲉⲕⲧⲁⲣⲓⲟⲥ

fectionem[1] magnasque asceses pervenerit sexagintaque annos compleverit, et tunc quievit, sicut scriptum est : Brevi tempore multos annos explevit. Hic igitur homo de quo loquimur, genere Ponticus erat. Iberiæ presbyteri filius erat, quem sanctus Basilius Cappadociæ episcopus presbyterum super civitatem quæ est apud *Arkeus*, constituit. Beato autem Basilio mortuo episcopo, nec non patre suo secundum Deum presbytero, Constantinopolim adivit Evagrius, scientiæ plenus, vestigia enim sancti Basilii sequebatur. Ille igitur Gregorio Constantinopoleos episcopo adhæsit qui illius scientia atque intelligentia quod bonæ essent perspectis, illum creavit diaconum; vere enim sapiens erat homo, passionibus abstinens irreprehensibilisque diaconus. Ille Constantinopolim adierat cum nostris patribus Episcopis, tempore quo Constantinopoli synodus habita est. Ille omnes

1. Ad verbum : usque ad has mensuras.

ⲡⲓⲉⲡⲓⲥⲕⲟⲡⲟⲥ ⲉⲩϩⲓⲟⲓ ⲛⲉⲙ ⲛⲟⲩⲉⲣⲡⲟⲩ ⲛϩⲟ ⲟⲩⲃⲉ ϩⲟ ϫⲉ ⲟⲩⲛⲓ ⲛⲑⲟϥ ⲛⲁϥⲣⲏⲥ ⲡⲉ ϧⲉⲛ ⲛⲓⲅⲣⲁⲫⲏ ⲉⲙⲁϣⲱ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲁⲣⲉ ⲡⲉϥⲛⲁϯ ⲥⲉⲃⲧⲱⲧ ⲡⲉ ⲉⲥⲟϩⲓ ⲛⲛⲓϩⲉⲣⲉⲧⲓⲕⲟⲥ ⲧⲏⲣⲟⲩ ϧⲉⲛ ⲧⲉϥⲥⲟⲫⲓⲁ. ⲁϥϣⲱⲡⲓ ⲟⲩⲛ ⲉϥⲟⲓ ⲛⲥⲟⲩⲏⲛ ϧⲉⲛ ⲕⲱⲥⲧⲁⲛⲧⲓⲛⲟⲩⲡⲟⲗⲓⲥ ϫⲉ ⲁϥϯ ⲟⲩⲃⲉ ⲛⲓϩⲉⲣⲉⲧⲓⲕⲟⲥ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲙⲉⲧϫⲱⲣⲓ ⲛⲉⲙ ϩⲁⲛ ⲥⲁϫⲓ ⲉⲩⲫⲉⲣⲓⲱⲟⲩ ⲉⲣⲉ ϯⲃⲁⲕⲓ ⲧⲏⲣⲥ ϯ ⲱⲟⲩ ⲛⲁϥ ⲉⲙⲁϣⲱ. (ⲙ̅ⲁ̅) ⲙⲉⲛⲉⲛⲥⲁ ⲧⲁⲓⲥⲃⲱ ⲧⲏⲣⲥ ⲭⲟⲩⲱϣ (*sic*) ⲉⲑⲃⲉ ϯⲙⲉⲧϭⲁⲥⲓ ϩⲏⲧ ⲉⲧⲁⲥϣⲱⲡⲓ ⲙⲙⲟϥ ⲁϥϩⲉⲓ ⲉⲧⲟⲧϥ ⲙⲡⲓⲇⲉⲙⲱⲛ ⲛⲧⲉ ϯⲉⲡⲓⲑⲩⲙⲓⲁ ⲛⲧⲉ ⲛⲓϩⲓⲟⲙⲓ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲙⲉⲩⲓ ⲕⲁⲧⲁ ⲫⲣⲏϯ ⲉⲧⲁϥⲧⲁⲙⲟⲛ ⲛⲑⲟϥ ⲉϥⲫⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲛⲥⲁ ⲟⲩⲉⲛⲟⲩ ϩⲟⲧⲉ ⲉⲧⲁϥⲉⲣ ⲣⲉⲙϩⲉ ⲉⲃⲟⲗϩⲁ ⲛⲓⲡⲁⲑⲟⲥ. ⲡⲉ ⲁ ϯⲕⲉⲉϩⲓⲙⲓ ⲅⲁⲣ ϩⲱⲥ ⲡⲉ ⲙⲉⲛⲣⲓⲧϥ ⲉⲙⲁϣⲱ ⲛⲁϥⲉⲣ ϩⲟϯ ⲅⲁⲣ ⲡⲉ ⲛϫⲉ ⲉⲩⲁⲅⲣⲓ ϧⲁ ⲧϩⲏ ⲙⲫ̅ϯ̅ ⲙⲡⲉϥⲉⲣ ⲛⲟⲃⲓ ⲛⲉⲙⲁⲥ ϫⲉ ⲟⲩⲛⲓ ⲅⲁⲣ ϯⲉϩⲓⲙⲓ ⲟⲩⲉϩⲓⲙⲓ ϧⲁ ϩⲁⲓ ⲧⲉ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲑⲟϥ ϩⲱϥ ⲁϥⲁⲣⲉϩ ⲉⲧⲉϥⲥⲩⲛⲏⲇⲏⲥⲓⲥ ⲉⲑⲃⲉ ϫⲉ ⲡⲉ ⲫⲁ ⲟⲩⲛⲓϣϯ ⲛⲅⲉⲛⲟⲥ ⲡⲉ ⲉϥⲧⲁⲓⲏⲟⲩⲧ ⲉⲙⲁϣⲱ ⲟⲩⲟϩ ⲟⲛ ⲁϥⲙⲟⲕⲙⲉⲕ ⲛϧⲣⲏⲓ ⲛϧⲏⲧϥ ⲉⲑⲃⲉ ⲑⲙⲁⲓⲏ ⲙⲡⲓϣⲓⲛⲓ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲛⲟⲃⲓ ⲛⲉⲙ ⲛⲓϩⲁⲡ ⲟⲩⲟϩ ϫⲉ ⲥⲉⲛⲁⲣⲁϣⲓ ⲙⲙⲟϥ ⲛϫⲉ ⲛⲓϩⲉⲣⲉⲉⲥⲓⲥ (*sic*) ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲉⲧⲁϥⲑⲉⲃⲓⲱⲟⲩ ⲁϥϯ ϩⲟ ϫⲉ ⲉⲫ̅ϯ̅ ϧⲉⲛ ⲟⲩϭⲱⲗⲕ ⲉϥⲧⲱⲃϩ ϫⲉ ⲛⲧⲉϥⲉⲣⲃⲟⲏⲑⲓⲛ ⲉⲣⲟϥ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲛⲓⲡⲁⲑⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲡⲟⲗⲉⲙⲟⲥ ⲉⲧϫⲏ ϩⲓϫⲱϥ ϫⲉ ⲟⲩⲛⲓ ⲅⲁⲣ ⲛⲉⲁ ϯⲉϩⲓⲙⲓ ϣⲱⲡⲓ ⲉⲥⲙⲏⲛ ⲉⲣⲟϥ ⲡⲉ ϧⲉⲛ

hæreticos superavit. Hic igitur Evagrius Nectariusque Episcopus in se invicem disputabant facie ad faciem, nam valde in Scripturis vigilans erat et ad omnes sua ipsius sapientia redarguendos hæreticos parata erat ejus intelligentia. Notum fuit igitur in tota urbe Constantinopoli ab illo fortiter verbis splendidis hæreticos dimicatos esse, omnisque civitas multam illi laudem tribuebat. Post hanc omnem scientiam, propter superbiam quam habuit, dæmonis femineæ concupiscentiæ in manus incidit cogitatione, quemadmodum ipse posteaquam a passionibus liber evasit, hæc nos docuit. Nam mulier quædam illum quoque valde amavit. Quum vero Deum timeret Evagrius, cum illa non peccavit, nam sub viro mulier erat et ipse suam conscientiam custodivit, quoniam vir (ejus feminæ) magni et honestissimi generis

ⲛⲉϥⲗⲓⲃⲓ ϣⲁⲧⲉⲥⲉⲣ ⲉⲣⲟϩ ⲛⲁϥⲟⲩⲱϣ ⲉⲫⲱⲧ ⲛⲧⲟⲧⲉ ⲡⲉ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲁϥϫⲓⲙⲓ ⲙⲡⲓⲥⲁⲛ ⲁⲛ ⲡⲉ (ⲙ̅ⲃ̅) ϫⲉ ⲟⲩⲛⲓ ⲛⲁⲣⲉ ⲛⲉϥⲙⲉⲩⲓ ⲥⲟⲛϩ ⲡⲉ ⲉϯϩⲩⲇⲟⲛⲏ ϩⲱⲥ ⲁⲗⲟⲩ. ⲙⲡⲉϥⲱⲉⲛ ⲇⲉ ⲛϫⲉ ⲡⲓⲛⲁⲓ ⲛⲧⲉ ⲫ̅ϯ̅ ⲉⲧⲁϩⲟϥ ⲁⲗⲗⲁ ϩⲓⲧⲉⲛ ⲛⲉϥϯ ϩⲟ ⲛⲉⲙ ⲧⲉϥⲧⲱⲃϩ ⲁϥⲓ ϣⲁⲣⲟϥ ⲛⲭⲱⲗⲉⲙ ⲁϥϯ ⲛⲟⲙϯ ⲛⲁϥ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲉⲛ ⲟⲩϭⲱⲣⲡ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲡⲁⲧⲉ ϩⲗⲓ ⲙⲡⲉⲧϩⲱⲟⲩ ⲧⲁϩⲟϥ ⲛⲉⲙ ϯⲥϩⲓⲙⲓ. ⲁ ⲡ̅ⲟ̅ⲥ̅ ⲟⲩⲱⲣⲡ ⲛϩⲁⲛ ⲁⲅⲅⲉⲗⲟⲥ ϣⲁⲣⲟϥ ϧⲉⲛ ⲟⲩϫⲓⲛⲛⲁⲩ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲉϫⲱⲣϩ ⲉⲩⲭⲏ ϧⲉⲛ ϩⲁⲛ ⲉⲃⲱ ⲉⲩⲫⲉⲣⲓⲱⲟⲩ ⲙⲡⲓⲥⲙⲟⲧ ⲛϩⲁⲛ ⲙⲁⲧⲟⲓ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲉⲡⲁⲣⲭⲟⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲁⲩⲧⲁϩⲟϥ ⲁⲩϩⲟⲗⲙⲉϥ ⲙⲫⲣⲏϯ ϫⲉ ⲉⲩⲱⲗⲓ ⲙⲙⲟϥ ⲉⲫⲙⲁ ⲙⲡⲓⲇⲓⲕⲁⲥⲧⲏⲥ ϩⲱⲥ ϫⲉ ⲁⲩⲥⲟⲛϩϥ ⲛⲉⲙ ϩⲁⲛ ⲕⲉⲥⲓⲛⲱⲟⲩⲓ ϧⲉⲛ ϩⲁⲛ ⲥⲓⲣⲁ ⲉⲁⲩϯ ⲕⲟⲗⲗⲁⲣⲓⲟⲛ ⲉϧⲏⲧϥ ⲛⲉⲙ ϩⲁⲛ ⲡⲉⲇⲏⲥ ⲉⲩⲟⲓ ⲙⲫⲣⲏϯ ϫⲉ ⲉⲧⲁⲩⲓ ⲛⲥⲱϥ ⲁⲗⲗⲁ ⲙⲡⲟⲩⲧⲁⲙⲟϥ ⲉϯⲉⲧⲓⲁ ϫⲉ ⲟⲩⲧⲉ ⲓⲉ ϫⲉ ⲉⲩⲁⲙⲟⲛⲓ ⲙⲙⲟϥ ⲉⲑⲃⲉ ⲁϣ ⲛϩⲱⲃ. ⲛⲑⲟϥ ⲇⲉ ⲁϥⲙⲉⲩⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲉϥϩⲏⲧ ϫⲉ ⲉⲧⲁⲩⲓ ⲛⲥⲱϥ ⲉⲑⲃⲉ ⲡⲓϩⲱⲃ ⲉⲧⲧⲏⲛ ⲉϥⲙⲉⲩⲓ ϫⲉ

erat. Ipse vero (Evagrius) secum de probri immunitate, de peccato, de judicio et de gaudio quo hæretici a se confutati gauderent, cogitabat. Oravit ergo Deum, illum incessanter deprecans ut sibi ipsi suas adversus passiones auxiliaretur in bello sibi imposito. Quum vero ei mulier concupiscentia, donec vinceret, adhæreret, illam fugere volebat, sed vim non inveniebat, nam illius vinciebantur cogitationes ad voluptatem, ut pueri. Non autem morata est misericordia divina ut illum apprehenderet, sed illius precum orationumque gratia cito venit ad illum eique robur visione dedit. Antequam illi cum femina aliquid accidisset mali, illi in visione nocturna Dominus misit angelos, splendidis vestibus vestitos tanquam eparchi milites. Illum apprehenderunt rapueruntque haud secus ac si ad judicem ducerent, sicque eum cum aliis furibus in carcere vinxerunt, illi collarium ac compedes dantes, tamquam si illum quæsivissent, nec illum quænam esset causa, aut cur illum arripuissent, docuerunt. Ille vero se illos hac de causa prosecutos esse secum reputabat, illius (feminæ) virum ante eparchum stetisse cogi-

ⲉⲧⲁ ⲡⲉⲥⲣⲱⲙⲓ ⲥⲉⲙⲓ ⲉⲣⲟϥ ⲉⲡⲓⲉⲡⲁⲣⲭⲟⲥ. ⲗⲟⲓⲡⲟⲛ ⲁϥϣⲱⲡⲓ ⲉϥ-
ⲧⲟⲙⲧ ⲉⲃⲟⲗ ⲉⲙⲁϣⲱ ⲡⲓⲁⲅⲅⲉⲗⲟⲥ ⲇⲉ ϩⲱϥ ⲫⲏ ⲉⲧⲁϥⲟⲩⲱⲛϩ ⲉⲣⲟϥ
ⲁϥϣⲟⲡⲧϥ ⲉⲭⲉⲣⲉⲃ ⲙⲡⲉϥⲙⲟⲑ ⲉⲁϥⲉⲣ ⲙⲫⲣⲏϯ ⲛⲟⲩⲁⲓ ⲛⲛⲉϥϣⲫⲏⲣ
ⲉⲁϥⲓ ⲉϫⲉⲛ ⲡⲉϥϣⲓⲛⲓ ⲉϯⲛⲟⲙϯ ⲛⲁϥ (ⲙ̄ⲅ̄) ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁϥ ⲉϥⲥⲟⲛϩ
ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲥⲓⲛⲱⲟⲩⲓ ϫⲉ ⲉⲩⲁⲙⲟⲛⲓ ⲙⲙⲟⲕ ⲉⲑⲃⲉ ⲟⲩ ⲡⲁⲟ̄ⲥ̄ ⲡⲓⲇⲓⲁⲕⲱⲛ.
ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ϯⲙⲉⲑⲙⲏⲓ ϯⲉⲙⲓ ⲉⲣⲟⲥ ⲁⲛ ⲡⲁⲙⲉⲩⲓ ⲇⲉ ϫⲱ
ⲙⲙⲟⲥ ⲛⲏⲓ ϫⲉ ⲡⲁⲫⲙⲁⲛ ⲛⲣⲱⲙⲓ ⲁϥⲥⲉⲙⲓ ⲉⲣⲟⲓ ⲙⲏⲡⲱⲥ ⲉⲧⲁ
ⲟⲩⲭⲟϩ ⲙⲙⲉⲧⲁⲧⲕⲁϯ ⲕⲓⲙ ⲉⲣⲟϥ ϯⲉⲣ ϩⲟϯ ⲟⲩⲛ ⲙⲏⲡⲱⲥ ⲉⲧⲁϥϯ
ⲛϩⲁⲛ ⲭⲣⲏⲙⲁ ⲙⲡⲓⲇⲓⲕⲁⲥⲧⲏⲥ ⲛⲧⲉϥⲧⲁⲕⲟⲓ ⲛⲭⲱⲗⲉⲙ ϧⲉⲛ ⲟⲩϭⲓ
ⲛϫⲟⲛⲥ. ⲡⲉϫⲉ ⲡⲁⲅⲅⲉⲗⲟⲥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲓⲉϫⲉ ⲭⲛⲁⲥⲱⲧⲉⲙ ⲛⲥⲱⲓ ⲁⲛⲟⲕ
ϧⲁ ⲡⲉⲕϣⲫⲏⲣ ⲓⲉ ⲥⲉⲣ ⲛⲟϥⲣⲓ ⲛⲁⲕ ⲁⲛ ϫⲉ ⲉϣⲱⲡⲓ ϧⲉⲛ ⲧⲁⲓⲃⲁⲕⲓ.
ⲡⲉϫⲉ ⲉⲩⲁⲅⲣⲓ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲉϣⲱⲡ ⲛⲧⲉ ⲫ̄ϯ̄ ⲥⲟⲧⲧ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲧⲁⲓ
ⲁⲛⲁⲅⲕⲏ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲧⲉⲕⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟⲓ ϧⲉⲛ ⲧⲁⲓⲃⲁⲕⲓ ⲕⲱⲥⲧⲁⲛⲧⲓⲛⲟⲩⲡⲟ-
ⲗⲓⲥ ⲁϫⲟⲥ ϫⲉ ⲕⲁⲗⲱⲥ ⲁⲕϭⲓ ⲛⲧⲁⲓⲇⲓⲙⲱⲣⲓⲁ ⲑⲁⲓ. ⲡⲉϫⲉ ⲡⲓⲁⲅⲅⲉ-
ⲗⲟⲥ ⲛⲁϥ ⲉϥⲟⲓ ⲙⲫⲣⲏϯ ⲛⲟⲩϣⲫⲏⲣ ⲛⲧⲁϥ ϫⲉ ϯⲛⲁⲓⲛⲓ ⲛⲁⲕ
ⲙⲡⲓⲉⲩⲁⲅⲅⲉⲗⲓⲟⲛ ⲱⲣⲕ ⲛⲏⲓ ϫⲉ ϯⲛⲁϣⲱⲡⲓ ⲁⲛ ϫⲉ ϧⲉⲛ ⲧⲁⲓⲡⲟⲗⲓⲥ
ⲟⲩⲟϩ ⲭⲛⲁϥⲓ ⲣⲱⲟⲩϣ ϧⲁ ⲡⲟⲩϫⲁⲓ ⲛⲧⲉⲕⲯⲩⲭⲏ ⲁⲛⲟⲕ ϯⲛⲁⲛⲁϩ-

tans. His ad summum valde obstupefactus erat. Angelus vero qui illi apparuerat figuram mutavit atque in illius conspectu factus est tanquam unus ex illius amicis qui ad illum invisendum confortandumque venisset. Illi cum furibus vincto dixit : « Cur apprehensus es, domine mi diacone ? » — Ille respondit : « Revera nescio; mens autem mea hunc quemdam hominem, zelotypia motum, me accusasse dicit. Timeo igitur ne argentum judici dederit ut hic me violentia propere perdat. » — Illi dixit angelus : « Si me, tuum amicum, audieris, certe non tibi bonum est in hac urbe manere. » — Dixit Evagrius : « Si Deus me ex hac necessitate liberaverit meque in hac civitate Constantinopoli videris, dicito : Jure hoc supplicium accepisti. » — Dixit autem angelus qui sub amici forma : « Tibi Evangelium afferam; tu mihi jures : Non in hac civitate manebo, et quod animæ tuæ salutem providebis, et ego te ex hac necessitate liberabo. »

ⲙⲉⲕ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲧⲁⲓⲁⲅⲁⲡⲏ. ⲟⲩⲟϩ ⲁϥⲱⲣⲕ ⲛⲁϥ ⲙⲡⲁⲓⲣⲏϯ ⲉϫⲉⲛ ⲡⲓⲉⲩⲁⲅⲅⲉⲗⲓⲟⲛ ϫⲉ ⲉⲃⲏⲗ (ⲙ̅ⲇ̅) ⲥⲟⲩⲗⲁ ⲟⲩⲁⲓ ⲛⲉϩⲟⲟⲩ ⲉϯⲛⲁⲁⲓϥ ϣⲁϯⲁⲗⲟ ⲛⲛⲁϩⲃⲱⲥ ⲉⲡⲓϫⲟⲓ ϯⲛⲁϣⲉ ⲛⲏⲓ ⲉⲃⲟⲗ ⲛϧⲏⲧⲥ. ⲥⲁⲧⲟⲧⲉ ⲇⲉ ⲉⲧⲁϥⲱⲣⲕ ⲁϥⲛⲉϩⲥⲓ ⲉⲡϣⲱⲓ ϧⲉⲛ ϯϫⲓ ⲛⲛⲁⲩ ⲉⲧⲁϥⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟⲥ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲉϫⲱⲣϩ ⲟⲩⲟϩ ⲡⲉϫⲁϥ ϫⲉ ⲕⲁⲛ ⲉϣⲱⲛ ⲉⲧⲁⲓⲱⲣⲕ ϧⲉⲛ ⲟⲩ-ⲣⲁⲥⲟⲩⲓ ⲁⲗⲗⲁ ⲧⲉⲱⲥ ⲁⲓⲱⲣⲕ ⲙⲡⲓⲁⲛⲁϥ. ⲁϥⲧⲱⲛϥ ⲇⲉ ⲥⲁⲧⲟⲧϥ ⲁϥ-ⲧⲁⲗⲟ ⲛⲛⲉϥⲥⲕⲉⲩⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲛⲉϥϩⲃⲱⲥ ⲉⲡⲓϫⲟⲓ ⲟⲩⲟϩ ⲁϥⲉⲣ ϩⲱⲧ ⲉⲓ̅ⲗ̅ⲏ̅ⲙ̅ ⲟⲩⲟϩ ⲁⲥϣⲟⲡϥ ⲉⲣⲟⲥ ⲙⲙⲁⲩ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲣⲁϣⲓ ⲛϫⲉ ϯⲙⲁⲕⲁ-ⲣⲓⲁ ⲙⲉⲗⲁⲛⲏ ϯⲣⲱⲙⲉⲟⲥ. ⲡⲁⲗⲓⲛ ⲟⲛ ⲁ ⲡⲓⲇⲓⲁⲃⲟⲗⲟⲥ ϯ ⲛϣⲟⲧ ⲉⲡⲉϥ-ϩⲏⲧ ⲙⲫⲣⲏϯ ⲙⲫⲁⲣⲁⲱ ⲙⲡⲓⲥⲏⲟⲩ ⲟⲩⲟϩ ⲁ ⲡⲉϥϩⲏⲧ ϭⲓ ⲥⲁⲛⲓⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲁϥⲉⲣ ϩⲏⲧ ⲃ̅ ⲟⲩⲟϩ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲉⲛ ϯⲙⲉⲧⲁⲗⲟⲩ ⲉⲥⲃⲉⲣⲃⲉⲣ ⲛⲉⲙ ⲡⲓϩⲟⲩⲟ ⲛⲥⲃⲱ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲥⲁϫⲓ ⲛⲉⲙ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲡⲓϫⲓ ⲛϣⲓⲃϯ ⲛⲧⲉ ⲛⲓϩⲃⲱⲥ ⲉⲧⲥⲁⲓⲱⲟⲩ ⲛⲟⲩⲑⲟ ⲛⲣⲏϯ ⲉϥϣⲓⲃϯ ⲛⲥⲟⲡ ⲃ̅ ⲙⲙⲏⲛⲓ ϣⲁ-ⲧⲉϥϩⲉⲓ ⲉ̅ϧ̅ⲣⲏⲓ ⲉⲟⲩⲙⲉⲧϭⲁⲥⲓ ϩⲏⲧ ⲛⲉⲙ ⲟⲩϩⲩⲇⲟⲛⲏ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲥⲱⲙⲁ ⲁⲗⲗⲁ ⲫ̅ϯ̅ ⲫⲏ ⲉⲧϣⲱϣⲧ ⲙⲡⲓⲧⲁⲕⲟ ⲉⲃⲟⲗϩⲁ ⲛⲉϥⲣⲱⲙⲓ ⲛⲥⲏⲟⲩ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲁϥⲓⲛⲓ ⲛⲟⲩϫⲟⲥⲉⲙ ⲛϧⲙⲟⲙ ⲛⲁⲣⲟϣ ⲉϩⲣⲏⲓ ⲉϫⲱϥ ϣⲁⲧⲉϥϭⲓ ⲟⲩⲛⲓϣϯ ⲛⲓⲁⲃⲓ ϣⲁⲧⲉ (ⲙ̅ⲉ̅) ⲧⲉϥⲥⲁⲣⲝ ϣⲙⲁ ⲙⲫⲣⲏϯ ⲛⲟⲩⲕⲁⲛ

Tum ille sic super Evangelium juravit : «Post unum diem quem ut meas vestes navi imponam consumam, ex hac urbe exibo.» Statim atque juravit, ex visione quam per noctem viderat expergefactus est ac dixit : Etsi per somnium juravi, juravi tamen jusjurandum. Surrexit autem extemplo, vasa sua ac vestes navi imposuit atque ad Hierosolymam navigavit. Cum gaudio illum suscepit beata Melania romana. Rursus diabolus illius cor, tanquam olim Pharaonis, induravit; illius cor anceps fuit, duplex factum est ex juventute in illo luxuriante, ex majore verborum scientia vestiumque pulchrarum mutatione ac multiformium, illas enim bis per diem mutabat, donec in superbiam voluptatemque corporis incideret. Deus autem qui a suis hominibus omni tempore perditionem prohibet, illi febrem misit adeo ut longum morbum susceperit illiusque caro tenuis sicut filum facta fuerit, omnesque hi dolores

ⲑⲁⲓ ⲉⲧⲁⲥϯ ⲛⲁⲓϧⲓⲥⲓ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲛⲁϥ ϧⲉⲛ ⲡⲉⲧϩⲏⲛ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲡⲁⲑⲟⲥ ⲉⲧⲁ ⲛⲓⲥⲏⲓⲛⲓ ⲉⲣⲉⲛⲕⲁⲛⲓⲛ ⲙⲡⲟⲩϣϫⲉⲙϫⲟⲙ ⲛⲧⲁⲗϭⲟϥ. ⲡⲉϫⲉ ϯⲁⲅⲓⲁ ⲙⲉⲗⲁⲛⲏ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲡⲁϣⲏⲣⲓ ⲉⲩⲁⲅⲣⲓ ϫⲉ ⲉⲧⲁⲛⲁⲃⲓ ⲉⲧⲟⲉⲕ ⲛⲧⲁⲕ ⲣⲁⲛⲁ ⲙⲙⲟⲓ ⲁⲛ ⲙⲡⲉⲣⲭⲱⲛ ⲙⲡⲉⲕⲙⲉⲩⲓ ⲉⲣⲟⲓ ⲁⲣⲏⲟⲩ ϯⲛⲁϣϫⲉⲙϫⲟⲙ ⲛⲧⲁⲗϭⲟⲕ ⲁϫⲉ ⲛⲉⲕⲙⲉⲩⲓ ⲛⲏⲓ ϩⲉⲛ ⲟⲩⲡⲁⲣⲣⲏⲥⲓⲁ ⲙⲙⲟⲛ ϯⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟⲕ ϫⲉ ⲉⲧⲁ ⲫⲁⲓ ϣⲱⲡⲓ ⲙⲙⲟⲕ ⲁⲛ ⲁϭⲛⲉ ⲫ̅ϯ̅. ⲧⲟⲧⲉ ⲁϥⲟⲩⲱⲛϩ ⲛⲛⲉϥⲙⲉⲩⲓ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲛⲁⲥ ⲉⲃⲟⲗ. ⲛⲑⲟⲥ ⲇⲉ ⲡⲉϫⲁⲥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲙⲁ ⲣⲱⲕ ⲛⲏⲓ ϫⲉ ⲭⲛⲁϯ ⲙⲡⲓⲥⲭⲏⲙⲁ ⲛⲧⲉ ϯⲙⲉⲧⲙⲟⲛⲁⲭⲟⲥ ϩⲓⲱⲧⲕ ⲟⲩⲟϩ ⲕⲁⲛ ⲙⲉⲛ ϫⲉ ⲁⲛⲟⲕ ⲟⲩⲣⲉϥⲉⲣ ⲛⲟⲃⲓ ϯⲛⲁⲧⲱⲃϩ ⲙⲡⲁⲛⲟⲩϯ ⲉⲑⲣⲉϥϯ ⲙⲡⲓⲟⲩϫⲁⲓ ⲛⲁⲕ ⲛϩⲙⲟⲧ. ⲛⲑⲟϥ ⲇⲉ ⲁϥϯ ⲣⲱϥ ⲛⲁⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲙⲉⲛⲉⲛⲥⲁ ϩⲁⲛ ⲟⲩⲕⲟⲩϫⲓ ⲛⲉϩⲟⲟⲩ ⲁϥⲟⲩϫⲁⲓ ⲁϥⲧⲱⲛϥ ⲁϥϯ ⲙⲡⲓⲥⲭⲏⲙⲁ ⲉϫⲱϥ ⲁϥⲓ ⲉⲃⲟⲗ ⲁϥⲙⲟϣⲓ ⲁϥϣⲉ ⲛⲁϥ ⲉⲡⲓⲧⲱⲟⲩ ⲛⲧⲉ ⲡⲉⲣⲛⲟⲩϫ ⲫⲏ ⲉⲧⲭⲏ ϧⲉⲛ ⲭⲏⲙⲓ ⲟⲩⲟϩ ⲁϥϣⲱⲡⲓ ⲙⲙⲁⲩ ⲛⲣⲟⲙⲡⲓ ⲥⲛⲟⲩϯ ⲟⲩⲟϩ ϧⲉⲛ ϯⲙⲁϩ ⲅ̅ϯ ⲛⲣⲟⲙⲡⲓ ⲁϥⲓ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲙⲁⲩ ⲁϥϣⲉ ⲛⲁϥ ⲉⲛⲓϣⲁ-(ⲙ̅ⲉ̅)ϥⲉ ⲛⲧⲉ ⲛⲣⲓ *(sic)* ⲁϥϣⲱⲡⲓ ⲙⲙⲁⲩ ⲙⲓ̅ⲉ̅ ⲛⲣⲟⲙⲡⲓ ⲉϥⲉⲣⲡⲟⲗⲓⲧⲉⲩⲉⲥⲑⲉ ⲙⲙⲁⲩ ϧⲉⲛ ϩⲁⲛ ⲙⲏϣ ⲙⲡⲟⲗⲏⲧⲓⲁ ⲟⲩⲟϩ ⲁϥⲙⲧⲟⲛ ⲙⲙⲁⲩ ⲉϥⲭⲏ ϧⲉⲛ ⲍ̅ ⲛⲣⲟⲙⲡⲓ ⲙⲡⲉϥⲛⲁⲩ

cum ita occulte susceperant ut medici morbum nescientes[1] illum curare non possint. Illi dixit sancta Melania : « Mi fili Evagri, hic morbus qui tibi longus est mihi displicet : tuas cogitationes ne mihi occultes, forsan te curabo. Mihi cum sinceritate tuas cogitationes dicito, alioquin hoc tibi non absque Deo accidisse videbo.» Tunc omnes suas cogitationes illi manifestavit; illa vero ei dixit : « Promitte mihi te habitum monachalem induturum, et quamvis ego sim peccatrix Deum meum ut tibi gratis det salutem precabor.» Ille vero ei promissum dedit paucisque post diebus salvus factus est, surrexit, habitum (monachalem) induit, egressus est, ambulavit, montem *Pernoudj* qui in Ægypto adivit, ibi duos annos habitavit tertioque anno egressus est. Tunc *cellarum* desertum intravit, sedecim annos habitavit ibi, se multis exercitationibus exercens ibique sexa-

1. Ad verbum : de morbo dubitantes.

ⲉⲛⲓϣⲁϣⲓ ⲛⲧⲉ ϯⲙⲉⲧϧⲉⲗⲗⲟ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲥⲱⲙⲁ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲁⲓⲣⲏϯ ⲁϥⲙⲧⲟⲛ ⲙⲙⲟϥ ⲕⲁⲧⲁ ⲫⲣⲏϯ ⲉⲧⲥϧⲏⲟⲩⲧ ϫⲉ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲕⲟⲩϫⲓ ⲛⲥⲏⲟⲩ ⲁⲩϫⲱⲕ ⲛⲟⲩⲙⲏϣ ⲛⲣⲟⲙⲡⲓ ⲉⲃⲟⲗ ⲟⲩⲟϩ ⲁⲩⲟⲗⲙⲉϥ ϩⲁ ⲡⲟ̅ⲥ̅ ⲛⲭⲱⲗⲉⲙ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲉϥϣⲧⲉⲙ ϯⲕⲁⲕⲓⲁ ϣⲓⲃϯ ⲙⲡⲉϥⲕⲁϯ.

ⲁϥϣⲉⲛ ⲡⲉⲛⲓⲱⲧ ⲙⲁⲕⲁⲣⲓ ⲛⲟⲩⲥⲟⲡ ϫⲉ ⲡⲁⲓⲱⲧ ⲡⲱⲥ ϯⲛⲁϣϫⲉⲙϫⲟⲙ ⲟⲩⲃⲉ ⲡⲓⲡ̅ⲛ̅ⲁ̅ ⲛⲧⲉ ϯⲡⲟⲣⲛⲓⲁ. ⲡⲉϫⲉ ⲡⲓϧⲉⲗⲗⲟ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲙⲡⲉⲣⲟⲩⲉⲙ ϩⲗⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲉϥⲥⲏⲟⲩ ⲟⲩⲇⲉ ⲉⲛⲱⲣⲁ ⲟⲩⲇⲉ ϩⲗⲓ ⲉϥⲫⲟⲥⲓ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲭⲣⲱⲙ. ⲛⲉ ⲟⲩⲣⲱⲙⲓ ⲇⲉ ⲡⲉ ⲛϭⲓ ϣⲫⲏⲣⲓ ⲙⲙⲟϥ ⲉⲁϥⲓ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲟⲩϫⲓ ⲛⲱⲛϧ ⲉⲥⲙⲉϩ ⲙⲙⲟⲑⲛⲉⲥ ⲛⲉⲙ ⲟⲩϭⲓⲙⲉ. ⲛϩⲁⲛ ⲇⲉ ⲟⲛ ⲛⲉ ⲉⲑⲣⲉⲛⲫⲓⲣⲓ ⲉⲛⲉϥⲙⲉⲧⲁⲛⲁⲥ ⲛⲧⲉ ⲡϣⲟⲣⲡ ⲛⲁϥⲓⲣⲓ ⲇⲉ ⲡⲉ ⲛⲣ̅ ⲛⲉⲩⲭⲏ ⲙⲙⲏⲛⲓ ⲉϥⲟⲓ ⲛⲅⲣⲁⲫⲉⲩⲥ ⲛⲧⲉⲭⲛⲓⲧⲏⲥ ⲉⲙⲁϣⲱ ⲉⲧⲁϥϧⲱⲛⲧ ⲉϫⲉⲛ ⲡ̅ ⲛⲣⲟⲙⲡⲓ ⲉⲃⲟⲗ ⲉϥⲭⲏ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲁⲥⲕⲩⲥⲓⲥ ⲉⲥϭⲟⲗⲕ (ⲙ̅ⲍ̅) ⲛⲁⲧϩⲗⲓ ⲛⲗⲟⲕⲗⲉⲕ ⲉⲡϧⲁⲉ ⲇⲉ ⲁϥⲙⲁϯ ⲉⲡⲉϥⲥⲁϧⲟⲩⲛ ⲉⲁϥϭⲓ ⲙⲕⲁϩ ϧⲉⲛ ⲙⲁ ⲛⲫⲉⲛ ⲙⲱⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲛϩⲉⲙⲥⲓ ⲉⲩⲟⲓ ⲙⲫⲣⲏϯ ⲛϩⲁⲛ ⲱⲛⲓ ⲛϫⲉ ⲛⲉϥϧⲣⲏⲟⲩⲓ. ⲁ ⲛⲓϧⲉⲗⲗⲟⲓ ⲑⲣⲉϥϣⲓⲃϯ ⲛⲧⲉϥⲁⲥⲕⲩⲥⲓⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲙⲡⲉϥⲟⲩⲉⲙ ⲱⲓⲕ ϫⲉ ϣⲁⲧⲉϥⲙⲟⲩ ⲁⲗⲗⲁ ⲉϥⲟⲩⲱⲙ ⲛⲟⲩⲕⲟⲩϫⲓ

ginta annos natus quievit. Non senectutis corporisque amaritudines vidit et ita quievit sicut scriptum est: Brevi tempore multos annos explevit citoque ad Dominum transportatus est ne malitia ejus mutaret intellectum.

Quadam die nostrum patrem Macarium interrogavit dicens : «Pater, quomodo spiritum fornicationis depugnare potero?» — Dixit ei senex : «Nihil manduces in tempore, neque olera, neque quidquid igne coctum.» Ille vir erat admirabilis e vita quietis deliciarumque plena egressus. Æquum vero quidem non esset si prius non illius senectutem narraverimus. Quotidie centum orationes faciebat, elegansque scriba erat. Quum autem in eo fuit ut irremittenter octo annos in ascesi continua complevisset, tandem suis visceribus consuluit, ex loco quo aquam emittebat dolens, nam illius cibi tanquam lapides erant, senioresque illum ut ascesim suam mutaret coegerunt. Usque ad mortis suæ tempus panem non manducavit sed pauca olera, pauca ⲥⲓⲥⲁⲙⲓ (?)

ⲛⲟⲩⲟϯ ⲛⲉⲙ ⲟⲩⲕⲟⲩϫⲓ ⲛⲥⲓⲥⲁⲛⲓ ⲉϥⲫⲟⲥⲓ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ϩⲁⲛ ϧⲣⲏⲟⲩⲓ ⲛⲁⲣⲕⲟⲛ ϣⲁⲧⲉϥϭⲟ ⲙⲡⲉϥⲕⲟⲩϫⲓ ⲛⲥⲏⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲟⲩⲉⲡⲱⲣⲁ ⲇⲉ ⲓⲥ ⲕⲉϩⲗⲓ ⲉϥⲑⲁⲙⲓⲉ ϩⲩⲇⲟⲛⲏ ⲙⲡⲓⲥⲱⲙⲁ ⲙⲡⲉϥⲟⲩⲟⲙϥ ⲟⲩⲇⲉ ⲙⲡⲉϥⲭⲁ ⲛⲉϥⲁⲗⲱⲟⲩⲓ ⲥⲟⲩⲱⲙ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲙⲟϥ. ⲑⲁⲓ ⲧⲉ ⲧⲁⲥⲕⲩⲥⲓⲥ ⲙⲡⲉϥϫⲓ ⲛⲟⲩⲱⲙ. ⲡⲓϩⲛⲓⲙ ⲇⲉ ⲛⲁϥⲑⲏⲛϣ ⲛⲁϥ ⲡⲉ ϧⲉⲛ ⲟⲩϣⲓ ⲉϥⲉⲛⲕⲟⲧ ⲇⲉ ⲙⲡⲓⲣⲉ ⲅ̄ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲉϫⲱⲣϩ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲉϩⲟⲟⲩ ⲇⲉ ⲛⲉⲙⲡⲁϥⲛⲕⲟⲧ ⲉⲛⲧⲏⲣϥ ⲡⲉ ⲛⲉ ⲟⲩⲟⲛ ⲟⲩⲟⲛϩ ⲛⲧⲁϥ ⲡⲉ ⲉϥⲓⲣⲓ ⲛϯⲁⲡⲁⲙⲉⲣⲓ ⲧⲏⲣⲥ ⲉϥⲉⲛⲏⲛⲓ ⲛϧⲏⲧϥ ⲉϥⲃⲟⲣⲃⲉⲣ ⲙⲡⲓϩⲛⲓⲙ ⲉⲃⲟⲗ ϩⲁⲣⲟϥ ⲉϥⲟⲣⲟ ⲙⲡⲉϥⲕⲁϯ ⲉⲙⲟⲩⲓϣⲧ ϧⲉⲛ ⲛⲓϫⲓⲛ ⲛⲁⲩ ⲉⲧⲉⲙⲟⲛⲧ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲉϫⲱⲣϧ ⲇⲉ ⲁϥϣⲁⲛ ⲕⲏⲛ ⲉϥⲉⲛⲕⲟⲧ ⲙⲡⲓⲣⲉ ⲅ̄ ϣⲁϥϭⲉ (ⲙⲡ̄) ⲛⲥⲱϫⲡ ⲉⲃⲟⲗ ⲉϥⲙⲟϣⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲟⲛϩ ⲉϥⲉⲣ ⲙⲉⲗⲉⲧⲏ ⲟⲩⲟϩ ⲉϥϣⲗⲏⲗ ⲉϥⲥⲱⲣ ⲙⲡⲓϩⲛⲓⲙ ⲉⲃⲟⲗ ϩⲁⲣⲟϥ ⲉϥⲑⲣⲟ ⲙⲡⲉϥⲕⲁϯ ⲉⲙⲟⲩⲓϣⲧ ⲛⲛⲓϫⲓⲛ ⲛⲁⲩ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲅⲣⲁⲫⲏ ⲁϥϣⲱⲡⲓ ⲉⲣⲉ ⲡⲉϥⲕⲁϯ ⲧⲟⲩⲃⲏⲟⲩⲧ ⲉⲙⲁϣⲱ ⲟⲩⲟϩ ⲁϥⲉⲣ ⲡⲉⲙⲡϣⲁ ⲛⲟⲩϩⲙⲟⲧ ⲛⲧⲉ ⲟⲩⲥⲟⲫⲓⲁ ⲛⲉⲙ ⲟⲩⲉⲙⲓ ⲛⲉⲙ ⲟⲩⲇⲓⲁⲕⲣⲓⲥⲓⲥ ⲉϥⲫⲱⲣϫ ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲛⲓϩⲃⲏⲟⲩⲓ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲇⲉⲙⲱⲛ. ⲟⲩⲟϩ ⲛⲁϥⲟⲓ ⲛⲁⲕⲣⲓⲃⲏⲥ ⲡⲉ ϧⲉⲛ ⲛⲓⲅⲣⲁⲫⲏ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲉⲙⲁϣⲱ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲡⲁⲣⲁⲇⲟⲥⲓⲥ ⲉⲧⲥⲟⲩⲧⲱⲛ ⲛⲧⲉ ϯⲕⲁⲑⲟⲗⲓⲕⲏ ⲛⲉⲕⲕⲗⲏⲥⲓⲁ ⲕⲉ ⲅⲁⲣ ⲥⲉⲉⲣ

cocta, ex cibis ...... donec breve suum tempus expleverit. Fructum vero aut aliud quid voluptatem corpori præbens, neque comedit neque discipulos comedere permisit. Hæc est ejus comestionis ascesis. Somnium vero ex mensura partitus erat : tertiam noctis partem dormiebat, nunquam vero per diem dormivit. Habebat septum in quo per omnem mediam diei partem ambulabat sopore oppressus, suam mentem ut visiones constitutas adspectaret cogens; nocte vero, quum jam tertiam noctis partem dormiisset, totam reliquam noctis partem per septum ambulando consumebat, meditans atque orans, somnium a se expellens, suam mentem ut visiones scripturarum constitutas adspiceret cogens. Sic mentis purissimæ factus est ac sapientiæ, scientiæ discretionisque gratia dignus habitus est, opera dæmonum discernens. Atque in sanctis Scripturis orthodoxisque Ecclesiæ catholicæ traditionibus erat disertus, nam illius scien-

ⲙⲉⲑⲣⲉ ϧⲁ ⲧⲉϥⲥⲃⲱ ⲛⲉⲙ ⲡⲉϥⲉⲙⲓ ⲛⲉⲙ ⲡⲉϥⲛⲁϯ ⲛⲥⲟⲧⲡ ⲛϫⲉ ⲛⲓϫⲱⲙ ⲉⲧⲁϥⲥϧⲏⲧⲟⲩ. ⲁϥⲥϧⲉ ⲅ̅ ⲅⲁⲣ ⲛϫⲱⲙ ⲛⲥⲃⲱ ⲟⲩⲁⲓ ⲉⲑⲃⲉ ⲛⲓⲙⲟⲛⲁⲭⲟⲥ ⲛⲁⲟⲩⲃⲏⲧ ⲛⲉⲙ ⲕⲉⲟⲩⲁⲓ ⲉⲑⲃⲉ ⲛⲓⲙⲟⲛⲁⲭⲟⲥ ⲉⲧϣⲟⲡ ϧⲉⲛ ⲛⲓⲣⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲉϥϣⲁϥⲉ ⲛⲉⲙ ⲕⲉⲟⲩⲁⲓ ⲉⲑⲃⲉ ⲛⲓⲟⲩⲏⲃ ⲛⲧⲉ ⲫ̅ϯ̅ ⲉⲑⲣⲟⲩⲣⲱⲓⲥ ⲉⲣⲱⲟⲩ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲙⲁ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ. ⲉⲣⲉ ⲡⲓⲅ̅ ϯ ⲥⲃⲱ ⲛⲟⲩⲟⲛ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲉϯϫⲓ ⲛⲱⲛϧ ⲉⲧⲉⲣ ⲛⲟϥⲣⲓ ⲛⲉⲙ ϯϫⲓ ⲛⲕⲁϯ ⲉⲧⲉⲙⲟⲛⲧ ⲛⲉⲙ ⲛⲓϫⲓⲙ ⲛⲁⲩ ⲉⲧⲥⲟⲩⲧⲱⲛ ⲕⲁⲧⲁ ⲛⲓⲡⲁⲣⲁⲇⲟⲥⲓⲥ ⲛⲧⲉ ϯⲉⲕⲕⲗⲏⲥⲓⲁ ⲛⲉ ⲑⲁⲓ ⲅⲁⲣ ⲧⲉ ⲧⲉϥⲥⲩⲛⲏⲑⲓⲁ. ⲛⲁⲣⲉ (ⲙ̅ⲑ̅) ⲛⲓⲥⲛⲏⲟⲩ ⲑⲱⲟⲩϯ ϩⲁⲣⲟϥ ⲙⲡⲥⲁⲃⲃⲁⲧⲟⲛ ⲛⲉⲙ ⲧⲕⲩⲣⲓⲁⲕⲏ ⲉⲩϩⲓⲟⲓ ⲛⲛⲟⲩⲙⲉⲩⲓ ϧⲁⲧⲟⲧϥ ⲙⲡⲓⲉϫⲱⲣϩ ⲧⲏⲣϥ ⲉⲩⲥⲱⲧⲉⲙ ⲉⲛⲉϥⲥⲁϫⲓ ⲛⲛⲟⲙϯ ϣⲁⲧⲉ ⲡⲓⲟⲩⲱⲓⲛⲓ ϣⲁⲓ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲁⲓⲣⲏϯ ϣⲁⲩϣⲉ ⲛⲱⲟⲩ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲣⲁϣⲓ ⲉⲩϯ ⲱⲟⲩ ⲙ̅ⲫ̅ϯ̅ ϫⲉ ⲟⲩⲏⲓ ⲅⲁⲣ ⲛⲁⲥϩⲟⲗϫ ⲛϫⲉ ⲧⲉϥⲥⲃⲱ ⲉⲙⲁϣⲱ ⲡⲉ ⲉϣⲱⲡ ⲇⲉ ⲛⲧⲟⲩⲓ ϣⲁⲣⲟϥ ⲛⲉϣⲁϥϯ ϩⲟ ⲉⲣⲱⲟⲩ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲛⲱⲟⲩ ϫⲉ ⲛⲁⲥⲛⲏⲟⲩ ⲉϣⲱⲡ ⲟⲩⲟⲛ ⲟⲩⲙⲉⲩⲓ ⲉϥϣⲏⲕ ⲓⲉ ⲉϥϧⲟⲥⲓ ⲛⲧⲉⲛ ⲟⲩⲁⲓ ⲙⲙⲱⲧⲉⲛ ⲙⲁⲣⲉϥⲭⲁ ⲣⲱϥ ϣⲁⲧⲉ ⲛⲓⲥⲛⲏⲟⲩ ⲉⲣⲁⲛⲁⲭⲱⲣⲓⲛ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲧⲉϥϣⲓⲛⲓ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲥⲁⲕ ⲥⲁ ⲡⲉⲁ ⲟⲩⲧⲱϥ ⲛⲉⲙⲏⲓ ⲙⲡⲉⲛⲑⲣⲉϥ-

tiam, cognitionem atque electam mentem testantur quos scripsit libri. Tres igitur libros scripsit, unum de monasteriorum monachis, alterum de monachis qui cellas sui deserti incolebant, alterum de presbyteris Dei, ut illos in loco sancto vigilantes efficeret. Hi tres libri omnes vitam bonam, intelligentiam dispositam visionemque secundum Ecclesiæ traditiones orthodoxam docebant. Ea enim erat illius consuetudo : fratres apud illum sabbato dominicaque die conveniebant, per totam noctem suas cogitationes illi manifestantes illiusque fortia verba donec illucesceret audientes, talique modo ab illo discedebant Deo gloriam tribuentes, nam valde dulcis erat illius disciplina. Si vero venerant ad illum, illos deprecabatur dicens : «Fratres mei, si alicui vestrum venerit cogitatio profunda aut gravis, taceat donec fratres discederint, et tunc seorsim in secreto inter me et inter illum me interroget; ne ante fratres loquatur ne

ϫⲟⲥ ϧⲁⲧⲉⲛ ⲛⲓⲥⲛⲛⲟⲩ ⲙⲏⲡⲟⲧⲉ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲕⲟⲩϫⲓ ⲧⲁⲕⲟ ϧⲉⲛ ⲡⲉϥⲙⲉⲩⲓ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲙⲕⲁϩ ⲛϩⲏⲧ ⲟⲙⲕϥ ⲉⲩⲥⲟⲡ.

ⲛⲁϥⲟⲓ ⲇⲉ ⲟⲛ ⲙⲙⲁⲓ ϣⲉⲙⲙⲟ ⲙⲡⲁⲓⲣⲏϯ ϩⲱⲥⲇⲉ ⲛⲧⲉϥϣⲧⲉⲙ ⲧⲉϥⲣⲓ ⲉⲥⲛ ⲉ̅ ⲓⲉ ⲋ̅ ⲛϣⲉⲙⲙⲟ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲙⲏⲛⲓ ⲉⲩⲛⲏⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ϯⲭⲱⲣⲁ ⲉⲧⲥⲁⲃⲟⲗ ⲉⲥⲱⲧⲉⲙ ⲧⲉϥⲥⲃⲱ ⲛⲉⲙ ⲡⲉϥⲕⲁϯ ⲛⲉⲙ ⲧⲉϥⲁⲥⲕⲩⲥⲓⲥ ⲉⲡⲓⲇⲏ ⲛⲁⲣⲉ ⲛⲓⲭⲣⲓⲁ ⲛⲧⲟⲧϥ ⲡⲉ ϫⲉ ⲟⲩⲛⲓ ⲛⲁⲣⲉ ⲟⲩⲟⲛ ⲟⲩⲙⲏϣ ⲟⲩⲱⲣⲡ ⲛⲁϥ ⲡⲉ ⲛⲉϣⲁⲛϫⲉⲙ (ⲡ̅) ϩⲟⲩⲟ ⲉ̅ ⲛⲭⲣⲓⲁ ⲛⲧⲁϥ ⲡⲉ ⲉⲩⲭⲏ ⲛⲧⲟⲧϥ ⲙⲡⲉϥⲟⲓⲕⲟⲛⲟⲙⲟⲥ ⲉⲧϣⲉⲙϣⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲉϥⲏⲓ ⲛⲥⲏⲟⲩ ⲛⲓⲃⲉⲛ. ⲟⲩⲙⲏϣ ⲅⲁⲣ ⲛⲥⲟⲡ ⲁ ⲁⲡⲁ ⲑⲉⲟⲫⲓⲗⲟⲥ ⲡⲓⲁⲣⲭⲏⲉⲡⲓⲥⲕⲟⲡⲟⲥ ⲟⲩⲱϣ ⲉⲧⲁϩⲟϥ ⲛⲧⲉϥⲁⲓϥ ⲛⲉⲡⲓⲥⲕⲟⲡⲟⲥ ⲉⲑⲙⲟⲩⲓ ⲙⲡⲉϥϩⲱⲧ ⲁⲗⲗⲁ ⲁϥⲫⲱⲧ ⲛⲧⲟⲧϥ ⲉϣⲧⲉⲙⲉⲣ ⲡⲁⲓϩⲱⲃ. ⲁ ⲛⲓⲇⲉⲙⲱⲛ ⲇⲉ ⲓ ϣⲁⲣⲟϥ ⲛⲟⲩⲥⲟⲡ ⲁⲩϯ ⲛϩⲁⲛ ⲉⲣϧⲟⲧ ⲛⲁϥ ⲁⲛⲥⲱⲧⲉⲙ ⲁⲛⲟⲛ ⲉⲧⲉϥⲥⲙⲏ ⲁⲗⲗⲁ ⲙⲡⲉⲛⲛⲁⲩ ⲉⲣⲱⲟⲩ ⲁⲩϩⲓⲟⲩⲓ ⲉⲣⲟϥ ⲛϫⲱⲣϩ ⲛϩⲁⲛ ⲧⲁⲩⲣⲉⲁ ⲟⲩⲟϩ ⲁⲛⲛⲁⲩ ⲉⲛⲓ ⲉⲣϧⲟⲧ ⲛⲛⲉⲛⲃⲁⲗ ⲉⲩⲭⲏ ϧⲉⲛ ⲡⲉϥⲥⲱⲙⲁ ⲫϯ ⲡⲉⲧⲟⲓ ⲙⲙⲉⲑⲣⲉ. ⲛⲑⲟⲕ ⲇⲉ ⲓⲉϫⲉ ⲭⲟⲩⲱϣ ⲉⲉⲙⲓ ⲉⲛⲓⲡⲓⲣⲁ ⲉⲧⲁϥϭⲓⲧⲟⲩ ⲛⲧⲟⲧⲟⲩ ⲛⲛⲓⲇⲉⲙⲱⲛ ⲱϣ ⲙⲡⲓϫⲱⲙ ⲉⲧⲁϥⲥϧⲏⲧϥ ⲟⲩⲃⲉ ⲛⲓⲟⲩⲟϩⲉⲙ

forsan sua cogitatione parvulum perdat simulque cordis dolore invadatur.

Peregrinos ita diligebat ut in cella quotidie quinque vel sex peregrinos admitteret qui e regionibus externis veniebant ut illius scientiam, intelligentiam ascesimque audirent; nam τὰς χρείας possidebat, ad illum enim omnes (aliquid) mittebant adeo ut plus quam ducentas χρείας haberet: omnia penes œconomum qui omni tempore in illius cella serviebat, erant. Sæpe apa Theophilus illum apprehendere episcopumque Thmoui creare voluit, sed aufugit ne hoc fieret. Quodam die dæmones ad illum venerunt illique plagas dederunt; illius vocem audivimus, neminem autem vidimus. Illum per noctem *taureis* cæderunt, nostrisque oculis in ejus corpore plagas conspeximus: Deus nobis testis est. Tu vero, si tentationes quas a dæmonibus accepit scire cupis, librum quem scripsit ad dæmonibus contradicendum lege, omnemque vim illius diversasque tentationes videbis.

ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲇⲉⲙⲱⲛ ⲭⲛⲁⲛⲁⲩ ⲉⲧⲉϥϫⲟⲙ ⲧⲏⲣⲥ ⲛⲉⲙ ⲛⲉϥⲡⲓⲣⲁⲥⲙⲟⲥ ⲉⲧϣⲉⲃⲓⲏⲟⲩⲧ ⲉⲑⲃⲉ ⲛⲁⲓϩⲱⲃ ⲅⲁⲣ ⲁϥⲥϧⲏⲧⲟⲩ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲏ ⲉⲑⲛⲁⲱϣ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲛⲧⲟⲩϫⲉⲙ ⲛⲟⲙϯ ϫⲉ ⲛⲑⲱⲟⲩ ⲙⲙⲁⲩⲁⲧⲟⲩ ⲁⲛ ⲡⲉ ⲉⲧⲁⲩⲉⲣⲡⲓⲣⲁⲍⲓⲛ ⲙⲙⲱⲟⲩ ϧⲉⲛ ⲛⲁⲓ ⲟⲩⲟϩ ⲁϥⲧⲁⲙⲟⲛ ϫⲉ ⲉⲩϭⲣⲏⲟⲩⲧ ⲉⲁϣ ⲙⲙⲉⲩⲓ ϩⲓⲧⲉⲛ ⲁϣ ⲛⲣⲏϯ ⲛⲉⲙ ⲁϣ. ⲡⲁⲓⲣⲱⲙⲓ ⲟⲩⲛ ⲙⲡⲁⲓⲣⲏϯ ⲁϥϣⲱⲡⲓ ϧⲉⲛ ⲧⲉϥⲁⲣⲭⲏ (ⲡ̅ⲁ̅) ⲉϥⲟⲃϣ ⲉⲃⲟⲗ ⲁ ⲛⲓⲇⲉⲙⲱⲛ ⲧⲁⲛϣ ⲉϯⲡⲟⲣⲛⲓⲁ ⲉϩⲣⲏⲓ ⲉϫⲱϥ ⲛⲟⲩⲥⲟⲡ ϩⲱⲥⲇⲉ ⲛⲧⲉϥⲭⲁⲥ ϧⲉⲛ ⲡⲉϥϩⲏⲧ ϫⲉ ⲁ ⲫ̅ϯ̅ ⲭⲁⲧ ⲛⲥⲱϥ ⲕⲁⲧⲁ ⲫⲣⲏϯ ⲉⲧⲁϥⲥⲁϫⲓ ⲙⲙⲟⲥ ϧⲁⲧⲟⲧⲉⲛ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲉϣⲁϥⲉⲣ ⲡⲓⲉϫⲱⲣϩ ⲧⲏⲣϥ ⲡⲉ ⲉϥⲟϩⲓ ⲉⲣⲁⲧϥ ϧⲉⲛ ϯϣⲱϯ ⲙⲙⲱⲟⲩ ⲉϥⲃⲏϣ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ϯⲫⲣⲱ ⲉϥϣⲗⲏⲗ ϣⲁⲧⲉ ⲧⲉϥⲥⲁⲣⲝ ⲧⲱⲥ ⲙⲫⲣⲏϯ ⲛⲟⲩⲱⲛⲓ. ⲕⲉⲥⲟⲡ ⲟⲛ ⲁ ⲡⲓⲡ̅ⲛ̅ⲁ̅ ⲛⲧⲉ ⲡⲓϫⲉ ⲟⲩⲁ ϯϧⲓⲥⲓ ⲛⲁϥ ⲟⲩⲟϩ ⲁϥⲉⲣ ⲙ̅ ⲛⲉϩⲟⲟⲩ ⲙⲡⲉϥⲓ ⲉϧⲟⲩⲛ ϧⲁ ⲑⲟⲩⲁϩ ⲥⲟⲓ ⲛⲟⲩⲣⲓ ϣⲁⲧⲉ ⲡⲉϥⲥⲱⲙⲁ ⲧⲏⲣϥ ⲙⲟϩ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ϩⲁⲛ ⲥⲓⲛ ⲙⲫⲣⲏϯ ⲛⲟⲩⲧⲉⲃⲛⲏ ⲛⲁⲧⲕⲁϯ ⲟⲩⲟϩ ⲙⲉⲛⲉⲛⲥⲁ ϩⲁⲛ ⲕⲟⲩϫⲓ ⲛⲉϩⲟⲟⲩ ⲁϥⲧⲁⲙⲟⲛ ⲉϩⲁⲛ ϭⲱⲣⲡ ⲉⲃⲟⲗ ⲉⲧⲁϥⲛⲁⲩ ⲉⲣⲱⲟⲩ ⲛⲉⲙⲡⲁϥϩⲉⲡ ⲉⲛⲉϥⲙⲁⲑⲏⲧⲏⲥ ⲉⲛⲉϩ ⲡⲉ. ⲁⲥϣⲱⲡⲓ ⲅⲁⲣ ⲡⲉϫⲁϥ ⲉⲓϩⲉⲙⲥⲓ ϧⲉⲛ ⲧⲁⲣⲓ ϧⲉⲛ

Propterea illum scripsit ut roborarentur lecturi, nam ipsi soli non sunt qui tentati sunt; et quanam ratione talis vel talis cogitatio vinceretur nos docuit. Hujusmodi vir initio fuit occultus. Quadam die super illum fornicationem ita multiplicaverunt dæmones ut in corde suo (hanc cogitationem) posuerit : Deus mei oblitus est, quemadmodum hoc nobis dixit, totamque noctem nudus per hiemem orans consumpsit donec illius caro ut saxum aruerit. Aliquando autem rursus ei molestiam exhibuit blasphemiæ spiritus et per quadraginta dies sub cellæ tectum non intravit, adeo ut totum illius corpus, ut jumenti irrationabilis, ricinis impleretur, paucisque post diebus nos visiones quas viderat docuit illasque discipulis non occultavit unquam.» (Hoc) fuit igitur, inquit : ego per noctem in mea cellula sedebam lampasque ardebat. Unum ex prophetis meditabar. Media nocte in mentis excessu fui meque inveni tanquam si per somnum somniarem; me in aere vidi suspensum usque ad

ⲡⲓⲉϫⲱⲣϩ ⲉⲣⲉ ⲛⲓϧⲏⲃⲥ ⲙⲟϩ ⲉⲣⲟⲓ ⲉⲓⲉⲣⲙⲉⲗⲉⲧⲁⲛ ⲛⲟⲩⲁⲓ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲡⲣⲟⲫⲏⲧⲏⲥ ϧⲉⲛ ⲧⲫⲁϣⲓ ⲙⲡⲓⲉϫⲱⲣϩ ⲁⲓϣⲱⲡⲓ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲧⲱⲙⲧ ⲟⲩⲟϩ ⲁⲓϫⲉⲙⲧ ⲙⲫⲣⲏϯ ϫⲉ ⲉⲓⲭⲏ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲣⲁⲥⲟⲩⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲓϩⲓⲛⲓⲙ ⲟⲩⲟϩ ⲁⲓⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟⲓ ϩⲱⲥ ⲉⲓⲁϣⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲁⲏⲣ ϣⲁ ⲛⲓϭⲏⲡⲓ ⲟⲩⲟϩ ⲁⲓϫⲟⲩϣⲧ ⲉϧⲣⲏⲓ ⲉϫⲉⲛ ϯⲟⲓⲕⲟⲩⲙⲉⲛⲏ ⲧⲏⲣⲥ (ⲡ̅ⲃ̅) ⲟⲩⲟϩ ⲡⲉϫⲉ ⲡⲓⲟⲩⲁⲓ ⲉϯⲁϣⲓ ⲛⲧⲟⲧϥ ⲛⲏⲓ ϫⲉ ⲭⲛⲁⲩ ⲉⲛⲁⲓ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲛⲉⲁϥϭⲁⲥⲧ ⲅⲁⲣ ⲡⲉ ϣⲁ ⲛⲓϭⲏⲡⲓ ⲉⲓⲛⲁⲩ ⲉⲡⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲧⲏⲣϥ ⲉⲩⲥⲟⲡ. ⲡⲉϫⲏⲓ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲥⲉ. ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲏⲓ ϯⲛⲁϯ ⲛⲟⲩⲉⲛⲧⲟⲗⲏ ⲉⲧⲟⲧⲕ ⲉϣⲱⲡ ⲁⲕϣⲁⲛⲁⲓⲥ ⲭⲛⲁϣⲱⲡⲓ ⲛⲁⲣⲭⲱⲛ ⲉϫⲉⲛ ⲛⲁⲓ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲉⲧⲁⲕⲛⲁⲩ ⲉⲣⲱⲟⲩ. ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲏⲓ ⲟⲛ ϫⲉ ϩⲱⲗ ⲁⲣⲓ ⲛⲁⲏⲧ ⲛⲑⲉⲃⲓⲉ ⲟⲩⲟϩ ⲭⲁ ⲡⲉⲕⲙⲉⲩⲓ ⲉϥⲥⲟⲩⲧⲱⲛ ⲉϧⲟⲩⲛ ⲉⲫ̅ϯ̅ ⲭⲛⲁⲉⲣ ⲁⲣⲭⲱⲛ ⲉϩⲣⲏⲓ ⲉϫⲉⲛ ⲛⲁⲓ ⲧⲏⲣⲟⲩ. ⲟⲩⲟϩ ⲉⲧⲁϥⲕⲏⲛ ⲉϥϫⲱ ⲛⲛⲁⲓ ⲛⲏⲓ ⲁⲓⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟⲓ ⲉⲓⲁⲙⲟⲛⲓ ⲙⲡⲓϫⲱⲙ ⲟⲛ ⲉⲣⲉ ⲡⲓⲥⲟⲗ ⲙⲟϩ ⲟⲩⲟϩ ⲙⲡⲓⲉⲙⲓ ϫⲉ ⲡⲱⲥ ⲁⲓϭⲓ ϣⲁ ⲛⲓϭⲏⲡⲓ ⲭⲟⲩⲱϣ ⲉⲓⲭⲏ ϧⲉⲛ ϯⲥⲁⲣⲝ ϯⲉⲙⲓ ⲁⲛ ⲫ̅ϯ̅ ⲡⲉⲧⲥⲱⲟⲩⲛ ⲭⲟⲩⲱϣ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲕⲁϯ ⲡⲉ ϯⲉⲙⲓ ⲁⲛ ⲟⲛ. ⲟⲩⲟϩ ⲛⲁⲓⲣⲏϯ ⲛⲁϥⲉⲣⲁⲅⲱⲛⲓⲍⲉⲥⲑⲉ ⲉϫⲉⲛ ⲧⲁⲓⲁⲣⲉⲧⲏ ⲉⲛⲟⲩϯ ϩⲱⲥ ⲉϥⲁⲙⲟⲛⲓ ⲛⲛⲓⲁⲣⲉⲧⲏ ⲧⲏⲣⲟⲩ ϣⲁϥϫⲟⲥ ϫⲉ ⲡⲑⲉⲃⲓⲟ ϣⲁϥϭⲓ ⲙⲱⲓⲧ ⲙⲡⲓⲕⲁϯ ⲉϧⲟⲩⲛ ⲉⲡⲓⲉⲙⲓ ⲉⲧⲥⲟⲩⲧⲱⲛ ⲉϥⲥⲱⲕ ⲙⲙⲟϥ ⲉⲡϣⲱⲓ. ⲥⲉⲥϧⲏⲟⲩⲧ ⲅⲁⲣ ϫⲉ

nubes totamque terram considerantem. Atque mihi dixit quidam cujus ex manibus pendebam : « Num hæc omnia vides?» namque me usque ad nubes sustulerat omnemque mundum simul videbam. Illi dixi : «Utique.» — Mihi dixit : «Tibi mandatum dabo quod si exsecutus fueris te faciam super hæc omnia quæ vides principem.» Mihi dixit : «Abi, esto misericors et humilis; tuam cogitationem recte in Domino ponas et super hæc omnia princeps eris.» Et quum jam hæc mihi locutus esset, rursus me librum tenentem vidi, ellychnium ardebat quomodoque ad nubes raptus essem nesciebam, sive in carne, nescio, Deus scit; sive in spiritu, nescio, Deus scit.» Itaque ad has duas virtutes (assequendas) contendebat, perinde ac si omnes alias tenuisset, dicens : « Ad scientiam rectam humilitas ducit intellectum ad alta tendentem; nam scriptum est : Humiles

ⲉϥⲉⲧⲥⲁⲃⲉ ⲛⲏ ⲉⲧⲟⲥⲃⲓⲛⲟⲩⲧ ⲉⲛⲉϥⲙⲱⲓⲧ ⲕⲉ ⲅⲁⲣ ⲧⲁⲓⲁⲣⲉⲧⲏ ⲑⲁⲓ ⲑⲁ ⲛⲓⲁⲅⲅⲉⲗⲟⲥ ⲧⲉ. ⲉⲑⲃⲉ ⲡⲓⲧⲟⲩⲃⲟ ϫⲉ (ⲡ̅ⲩ̅) ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲥⲱⲙⲁ ⲛⲓⲙⲟⲛⲁⲭⲟⲥ ⲙⲙⲁⲩⲁⲧⲟⲩ ⲁⲛ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲡⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ ⲉⲧⲁⲙⲟⲛⲓ ⲙⲙⲟϥ ⲟⲩⲟϩ ⲉⲣⲉ ⲧⲁⲓ ⲁⲣⲉⲧⲏ ⲛⲧⲟⲧⲟⲩ ⲁⲗⲗⲁ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲕⲉⲕⲟⲥⲙⲓⲕⲟⲛ ⲟⲛ ⲟⲩⲟⲛ ⲟⲩⲙⲏϣ ⲛϧⲏⲧⲟⲩ ⲉⲩⲁⲣⲉϩ ⲉⲡⲓⲧⲟⲩⲃⲟ ⲉⲡⲓⲇⲏ ⲅⲁⲣ ⲥⲉⲛⲁⲁⲙⲟⲛⲓ ⲙⲙⲟⲛ *(sic)* ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲉⲡⲓⲧⲟⲩⲃⲟ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲥⲱⲙⲁ ϭⲟϫⲓ ϫⲓ *(sic)* ⲅⲁⲣ ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲥⲁ ϯϩⲓⲣⲏⲛⲏ ⲛⲉⲙ ⲟⲩⲟⲛ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲧⲟⲩⲃⲟ ⲫⲏ ⲉⲧⲉ ⲁϭⲛⲟⲩϥ ⲙⲙⲟⲛ ϩⲗⲓ ⲛⲁⲛⲁⲩ ⲉⲡ̅ⲟ̅ⲥ̅. ⲟⲩⲙⲉⲧⲁⲧϫⲟⲙ ⲧⲉ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲉⲕϫⲉⲙ ⲟⲩⲥⲁϫⲓ ⲛⲧⲉ ⲡⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ϧⲉⲛ ⲣⲱϥ ⲛⲁⲡⲁ ⲉⲩⲁⲅⲣⲓ ⲓⲉ ⲟⲩⲥⲁϫⲓ ⲛϣⲉⲣϣⲓ ⲟⲩⲇⲉ ⲙⲡⲁϥⲟⲩⲱϣ ⲉⲥⲟⲑⲙⲉϥ ⲛⲧⲟⲧϥ ⲛⲕⲉ ⲟⲩⲁⲓ. ⲡⲁⲓⲕⲉⲙⲏⲓⲛⲓ ⲇⲉ ⲟⲛ ⲁⲛⲥⲟⲑⲙⲉϥ ⲉⲑⲃⲏⲧϥ ϫⲉ ϩⲁⲧⲉⲛ ⲉϥⲫⲏⲧ ⲛⲧⲟⲧϥ ⲛⲁⲡⲁ ⲑⲉⲟⲫⲓⲗⲟⲥ ⲉϥⲟⲩⲱϣ ⲉⲁⲓϥ ⲛⲉⲡⲓⲥⲕⲟⲡⲟⲥ ⲉⲑⲙⲟⲩⲓ ⲁϥⲫⲱⲧ ⲁϥϣⲉ ⲛⲁϥ ⲉϯⲡⲁⲗⲉⲥⲧⲓⲛⲏ ⲟⲩⲟϩ ⲁϥⲣⲁⲟⲩⲱ ⲉⲟⲩⲥϩⲓⲙⲓ ⲛⲧⲉ ⲟⲩⲧⲣⲓⲃⲟⲩⲛⲟⲥ ⲉⲟⲩⲟⲛ ⲟⲩⲡ̅ⲛ̅ⲁ̅ ⲛⲁⲕⲁⲑⲁⲣⲧⲟⲛ ⲛⲇⲉⲙⲱⲛ ⲛⲉⲙⲁⲥ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲁⲥϫⲉⲙ ϯⲡⲓ ⲛϩⲗⲓ ⲛⲧⲉ ⲛⲓ(ⲥ)ⲱⲛⲧ ⲧⲏⲣϥ ⲁⲛ ⲡⲉ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲉⲁ ⲡⲓⲇⲉⲙⲱⲛ ⲅⲁⲣ ⲡⲉ ϯ ⲙⲡⲁⲓϩⲱⲃ ⲉⲧⲟⲧⲥ ϩⲱⲥ ϫⲉ ⲫⲁⲓ ⲡⲉ ⲡⲓϫⲓⲛ-(ⲛ̅ⲇ̅) ⲱⲛϧ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲁⲅⲅⲉⲗⲟⲥ ⲟⲩⲇⲉ ⲟⲛ ⲙⲡⲉⲥϩⲱⲗ ⲉⲡⲓⲙⲁ ⲉⲛⲕⲟⲧ ⲛⲧⲉ ⲡⲉⲥϩⲁⲓ ⲛⲟⲩⲙⲏϣ ⲛⲣⲟⲙⲡⲓ. ⲉⲧⲁϥϯ ⲙⲁϯ ⲉⲣⲟⲥ ⲛϫⲉ

vias suas docebit. Et hæc virtus Angelorum est.» De puritate vero (dixit) : «Non illam tantum possident monachi et virgines, sed etiam ex laïcis multi puritatem servant; nam non omnes (monachi?) corporis puritatem possident. Pacem igitur cum omnibus, inquit, et puritatem requiratis. Nemo, nisi immaculatus, Dominum videbit.» Impossibile fuit mundanum verbum in ore apa Evagrii invenire, vel contentionis sermonem; sed neque ab alio voluit audire. Audivimus etiam de illo hoc miraculum. Quum apa Theophilum ipsum episcopum Thmoui creare cupientem fugeret, aufugiens in Palæstinam se contulit mulieremque tribuni in qua spiritus immundus erat invenit; nihil ex creatis gustabat illa, nam illud hic dæmon ei tanquam Angelorum vitam proposuerat; sed neque per multos annos unquam cum marito recubuit. Quum vero apa Evagrius homo Dei

ⲁⲡⲁ ⲉⲩⲁⲅⲣⲓ ⲡⲓⲣⲱⲙⲓ ⲛⲧⲉ ⲫ̅ϯ̅ ⲁϥⲧⲁⲥⲑⲟ ⲙⲡϩⲏⲧ ⲛϯⲥϩⲓⲙⲓ ϩⲁ ⲫ̅ϯ̅ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲉⲛ ⲟⲩⲥⲁϫⲓ ⲛⲟⲩⲱⲧ ⲛⲑⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲡⲉⲥⲕⲉϩⲁⲓ ⲉⲩⲥⲟⲡ ⲛⲁⲥⲥⲁϫⲓ ⲅⲁⲣ ⲡⲉ ϧⲉⲛ ϩⲁⲛ ⲥⲁϫⲓ ⲙⲫⲓⲗⲟⲥⲟⲫⲟⲥ ⲉⲩⲥⲁⲃⲟⲗ ⲛⲥⲉⲙⲓ ⲁⲛ ϫⲉ ⲁⲥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲟⲩ ⲛⲁⲓ ⲉⲧⲉ ⲟⲩϣⲫⲏⲣⲓ ⲡⲉ ⲉⲉⲣ ⲛⲕⲉϫⲟⲧⲟⲩ. ⲁϥⲟⲣⲉⲥⲟⲩϫⲁⲓ ϧⲉⲛ ⲡ̅ⲟ̅ⲥ̅ ⲟⲩⲟϩ ⲁϥⲟⲣⲉⲥϩⲱⲧⲡ ⲉⲡⲉⲥϩⲁⲓ ϧⲉⲛ ⲟⲩϩⲓⲣⲏⲛⲏ. ⲁϥⲓ ⲇⲉ ϩⲁⲣⲟϥ ⲛϫⲉ ⲟⲩϧⲉⲗⲗⲟ ⲛⲟⲩⲥⲟⲛ ⲉϥϣⲟⲡ ϩⲓ ⲡⲓϣⲁϥⲉ ⲟⲩⲟϩ ⲉϥⲫⲏⲧ ϩⲓⲧⲉⲛ ⲟⲩⲙⲉⲧⲡⲣⲉⲥⲃⲩⲧⲉⲣⲟⲥ ⲉϥⲛⲏⲟⲩ ⲇⲉ ϩⲁⲣⲟϥ ⲉϥⲙⲟϣⲓ ϩⲓ ⲫⲙⲱⲓⲧ ⲁ ⲡⲓⲱⲓⲕ ⲕⲏⲛ ⲛⲧⲟⲧϥ ⲟⲩⲟϩ ⲁ ⲡⲓⲙⲁⲑⲏⲧⲏⲥ ⲛⲧⲁϥϧⲱⲛⲧ ⲉϩⲉⲓ ⲉⲑⲃⲉ ⲡⲓϩⲕⲟ ⲁϥⲭⲁ ⲧⲟⲧϥ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲡⲓⲙⲱⲓⲧ ⲟⲩⲟϩ ⲁ ⲟⲩⲁⲅⲅⲉⲗⲟⲥ ⲓⲛⲓ ⲛⲟⲩⲛⲓ ⲛⲱⲓⲕ ϩⲓ ⲧϩⲏ ⲙⲙⲟϥ ⲁϥⲭⲁϥ ⲉϧⲣⲏⲓ ϩⲓ ⲡⲓⲧⲱⲟⲩ. ⲉⲧⲁϥⲓ ⲇⲉ ⲛϫⲉ ⲡⲓϧⲉⲗⲗⲟ ⲉⲫⲙⲁ ⲛⲁⲡⲁ ⲉⲩⲁⲅⲣⲓ ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲉⲓⲛⲏⲟⲩ ϩⲁⲣⲟⲕ ⲁⲛⲟⲕ (ⲡ̅ⲉ̅) ⲛⲉⲙ ⲡⲁⲁⲗⲟⲩ ⲁⲛϩⲕⲟ ϩⲓ ⲡⲓⲙⲱⲓⲧ ⲙⲡⲉⲛϫⲉⲙ ⲱⲓⲕ ⲉⲑⲣⲉⲛⲟⲩⲱⲙ ⲁ ⲡⲓⲁⲗⲟⲩ ϧⲱⲛⲧ ⲉⲭⲁ ⲧⲟⲧϥ ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲁⲑⲟⲩⲱⲙ ⲟⲩⲟϩ ⲉⲧⲁⲛⲭⲁ ⲡⲓϣⲁⲣ ⲉϧⲣⲏⲓ ⲁⲛⲕⲉⲗϫ ⲕⲉⲗⲓ ϩⲟⲥⲟⲛ ⲇⲉ ⲉⲛⲫⲁϧⲧ ⲉⲡⲉⲥⲏⲧ ⲁ ⲟⲩⲥⲑⲟⲓ ⲛⲧⲉ ϩⲁⲛ ⲱⲓⲕ ⲉⲩϧⲏⲙ ⲓ ⲛⲁⲛ ⲟⲩⲟϩ ⲉⲧⲁⲓⲧⲱⲛⲧ ⲁⲓϫⲉⲙ

illi convenisset, cor mulieris ad Deum convertit unico verbo, illam atque una illius maritum; philosophiæ enim exterioris utebatur illa sermonibus, quid locuta erat nesciens, ita ut alium illa loqui mirabile fuisset; salva facta est illa in Domino et cum marito per illum reconciliata. Aliquando etiam eum adivit senex sacerdotium fugiens qui in deserto habitabat, et, dum iter faceret, defecerunt panes illiusque discipulus in eo fuit ut fame decideret, atque in via defecit. Angelus vero panem ante illum attulit quem supra montem posuit. Quum vero senex locum apa Evagrii adiisset, illi dixit : «Dum ad te venirem, ego et puer meus, in via esuriimus panemque ad manducandum non invenimus; puer in eo fuit ut præ fame deficeret, et quum *pellem* extendissemus, genua fleximus. Dum autem super terram dejecti essemus, panum calidorum ad nos pervenit odor, et quum surrexissem duos panes calidos inveni. Quum vero unusquisque nostrum panem accepissemus, comedimus, roborati

ⲃ̅ ⲛⲱⲓⲕ ⲉⲩϧⲏⲙ ϩⲓ ⲧϩⲏ ⲙⲙⲟⲓ ⲟⲩⲟϩ ⲉⲧⲁⲛϭⲓ ⲉⲟⲩⲱⲓⲕ ⲉⲫⲟⲩⲁⲓ ⲁⲛⲟⲩⲟⲙϥ ⲁⲛϫⲉⲙ ⲛⲟⲙϯ ⲁⲛⲙⲟϣⲓ ⲁⲛⲓ ϩⲁⲣⲟⲕ. ⲁⲛⲟⲕ ⲅⲁⲣ ⲛⲉ ⲁⲓϯ ⲙⲁϯ ⲙⲙⲁⲩ ϩⲱ ⲛⲉ ⲉⲓϩⲉⲙⲥⲓ ⲉϥϫⲱ ⲛⲛⲁⲓⲥⲁϫⲓ ⲛⲁⲡⲁ ⲉⲩⲁⲅⲣⲓ ⲛⲉⲙ ϯϣⲫⲏⲣⲓ ⲉⲧⲁⲥϣⲱⲡⲓ ⲙⲙⲟϥ. ⲙⲁⲧⲁⲙⲟⲓ ⲟⲩⲛ ⲡⲉϫⲁϥ ϫⲉ ⲁⲛ ⲟⲩⲟⲛ ϣϫⲟⲙ ⲛⲟⲩⲇⲉⲙⲱⲛ ⲉⲉⲣ ⲟⲩϩⲱⲃ ⲙⲡⲁⲓⲣⲏϯ. ⲡⲉϫⲉ ⲁⲡⲁ ⲉⲩⲁⲅⲣⲓ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲟⲩϩⲱⲃ ⲙⲡⲁⲓⲣⲏϯ ⲡⲉ ⲉⲧⲁⲛϯ ⲙⲁϯ ⲉⲣⲟϥ ⲙⲡⲃ̅ ⲁⲛⲟⲕ ⲛⲉⲙⲁⲕ ⲕⲉ ⲅⲁⲣ ϧⲁϫⲉⲛ ϩⲁⲛ ⲕⲟⲩϫⲓ ⲛⲉϩⲟⲟⲩ ⲛⲁⲓϩⲏⲗ ϩⲱ ⲛⲉ ⲉϫⲉⲙ ⲛϣⲓⲛⲓ ⲛⲛⲓⲥⲛⲏⲟⲩ ⲁⲓϫⲓⲙⲓ ⲛⲟⲩⲁⲥⲟⲩⲓ ϩⲓ ⲡⲓⲙⲱⲓⲧ ⲉⲓⲥⲓⲛⲓ ⲉⲣⲉ ⲟⲩⲟⲛ ⲅ̅ϯ ⲛⲗⲟⲩⲕⲟⲩϫⲓ ⲛϧⲏⲧⲥ ⲉⲧⲁⲓⲉⲣ ⲟⲩⲉϩⲟⲟⲩ ⲉⲓ-(ⲛ̅ⲉ̅) ϩⲉⲙⲥⲓ ⲙⲡⲉ ⲟⲩⲟⲛ ⲓ ⲉϥⲕⲱϯ ⲛⲥⲱⲟⲩ ⲙⲡⲓⲉⲙⲓ ϫⲉ ⲁⲓⲛⲁ-ⲟⲩⲟⲣⲡⲟⲩ ⲉⲑⲱⲛ ϫⲉ ⲟⲩⲏⲓ ⲡⲁⲓⲉⲙⲓ ⲁⲛ ⲡⲉ ϫⲉ ⲛⲁ ⲛⲓⲙ ⲡⲉ. ⲁⲓ-ⲟⲩⲱⲣⲡ ⲉⲛⲓⲧⲓⲙⲓ *(sic)* ⲉⲧϧⲱⲛⲧ ⲉⲣⲟⲓ ϫⲉ ⲁⲛ ⲟⲩⲟⲛ ⲧⲁⲕⲉ ⲁⲥⲟⲩⲉ ϧⲉⲛ ⲛⲁⲓⲉϩⲟⲟⲩ ⲉⲧⲉⲙⲡⲓϫⲓⲙⲓ ⲁⲓϯ ϣⲁⲣⲟⲥ ⲉⲡⲟⲓⲕⲟⲛⲟⲙⲟⲥ ⲛⲧⲏⲓ ⲉϭⲱⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲉⲛⲓϣⲉⲙⲙⲱⲟⲩ ⲓⲧⲉ ⲟⲩⲛ ⲟⲩⲁⲅⲅⲉⲗⲟⲥ ⲡⲉ ⲓⲧⲉ ⲟⲩ-ⲇⲉⲙⲱⲛ ⲡⲉ ⲁⲛϭⲱⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲉⲛⲓⲭⲏⲣⲁ ⲡⲉ. ⲟⲩⲛ ⲁⲛⲟⲕ ⲓⲧⲉ ⲛⲑⲟⲕ ⲙⲁⲣⲉⲛϯ ⲱⲟⲩ ⲙ̅ⲫ̅ϯ̅ ⲡⲁⲓ ϩⲱⲃ ⲅⲁⲣ ⲙⲡⲁⲓⲣⲏϯ ⲙⲡⲁⲩⲉⲣ ⲛⲟϥⲣⲓ ⲛϯⲯⲩⲭⲏ ⲛϩⲗⲓ ⲉⲃⲏⲗ ⲉⲡⲉⲥⲧⲟⲩⲃⲟ ⲡⲗⲏⲛ ϯϯ ⲱⲟⲩ ⲛⲁⲕ ϫⲉ ⲁⲕϭⲓ

sumus, iter fecimus et ad te venimus.» Et ego quoque ibi conveneram dumque hæc diceret prodigiumque factum apa Evagrio narraret, sedebam. «Mihi indica igitur, inquit, an hæc dæmones patrare possint.» — Dixit apa Evagrius: «Eadem res est quam ambo, ego et tu, experti sumus; nam paucis abhinc diebus ego quoque ad fratres invisendos profectus eram, perque viam prætergrediens crumenam in qua tres nummi aurei inveni. Quum uno die sedissem, nemo ad illam quærendam venit, quumque quo illam mitterem ignorarem, nesciebam enim cujusnam esset, aliquem ad vicos vicinos misi dicens : Num his diebus aliquis crumenam amisit? Quum vero neminem invenissem, meo œconomo jussum dedi dixique : Illos inter peregrinos dispertire, sive ex angelis, sive ex diabolo sunt; illosque viduis dispertiti sumus. Et ego igitur et tu laudem Deo tribuamus, nam hujuscemodi opera non animæ, nisi ad illam puri-

ⲛⲟⲩϧⲣⲉ ϩⲓⲧⲉⲛ ⲟⲩⲁⲅⲅⲉⲗⲟⲥ ⲟⲩⲟⲛ ϣϫⲟⲙ ⲙⲉⲛ ⲛⲛⲓⲕⲉⲇⲉⲙⲱⲙ ⲉⲕⲱⲗⲡ ⲛϩⲁⲛ ⲱⲓⲕ ⲉⲉⲛⲟⲩ ⲁⲗⲗⲁ ⲉⲉⲟⲓ ⲛϧⲣⲉ ⲙⲡⲓⲥⲱⲙⲁ ⲁⲛ ⲉⲡⲉⲓ ⲛⲁ ⲛⲓⲇⲉⲙⲱⲛ ⲅⲁⲣ ⲉⲉⲙⲣⲟϣⲧ ⲟⲩⲟϩ ⲉϣⲱⲛ ⲫⲁ ⲛⲓⲇⲉⲙⲱⲛ ⲡⲉ ϯⲯⲩⲭⲏ ⲑⲉϧⲑⲱϧ ⲁⲥϣⲁⲛⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟϥ ⲉϣⲱⲛ ⲇⲉ ⲫⲁ ⲛⲓⲁⲅⲅⲉⲗⲟⲥ ⲡⲉ ϯⲯⲩⲭⲏ ⲑⲉϧⲑⲱϧ ⲁⲛ ⲁⲗⲗⲁ ⲉⲥⲭⲏ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲥⲉⲙⲛⲏⲛ ⲛⲉⲙ ⲟⲩϩⲓⲣⲏⲛⲏ ⲙⲡⲓⲛⲁⲩ ⲉⲧⲉⲙⲙⲁⲩ ⲫⲏ ⲟⲩⲛ ⲉⲧⲁϥⲉⲣ ⲡⲉⲙⲡϣⲁⲛϭⲓ ϧⲣⲉ ⲛⲧⲟⲧⲟⲩ ⲛⲛⲓⲁⲅⲅⲉⲗⲟⲥ ⲛϣⲟⲣⲡ ⲙⲉⲛ ϣⲁⲣⲉ ⲟⲩⲇⲓⲁⲕⲣⲓⲥⲓⲥ (ⲡ̅ⲛ̅ⲍ) ϣⲱⲡⲓ ⲛϧⲏⲧϥ ⲉϥⲓⲣⲓ ⲙⲫⲙⲉⲩⲓ ⲙⲡⲓⲥⲁϫⲓ ⲙⲡⲓⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ϯϧⲣⲉ ⲉⲧϫⲟⲣ ⲑⲁ ⲛⲓⲧⲉⲗⲓⲟⲥ ⲧⲉ ⲛⲁⲓ ⲉⲑⲃⲉ ⲧⲟⲩϩⲉⲝⲓⲥ ⲉⲉⲉⲣⲅⲩⲙⲛⲁⲍⲓⲛ ⲛⲛⲟⲩⲉⲉⲑⲏⲧⲏⲣⲓⲟⲛ ⲉⲡϫⲓ ⲛⲉⲙⲓ ⲉⲛⲓⲡⲉⲧϩⲱⲟⲩ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲡⲉⲑⲛⲁⲛⲉϥ.

ⲡⲁⲗⲓⲛ ⲁ ⲅ̅ ⲛⲇⲉⲙⲱⲛ ⲉⲣⲁⲡⲁⲛⲧⲁⲛ ⲉⲣⲟϥ ⲛⲟⲩⲥⲟⲡ ⲉⲩⲟⲓ ⲙⲡⲉⲙⲟⲧ ⲛϩⲁⲛ ⲣⲉϥⲫⲱϣⲉⲛ ⲛⲧⲉ ϯⲉⲕⲕⲗⲏⲥⲓⲁ ϧⲉⲛ ⲧⲫⲁϣⲓ ⲙⲡⲓⲉϩⲟⲟⲩ ⲛϩⲁⲛ ⲁⲙⲉⲣⲓ ⲛϯⲕⲁⲩⲙⲁ ⲟⲩⲟϩ ⲡⲁⲓⲣⲏϯ ⲛⲁⲩϯⲥⲁⲕ ⲉⲣⲱⲟⲩ ⲡⲉ ϩⲱⲥⲇⲉ ⲛⲧⲟⲩϣⲧⲉⲙⲭⲁϥ ⲛⲧⲉϥⲉⲙⲓ ⲉⲣⲱⲟⲩ ϫⲉ ϩⲁⲛ ⲇⲉⲙⲱⲛ ⲛⲉ. ⲉⲑⲃⲉ ⲫⲁⲓ ⲙⲉⲛⲉⲛⲥⲁ ⲑⲣⲟⲩϣⲉ ⲛⲱⲟⲩ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲧⲉϥϫⲉⲙ ⲡⲓⲣⲟ ⲉϥⲧⲁϫⲣⲏⲟⲩⲧ ⲁϥⲉⲙⲓ ϫⲉ ϩⲁⲛ ⲇⲉⲙⲱⲛ ⲛⲉ ⲙⲙⲟⲛ ⲙⲡⲉϥⲉⲙⲓ ⲛϣⲟⲣⲡ

ficandam, sunt utilia. Attamen tibi quod cibum ex Angelo susceperis congratulor; possunt enim etiam dæmones panes furari adferreque; sed hi panes non ad satiandum corpus cibus sunt, nam dæmonum panes fœtent, et si panis ex diabolo est, quum illum videt anima turbatur; si vero panis ex angelo est anima non turbatur, sed in tranquillitate manet atque in pace. In illa hora qua (aliquis) dignus e manibus Angelorum panem accipere habitus est, primum illi inest qua discernatur ratio, si verba Apostoli reminiscitur dicentis : Cibus solidus perfectorum est qui propter suam perfectionem suos sensus exercent ut quid sit malum, quid bonum cognoscant.»

Rursus tres illum aliquando dæmones adierunt media die, per calorem, sub trium ecclesiæ ministrorum forma, et eoque modo se ipsos exhibuerunt ut illos esse dæmones ignoraret. Propterea postquam abierunt januamque invenit stabilem eos dæmones esse scivit, sed primum nescivit; et se ipsos exhibuerunt ut homines de fide ex Scriptura dispu-

ⲟⲩⲟϩ ⲁⲩⲉⲣ ⲙⲫⲣⲏϯ ⲛϩⲁⲛ ⲟⲩⲟⲛ ⲉⲩϩⲓⲟⲓ ⲛⲉⲙⲁϥ ⲉⲑⲃⲉ ⲛⲓⲛⲁϩϯ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲛⲓⲅⲣⲁⲫⲏ ⲟⲩⲟϩ ⲁ ⲡⲓⲟⲩⲁⲓ ⲡⲓⲟⲩⲁⲓ ⲥⲁϫⲓ ⲛⲉⲙⲁϥ ⲙⲡⲉϥⲡⲣⲟⲃⲗⲏⲙⲁ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲁⲩϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲛⲁϥ ⲡⲉ ϫⲉ ⲁⲛⲥⲱⲧⲉⲙ ⲉⲑⲃⲏⲧⲕ ϫⲉ ⲕⲥⲁϫⲓ ⲛⲕⲁⲗⲱⲥ ϧⲁ ⲛⲓⲛⲁϩϯ ⲉⲧⲥⲟⲩⲧⲱⲛ ⲉⲑⲃⲉ ⲫⲁⲓ ⲁⲛⲓ ϣⲁⲣⲟⲕ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲉⲕⲑⲉⲧ ⲛⲉⲛϩⲏⲧ ϧⲉⲛ ⲫⲏ ⲉⲧⲉⲛϣⲓⲛⲓ ⲛⲥⲱϥ ⲛⲧⲟⲧⲕ. (ⲛ̅ⲛ̅) ⲛⲑⲟϥ ⲇⲉ ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲱⲟⲩ ϫⲉ ⲁϫⲉ ⲫⲏ ⲉⲧⲉⲧⲉⲛⲟⲩⲁϣϥ. ⲡⲉϫⲉ ⲡⲓϩⲟⲩⲓⲧ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲁⲛⲟⲕ ⲟⲩⲉⲩⲙⲉⲛⲓⲟⲥ *(sic)* ⲁⲛⲟⲕ ⲇⲉ ⲉⲧⲁⲓⲓ ϩⲁⲣⲟⲕ ϫⲉ ϩⲓⲛⲁ ⲛⲧⲉⲕⲧⲁⲙⲟⲓ ϫⲉ ⲫⲓⲱⲧ ⲟⲩⲅⲉⲛⲉⲧⲟⲥ *(sic)* ⲡⲉ ϣⲁⲛ ⲟⲩⲁⲅⲉⲛⲉⲧⲟⲥ ⲡⲉ. ⲡⲉϫⲉ ⲁⲡⲁ ⲉⲩⲁⲅⲣⲓ ⲛⲁϥ ϫⲉ ϯⲛⲁⲉⲣ ⲟⲩⲱ ⲛⲁⲕ ⲁⲛ ϫⲉ ⲕⲁⲕⲱⲥ ⲁⲕϣⲓⲛⲓ ϯⲫⲩⲥⲓⲥ ⲅⲁⲣ ⲛⲁⲧⲙⲓⲥⲓ ⲙⲡⲁⲥⲉϣⲉ ⲉⲫⲓⲣⲓ ⲉⲑⲃⲏⲧⲥ ϫⲉ ⲟⲩⲙⲓⲥⲓ ⲧⲉ ϣⲁⲛ ⲟⲩⲁⲑⲙⲓⲥⲓ ⲧⲉ. ⲉⲧⲁ ⲡⲓϩⲟⲩⲓⲧ ⲉⲙⲓ ϫⲉ ⲁϥϭⲣⲟ ⲉⲣⲟϥ ⲁϥⲥⲉⲕ ⲡⲉϥⲁⲣⲏⲟⲩ ⲉⲧϩⲏ ⲉⲧⲁϥⲓ ⲇⲉ ⲉⲧϩⲏ ⲡⲉϫⲁϥ ⲙⲡⲓϣⲟⲣⲡ ϫⲉ ⲕⲁⲕⲱⲥ ⲁⲕϣⲓⲛⲓ. ⲡⲉϫⲉ ⲁⲡⲁ ⲉⲩⲁⲅⲣⲓ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲛⲑⲟⲕ ⲟⲩ ⲛⲑⲟⲕ. ⲡⲉϫⲁϥ ϫⲉ ⲟⲩⲁⲣⲓⲁⲛⲟⲥ ⲁⲛⲟⲕ. ⲡⲉϫⲉ ⲁⲡⲁ ⲉⲩⲁⲅⲣⲓ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲉⲕⲕⲱϯ ⲛⲥⲁ ⲟⲩ ⲛⲑⲟⲕ ϩⲱⲕ. ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲉⲓϣⲓⲛⲓ ⲉⲑⲃⲉ ⲡⲓⲡ̅ⲛ̅ⲁ̅ ⲛⲁⲅⲓⲟⲛ ⲛⲉⲙ ⲉⲑⲃⲉ ⲡⲥⲱⲙⲁ ⲙⲡ̅ⲭ̅ⲥ̅ ϫⲉ ⲁⲛ ⲛⲑⲟϥ ⲡⲉ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲙⲉⲑⲙⲏⲓ ⲡⲉ ⲫⲏ ⲉⲧⲁ ⲙⲁⲣⲓⲁ ⲙⲁⲥϥ. ⲡⲉϫⲉ ⲡⲓⲁⲅⲓⲟⲥ ⲉⲩⲁⲅⲣⲓ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲡⲓⲡ̅ⲛ̅ⲁ̅ ⲛⲁⲅⲓⲟⲛ ⲟⲩⲇⲉ

tantes. Illorum autem unusquisque illi quæstionem dixit eique dixerunt : «De te audivimus quod pulchre de fide orthodoxa loqueris; propterea ut nostrum cor in his de quibus te interrogamus persuadeas ad te venimus.» — Ille vero eis respondit : «Quæ vultis dicite.» — Primus ait : «Ego sum Eunomianus et ut me doceres utrum Pater sit ingenitus, an genitus, ad te veni.» — Dixit ei apa Evagrius : «Tibi non respondebo quia pessime interrogavisti, non enim de natura ingenita quod genita aut ingenita sit dicendum est.» Quum primus se ab illo superatum vidisset, comitem progredi jussit; ille vero progressus primo dixit : «Pessime interrogavisti.» — Dixit apa Evagrius : «Et tu, quis es tu?» — Dixit : «Ego arianus.» — Dixit apa Evagrius : «Et tu quid quæris?» — Ille dixit : «De Spiritu sancto et de Domini corpore quæro an illud vere est quod Maria genuit.»

ⲟⲩⲙⲓⲥⲓ ⲁⲛ ⲡⲉ ⲟⲩⲇⲉ ⲟⲩⲥⲱⲛⲧ ⲁⲛ ⲡⲉ ⲥⲱⲛⲧ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲥⲉⲁⲙⲟⲛⲓ ⲙⲙⲱⲟⲩ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲧⲟⲛ(ⲟⲥ) ⲥⲱⲛⲧ ⲛⲓⲃⲉⲛ ϣⲁⲩϣⲓⲃϯ (ⲟ)ⲩⲟϩ ⲥⲉⲉⲣⲁⲅⲓⲁⲍⲓⲛ ⲙⲙⲱⲟⲩ ϩⲓⲧⲉⲛ ⲫⲏ ⲉⲧⲥⲟⲧⲡ ⲉⲣⲱⲟⲩ (ⲡ̅ⲑ̅) (ⲡⲉϫⲉ ⲡⲓⲙⲁϩ ⲅ̅ ϫ)ⲉ ⲁⲕϭⲣⲟ (ⲉⲛ)ⲁⲓ ϫⲉ ϩⲁⲛ . . . . ⲟⲩⲛ ⲉⲧⲉⲕⲟⲩⲱϣ ⲉϫⲟϥ ⲛⲏⲓ ϩⲱ. ⲡⲉϫⲉ ⲡⲓϧⲉⲗⲗⲟ (ⲛⲁ)ϥ ϫⲉ ⲟⲩ ⲡⲉ ⲉⲧⲉⲕⲕⲱϯ ⲛⲥⲱϥ (ⲛ)ⲑⲟⲕ ϫⲉ ⲁⲕϣⲟⲩϣⲟⲩ ⲙⲙⲟⲕ ϧⲁϫⲉⲛ ⲡⲓⲁⲅⲱⲛ. ⲡⲉϫⲉ ⲡⲓⲇⲉⲙⲱⲛ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲁⲛⲟⲕ ⲙⲉⲛ ϯⲉⲣⲁⲙⲫⲓⲃⲁⲗⲓⲛ ⲁⲛ ϩⲗⲓ ⲁⲗⲗⲁ ⲡⲁϩⲏⲧ ⲑⲏⲧ ⲁⲛ ⲟⲩⲇⲉ ϥⲧⲁϫⲣⲏⲟⲩⲧ ⲁⲛ ϫⲉ ⲁ ⲡⲭ̅ⲥ̅ ϭⲓ ⲛⲁϯ ⲛⲣⲱⲙⲓ ⲁⲗⲗⲁ ⲛⲧϣⲉⲃⲓⲱ ⲙⲡⲓⲛⲁϯ ⲛⲑⲟϥ ⲫ̅ϯ̅ ⲁϥϣⲱⲡⲓ ⲛϧⲏⲧϥ ⲕⲉ ⲅⲁⲣ ⲙⲙⲟⲛ ϣϫⲟⲙ ⲛⲧⲉ ⲛⲁϯ ⲛⲣⲱⲙⲓ ϩⲓⲟⲩⲓ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲡⲁⲣⲭⲱⲛ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲇⲉⲙⲱⲛ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲛⲓⲣⲱⲙⲓ ⲟⲩⲟϩ ⲛⲧⲉϥϭⲣⲟ ⲉⲣⲟϥ ⲕⲉ ⲅⲁⲣ ⲙⲡⲁⲣⲉ ⲛⲁϯ ⲛⲣⲱⲙⲓ ϣⲱⲡⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲥⲱⲙⲁ ⲛⲉⲙ ⲫ̅ϯ̅. ⲡⲉϫⲉ ⲁⲡⲁ ⲉⲩⲁⲅⲣⲓ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲉⲛⲉ ⲙ(ⲡⲉ)ϥϭⲓ ⲛⲁϯ ⲛⲣⲱⲙⲓ ⲡⲉ ⲛⲁϥⲛⲁϭⲓ ⲥⲁⲣⲝ ⲛⲣⲱⲙⲓ ⲁⲛ ⲟⲛ ⲡⲉ ⲓⲉ ϫⲉ ⲟⲩ(ⲛ ⲁϥ)ϭⲓ ⲥⲁⲣⲝ ⲛⲣⲱⲙⲓ (ⲉⲃⲟ)ⲗϧⲉ(ⲛ ⲙⲁⲣⲓⲁ ϯ)ⲡⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲓⲉ ⲁ(ϥⲉⲣ ⲣⲱ)ⲙⲓ ⲟⲛ ⲛⲉⲙ ⲯⲩⲭⲏ (*sic*) (ⲛⲉⲙ ⲟⲩⲕⲁϯ) ⲉϥϫⲏⲕ ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ϩⲱⲃ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲛⲧⲉ ϯⲙⲉⲧⲣⲱⲙⲓ ϣⲁⲧⲉⲛ ⲫⲛⲟⲃⲓ ⲙⲙⲁⲩⲁⲧϥ ⲙⲙⲟⲛ ϣϫⲟⲙ ⲅⲁⲣ ⲛⲧⲉ ⲡⲥⲱⲙⲁ ϣⲱⲡⲓ

— Illi dixit sanctus Evagrius : « Spiritus sanctus neque genitus, neque creatus est; omnis enim creatura comprehensibilis est, mutabilis est et ab illo qui illam elegit sanctificatur. » — Tertius ait : « Hos superasti . . . . » Respondit senex : « Quid quæris, tu qui ante pugnam te ipsum gloriaris? » — Respondit dæmon : « Ego nullam amphibologiam affero, sed cor meum non persuadetur nec pro certo habet Christum intelligentiam humanam accepisse, sed e contra intelligentiam divinam in eo fuisse (credo); non enim fieri potest ut ex hominibus dæmones imperantes ejiciat spiritus humanus illosque superet, attamen in corpore cum Deo non est spiritus humanus. » — Dixit apa Evagrius : « Nisi spiritum humanum accepisset, carnem humanam ex sancta Maria virgine non accepisset homoque factus non esset cum anima humana, in omni opere humano, absque peccato. Non enim fieri potest ut sit corpus sine

.... ⲉⲯⲩⲭⲏ ⲛⲉⲙ ⲕⲁϯ ⲓⲉϫⲉ ⲇⲉ ⲙⲡⲉϥϭⲓ ⲛⲛⲁⲓ ⲓⲉ ⲉⲩ-
ⲙⲟⲩϯ ⲉⲣⲟϥ ⲉⲫⲗⲏⲟⲩ ϫⲉ ⲛⲭⲥ (ⲍ̄ cod. ⲍ̄ⲃ) ⲡⲗⲟⲅⲟⲥ ⲟⲩⲛ ⲛⲁⲧ-
ϣⲓⲃϯ ⲡⲓⲙⲟⲛⲟⲅⲉⲛⲏⲥ ⲛϣⲏⲣⲓ ⲛⲧⲉ ⲫⲓⲱⲧ ⲁϥϭⲓ ⲥⲱⲙⲁ ⲛⲣⲱⲙⲓ
ⲛⲉⲙ ⲯⲩⲭⲏ ⲛⲉⲙ ⲕⲁϯ ⲛⲉⲙ ϩⲱⲃ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲛⲧⲉ ϯⲙⲉⲧⲣⲱⲙⲓ ⲭⲱⲣⲓⲥ
ⲫⲛⲟⲃⲓ. ⲙⲁⲣⲉⲥⲉⲣⲱϣⲓ ⲙⲙⲟⲛ ⲟⲩⲛ ϯⲛⲟⲩ ⲛϫⲉ ⲟⲩⲗⲁⲟⲩⲓ ⲙⲙⲉⲧ
ⲙⲉⲑⲣⲉ ⲛⲧⲉ ⲡⲁⲩⲗⲟⲥ ⲡⲓⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲉϥⲑⲱⲟⲩϯ
ⲉϧⲟⲩⲛ ⲛⲁⲛ ⲙⲡⲓⲛⲁϩϯ ⲉⲩⲙⲟⲛⲁⲥ ⲛⲟⲩⲱⲧ ⲛⲉⲙ ⲟⲩⲙⲉⲑⲛⲟⲩϯ
ⲛⲟⲩⲱⲧ ⲛⲉⲙ ⲟⲩⲙⲉⲧⲟⲩⲣⲟ ⲛⲟⲩⲱⲧ ϫⲉ ϯⲧⲣⲓⲁⲥ ⲛⲟⲙⲟⲟⲩⲥⲓⲟⲥ ⲟⲩ-
ⲁⲧϣⲓⲃϯ ⲧⲉ ϥϫⲱ ⲅⲁⲣ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲟⲩⲁⲓ ⲡⲉ ⲫϯ ⲟⲩⲁⲓ ⲡⲉ ⲡⲓ-
ⲙⲉⲥⲓⲧⲏⲥ ⲛⲧⲉ ⲫϯ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲣⲱⲙⲓ ⲓⲏⲥ ⲡⲭⲥ ⲡϣⲏⲣⲓ ⲙⲫϯ ⲫⲓⲱⲧ
ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲡⲛⲁ ⲛⲁⲅⲓⲟⲛ ⲛⲟⲩⲱⲧ ⲟⲩⲕⲁⲑⲟⲗⲓⲕⲏ ⲛⲉⲕⲕⲗⲏⲥⲓⲁ ⲛⲟⲩⲱⲧ
ⲟⲩⲁⲛⲁⲥⲧⲁⲥⲓⲥ ⲛⲟⲩⲱⲧ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲣⲉϥⲙⲱⲟⲩⲧ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲥⲏⲟⲩ ⲛⲧⲉ ⲡ....
ⲕⲁⲧⲁ ϯϩⲉ ⲉⲧⲁ ⲡⲁⲩⲗⲟⲥ (ϫⲟⲥ.) ..... ⲧⲉⲛ ⲙⲏⲧ... . ⲧⲉⲧⲉ(ⲛ-
ϫⲱⲗ ⲉⲃⲟⲗ ⲙ)ⲡⲓⲙⲩⲥⲧⲏⲣⲓⲟⲛ ⲧⲏⲣϥ ⲛⲧⲉ ϯⲧⲣⲓⲁⲥ ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ⲟⲩⲁⲓ
ⲉⲃⲟⲗϧⲉⲛ ⲑⲏⲛⲟⲩ ⲁϥⲉⲣ ⲡⲗⲟⲅⲟⲥ ⲛⲥⲱⲛⲧ ⲕⲉ ⲟⲩⲁⲓ ⲁϥⲉⲣ ⲡⲓⲡⲛⲁ
ⲛⲁⲅⲓⲟⲛ ⲛⲥⲱⲛⲧ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲥⲱⲙⲁ ⲛⲧⲉ ⲡⲭⲥ ⲡⲕⲉⲟⲩⲁⲓ ⲁϥϧⲱⲧⲉⲃ
ⲛϯⲯⲩⲭⲏ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲥⲱⲙⲁ ⲛⲧⲉ ⲡⲭⲥ ..... *(sic exit codex.)*

anima ac spiritu; nam nisi illa accepisset, frustra Christus vocaretur. Verbum igitur immutabile, Filius Patris unigenitus corpus humanum sumpsit, necnon animam, spiritum et omnia humana absque peccato. Sufficiat autem nobis nunc solum afferre Pauli testimonium dicentis : ut nos congreget fide in unitatem unicam, in divinitatem unicam, in regnum unicum, quia Trinitas immutabilis est; dixit enim : Unus Deus unusque mediator inter Deum et homines, Jesus Christus Filius Dei Patris, unus Spiritus sanctus, una Ecclesia catholica, una mortuorum resurrectio in tempore .... quemadmodum dixit Paulus .... vos totum sanctæ Trinitatis negastis mysterium; unus inter vos Verbum creaturam dixit,[1] alter Spiritum sanctum ac Christi corpus creaturam dixit, alter autem animam corpusque Christi interfecit ....

FINIS.

1. Ad verbum : creaturam fecit.

Vidi ac perlegi.

Lutetiæ Parisiorum in Sorbona
a. d. XIV kal. april. anno MDCCCLXXXVII.

Facultatis litterarum in Academia Parisiensi decanus

A. Himly.

Typis mandetur.

Academiæ Parisiensis rector

Gréard.

CORRIGENDA.

Pag. 3, lin. 9; lege : per totius romani imperii partes.
» 10, » 16; lege : Pachon autem illum consolatus.
» 37, » 17; lege : commoveor, non commovear.
» 40, » 3; lege : 372, non autem 392.
» 49, » 19; lege : veni in solitudinem.
» 51, » 16; delendum verbum *fides*.
» 53, » 25; lege : Theophilus archiepiscopus.
» 56, » 27; lege : diversorium.
» 61, » 28; lege : Rosvveydius.
» 63, » 7; lege : lecturis, non autem lectioris.
» 68, » 32; lege : atque, non autem atqui.